

**Provincie
Antwerpen**

**PROVINCIAAL RUIMTELIJK
UITVOERINGSPLAN**

DIENST RUIMTELIJKE PLANNING
Departement Ruimte, Erfgoed en Mobiliteit

Gebiedsgericht planningsproces
Kempense Meren II te Mol

Scopingnota 2

Aanzet scopingnota i.v.m. effectbeoordeling – versie planteam 29/01/2018

Aanzet scopingnota i.v.m. effectbeoordeling – versie aan Bureau 26/02/2018

Aanzet scopingnota i.v.m. effectbeoordeling – versie aan Stuurgroep 16/04/2018

Gewijzigde scopingsnota nav gewijzigde planbeschrijving – versie mei 2019

Colofon

Opdrachtgever:

Provincie Antwerpen
Dienst Ruimtelijke Planning
Koningin Elisabethlei 22, 2000 Antwerpen
tel.: 03 240 66 00 fax: 03 240 66 79

contactpersoon:

Lutgarde Janssens

Opdrachthouder:

Sweco Belgium NV
Stationstraat 51
2800 Mechelen
tel: 015 45 13

contactpersonen:

Guy Geudens

Peter Peeters

Vlaamse Overheid
Departement Omgeving
**Afdeling Gebiedsontwikkeling,
Omgevingsplanning en –projecten**
Milieueffectrapportage
Koning Albert II-laan 20 bus 8
1000 Brussel
T 02/553 80 79
mer@vlaanderen.be
www.omgevingvlaanderen.be
Contactpersoon: Annelies Hoebeek

DOCUMENTGESCHIEDENIS

Versie	Datum	Opmerkingen
01	01/09/2017	Startnota - versie in functie van publieke raadpleging
02	16/04/2018	Scopingnota – versie na verwerking inspraakreacties en adviezen
03	05/2019	Gewijzigde scopingnota nav wijziging plan

Inhoud

Voorwoord	1
Doelstelling geïntegreerde procedure RUP en Plan-MER	1
Leeswijzer	2
1. Deel 1 Beschrijving van het planinitiatief	3
1.1. Doelstellingen van het plan	3
1.2. Situering en afbakening van de plangebieden	4
1.3. Beschrijving van het basisplan	15
1.4. Alternatievenonderzoek	41
1.5. Administratieve, juridische en beleidsmatige aspecten	58
1.6. Onderzoeksvragen	78
2. Deel 2 plan-MER	81
2.1. Toetsing aan de milieubeoordelingsplicht	81
2.2. Initiatiefnemer	82
2.3. Team van erkende MER-deskundigen en medewerkers	82
2.4. Ingreep-effectschema en gegevensoverdracht	82
2.5. Basisplan en planalternatieven	86
2.6. Algemene afbakening van de referentiesituatie en methode effectvoorspelling en – beoordeling	86
2.7. Discipline Bodem	95
2.8. Discipline Water	97
2.9. Discipline Biodiversiteit	107
2.10. Discipline Landschap, erfgoed en archeologie	113
2.11. Discipline Mens	117
2.12. Passende beoordeling en Verscherpte natuurtoets	121
2.13. Grensoverschrijdende effecten	126
2.14. Inhoudstafel MER	126
3. Begrippen	126
4. Lijst van afkortingen	127

Tabellen

Tabel 1.1: Samenvatting planonderdelen en de weerhouden alternatieven voor milieubeoordeling	56
Tabel 1.2: Overzicht van de administratieve, juridische en beleidsmatige randvoorwaarden	67
Tabel 2.1: Erkende deskundigen en medewerkers	82
Tabel 2.2: Ingreep-effectschema en gegevensoverdracht	83
Tabel 2.3: Status van de milieubeoordeling van de planonderdelen ten opzichte van het goedgekeurde plan-MER Kempense Meren I	89
Tabel 2.4: Beoordelingskader discipline Bodem	96
Tabel 2.5: Beoordelingskader discipline Water	105
Tabel 2.6: Beoordelingskader discipline Biodiversiteit	111
Tabel 2.7: Beoordelingskader voor verdrogingseffecten en vernattingseffecten	112
Tabel 2.8: Beoordelingskader voor de discipline Landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie	115
Tabel 2.9: Beoordelingskader discipline Mens	120

Figuren

Figuur 1.1: Situering van de plangebieden en toponiemen	4
Figuur 1.2: Huidige bestemming	4
Figuur 2.1: Bodemkaart	95
Figuur 2.2: Waterlopen	97
Figuur 2.3: Beschermingszones natuur	107
Figuur 2.4: Beschermingszones landschap	113

Illustraties

Illustratie 1.1: Afbakening van de plangebieden in Hoofdpoort.....	8
Illustratie 1.2: Afbakening van het plangebied in de Schansheide.....	10
Illustratie 1.3: Ligging van het HAG en de 3 stukken van habitatrichtlijngebied in Mol Postel Zuid..	11
Illustratie 1.4: Deelgebieden van de SBZ-H Vallei van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden: drie stukken van deelgebied 6 vallen in onderzoeksruimte Mol Postel Zuid (oranje)	12
Illustratie 1.5: Situering van de plangebieden (volle lijn) in de onderzoeksruimte Mol Postel Zuid (stippellijn)	13
Illustratie 1.6: Situering van de transportleiding ten opzichte van de plangebieden van het vervangend ontginningsgebied, deels gebundeld met een bestaande transportleiding	14
Illustratie 1.7: Ruimtelijke visie voor landbouw, natuur en bos regio Neteland ter hoogte van Hoofdpoort	15
Illustratie 1.8: Situering toeristisch onthaalplandoelstellingen Hoofdpoort in het Kaderplan Kempense Meren	17
Illustratie 1.9: Situering scenario verleggen Zilvermeerlaan ter hoogte van de hoofdparking en de overloopparking en de situering van artikel 8 op het grafisch plan van PRUP Kanaalplas (inzet linksboven)	22
Illustratie 1.10: Typebestemmingen in het PRUP voor de plangebieden van Hoofdpoort	23
Illustratie 1.11: Ruimtelijke visie voor landbouw, natuur en bos regio Neteland ter hoogte van Schansheide	24
Illustratie 1.12: Beschermingszones voor grondwaterwingebied in Schansheide (Geopunt.be)	26
Illustratie 1.13: Typebestemmingen in het PRUP voor de plangebieden van Schansheide	27
Illustratie 1.14: Perimeter voorkooprecht natuurreservaten.....	27
Illustratie 1.15: Ruimtelijke visie voor landbouw, natuur en bos regio Neteland ter hoogte van Mol Postel Zuid	28
Illustratie 1.16': Situering van in de inspraakreacties genoemde zones voor het overwegen van bijkomende puzzelstukken. De groene pijlen duiden op een geplande faunacorridor vanuit het soortbeschermingsprogramma voor gladde slang (Gewestplan, Geopunt.be)	32
Illustratie 1.17: Situering van de te onderzoeken plangebieden in Zeven Heerlijkhedenheide	33
Illustratie 1.18: Situering van de te onderzoeken plangebieden in Koemook Oost, Koemook Zuid, Hoge Schouw en Harde putten.....	34
Illustratie 1.19: Typebestemmingen in het PRUP voor de plangebieden van Mol Postel Zuid: alle plangebieden voor het locatiealternatief met vervangend ontginningsgebied (zone Noord + zone Zuid+ zone Zuid') zijn afgebeeld, alsook de overdruk transportleiding.....	35
Illustratie 1.20: Het inrichtingsalternatief voor de nieuwe bestemming van Schansheide	46
Illustratie 1.21: Locatiealternatievenstudie op verschillende schaalniveaus in plan-MER Kempense Meren I	47
Illustratie 1.22: Zandkwaliteit (chemie en kleur) gebaseerd op omvangrijke data	48
Beleidsscenario PRUP Kempense Meren I	48
Illustratie 1.23: De onderzochte microzones in plan-MER Kempense Meren I en het daarop gebaseerde beleidsscenario in het voorontwerp PRUP Kempense Meren I in 2013 (inzet).	49
Illustratie 1.24: Ligging locatiealternatieven voor het vervangend ontginningsgebied ten opzichte van de onderzochte microzones in plan-MER Kempense Meren I	50
Illustratie 1.25: Schematische weergave invloed op het grondwater van een groeve	51
Illustratie 1.26: Alternatief voor de zuidelijke ontginningsput in Mol Postel Zuid	52
Illustratie 1.27: Terreinmodel van de omgeving Koemook met hoogteligging van het maaiveld (mTAW), afbakening van het stuk SBZ-H en SBZ-V (groen) en situering van de kernen met Europese habitats in deelgebied Koemook (wit omlijnd)	54
Illustratie 1.28: Alternatief tracé transportleiding (wit), deels gebundeld met de bestaande leiding vanuit Pinken	55
Illustratie 1.29: Ligging van het vogelrichtlijngebied, delen van het habitatrichtlijngebied en VEN-gebieden in onderzoeksruimte Mol Postel Zuid	65
Illustratie 2.1: Vier mogelijke locaties voor het bovenlokaal onthaal in het toeristisch ontwikkelingsplan (gemeente Mol, mei 2018)	93
Illustratie 2.2: Modelgrenzen en grid van het regionaal grondwatermodel en in zwarte kader de uitsnede van het detailmodel: 1e WVP groen, 2e WVP rood, 3e en 4e WVP grijs	102

Illustratie 2.3: Voorstelling van de modelaannames in de eindsituatie voor het alternatief zones Noord & Zuid'	103
Illustratie 2.4: Voorstelling van de modelaannames in de tussentijdse situatie voor het alternatief zones Noord & Zuid'	104
Illustratie 2.5: Studiegebied inventarisatie bijzondere broedvogels en vleermuizen in het landbouwgebied in Mol Postel Zuid, gepland uitgevoerd in 2017	108
Illustratie 2.6: Studiegebied Landschap en de perimeter binnen de 1 km buffer voor de beschrijving van de referentiesituatie.....	113

Voorwoord

Deze scopingnota bouwt voort op de startnota. Aanpassingen ten opzichte van de startnota worden weergegeven in grijze tekst.

Naar aanleiding van een planwijziging besproken op het planteam van 9/11/2018 werd deze scopingnota aangevuld. Wijzigingen ten opzichte van de vorige versie werden weergegeven in het rood.

Doelstelling geïntegreerde procedure RUP en Plan-MER

Deze scopingnota is de tweede stap in de opmaak van een provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan (PRUP) gekoppeld aan een Inrichtingsnota en daarbij eventueel op te maken grondruilplan. De milieueffectenrapportage maakt een geïntegreerd deel uit van deze procedure.

Omwille van de complexiteit van het gebied en de diverse ruimtelijke claims wordt gekozen voor een geïntegreerde besluitvorming waarin de diverse belangen, mogelijkheden en doelstellingen in het gebied optimaal kunnen worden afgewogen en die resulteert in een uitvoerbaar geheel aan instrumenten.

De volledige procedure verloopt in vijf fasen die resulteren in de volgende documenten:

1. Startnota
2. Scopingnota
3. Voorontwerp PRUP, incl. Inrichtingsnota (en evt. grondruilplan) en ontwerp plan-MER
4. Ontwerp PRUP, incl. Inrichtingsnota (en evt. grondruilplan) en ontwerp plan-MER
5. Definitief PRUP, incl. Inrichtingsnota (en evt. vastgesteld grondruilplan)

Tijdens het volledige procedureverloop zal het planningsproces worden beschreven en geactualiseerd in een informatieve procesnota. De procesnota geeft inzicht in het communicatie- en participatietraject voor het volledige geïntegreerde procesverloop. Voor meer informatie en detail nodigen we u uit de procesnota ter hand te nemen.

Een planteam voert het geïntegreerde planningsproces, begeleidt de verschillende onderzoeken, integreert de tussentijdse resultaten in het planningsproces en zorgt voor een continue kwaliteitsbewaking. De samenstelling van het planteam gebeurt door de deputatie op maat van het planningsproces. Volgende actoren maken deel uit van het planteam:

- Provincie Antwerpen - Dienst Ruimtelijke Planning (DRP - Provant);
- Departement Omgeving – Afdeling Gebiedsontwikkeling, omgevingsplannen en –projecten - team Mer;
- Erkend ruimtelijk planner (Peter Peeters);
- MER-coördinator (Guy Geudens);
- Diensten gouverneur (coördinatieopdracht gouverneur Mol-Postel);

Elk van deze documenten en actuele informatie over het procedureverloop zijn raadpleegbaar via de website www.provincieantwerpen.be (zoek op PRUP Kempense Meren II).

Over ~~deze~~ startnota wordt een adviesronde, een raadpleging van de bevolking en minstens één participatiemoment georganiseerd. Naast andere overheidsinstanties en de provincie Noord-Brabant in Nederland worden de betrokken gemeenten Mol, Retie, Dessel en Lommel en in Nederland Bergeijk om advies gevraagd. Ook de overige aangrenzende gemeenten, Arendonk, Balen, Meerhout en Geel werden reeds betrokken en worden aangeschreven voor de tweede openbaarmaking/openbaar onderzoek van ontwerp PRUP.

De adviezen, reacties en resultaten van lopend overleg op basis van ~~deze~~ startnota werden verwerkt in ~~deze~~ scopingnota die vervolgens samen met de nota landbouw de basis vormt voor het verdere

verloop van het geïntegreerde planningsproces. Daarnaast werd een FAQ-lijst gepubliceerd met antwoorden op veelgestelde vragen tijdens de adviesronde. Die is raadpleegbaar via de website www.provincieantwerpen.be (zoek op PRUP Kempense Meren II).

De scopingnota beschrijft op die manier, op basis van de publieke raadpleging en advisering over de startnota, ook de aspecten die in het milieuonderzoek (=plan-MER) of in het ruimtelijke onderzoek (=PRUP) verder aangevuld of onderzocht moeten worden. Andere aspecten worden opgenomen in het kader van het flankerend landbouwbeleid en zullen worden verwerkt in de Inrichtingsnota.

De dienst Mer maakt onderdeel uit van het planteam en zorgt op deze wijze voor een continue kwaliteitswaarborging. De kwaliteitsbeoordeling over de inhoudsafbakening van het plan-MER door de dienst Mer zit vevat in deze scopingnota. De dienst Mer gaat akkoord met het gewijzigde team van erkende MER-deskundigen die het plan-MER opstellen (zie titel 2.3).

Leeswijzer

Deel 1 beschrijft het planinitiatief met de doelstellingen, de situering en de afbakening van de plangebieden, de concrete beschrijving van het basisplan, het alternatievenonderzoek, de administratieve, juridische en beleidsmatige aspecten, aangevuld op basis van de publieke raadpleging over de startnota.

De onderzoeksvragen worden in dit planningsproces door twee parallelle aanpakken opgenomen: de milieubeoordeling die in deel 2 wordt toegelicht en daarnaast het proces om te komen tot een Inrichtingsnota met daaraan gekoppeld landbouwonderzoek. Er werd ~~in deze fase~~ samen met de startnota een nota landbouw opgemaakt die in het verdere proces moet evolueren naar een Inrichtingsnota. In functie van de raadpleging over de startnota, wordt ook al een eerste aanzet tot afweging van de instrumenten voor de flankerende maatregelen landbouw opgenomen in deze nota landbouw. Reacties en adviezen met betrekking tot het flankerend beleid landbouw worden opgenomen in de aanpak tot opmaak van een Inrichtingsnota. De nota landbouw is raadpleegbaar op www.provincieantwerpen.be (zoek op PRUP Kempense Meren II).

In een latere fase in het planningsproces wordt een volledige inrichtingsnota opgemaakt en wordt deze afweging van instrumenten verder uitgewerkt.

Deel 2 beschrijft de methodiek van de milieueffectbeoordeling (plan-MER). Naast de aanpak worden de referentiesituatie (met de ontwikkelingsscenario's) en de studiegebieden beschreven, het ingreep-effectschema met gegevensoverdracht, de bestaande onderzoeken, en de methodologie en het beoordelingskader per discipline. De kwaliteitsbeoordeling over de inhoudsafbakening van het plan-MER door de dienst MER wordt hierin geïntegreerd.

1. Deel 1 Beschrijving van het planinitiatief

1.1. Doelstellingen van het plan

Het planinitiatief provinciaal ruimtelijke uitvoeringsplan (PRUP) Kempense Meren II vormt een deel van de uitvoering van het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan Antwerpen (RSPA), zoals verder uitgewerkt in het kaderplan Kempense Meren. Dit kaderplan is te raadplegen op www.provincieantwerpen.be (zoek op PRUP Kempense Meren II).

Het PRUP Kempense Meren II heeft in grote lijnen volgende doelstellingen:

- Hoofdpoort: versterken recreatie en opheffen ontginning
- Schansheide: opheffen ontginning
- Vervangend ontginningsgebied: planologische ruil voor 1 en 2
- **Overdruk voor leidingstraat tussen beide vervangende ontginningsgebieden en de zandverwerkingsfabriek te Dessel. Ook de bestaande transportleidingen naar de zandwerkingsfabriek te Dessel worden meegenomen.**
- Versterking Natura 2000
- Flankerende maatregelen landbouw

Het Zilvermeer vormt samen met Sunparks en het Zilverstrand de toeristisch-recreatieve Hoofdpoort van de regio Kempense Meren. Het Zilvermeer alleen staat jaarlijks in voor ca. 200.000 bezoekers tijdens het toeristisch seizoen (april t.e.m. september) en is hierdoor één van de vier belangrijkste toeristisch-recreatieve terreinen van de provincie Antwerpen. Daarnaast is het Zilvermeer het 5de grootste openlucht recreatief terrein van Vlaanderen, dat door zijn aanbod aan zwem- en watersportactiviteiten een volwaardig alternatief vormt voor de Kust. Het behoud en de verdere ontwikkeling van het Zilvermeer is van groot belang voor de toeristisch-recreatieve ontwikkeling van de regio.

Ondanks de gewestplanbestemming recreatiegebied, is het domein Zilvermeer ten zuiden van de Zilvermeerlaan volgens het gewestplan nog steeds bestemd als uitbreidingen voor ontginningsgebied. Het domein is momenteel in eigendom van de ontginningssector, zodat het mogelijk, na doorlopen van de geëigende procedures, zou kunnen worden aangesneden voor ontginning indien de grondreserves in de andere ontginningsgebieden uitgeput zijn. Om dit probleem op te lossen wenst de provincie de ontginningsbestemming op het Zilvermeer op te heffen en binnen de regio een planologische compensatie door te voeren zodat de oppervlakte met bestemming *ontginningsgebied*, behouden blijft.

In 2007 heeft de Vlaamse regering het landbouwgebied "tussen Diel en Luyksgestelse Heide" in het zuiden van Postel aangeduid als 'herbevestigd agrarisch gebied' (HAG). Daarin werd een "beleidsruimte ontginning" voorzien. In het 2de Algemeen Oppervlakedelfstoffenplan (BVR 19 december 2014) werd reeds vooropgesteld dat de behoefte aan de delfstof kwartszand in Vlaanderen kon worden opgevangen door middel van de planologische ruil zoals ze op dat ogenblik werd voorzien in het PRUP Kempense Meren I. Het 2de Algemeen Oppervlakedelfstoffenplan bevat een afweging van de behoefte aan de oppervlakedelfstof kwartszand. De planologische ruil van 182 ha wordt daarin beschreven als een manier om de toegenomen behoefte aan laag ijzer kwartszanden op te vangen. Die afweging ligt in dit planningsproces niet meer ter beoordeling voor. Er is voor dit gebied dus een beleidsruimte voor ontginning.

Het PRUP Kempense Meren II wordt dus onder meer opgemaakt om een wezenlijk deel van de recreatieve Hoofdpoort (Zilvermeer) op lange termijn planologisch veilig te stellen en op terrein optimaal te kunnen laten ontwikkelen. Tegelijk is er de mogelijkheid om omliggende gebieden, doelstellingen en potenties in het planningsproces mee te nemen en heeft het PRUP ook tot doel om het bestaande juridische kader in overeenstemming te brengen met het hogere beleidskader.

Zo worden de delen van de Hoofdpoort die aansluiten bij het Zilvermeer en die gelegen zijn ten noorden van de Zilvermeerlaan en tegen de Kanaalplas, momenteel geordend door middel van het PRUP Kanaalplas. Voor een geïntegreerde ordening van het gebied is het aangewezen om ook delen van dat PRUP te herzien. Daarnaast stelt de AGNAS-visie uit 2008 (Afbakening van de Gebieden van

de Natuurlijke en Agrarische Structuur, zie 1.5.1 en O) een natuurverwevingsfunctie voorop voor de Kanaalplas, het Zilvermeer, de Stortplas, het voormalig stort en het Zilverstrand, allemaal componenten in het kaderplan Kempense Meren. Om bij te dragen aan deze natuurverweving wordt in het PRUP Kempense Meren II op de westelijke zijde van het Zilvermeer een overdruk natuurverweving voorzien.

Het kleinschalige landschap Schansheide, gelegen ten westen van het Zilvermeer, heeft de bestemming ontginningsgebied met als nabestemming natuurgebied. Voor de aanwezige natuur-, landbouw en landschapswaarden werd ook ondersteuning gevraagd in de AGNAS-visie. Het gebied bevat ook een grondwaterwinning voor de productie van drinkwater (Pidpa). Om de aanwezige waarden in Schansheide op lange termijn veilig te stellen, wordt, net als voor Zilvermeer, een vervangende oppervlakte ontginningsgebied gezocht in het HAG in Postel Zuid¹.

Er wordt geen uitbreiding van de oppervlakte ontginningsgebied beoogd met het PRUP Kempense Meren II. Een bestemmingswijziging naar ontginningsgebied is geen vergunning voor ontginning, maar enkel de aanduiding van een gebied voor kwartzandontginningen op planniveau. Op het gewestplan van 1978 werd er een onderscheid gemaakt tussen reservegebied voor ontginningen en effectief ontginningsgebied. Een effectief ontginningsgebied op het gewestplan kon onmiddellijk ontwikkeld worden. Voor het aansnijden van een reservegebied was bijkomend onderzoek noodzakelijk. Door wijzigingen in de wetgeving wordt er geen onderscheid meer gemaakt tussen een reservegebied voor ontginningen en een effectief ontginningsgebied. Door het invoeren van de regelgeving in verband met plan- en project-MER is voor elke ontginning van meer dan 10 hectare bijkomend onderzoek noodzakelijk. Na de bestemmingswijziging moet de ontginning voor een daadwerkelijke ontginning dus nog een omgevingsvergunning aanvragen waarbij een project-MER moet worden opgemaakt.

Mol Postel Zuid omvat naast herbevestigd agrarisch gebied (HAG) ook drie stukken habitatrichtlijngebied (SBZ-H) en ligt vrijwel helemaal in vogelrichtlijngebied (SBZ-V). Dat zijn beide speciale beschermingszones, onderdelen van het Natura 2000 netwerk. De realisatie van de Europese natuurdoelen in die stukken habitatrichtlijngebied vraagt om een betere ruimtelijke ordening van landbouw en natuur met noodzakelijke bestemmingswijzigingen. Dit vormt een tweede hoofddoelstelling van het PRUP Kempense Meren II.

Ten slotte heeft Pidpa gevraagd om de bestemming van haar bestaande installaties voor de productie van drinkwater nabij Schansheide in overeenstemming te brengen met hun functie.

In deze *scopingnota* wordt concreter ingegaan op de informatie over het plan. Het procesverloop tot op heden en de relatie met de nog komende specifieke planningsprocessen en beleidsbeslissingen vindt u in de procesnota terug. Die is te raadplegen op www.provincieantwerpen.be (zoek op PRUP Kempense Meren II).

1.2. Situering en afbakening van de plangebieden

Figuur 1.1: Situering van de plangebieden en toponiemen

Figuur 1.2: Huidige bestemming

De verschillende plandoelstellingen zijn ruimtelijk te herleiden tot drie onderdelen die elk de basis vormen voor de opmaak van een deelRUP of een onderscheiden deel binnen één RUP (figuur 1.1).

Elk van de drie heeft heel concreet afgelijnde plangebieden waarbinnen het PRUP de bestemming, specifieke voorschriften of de huidige invulling op het terrein wil wijzigen. In Mol Postel Zuid is bovendien een onderzoeksruimte afgebakend. Deze onderzoeksruimte wordt ook gehanteerd in de nota landbouw. Want tijdens het planningsproces worden mogelijk nog andere ruimtelijke

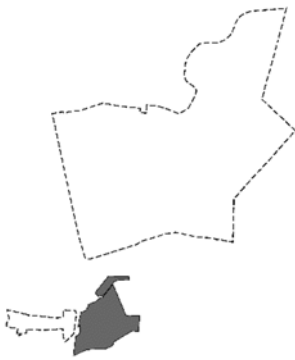
---

¹ Deze planologische ruil werd ook al opgenomen in het 2de Algemeen Oppervlaktedelfstoffenplan (BVR 19 december 2014), zie 1.5.2.

puzzelstukken aangebracht dan degene die nu als plangebied worden voorgesteld. Bovendien is in die onderzoeksruimte in het kader van de Inrichtingsnota de kans groot dat de inzet van instrumenten voor flankerend landbouwbeleid aan de orde is.

Voor Mol Postel Noord wordt een gewestelijk AGNAS-RUP opgemaakt. Deze zone is niet opgenomen in het planningsproces Kempense Meren II.

HOOFDPOORT

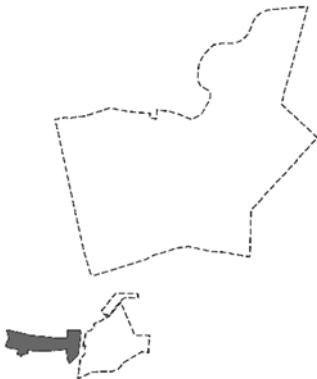
De Hoofdpoort omvat alle plangebieden die verbonden zijn aan het Zilvermeer en aan de zone ten noorden van de Zilvermeerlaan, tegen de Kanaalplas, en waar de volgende plandoelstellingen liggen:

- Realisatie van toeristisch onthaal met o.a. aanlegplaats voor watertaxi en inrijpunt fietsknooppunten
- Uitbreiding infrastructuur langs Kanaalplas
- Toeristische invulling mogelijk maken in de bestaande koophaven langs het kanaal Dessel-Kwaadmechelen
- Vrijwaren van de recreatiefunctie van het Zilvermeer
- Realiseren natuurverweving binnen het plangebied Hoofdpoort.
- Optimaliseren en uitbreiden parkings binnen recreatiegebied

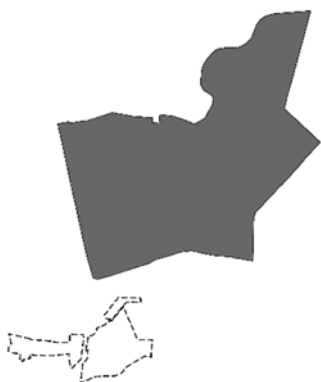
SCHANSHEIDE

Het tweede plangebied bevat het gebied Schansheide. In dit plangebied worden volgende doelstellingen gerealiseerd:

- Het behoud van de natuur- en landschapsfunctie
- Het vrijwaren van de grondwaterwinningsfunctie

ONDERZOEKSRUIMTE MOL POSTEL ZUID

De onderzoeksruimte Mol Postel Zuid ligt in het zuiden van deelgemeente Postel. Ze omvat het landbouwgebied tussen den Diel en Luyksgestelse Heide (herbevestigd agrarisch gebied - HAG) met de bosranden errond en drie stukken habitatrichtlijngebied. De onderzoeksruimte ligt bijna helemaal in vogelrichtlijngebied. Mol Postel Zuid heeft volgende plandoelstellingen:

- Aanduiden van een vervangend ontginningsgebied voor Zilvermeer en Schansheide
- Overdruk voor leidingstraat tussen beide vervangende ontginningsgebieden en de zandverwerkingsfabriek te Dessel. Ook de bestaande transportleidingen naar de zandwerkingsfabriek te Dessel worden meegenomen.
- Verschuiven van bestemmingen/puzzelstukken voor natuur en landbouw
- Aanduiden van bestemmingen natuur voor het realiseren van Europese natuurdoelen (Natura 2000)
- Aanduiden van bestemmingen landbouw in functie van flankerende maatregelen voor aanwezige landbouwbedrijven

1.2.1. HOOFDPOORT

Situering

De Hoofdpoot ligt in het gebied dat grofweg begrensd wordt door het kanaal Bocholt-Herentals in het noorden, het kanaal Dessel-Kwaadmechelen in het westen, de N172-Kiezelweg in het zuiden en de Postelsesteenweg in het oosten.

De Hoofdpoot is vanuit het zuiden bereikbaar via de N71 en de N136 Postelsesteenweg (toegang Ecocentrum en verblijfsrecreatief deel Zilvermeer) en vervolgens via N712 Kiezelweg (Zilverstrand) en Zilvermeerlaan (dagrecreatief deel Zilvermeer). Vanuit het noorden is de Hoofdpoot bereikbaar via N136 Postelsesteenweg.

Naast het provinciaal domein Zilvermeer, domein Zilverstrand en Sunparks komen er verspreid in het gebied talrijke kleinere toeristisch-recreatieve elementen voor. Het Ecocentrum doet momenteel dienst als toeristisch onthaal en is gelegen langs de Postelsesteenweg. Langs de Zilvermeerlaan bevindt zich de Jachthaven Port Aventura.

Tussen de recreatieve domeinen Zilvermeer en Zilverstrand ligt het natuurreserveaat Buitengoor, een natuurgebied van Europees belang. Ten noordoosten, tegen de Postelsesteenweg en het Kanaal Bocholt-Herentals, ligt het natuurgebied De Maat. Ook dit gebied is van Europees belang.

In het gebied zijn een aantal grote en kleinere voormalige ontginningsputten gelegen. De plas in het provinciaal domein Zilvermeer heeft een recreatieve functie. De Kanaalplas ten noorden daarvan, heeft deels een recreatieve en deels een natuurfunctie. De Stortplas ten oosten van domein Zilvermeer, heeft vandaag een natuurfunctie.

In en rond Hoofdpoot zijn ook enkele beschermde landschappen gelegen: 'Buitengoor-Meergoor' en 'Postelsesteenweg: laagveengebied gelegen tussen het Zilvermeer en Zilverstrand'.

Afbakening

De plangebieden in Hoofdpoot (zie illustratie 1.1 en figuur 1.2b) omvatten:

Voor het domein Zilvermeer:

- domein Zilvermeer: de perimeter van de gewestplanbestemming 'gebied voor uitbreidingen van ontginningsgebieden' over bestemming recreatie in het Zilvermeer (120,7 ha)
- de camping: de perimeter huidige bestemming recreatie op het gewestplan (8,7 ha)

Binnen het PRUP Kanaalplas:

- een deel van bestemming artikel 5 PRUP Kanaalplas: verweving natuur – recreatie (4,2 ha)
- artikel 1 PRUP Kanaalplas, ter hoogte van de jachthaven
- artikel 8 PRUP Kanaalplas, de parkings ten noorden van de Zilvermeerlaan (7,9 ha)
- artikel 7 PRUP Kanaalplas, watergebonden bedrijventerrein aan het kanaal Dessel-Kwaadmechelen (1,2 ha)

Illustratie 1.1: Afbakening van de plangebieden in Hoofdpoort

Schansheide

Situering

Het plangebied Schansheide is gelegen in het open ruimtegebied dat afgebakend wordt door het kanaal Bocholt-Herentals in het noorden, kanaal Dessel-Kwaadmechelen in het oosten, de kern Sluis in het Zuiden en de N18 in het westen.

Meer specifiek ligt het plangebied Schansheide net ten zuiden van de actieve groeve Schansput en net ten westen van het kanaal Dessel-Kwaadmechelen. Ten westen ligt de plas Miramar (illustratie 1.2). Tussen de Schansput en de kern Sluis ligt een historisch cultuurlandschap van beemden omzoomd met een dicht netwerk van elzenhoutkanten, waar het plangebied deel van uitmaakt. Het betreft een restant van een ruimer coulissenlandschap rond Mol. Dit landschap zet zich ook door in het natuurreservaat Buitengoor. In het oosten van het plangebied, tegen het kanaal Dessel-Kwaadmechelen, ligt een kleinere, oude ontginningsplas. Drie verspreide percelen (in totaal ca. 1 ha) behoren tot erkend reservaat Buitengoor van Natuurpunt beheer vzw.

In het plangebied is eveneens een grondwaterwinning gelegen van Pidpa. De putten liggen in het noorden tegen de Witteloop aan. De gebouwen en installaties voor waterproductie bevinden zich in het zuidwestelijk deel van het plangebied. Deze infrastructuur wordt ontsloten via Mol Sluis.

Afbakening

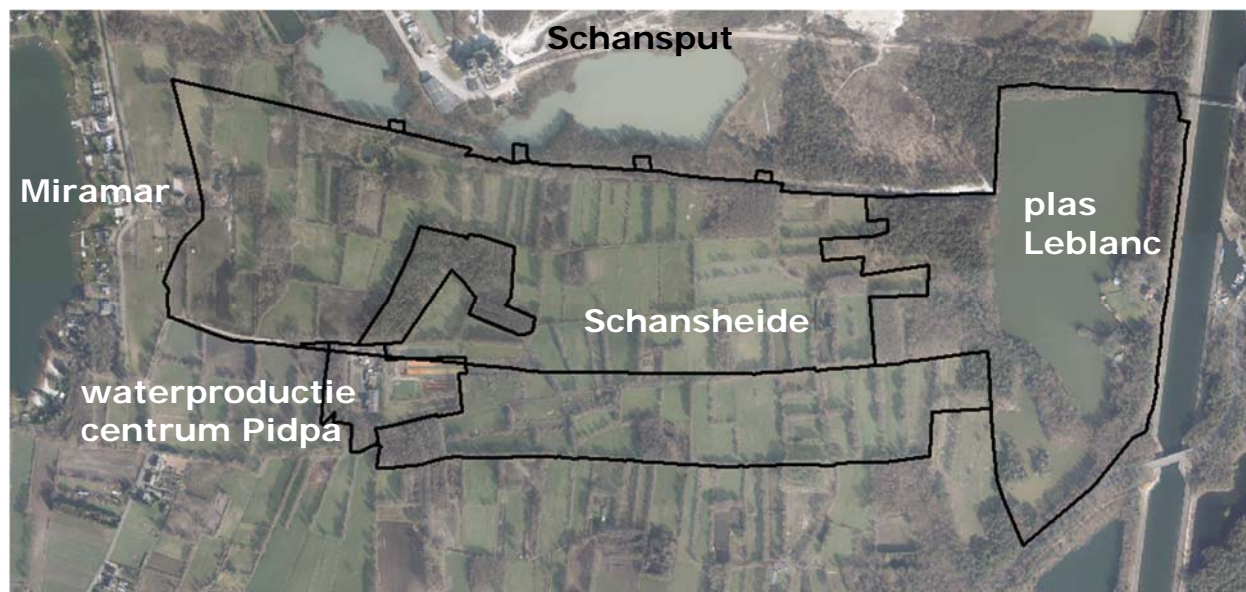
Het plangebied Schansheide (illustratie 1.2 en figuur 1.2b) omvat:

- Het plangebied is het zuidelijke deel van een groter ontginningsgebied met nabestemming natuur op het Gewestplan. De Schansput, het noordelijke deel ervan, is grotendeels ontgonnen, maar is nog een actief ontginningsgebied waarin nog een resterend volume te ontginnen zand aanwezig is (vernieuwde milieuvergunning van 15/9/2016) en de zandverwerkingsactiviteiten van Sibelco reiken tot in deze plas. Daar is in werking treden van de nabestemming of herbestemming nog niet aan de orde. De grens aan zuid, west en oostkant is de perimeter van de bestemming ontginningsgebied. De noordgrens is deels een weg die zuidgrens vormt van de activiteiten in Schansput, deels de noordoever van de plas Leblanc. Hierbinnen is er onderscheid tussen kleinschalige landbouwpercelen met kleine landschapselementen (36 ha) en een zone met aaneengesloten bos (2,6 ha) en een zone met bos en de plas Leblanc (23,7 ha).
- De percelen waarop Pidpa infrastructuur heeft staan van haar waterproductiecentrum (2,5 ha). Hier zijn ook enkele zeer kleine grenscorrecties meegenomen zodat de afbakening van de bestemmingen logisch is en zoveel mogelijk met perceelsgrenzen samenvalt (vb. snipper landbouw in het zuiden).
- Voor de plaatsen waar in het verleden geen beschermingszones op het Gewestplan zijn afgebakend rondom haar grondwaterwingingen, vraagt Pidpa om in planprocessen de 'Beschermingszones voor grondwaterwingebied'² als overdruk in de ruimtelijke bestemmingsvoorschriften op te nemen. De overdruk wijzigt de bestaande typebestemming niet, en de gebruiksbepalingen op de betrokken percelen gelden vandaag ook al via toepassing van het decreet houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer (zie tabel 1.2). Maar de voorschriften gaan ook over de toelaatbaarheid van winningsinstallaties zoals pompputten en leidingen (niet drinkwaterproductieinfrastructuur, vorige bullet). Daarom wordt de contour integraal als plangebied in dit plan-MER beschouwd, dus ook waar de gewestplanbestemming (landschappelijk waardevol agrarisch gebied) niet gewijzigd wordt door het plan en er enkel een overdruk komt (zie verder §1.3.2 met illustratie 1.).

---

² Een beschermingszone is het geografisch gebied dat overeenkomstig artikel 3.2 van decreet van 24 januari 1984 houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer, is afgebakend om het grondwater in een waterwingebied tegen verontreiniging te vrijwaren. De procedure om de afbakening te realiseren is vastgelegd bij Besluit van de Vlaamse Regering van 27 maart 1985 houdende reglementering en vergunning voor het gebruik van grondwater en de afbakening van waterwingebieden en beschermingszones.

Illustratie 1.2: Afbakening van het plangebied in de Schansheide

1.2.2. ONDERZOEKSRUIMTE MOL POSTEL ZUID

Situering

Deze onderzoeksruimte van ongeveer 1800 ha ligt in het zuiden van Mol Postel (**Fout! V erwijzingsbron niet gevonden.** en figuur 1.2a). Ze omvat het landbouwgebied tussen den Diel en Luyksgestelse Heide (HAG) met de bosranden errond en drie stukken van het deelgebied 6 van het SBZ-H Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden, *afgebakend sinds 2001*, namelijk Koemook, Groesgoor-Harde Putten en Den Diel (illustratie 1.3, illustratie 1.4). Binnen deze onderzoeksruimte wordt er gezocht naar een vervangend ontginningsgebied voor Zilvermeer en Schansheide (§1.3.1 en 1.3.2). Daarnaast wordt er gezocht naar puzzelstukken binnen de zoekzone in functie van een optimalere ordening van landbouw en natuur in het zuiden van Postel (§1.3.3). De bestemming natuur wordt aangeduid in functie van het realiseren van Europese natuurdoelen. De bestemming landbouw wordt aangeduid in functie van flankerende maatregelen voor de aanwezige landbouwbedrijven.

De onderzoeksruimte betreft voornamelijk een open ruimtegebied waar zeer verspreid bebouwing in voorkomt, met iets meer woning langs de straat Diel richting Witgoor.

Het aandeel zonevreemde landbouw in groene bestemming en effectief bos of natuur in landbouwbestemming is eerder beperkt. Het landgebruik stemt vrij goed overeen met de planologische situatie. Bijvoorbeeld voor wat de plangebieden in Mol Postel Zuid betreft (zie verder) is er 5 ha zonevreemd (naald)bos in landbouwbestemming gelegen en 6,2 ha landbouwgebruik in bos- of natuurbestemming.

Het bos is grotendeels naaldbos, hoewel in Den Diel en Koemook ook loofbos voorkomt. De landbouw omvat grasland en akkerbouw, op rationeel ingerichte gebruikspcelen. Er zijn relatief weinig kleine landschapselementen – enkele dreven en de bosstrook langs Postels Vaartje -, maar wel een relatief grote lengte (steile) bosranden.

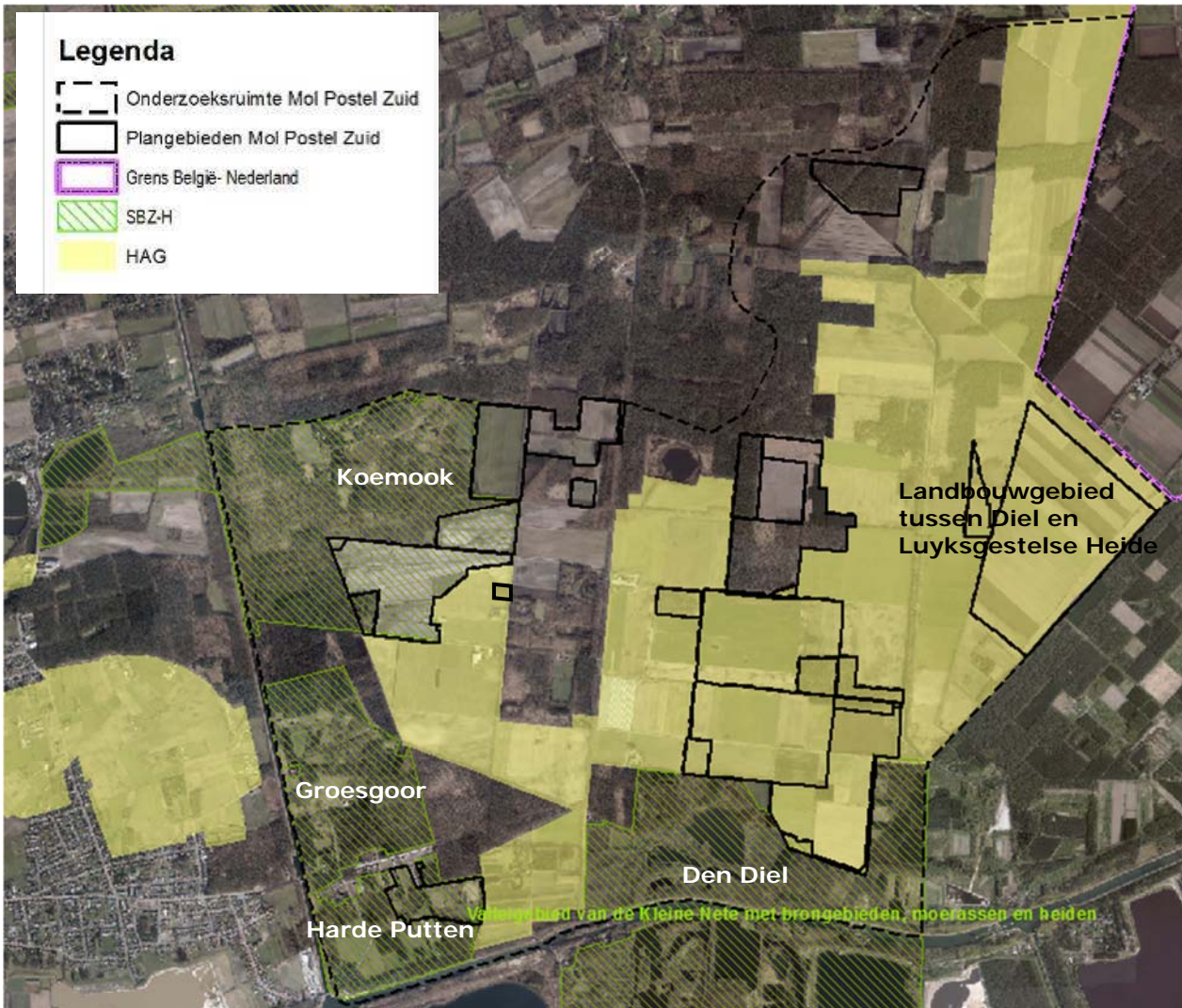
De natuurwaarden zijn groot in Den Diel (loofbos en schrale waterpartijen), Koemook (vochtige heide en veen, oud naaldbos), Groesgoor (vochtige en droge heide, vennen, veen en elzenbroek), Harde Putten (nat bos) en langsheen het kanaal Bocholt-Herentals (droog eikenbos en heidebermen).

De natuurwaarde van het aanwezige naaldbos is eerder beperkt.

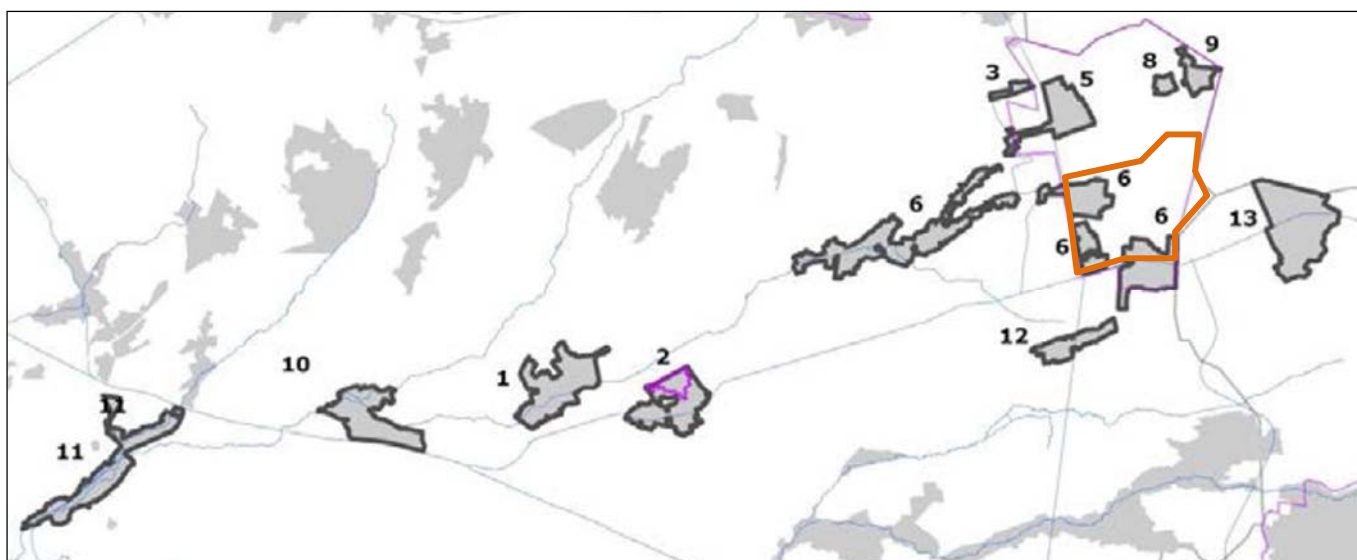
Den Diel is beschermd landschap 'De bossen en de plassen van Den Diel aan het Kempisch Kanaal en de Baileybrug'.

Er bevinden zich ook twee beschermde dorpsgezichten in of net buiten het plangebied: 'Kanaalstrook van het kanaal Bocholt-Herentals met sluis nr. 1 te Lommel en sluis nr. 2 te Mol' en aangrenzend: 'Het geheel van de Abdij van Postel'.

De beschrijving van de verschillende plangebieden op onderstaande kaart is terug te vinden in hoofdstuk 1.3 beschrijving van het basisplan

Illustratie 1.3: Ligging van het HAG en de 3 stukken van habitatrictlijngebied in Mol Postel Zuid

Illustratie 1.4: Deelgebieden van de SBZ-H Vallei van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden: drie stukken van deelgebied 6 vallen in onderzoeksruimte Mol Postel Zuid (oranje)

Afbakening

De begrenzing van deze onderzoeksruimte ligt:

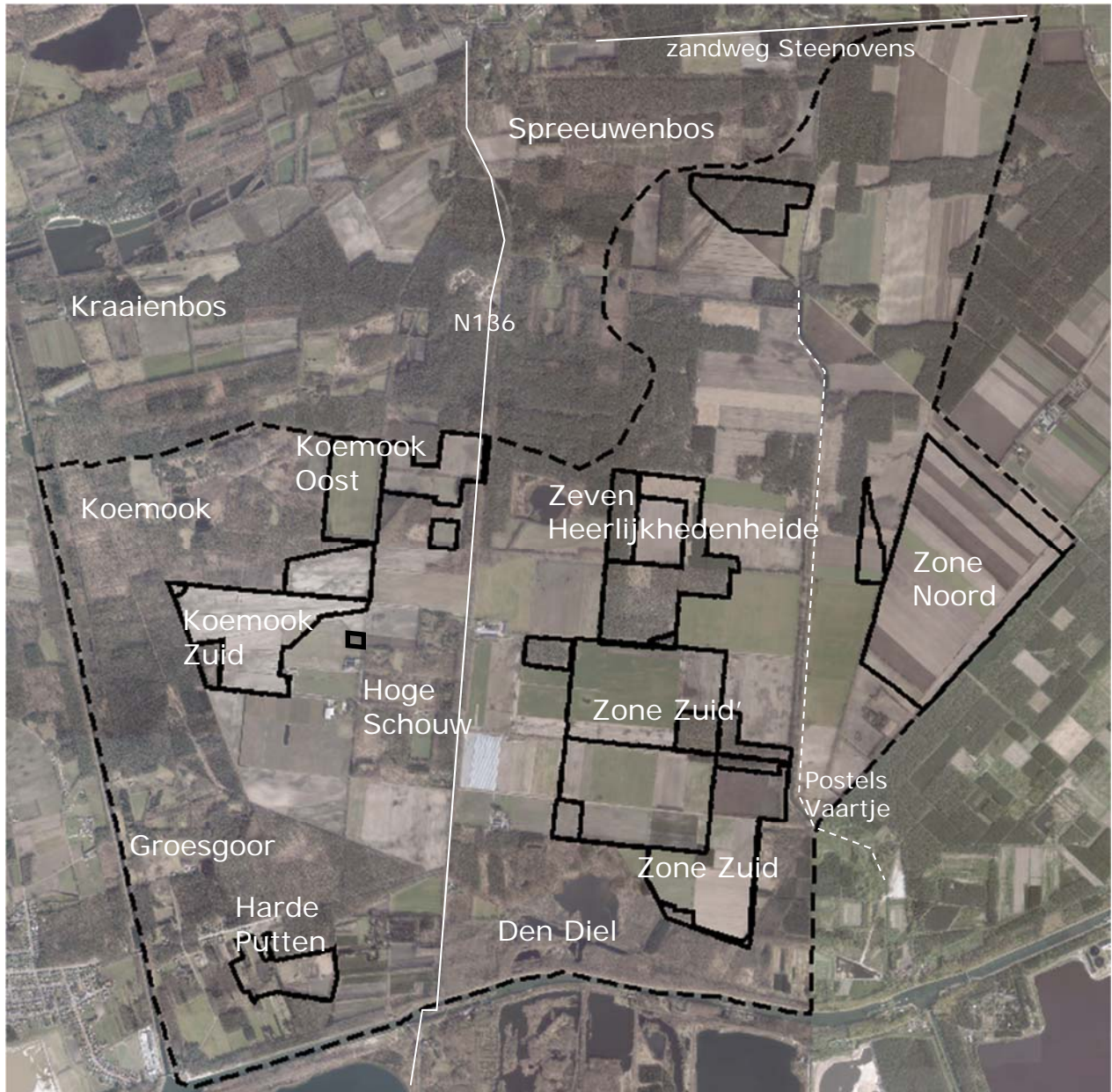
- in het westen op de oever van het kanaal Dessel-Schoten
- in het zuiden op de oever van het kanaal Herentals-Bocholt
- in het oosten op de grens tussen de provincies Antwerpen en Limburg en op de rijksgrens
- in het noorden op
  - de bovengrens van het SBZ-H deelzone Koemook
  - de bovengrens van het plangebied Koemook Oost
  - een arbitraire grens doorheen het samenhangend bos- en natuurcomplex Kraaienbos - Spreeuwenbos - Zeven Heerlijkheden met bestemming bos met ecologische waarde. Deze lijn onderscheidt de kernzone van dit complex van een ruime randzone met het landbouwgebied. De huidig gekende puzzelstukken voor een optimalisatie van landbouw en natuur, zijn als plangebieden aangeduid. Als tijdens de opmaak van het MER nog andere percelen worden onderzocht voor omzetting naar landbouwbestemming en landbouwgebruik, dan is het enkel in de randzone.
  - de zandweg Steenovens.

De onderzoeksruimte wordt doorsneden door de N136 Diel-Postel, die als een dreef het gebied van zuid naar noord doorkruist.

De plangebieden binnen de onderzoeksruimte worden benoemd in § **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.** en omvatten:

- ten westen van de N136 (steenweg van Mol naar Postel):
  - percelen met landbouwbestemming en/of in landbouwgebruik³ in de gebieden Koemook Oost (34,7 ha), Koemook Zuid (49,6 ha), Hoge schouw (0,7 ha) en Harde putten (13,5 ha) (totaal 97,8 ha);
- ten oosten van de N136:
  - percelen met landbouwbestemming: zone Noord (86,2 ha) en zone Zuid (89,7 ha) met alternatief zone Zuid' (92,1 ha);
  - percelen met bosbestemming en/of naaldbos erop in het gebied Zeven Heerlijkhedenheide (75,5 ha bij alternatief Zuid of 80,8 ha bij alternatief zone Zuid'). Al deze puzzelstukken zijn plangebieden en liggen binnen de onderzoeksruimte.

³ Er is een beperkte oppervlakte zonevreemde landbouw in bos- of natuurbestemming

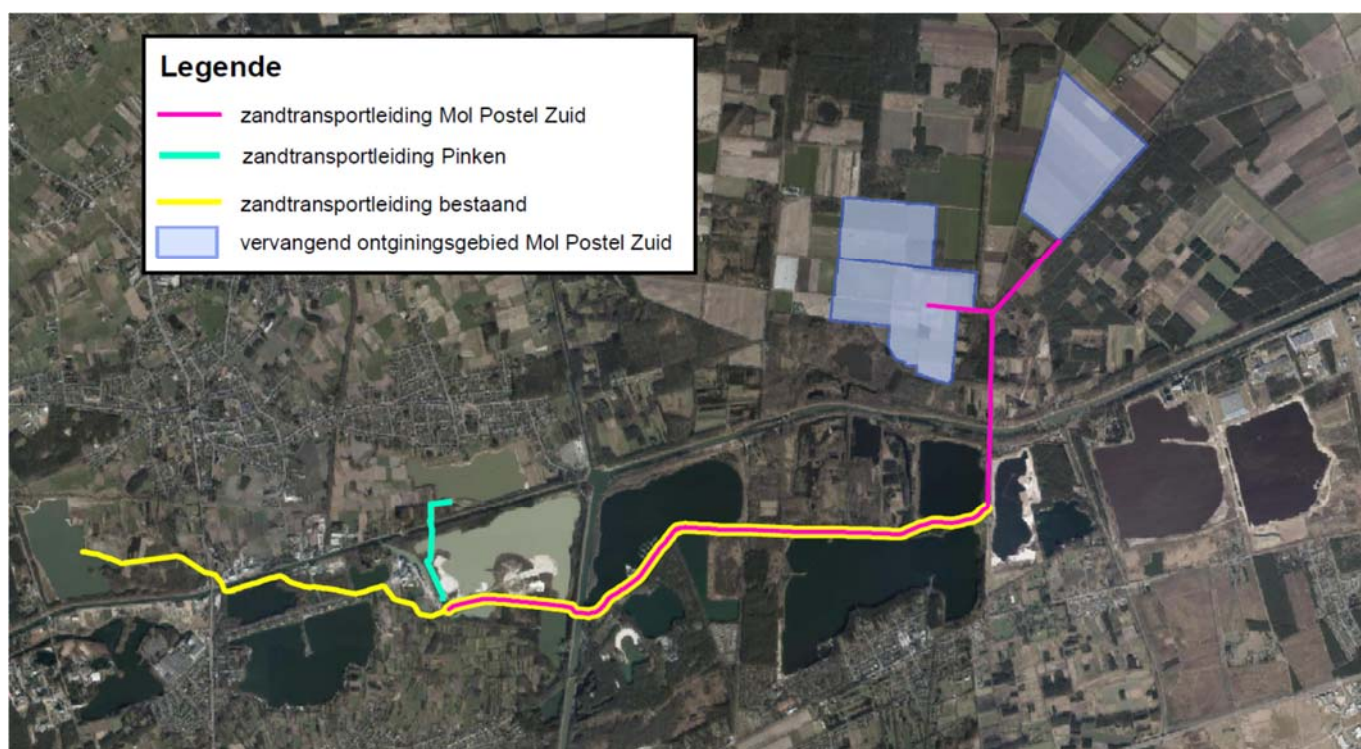

Illustratie 1.5: Situering van de plangebieden (volle lijn) in de onderzoeksruimte Mol Postel Zuid (stippellijn)

Voor de overdruk van de transportleiding wordt het plangebied uitgebreid tussen de vervangende ontginningsgebieden en de bestaande verwerkingsfabriek te Dessel.

Voor transport van zand en water van de beide vervangende zandontginningsgebieden in Mol Postel Zuid naar de fabriek in Dessel en eventueel omgekeerd, zal een leidingstraat gebundeld worden met de bestaande leiding (oost-west, min of meer parallel met en ten noorden van de Zilvermeerlaan). Net als de bestaande leiding zal de nieuwe onder de Postelsesteenweg gaan en over het Kanaal Dessel-Kwaadmechelen.

De overdruk leidingstraat wordt in dit RUP voorzien voor de nieuwe leidingen vanuit de vervangende ontginningsgebieden. Maar het PRUP zal ze ook consequent over de gehele lengte van de bestaande transportleidingen aanduiden.

Illustratie 1.6: Situering van de transportleiding ten opzichte van de plangebieden van het vervangend ontginningsgebied, deels gebundeld met een bestaande transportleiding

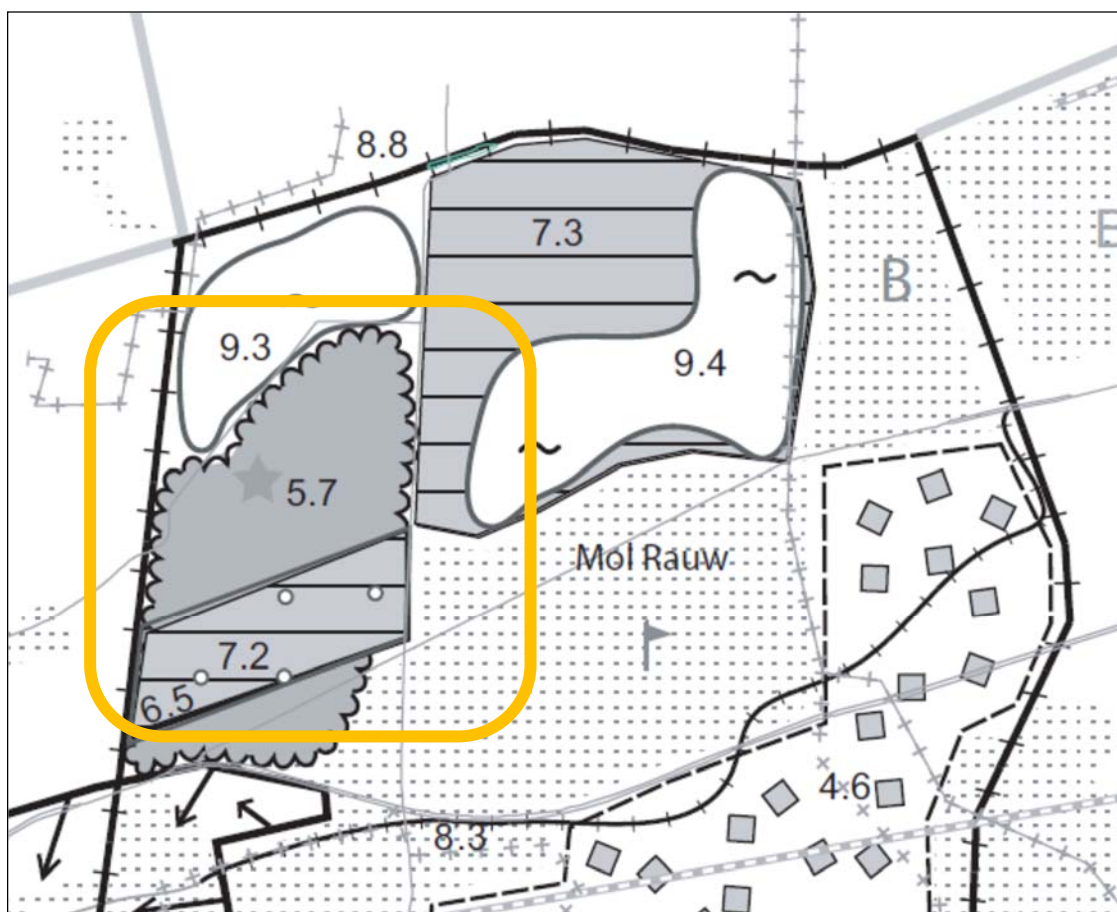
1.3. Beschrijving van het basisplan

1.3.1. HOOFDPOORT

De doelstelling voor het plangebied Hoofdpoort is het mogelijk maken en zeker stellen van de ontwikkeling van een toeristisch-recreatieve hoofdpoort voor de regio Kempense Meren.

De Ruimtelijke visie voor landbouw, natuur en bos (AGNAS, zie §1.5.1) regio Neteland geeft voor Hoofdpoort drie ruimtelijke concepten weer (5.7, 9.3 en 7.2).

Illustratie 1.7: Ruimtelijke visie voor landbouw, natuur en bos regio Neteland ter hoogte van Hoofdpoort

5.7 Samenhangende boscomplexen en verspreide bosfragmenten behouden en versterken als structuurbepalende natuur- en/of landschapselementen (domein Zilvermeer)

- Ecologisch zeer waardevolle gebieden worden gebufferd en recreatief gezoneerd, gericht op het vrijwaren van kwetsbare natuurkernen en het voor zacht recreatief medegebruik (wandelen, fietsen) ontsluiten van deze gebieden. De aanwezigheid van diverse recreatieve functies (speelbos, jeugdcamping) vergt een nadere afstemming met de ontwikkeling van de natuurfunctie.
- In het Zilvermeer wordt de bosfunctie verweven met dag- en verblijfsrecreatieve functies.

9.3 (en 9.4) Behoud van open water met ecologische en/of recreatieve waarde (Kanaalplas en Plas van Rauw)

- De zandwinputten langs het kanaal Bocholt–Herentals biedt een potentieel voor het behoud en de ontwikkeling van watergebonden natuur- en landschapswaarden, alsook potentieel voor de verweving van natuurlijk en recreatieve functies.
- Behoud en ontwikkeling van natuurwaarden is vooral gericht op het creëren van rustige zones voor (overwinterende) watervogels en behoud en herstel van meer natuurlijke oevers

7.2 (en 7.3) Behoud en versterking van zeer waardevolle natuurcomplexen (Buitengoor-Meergoor en De Maat)

- Deze ecologisch zeer waardevolle en voor de natuurlijke structuur bepalende bos- en duincomplexen maken deel uit van het Vlaams Ecologisch Netwerk. Er wordt gestreefd naar herstel van de natuurlijke waterhuishouding en de ontwikkeling van waardevolle gradiënten, graduele overgangen tussen verschillende typen vegetatie (bos, heide, pioniersvegetatie, vennen, ...)
- De mogelijkheden voor infiltratie van de landduincomplexen worden behouden en waar mogelijk geoptimaliseerd door onder meer herstel van de natuurlijke waterhuishouding en omvorming tot meer natuurlijke vegetatietypen.
- Ecologisch zeer waardevolle gebieden worden gebufferd en recreatief gezoneerd, gericht op het vrijwaren van kwetsbare natuurkernen en het voor zacht recreatief medegebruik (wandelen, fietsen) ontsluiten van deze gebieden.

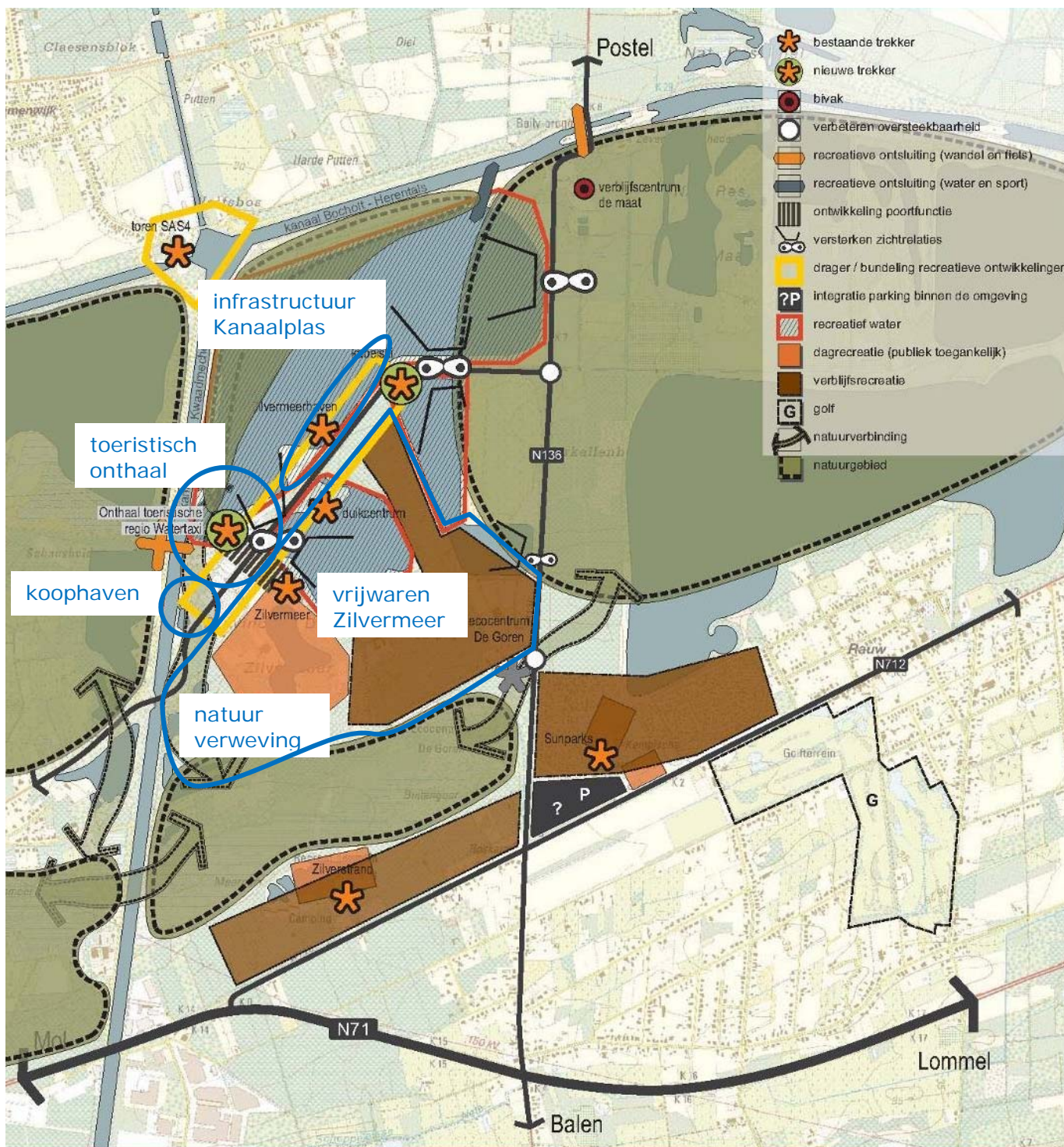
Hoofdpoot: Realisatie van een toeristisch onthaal met o.a. aanlegplaats voor watertaxi en inrijpunt fietsknooppuntennetwerk

Momenteel is er geen duidelijk toeristisch onthaal op provinciaal niveau aanwezig binnen de regio. Deze functie wordt vervuld door het Ecocentrum De Goren. De aanpalende parking is echter beperkt en zorgt in het toeristisch seizoen voor conflicten met de toegang van de camping van het Zilvermeer. Het Kaderplan voorziet daarom in de realisatie van een toeristisch onthaal op parking 2 van het Zilvermeer, recht tegenover de ingang van het Zilvermeer. Tussen beide elementen wordt een veilige oversteek over de verlegde Zilvermeerlaan aangelegd.

Dit toeristisch onthaal heeft volgende doelstellingen:

- Realiseren van een centraal vertrekpunt binnen de toeristisch-recreatieve regio Kempense Meren voor alle toeristisch-recreatieve vervoersmodi: wandel, fiets, watertaxi, ... aan een voldoende ruime parking. Op deze manier kunnen recreanten en toeristen gebruik maken van verschillende vervoersmodi, al dan niet gecombineerd, om de toeristische regio te verkennen. Zo kunnen fietsers en wandelaars hun auto op de centrale parking achterlaten van het Zilvermeer, een eindje fietsen of wandelen en de watertaxi terug naar het Zilvermeer nemen of vice-versa, ze nemen de watertaxi naar een locatie en komen te voet of met de fiets terug naar de parking van het Zilvermeer.
- Realiseren van een openbaar vervoersknooppunt en ontsluiting van de toeristisch-recreatieve regio Kempense Meren, gericht op het gebruik van een watertaxi ter hoogte van het Zilvermeer. Verhogen van de belevingswaarde van de Kanaalplas. De Kanaalplas is momenteel visueel weinig aanwezig ter hoogte van parking 2 en de toegang van het Zilvermeer. Door de realisatie van het toeristisch onthaal daar, komt de Kanaalplas duidelijker in beeld.

Het toeristisch onthaal werd in het Kaderplan van 2009 sterk gekoppeld aan de mogelijke toekomstige watertaxi. Er zijn tot op heden nog geen concrete stappen ondernomen tot het realiseren van deze watertaxi. In het Kaderplan werd het toeristisch onthaal losgekoppeld van de natuureducatieve werking van het Ecocentrum De Goren. Dit Ecocentrum heeft een eindige levensduur in de huidige bestaansvorm.

Illustratie 1.8: Situering toeristisch onthaalplandoelstellingen Hoofdpoort in het Kaderplan Kempense Meren

Het basisplan voorziet een wijziging van het bestaande PRUP Kanaalplas namelijk de voorschriften van artikel 8 Zone voor parking.

Het voorschrift van de zone voor parking –groene parking in artikel 8 bepaalt vandaag:

“De zone wordt bestemd als bezoekersparking (auto’s, moto’s, bussen, fietsen e.d.) voor het recreatiedomein aan de zuidzijde van de Zilvermeerlaan en dit ter aanvulling van de parkeermogelijkheden in het geval de vaste parking binnen het recreatiedomein volzet is. Een belangrijk uitgangspunt bij de totale inrichting van de zone is dat deze moet ingericht worden als een

groene parking. Dat wil zeggen dat bij de inrichting van het gebied voldoende groen voorzien of behouden moet worden. ...

In afwijking op de algemene bepalingen in artikel 0 kunnen de hoofdassen binnen de parking functioneel verhard worden, evenals wegen voor fietsen en wandelen.

Fietsenstallingen of andere voorzieningen voor langzaam verkeer (al dan niet overdekt) mogen binnen deze zone ingeplant worden vlak bij de toegangen.

Verder kunnen geen constructies opgericht worden. ..."

- De oprichting van gebouwen is niet mogelijk binnen de zone voor parking. De zone voor multifunctioneel water voorziet wel in de mogelijkheid voor inrichting van infrastructuur over het water. Omdat de onthaalinfrastructuur mogelijk recht tegenover het Zilvermeer wordt voorzien om het pleineffect te versterken, zal er indien nodig een nieuwe zone aangeduid worden waarbinnen het toeristisch onthaal, bestaande uit gebouwen en constructies (vb. infokiosk, schuilhok, gebouw voor toeristisch onthaal, ...) kan gerealiseerd worden.

Het basisplan voor het PRUP Kempense Meren past de voorschriften van PRUP Kanaalplas aan en voorziet minimaal in volgende elementen:

- Het toeristisch onthaal bevat de mogelijkheid om een aanlegsteiger voor watertaxi, aansluitend bij de Kanaalplas, aan te leggen, de mogelijkheid om een inrijpunt te ontwikkelen voor het provinciaal fietsknooppuntennetwerk en de mogelijkheden om een volwaardig gebouw op te trekken waar mogelijk volgende voorzieningen kunnen in worden ondergebracht: schuilgelegenheid, infokiosk, sanitair, horeca, fietsverhuur, ...
- Er zal onderzocht worden of de maximaal te bebouwen oppervlakte, de bouwhoogte en de architecturale waarde van het toeristisch onthaal moeten worden vastgelegd in de voorschriften in het PRUP.

Indien blijkt dat er nog te weinig draagvlak/bijkomend onderzoek is gebeurd voor één bepaalde locatie van een bovenlokaal toeristisch onthaal zal er in het PRUP geen afzonderlijke bestemming weergegeven worden zodat de nodige flexibiliteit in de toekomst kan behouden worden.

Het terug verruimen van de locatiemogelijkheden voor een toeristisch onthaal vormt geen substantiële wijzigingen ten opzichte van het plan beschrijven in de eerste versie van de scopingnota.

Hoofdpoot: Uitbreiding infrastructuur Kanaalplas

De huidige infrastructuur van de jachthaven kampt door de hoge toeristisch recreatieve druk van zowel de jachthavengebruikers als fietsers met een capaciteitsprobleem. Om hieraan tegemoet te komen worden meer mogelijkheden voorzien, verspreid over de zuidelijke oever van de Kanaalplas. Een eerste oplossing is de ontwikkeling van een fietsinrijpunt op parking 2 (zie hoger). Een tweede oplossing bestaat erin om door bundeling van de watersportaccommodatie langs de Kanaalplas het aanbod voor toeristen en recreanten op deze locatie te verhogen. Het deelplangebied van het PRUP ten noorden van de huidige Zilvermeerlaan is 25 ha groot.

Het uitbreiden van de infrastructuur langs de Kanaalplas heeft volgende doelstellingen:

- het creëren van ondersteunende toeristisch-recreatieve infrastructuur door bundeling van watersportaccommodatie (o.a. openstellen clublokalen, aanbieden van watersportmogelijkheden, ...);
- het herlokaliseren van zonevreemde watersportinfrastructuur uit de regio;
- het bieden van mogelijkheden om nieuwe behoeften betreffende watersportrecreatie hier op te vangen;
- het realiseren van bijkomende beperkte parkeerfaciliteiten in functie van de te realiseren clublokalen, deze liggen bij voorkeur in de nabijheid van deze clublokalen of op aanvaardbare wandelafstand zodat materiaal op een vlotte manier van en naar het clublokaal kan gebracht worden.

Het basisplan voorziet een wijziging van het bestaande PRUP Kanaalplas namelijk van de voorschriften van artikel 5 Zone voor verweving recreatie en natuur.

Dit voorschrift bepaalt:

*"... Op de oeverzone kunnen wandelwegen en picknickvoorzieningen aangelegd worden...
... Binnen de zone dient parkeergelegenheid voorzien te worden voor bezoekers van de kanaalplas en bezoekers van de horeca gesitueerd in de omgeving van Sas3. ...
... Het oprichten van gebouwen wordt in deze zone niet toegestaan. ...
... De parkeergelegenheid dient geconcentreerd aangelegd te worden in de noordoostelijke hoek met ontsluiting naar de Postelsesteenweg. Voor deze parkeergelegenheid mag een aaneengesloten zone van max. 5000m² ingenomen worden. ..."*

- De zone verwevingsgebied recreatie en natuur wordt aangepast zodat de mogelijkheid bestaat om in een deel van de zuidoostelijke oever nieuwe clubgebouwen en bijhorende parkeerfaciliteiten te realiseren. In grote lijnen betreft het de zone tussen de jachthaven en de stortplas. In de overige delen van de oever blijft de bestaande functie behouden.

De voorschriften van het PRUP passen de voorschriften van PRUP Kanaalplas aan en voorzien minimaal in volgende elementen:

- De omvang van de clubgebouwen, welke minimaal worden samengesteld uit cafetaria, sanitair, bureel en opbergruimte.
- De hoeveelheid aan clubgebouwen die binnen de zone kunnen opgericht worden en hun onderlinge afstand.
- De bebouwbare oppervlakte, de bouwhoogte en de architecturale waarde van de clubgebouwen. Er wordt een sobere architectuur nagestreefd die aansluit bij de architectuur en beeldwaarde van het jachthavengebied. Op deze manier wenst men de samenhang en beeldwaarde te versterken.

Hoofdpoot: Herbestemmen Koophaven langs kanaal Dessel-Kwaadmechelen in functie van toerisme

De Koophaven ligt aan de rand van de Hoofdpoot tegen het kanaal Dessel-Kwaadmechelen, ter hoogte van de brug over het kanaal. De Koophaven ligt er enigszins troosteloos bij. Een opwaardering van deze locatie kan een bijdrage leveren aan de toeristisch-recreatieve kwaliteit van de Hoofdpoot. In het Kaderplan werd een uitbreiding met recreatieve activiteiten naar voor geschoven. Zo werd deze locatie ook als mogelijke uitvalsbasis aanzien voor de eventuele watertaxi (stelplaats, herstelplaats, ...).

De herbestemming van de Koophaven heeft volgende doelstelling:

- Beter inschakelen van de plek binnen het toeristisch-recreatief netwerk van de Kempense Meren

Het basisplan voorziet een wijziging van het bestaande PRUP Kanaalplas, namelijk van de voorschriften van Artikel 7 watergebonden bedrijventerrein II (specifiek regionaal bedrijventerrein).

Dit voorschrift bepaalt dat:

"... De zone is bestemd voor de vestiging van de noodzakelijke infrastructuur voor bedrijfsactiviteiten van regionaal belang met betrekking op de herstelling van schepen en aanverwante activiteiten rond de havenkom.

De zone is eveneens bestemd voor de organisatie van winterberging voor jachten waarbij de uitvoering van reparatie- en servicediensten toegestaan is.

Verhuuractiviteiten en handelsactiviteiten gekoppeld aan de activiteiten van de scheepsherstellingswerf worden verstaan onder aanverwante activiteiten en zijn toegestaan.

Horeca is niet toegestaan. ..."

De huidige bestemming uit het PRUP Kanaalplas wordt gewijzigd in functie van nieuwe inzichten. Zo kan de huidige bestemming verruimd worden met toeristisch-recreatieve mogelijkheden zoals een invulling met verblijfsrecreatie in complementariteit met de bestaande verblijfsrecreatie, horeca, ... (zie verder onder inrichtingsalternatieven).

De voorschriften van het PRUP passen het typevoorschrift en de specifieke voorschriften van PRUP Kanaalplas aan en voorzien minimaal in volgende elementen:

- De (recreatieve) bestemmingen die hier worden toegelaten;
- Afhankelijk van de bestemming zullen ook de bouwmogelijkheden op de site verruimd worden.

Hoofdpoot: Vrijwaren van de recreatiefunctie van het Zilvermeer

Het provinciaal domein Zilvermeer, is eigendom van een ontginning en aangeduid als uitbreidingsgebied voor ontginning. Het Zilvermeer is tot op heden slechts voor een klein gedeelte ontgonnen geweest. Het betreft een oudere ontginning met een geringe diepte die niet te vergelijken is met de hedendaagse ontginningen. In principe kan deze zone dus opnieuw in het vizier komen voor ontginning en kan het voortbestaan van het recreatiegebied niet gegarandeerd worden. Om deze onzekerheid weg te werken wenst de provincie een PRUP op te stellen waarbij ze de bestemming uitbreidingen van ontginningsgebieden (120,7 ha) opheft en omzet naar *recreatie*. Aan de westelijke grens kan het nodig zijn om stroken te bestemmen als waterweg om tot een uitvoerbare situatie op het terrein te komen.

Het herbestemmen van het Zilvermeer heeft volgende doelstelling:

- Vrijwaren van de recreatieve activiteiten door de ontginningsclaim op het gebied te verwijderen.

Het Provinciaal recreatiedomein Zilvermeer is volgens het gewestplan gelegen in een gebied voor uitbreidingen van ontginningsgebieden.

"De uitbreidingen van ontginningsgebieden zijn bestemd om te voorzien in de noodzakelijke grondreserves voor de ontginning. Ze mogen pas aangesneden worden, wanneer de in exploitatie zijnde ontginningsgebieden uitgeput zijn. In afwachting van hun exploitatie, zijn deze uitbreidingsgebieden onderworpen aan de voorschriften die gelden voor het in de grondkleur aangegeven gebied, mits de toekomstige bestemming daardoor niet in gevaar wordt gebracht."

In het PRUP worden volgende wijzigingen aan de bestaande juridische context doorgevoerd voorzien:

- Bestemmen als recreatiegebied door opheffen van het ontginningsgebied.

De voorschriften van het PRUP voorzien in een verdere zonering van het huidige en toekomstig gebruik in functie van de vooropgestelde natuurverweving:

Hoofdpoot: Realiseren natuurverweving op Zilvermeer

De AGNAS-visie zoals aan het begin van §1.3.1 beschreven, stelt een natuurverwevingsfunctie voorop voor de Kanaalplas, het Zilvermeer, de Stortplas, het voormalig stort en het Zilverstrand. Het PRUP zal waar nodig specifieke bestemmingen en/of voorschriften in het Zilvermeer aanbrengen om:

- Het PRUP in overeenstemming te brengen met doelstellingen van de hogere overheid.
- De natuurwaarden binnen het Zilvermeer te vrijwaren.

In het basisplan worden volgende wijzigingen aan de bestaande juridische context doorgevoerd:

- Herbestemmen als recreatiegebied met overdruk natuurverweving. Conform typevoorschrift of afzonderlijke zone waar recreatie en natuur als nevensgeschikte functies aan elkaar kunnen ontwikkeld worden (zonering Zilvermeer).

De natuurverweving binnen Zilvermeer zal aan de twee aspecten die genoemd worden in de AGNAS-visie tegemoetkomen:

- de actuele natuurwaarden die aanwezig zijn binnen het domein Zilvermeer te bestendigen;
- bijdragen aan het behoud van de natuurwaarden in het aanpalende natuurgebied Buitengoor-Meergoor door buffering en door de recreatieve zonering te ondersteunen.

Een overdruk natuurverweving is dan ook weinig relevant en ook niet realistisch in de zones voor verblijfsrecreatie of de actieve zones voor dagrecreatie.

Hoofdpoort: Verleggen Zilvermeerlaan

In dit planningsproces wordt het **eventueel** verleggen van de Zilvermeerlaan meegenomen. Hier ligt een uitdaging door de talrijke ontsluitingen op de Zilvermeerlaan tussen Sluis en de Postelsesteenweg, de functionaliteit van de parkings voor de aangrenzende activiteiten en de oversteekbaarheid voor fietsers en voetgangers van de Zilvermeerlaan. Uit een haalbaarheidsstudie (Talboom 2014) in opdracht van de provincie naar de situatie langs de Zilvermeerlaan is een voorstel voor een veilige oversteek naar voren gekomen, dat de verlegging van de Zilvermeerlaan naar het noorden omvat. Op dit ogenblik loopt een ontwerpstudie om de verlegging van de Zilvermeerlaan meer in detail te onderzoeken. In deze ontwerpstudie is ook een natuurtoets opgenomen. Deze ontwerpstudie is waarschijnlijk sneller afgerond dan het plan-MER en het PRUP Kempense Meren II. De resultaten van deze ontwerpstudie zullen opgenomen worden binnen het plan-MER en het PRUP.

- De Zilvermeerlaan wordt verlegd naar de noordrand van de huidige parking B (parking 2).

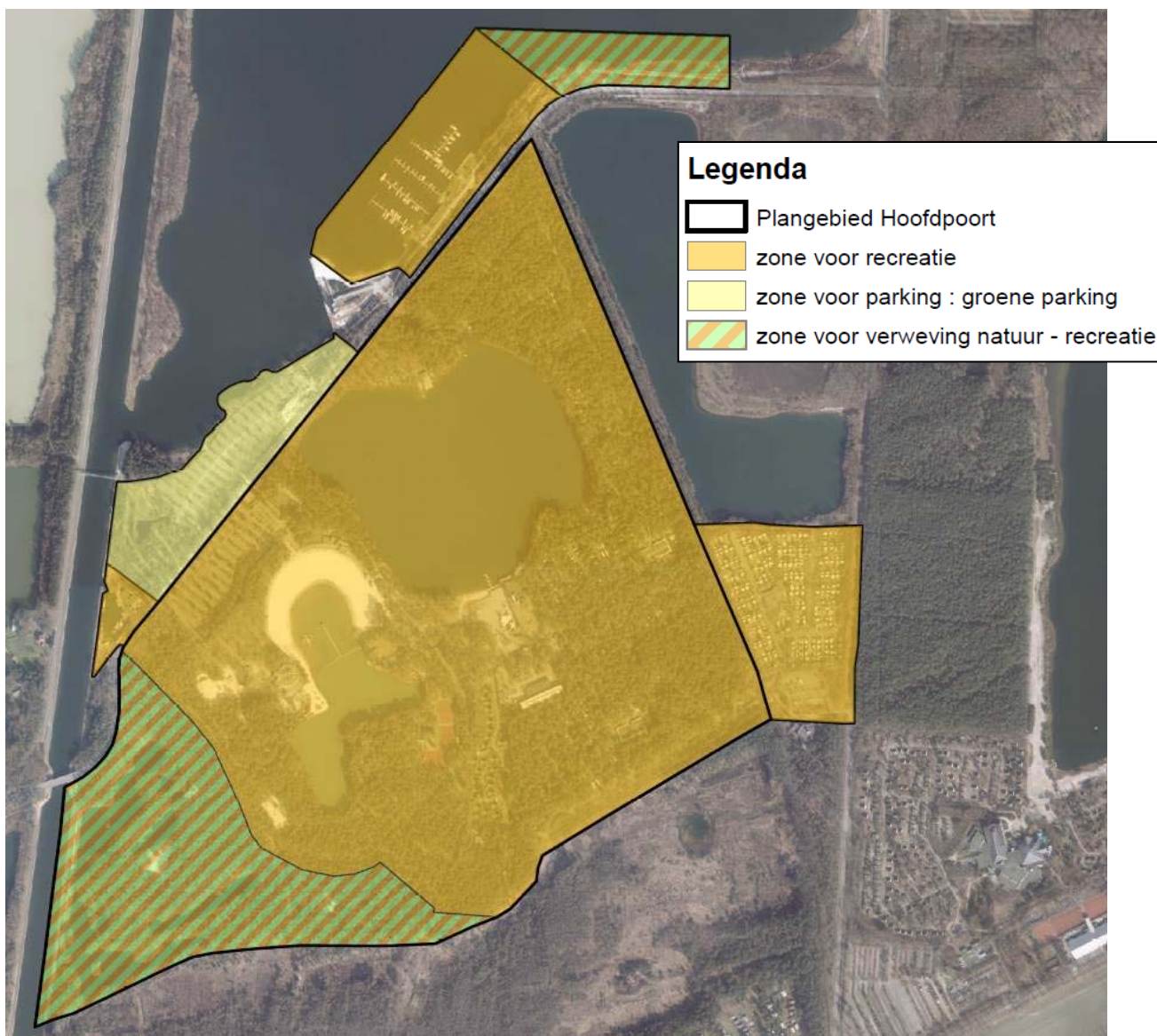
Illustratie 1.9: Situering scenario verleggen Zilvermeerlaan ter hoogte van de hoofdparking en de overloopparking en de situering van artikel 8 op het grafisch plan van PRUP Kanaalplas (inzet linksboven)

Er wordt slechts een deel van het traject van de laan verlegd. Er zijn geen wijzigingen aan de aansluiting op de brug over het kanaal richting Sluis of aan de aansluiting op de N136.

Het basisplan voorziet volgende wijzigingen aan het bestaande PRUP Kanaalplas, namelijk de voorschriften van artikel 8 Zone voor parking: Groene parking (illustratie 1.):

- In het huidige PRUP Kanaalplas is alleen parking mogelijk en geen openbare weg. Om het huidige tracé van de Zilvermeerlaan te kunnen verschuiven is een herziening van dit PRUP noodzakelijk. Als de Zilvermeerlaan een nieuw tracé volgt, kan de huidige bedding van de Zilvermeerlaan toegevoegd worden tot de parking. Zo ontstaat er één grote aaneengesloten parking. Zoals hoger vermeld, moet bebouwing mogelijk zijn voor de realisatie van het toeristisch onthaal ter hoogte van deze nieuwe parking.

In de fase van het PRUP wordt bekeken hoe deze typebestemmingen nog eventueel verfijnd worden met bijvoorbeeld een afzonderlijke stedenbouwkundig aanduiding voor het verleggen van de Zilvermeerlaan of aanduiding van de verschillende parkings. **Indien blijkt dat tijdens de opmaak van dit PRUP er nog te weinig draagvlak/bijkomend onderzoek is gebeurd voor de veilige oversteek van de Zilvermeerlaan zal er in dit PRUP geen expliciete keuze weergegeven worden. Een algemeen recreatiebestemming zorgt voor de nodige flexibiliteit in de toekomst.**

Illustratie 1.10: Typebestemmingen in het PRUP voor de plangebieden van Hoofdpoort

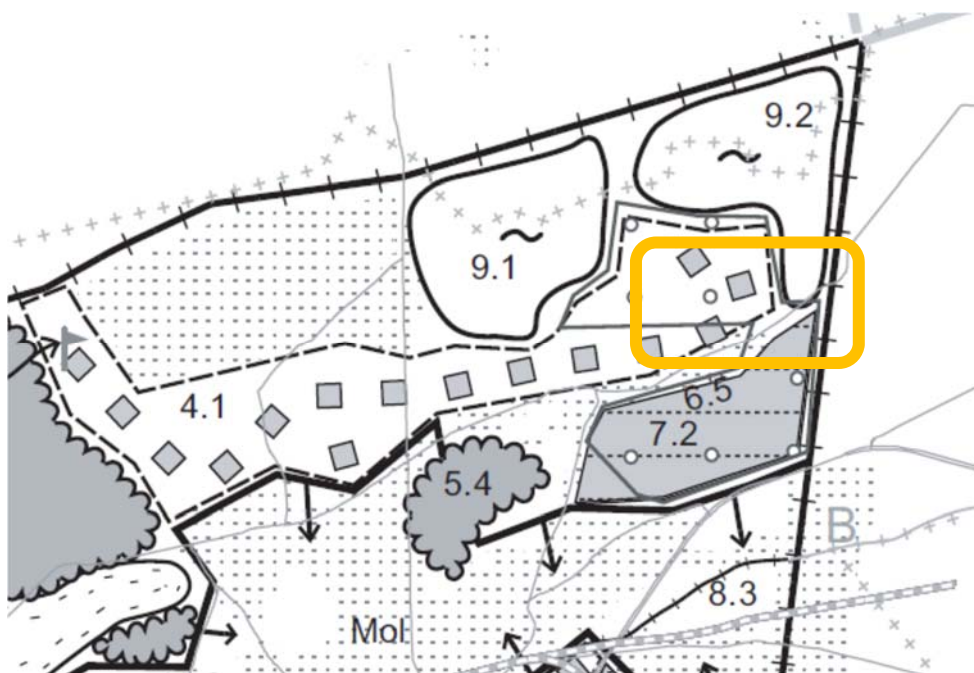
Het is duidelijk dat een recreatiedomein van deze omvang voortdurend in evolutie is. Er worden daarom geen locatiealternatieven voor verschuiving/reorganisatie/uitbreiding van de parkings, wegtracés en/of bovenlokaal toeristisch onthaal binnen de bestemming zone voor recreatie onderzocht. Er mag van uit gegaan worden dat inplanting van nieuwe infrastructuur (gebouwen, parkings, wegen, aanlegplaatsen) of het verleggen van bestaande, het voorwerp zijn van een masterplan/mastervisie, die opties grondig en globaal afweegt, alvorens concrete omgevingsvergunningaanvragen worden geïnitieerd.

1.3.2. SCHANSHEIDE

Het plangebied Schansheide heeft volgens de biologische waarderingskaart een hoge natuurwaarde. Het ligt voor een deel in de uitbreidingszone rondom het erkend natuurreservaat Buitengoor-Meergoor van Natuurpunt. Dit betekent onder meer dat er recht van voorkoop natuur is bij verkoop van gronden met een groene bestemming. Er zijn een aantal reservaatpercelen in eigendom van Natuurpunt. Het vormt tevens een cultuurhistorisch relict, in het bijzonder een kleinschalig coulissenlandschap. Het is opgenomen onder het toponiem Broekbeemden in de inventaris landschappelijk erfgoed in de landschapsatlasrelict\ankerplaats Buitengoor en Sluismeer en in de relictzone Zandwinningsgebied Miramar - De Maat en akkergebied Stokt, Achterbos en Sluis. Schansheide is tevens onderdeel van een grondwaterwinning voor drinkwater van Pidpa. Om deze redenen lijkt het wenselijk om het gebied niet meer voor te behouden voor toekomstige ontginningen, maar wel het kleinschalige landbouwgebruik en de natuur- en landschapsfunctie in relatie tot de grondwaterwinning op deze locatie te vrijwaren.

De Ruimtelijke visie voor landbouw, natuur en bos (AGNAS, zie §1.5.1) regio Neteland geeft voor Schansheide twee ruimtelijke concepten weer (9.2 en 4.1)

Illustratie 1.11: Ruimtelijke visie voor landbouw, natuur en bos regio Neteland ter hoogte van Schansheide

4.1 Behoud en versterking van complexen van ecologische en landschappelijke waarden verweven met landbouw (Achterbos – Mol-Sluis, inclusief Schansheide)

- Een aantal gebieden in en langs de beekvalleien bestaan uit een waardevol, gevarieerd en veelal kleinschalig landschap met een ruimtelijke mozaïek van beboste percelen, graslanden en akkers, houtkanten en boomrijen. Naast landbouwkundig minder goed gestructureerde gebieden komen ook goed gestructureerde landbouwgebieden voor. Door het vochtige karakter hebben delen van dit gebied een belangrijke natuurwaarde.

- Deze mozaïek van grondgebonden landbouw met kleine bos-, natuur-, en landschapselementen en de ruimtelijke samenhang met de beekvalleien wordt behouden. Natuurkernen met ecologische kwaliteiten van internationaal belang worden behouden en versterkt.
- Delen van dit mozaïeklandschap kunnen een hoofdfunctie natuur, bos of landbouw hebben of deze functies in verwevenheid met elkaar. Het ruimtelijk beleid is gericht op het behoud van de grondgebonden landbouwfunctie, maar vrijwaart voldoende ruimte voor het behoud, de ecologische opwaardering en het landschappelijke herstel van de aanwezige bos-, natuur-, en landschapselementen.
- Achterbos – Mol–Sluis, Volmolen en Gebergte – De Meren zijn aandachtsgebieden voor versterking van de bosstructuur door bosuitbreiding en behoud en versterking van stapsteenbossen, hagen en houtkanten.
- Via stimulerende maatregelen wordt in landbouwgebieden met natuurverweving het beheer van deze kleine elementen bevorderd en wordt de landbouw zoveel mogelijk afgestemd op de aanwezige waarden.
- In de valleigebieden worden (potentiële) overstromingsgebieden zoveel mogelijk gevrijwaard van bebouwing. Hiertoe worden bouwvrije zones afgebakend.

9.2 Behoud van open water met ecologische en/of recreatieve waarde (Plas tussen Beemdenloop en kanaal Bocholt-Herentals: de visie neem de plas Leblanc in Schansheide daarin mee op)

- De zandwinputten langs het kanaal Bocholt–Herentals bieden een potentieel voor het behoud en de ontwikkeling van watergebonden natuur- en landschapswaarden, alsook potentieel voor de verweving van natuurlijk en recreatieve functies.
- Behoud en ontwikkeling van natuurwaarden is vooral gericht op het creëren van rustige zones voor (overwinterende) watervogels en behoud en herstel van meer natuurlijke oevers.

Bescherming van het landschappelijk waardevolle gebied Schansheide en bestendiging van de drinkwaterproductie infrastructuur

De herbestemming van het gebied Schansheide in het PRUP heeft volgende doelstellingen:

- vrijwaren van cultuurhistorisch coulissenlandschap met hoge natuurwaarden en kleinschalig landbouwgebruik (62,6 ha);
- vrijwaren van bestaande drinkwaterproductieactiviteiten (2,5 ha).

Het gebied Schansheide is op het gewestplan Herentals-Mol bestemd als ontginningsgebied met nabestemming natuurgebied (figuur 1.2b). *“In de ontginningsgebieden dient rondom een afzonderingsgordel te worden aangelegd, waarvan de breedte vastgesteld wordt door de bijzondere voorschriften. Na de stopzetting van de ontginningen dient de oorspronkelijke of toekomstige bestemming, die door de grondkleur op het plan is aangegeven, te worden geëerbiedigd. Voorwaarden voor de sanering van de plaats moeten worden opgelegd opdat de aangegeven bestemming kan worden gerealiseerd.”* Het waterproductiecentrum van Pidpa ligt volgens het gewestplan Herentals-Mol in landschappelijk waardevol agrarisch gebied.

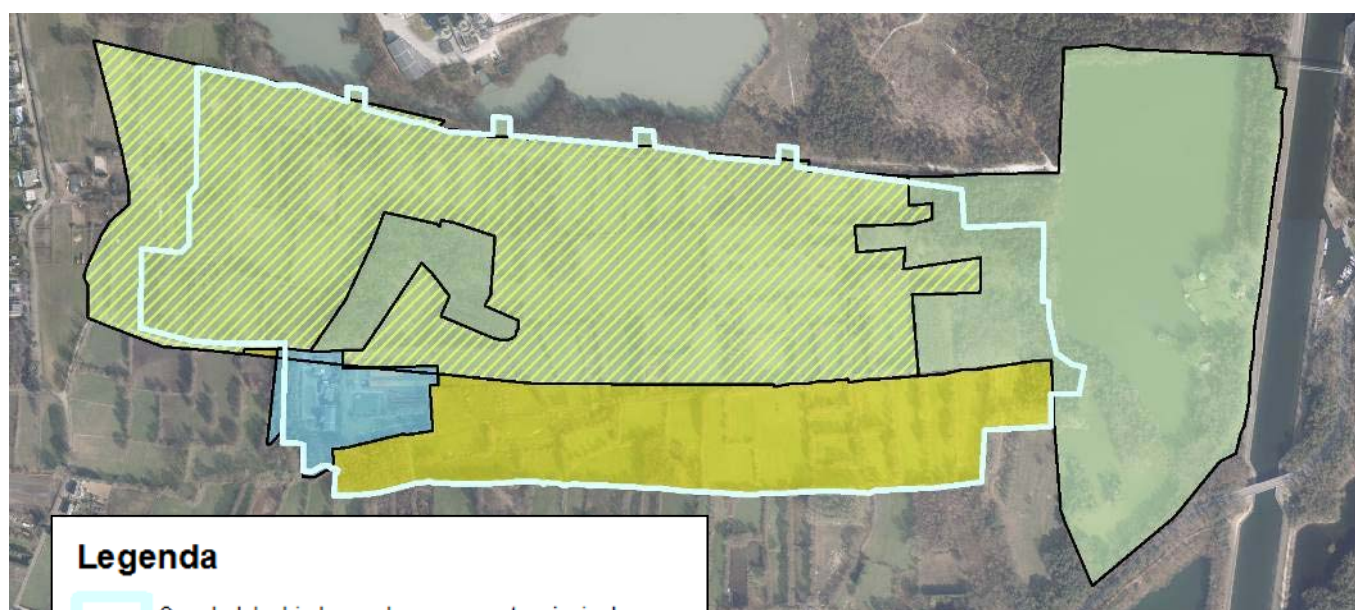
Illustratie 1.12: Beschermingszones voor grondwaterwingebied in Schansheide (Geopunt.be)

In Schansheide liggen beschermingszones type I, II en III van het waterwingebied (illustratie 1.). Deze beschermingszones overlappen deels met de hierboven beschreven bestemmingen, deels met landschappelijk waardevol agrarisch gebied. De waterwinningsputten liggen aan de noordrand van Schansheide. Ten noorden van de putten ligt geen beschermingszone omdat de Plassen van Mol al aangeduid werden door het Besluit van 21 oktober 1987 als oppervlaktewater met bestemming drinkwater. De gebouwen van het waterproductiecentrum bevinden zich in het zuiden net buiten het ontginningsgebied op het gewestplan (figuur 1.2).

In 2016 heeft Pidpa de vergunning van haar grondwaterwinning en WPC vernieuwd (dagdebiet 10.000 m³/dag en jaardebiet 3.650.000 m³). Een verder uitbreiding is niet aan de orde. Moest dit in de toekomst toch overwogen worden, dan moet op dat ogenblik een MER-studie worden opgemaakt in functie van een vergunningsaanvraag.

In het PRUP, worden volgende wijzigingen aan de bestaande juridische context voorzien (illustratie 1.):

- ontginningsgebied deels (huidige landbouwgebruikspcelen met kleine landschapselementen) herbestemmen als 'landbouwgebied' met specifieke voorschriften om de landschappelijke en ecologische waarden te beschermen, gebaseerd op het typevoorschrift 'landbouwgebied met natuurverweving' voor gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen, en deels (huidig aaneengesloten bos en open water) als 'natuurgebied'. Dit voornemen is ingegeven vanuit de visie van verweving van landbouw, natuur en bos (zie hierboven) en vanuit een ondersteuning van de landbouwbestemmingen in de ruimtebalans van het gehele voorliggende plan; ofwel
- ontginningsgebied geheel herbestemmen als 'natuurgebied' (alternatief, zie 1.4.3);
- herbestemmen als 'gebied voor infrastructuur voor duurzame watervoorziening' van de percelen met bestaande drinkwaterproductie infrastructuur;
- aanduiden overdruk met voorschriften gebaseerd op de standaardvoorschriften voor de bestemmingscategorie als 'gebied voor duurzame watervoorziening' met als perimeter het geheel van de vastgestelde Beschermingszones type I, II en III voor grondwaterwingebieden ter hoogte van Schansheide (artikel 3.2° van decreet van 24 januari 1984).

Legenda

 Overdruk 'gebied voor duurzame waterwinning'

 Plangebied Schansheide

Herbestemming

 Natuurgebied

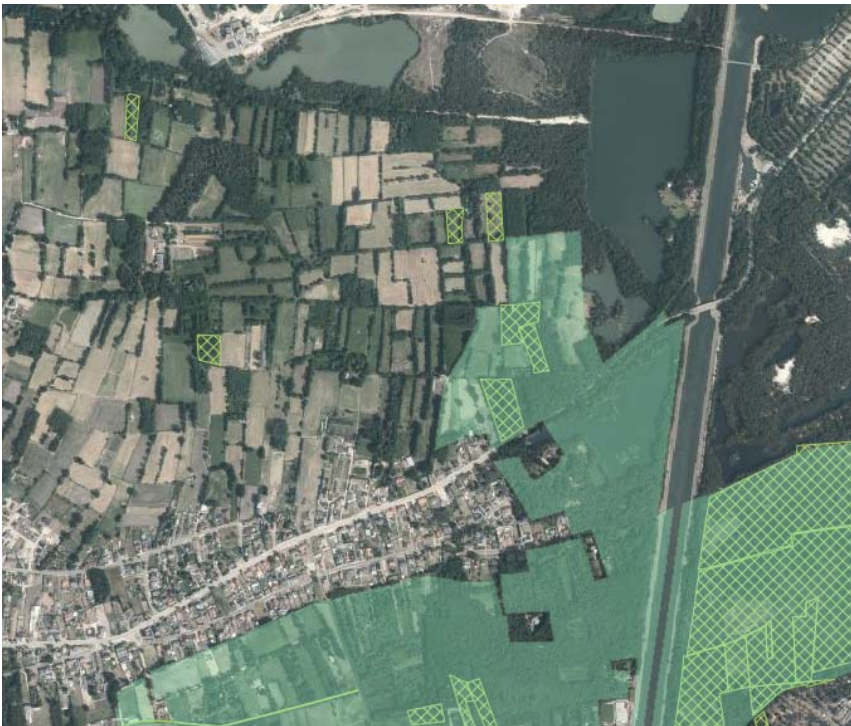
 Landbouw met behoud van landschappelijke waarde

 Infrastructuur voor duurzame watervoorziening

 Landbouwgebied met natuurverweving

Illustratie 1.13: Typebestemmingen in het PRUP voor de plangebieden van Schansheide

Onderstaande kaart geeft het gebied aan met recht van voorkoop voor natuurreservaten (Geopunt, versie 2014.02). De perimeter voor recht van voorkoop in functie van het reservaat Buitengoor Meergoor overlapt deels met de zone van het plangebied Schansheide (overdruk op de te behouden bestemming landbouw met behoud van landschappelijke waarde (illustratie 1.)). Deze overdruk verandert niets aan dit voorkooprecht.

- recht van voorkoop natuurreservaten
- erkend natuurreservaat

Illustratie 1.14: Perimeter voorkooprecht natuurreservaten

Het doel van deze juridische wijzigingen is de bestending van de huidige invulling op het terrein.

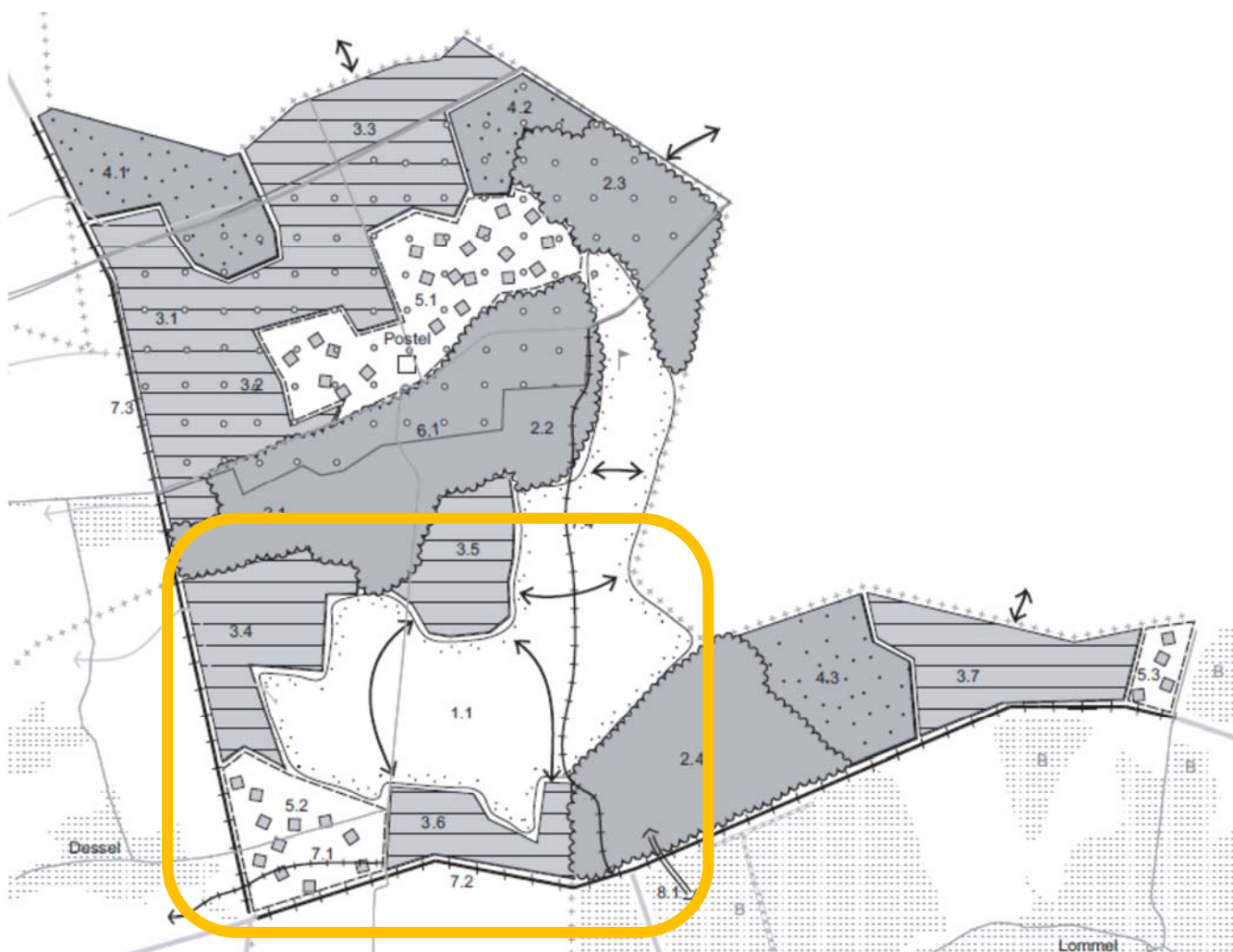
1.3.3. MOL POSTEL ZUID

Doelstellingen van het plan in Mol Postel Zuid zijn het aanduiden van een vervangend ontginningsgebied voor de geschrapte oppervlaktes strategische reserves voor witzand in de plangebieden Hoofdpoort (120,7 ha) en Schansheide (62,6 ha), het mogelijk maken van de realisatie van de Europese natuurdoelstellingen voor SBZ-H en SBZ-V, het milderen van de impact van deze twee doelen op de landbouwers in de onderzoeksruimte en het respecteren van de landschaps- en erfgoedwaarden.

Op basis van de landschappelijke structuur, de bestemmingen en juridische statuten tekenen zich twee deelruimten af in de onderzoeksruimte Mol Postel Zuid: het gebied voor landbouw met beleidsmarginale ontginning en de drie stukken habitatrichtlijngebied in Mol Postel Zuid (illustratie 1.3).

De Ruimtelijke visie voor landbouw, natuur en bos (AGNAS, zie §1.5.1) regio Neteland geeft voor Mol Postel Zuid de volgende ruimtelijke concepten weer (1.1 en 7.4)

Illustratie 1.15: Ruimtelijke visie voor landbouw, natuur en bos regio Neteland ter hoogte van Mol Postel Zuid

Het grootschalig open ruimtegebied met centraal het toeristisch – recreatief knooppunt ‘de abdij van Postel’ bestaat uit een dambordpatroon van grootschalige bos- en landbouwgebieden op de overgang tussen de uitlopers van het Kempisch Plateau en het Netebekken. De deelruimte Grensgebied Postel is een regionaal infiltratiegebied. Grote bos- en natuurkernen vormen de basis van deze deelruimte. Vanuit natuurkernen wordt in potentieel kansrijke gebieden gestreefd naar ontwikkeling van voedselarme ecosystemen waarbij herstel van de natuurlijke waterhuishouding noodzakelijk is. De abdij en het kasteel van Postel en het omliggende historisch en landschappelijk waardevolle oude

cultuurlandschap worden behouden. Het aaneengesloten landbouwgebied wordt gevrijwaard als samenhangende landbouwgebied voor de grondgebonden landbouw.

De ruimtelijke visie voor landbouw, natuur en bos duidt binnen het onderzoeksgebied volgende ontwikkelingsconcepten aan:

1.1 Ruimtelijk-functioneel samenhangende gebieden vrijwaren voor de land- en tuinbouw met grondgebonden landbouw als drager van de open ruimte (Landbouwgebied tussen Diel en Luyksgestelse Heide)

2.1, 2.2, 2.3 en 2.4 Samenhangende boscomplexen behouden en versterken als structuurbepalende natuur en/of landschapselementen (Kraaienbos; Spreeuwenbos; Luyksgestelse Heide; 2.4 Russendorp)

3.4, 3.5 en 3.6 Behoud en versterking van zeer waardevolle natuurcomplexen (Koemook; Zeven Heerlijkhedenheide; Den Diel)

5.2 Behoud en versterking van ecologische en landschappelijke waarden verweven met landbouw (Diel)

6.1 Vrijwaren en versterken van waardevolle landschappen en erfgoedwaarden (Abdij van Postel en de Ronde Put)

7.2, 7.3 en 7.4 Ontwikkeling van landschappelijk en ecologisch waardevolle lineaire elementen (Voorste Nete; Kanaal Bocholt-Herentals; Kanaal Dessel-Turnhout-Schoten en Postels Vaartje)

Het operationeel uitvoeringsprogramma van AGNAS benoemde onder actie 30 (landbouwgebied tussen Diel en Luyksgestelse Heide) drie acties:

- Bevestigen van de gewestplannen voor de aaneengesloten landbouwgebieden tussen Diel en Luyksgestelse Heide met behoud van de bosverbindingen
- Opmaak van het actieplan inzake instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van natuur en het natuurlijk milieu voor de betreffende speciale beschermingszone in functie van een bijdrage aan de realisatie van de Europese natuurdoelen. Dit actieplan kan aanleiding geven tot een ecologische infrastructuur binnen de herbevestigde zone en tot een uitbreiding van de zones waar aan beroepslandbouw kan worden gedaan.
- Beleidsruimte op gewestelijk of provinciaal niveau voor de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan voor de geplande ontginning van kwartszand ter hoogte van Zeven Heerlijkheden.

Het operationeel uitvoeringsprogramma van AGNAS benoemde onder actie 31 (Gebied tussen de Moeren, Koemook en Luyksgestelse Heide inclusief Postel en abdijomgeving) volgende actie:

Bevestigen van de agrarische bestemming (1.1) samen met de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor:

- Versterken van de natuurlijke structuur in Hoge Moer, Ronde Put, Reuzelsbos, Koemook, Zeven Heerlijkhedenheide, De Moeren en het gebied ten zuiden van de N123;
- Versterken van de bosstructuur in Kraaienbos, Spreeuwenbos en Luyksgestelse Heide en differentiatie van bestaande bosgebieden als natuurverwevingsgebieden (2.1, 2.2, 2.3) en differentiatie van het gebied rond de abdij van Postel als ruimtelijk verweven agrarisch gebied, natuurverwevingsgebied, natuur-, groen- of bosgebied met mogelijkheid voor bosuitbreiding (totaal richtcijfer 100 ha).

Actie uitvoeren na een bijkomend op te starten onderzoeksopdracht en/of inrichtingsstudie. Hierbij worden de potenties voor natuurontwikkeling en bebossing in functie van de Europese natuurdoelen van het Vogelrichtlijngebied uitgewerkt, wordt de waterhuishouding gedetailleerd in beeld gebracht en wordt een gedetailleerde evaluatie van de socio-economische betekenis van het gebied voor de agrarische macrostructuur gemaakt, een gedetailleerde inrichtingsvisie en een gedetailleerd tijdsplan. Gekoppeld aan de opmaak van het actieplan uit actie 30.

De herbestemmingen van de verschillende plangebieden in Mol Postel Zuid hebben volgende doelstellingen:

Aanduiden vervangend ontginningsgebied met nabestemming gemengd open ruimtegebruik, in het gebied voor landbouw met beleidsmarge ontginning
Herbestemmingen naar natuur in en nabij onderdelen van deelgebied 6 van het SBZ-H
Flankerend beleid in het gebied voor landbouw met beleidsmarge ontginning

Het PRUP Kempense Meren II wil ca. 180 ha vervangend ontginningsgebied met nabestemming gemengd open ruimtegebruik aanduiden in het huidige herbevestigd agrarisch gebied (HAG) "Landbouwgebied tussen Diel en Luyksgestelse Heide". Bij de herbevestiging van dit agrarisch gebied in 2007 door de Vlaamse regering werd hiervoor al een beleidsmarge voorzien op de ruimtelijke balans van AGNAS⁴. In illustratie 1.5 onder § 1.4.4 worden voor dit vervangend ontginningsgebied locatiealternatieven beschreven: een van 176 ha en een van 178 ha. De oppervlakte is gelijkwaardig aan die van het huidige ontginningsgebied in de plangebieden Schansheide en Zilvermeer (120,7+62,6=183,3 ha). In het Algemeen Oppervlaktedelfstoffenplan 2 wordt gesteld dat de behoefte aan laag ijzer kwartszanden zal opgevangen worden via het PRUP Kempense Meren. De AGNAS-beslissing van de Vlaamse regering van 2007 spreekt in verband met de Specifieke beleidsmarge op gewestelijk of provinciaal niveau over de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan voor de geplande ontginning van kwartszand ter hoogte van Zeven Heerlijkheden.

Het PRUP wil ook invulling geven aan de Europese natuurdoelstellingen beslist door de Vlaamse regering op 23 april 2014. Dit heeft invloeden op landbouwgronden ter hoogte van Koemook:

- door bosuitbreiding binnen de grenzen van SBZ-H (Koemook Zuid) en
- door ecologische buffering van zeer gevoelig habitat binnen SBZ-H in de Koemook, waarbij de buffering wordt voorzien net buiten SBZ-H, maar binnen SBZ-V (Koemook Oost) (illustratie 1.).

Koemook Zuid is noodzakelijk voor de realisatie van de Europese natuurdoelen van het SBZ-H en SBZ-V⁵. De relevante doelen worden weergegeven in §1.5.3. Koemook Oost is ook indirect nodig voor deze Europese natuurdoelen, maar werd vastgelegd in het actieplan in het kader van AGNAS (zie hierboven en §1.5.1).

In Koemook Zuid wordt overeenkomstig het basisplan habitatwaardig droog loofbos gerealiseerd om bij te dragen aan de doelstelling van bosuitbreiding van 124 ha in een boskern van 150 ha binnen SBZ-V én SBZ-H. Het bebossen van landbouwgronden in Koemook Zuid maakt dit mogelijk. Daarnaast kan deze bebossing ook bijdragen aan schraal, grondwaterafhankelijk habitat in ~~Greesgeer~~ Turkeyen en Beerput, ten westen van Koemook Zuid. Bij bodemonderzoek door het INBO in 2017 werd vastgesteld dat hier een over een grote oppervlakte veen aanwezig is in bodem⁶, wat een grote potentie voor de ontwikkeling van waardevol habitat kan inhouden. Het plangebied voor Koemook Zuid is 49,6 ha groot, waarvan 3,1 ha vandaag al zonevreemd bos en 0,5 ha zonevreemde landbouw in natuurgebied.

In Koemook Oost zal natuur worden gerealiseerd die bijdraagt aan de noodzakelijke hydrologische buffering van het kerngebied van de Koemook in SBZ-H. Dit zal gebeuren conform de principiële beslissing van de Vlaamse regering in 2008 in uitvoering van het actieplan voor het HAG dat in SBZ-V was afgebakend in 2007 in het kader van AGNAS. Hier werd de stopzetting van 40 ha landbouw voorzien voor buffering van natuurwaarden⁷. De habitats in dat kerngebied van Koemook zijn

⁴ Zie voor meer informatie en documenten: <https://rsv.ruimtevlaanderen.be/RSV/Ruimtelijk-Structuurplan-Vlaanderen/Planningsprocessen/Landbouw-natuur-en-bos/Neteland>

In principe kan vervangend ontginningsgebied in Mol-Postel-Zuid ook gebieden buiten HAG bevatten, maar delen van beschermd landschap of SBZ-H komen niet in aanmerking.

⁵ Bij het aanwijzingsbesluit van de SBZ-H BE2100026 Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden en de definitieve vaststelling van SBZ-V BE21101639 De Ronde Put werden op 23 april 2014 de bijhorende Europese natuurdoelen ~~instandhoudingsdoelstellingen~~ en prioriteiten vastgelegd door de Vlaamse regering.

⁶ Dit veen wordt niet aangegeven op de Bodemkaart van België. Bovendien maskeert de vrijwel vlakdekkende bosvegetatie van grove den en ondergroei, de aanwijzingen in de bodemvegetatie voor venige vegetaties. Daarom blijken deze potenties ook niet duidelijk uit de ecotopen van de Biologische Waarderingskaart.

⁷ In 2008 werd een actieplan aangenomen over onder andere dit gebied om te garanderen dat de herbevestiging van agrarisch gebied en de daarin voorkomende landbouwactiviteit geen significant negatieve impact heeft op de Europese natuurdoelen van

grondwaterafhankelijk en schraal. Dus zowel het afvloeiwatervan hogerop de helling als ook het ondiepe grondwater, moeten voedselarm zijn. Anderzijds moet een voldoende kwantiteit van afvloeiwatervan naar de Koemook blijven stromen. De natte habitattypes hebben een voldoende vochtige omgeving nodig, het omleiden van nutriëntenrijk afvloeiwatervan via grachten is als oplossing onvoldoende. Het uitdoven van de landbouw en een aangepast beheer in Koemook Oost maken dit mogelijk. Men denkt daarbij ook aan bebossing. Het plangebied voor Koemook Oost is 34,7 ha groot, waarvan 0,5 ha zonzvreed landbouwgebruik in bosgebied en de rest landbouwgebruik in landbouwbestemming.

Ter hoogte van Harde Putten voorziet het plan om landbouwgebied dat in aanmerking komt voor habitatwaardige ~~boscompensatie~~ bebossing binnen SBZ-H, ook een natuurbestemming te geven (13,5 ha). De gronden zijn grotendeels eigendom van de gemeente Dessel en deels al voorgesteld voor een concreet boscompensatiedossier. Op deze manier heeft de integrale oppervlakte van SBZ-H in Mol Postel Zuid een groene bestemming.

De aanduiding van het vervangend ontginningsgebied en de natuurdoelstellingen leveren een impact op de landbouw door het verlies aan landbouwgebruiksoppervlakte. Als onderdeel van het flankerend beleid voor de landbouwers die getroffen worden, als gebruiker en/of als eigenaar, door de ruimte-innames worden bijkomende landbouwgronden voorzien, die ruimtelijk voor hun bedrijven goed gelegen zijn. Het gaat om naaldbospercelen die in het landbouwgebied of op de grens tussen landbouw en aaneengesloten bosgebied liggen.

In verschillende inspraakreacties werd gevraagd of er bijkomende naaldbossen als puzzelstukken konden overwogen worden in een drietal zones in de zoekruimte Mol Postel Zuid (illustratie 1.14’):

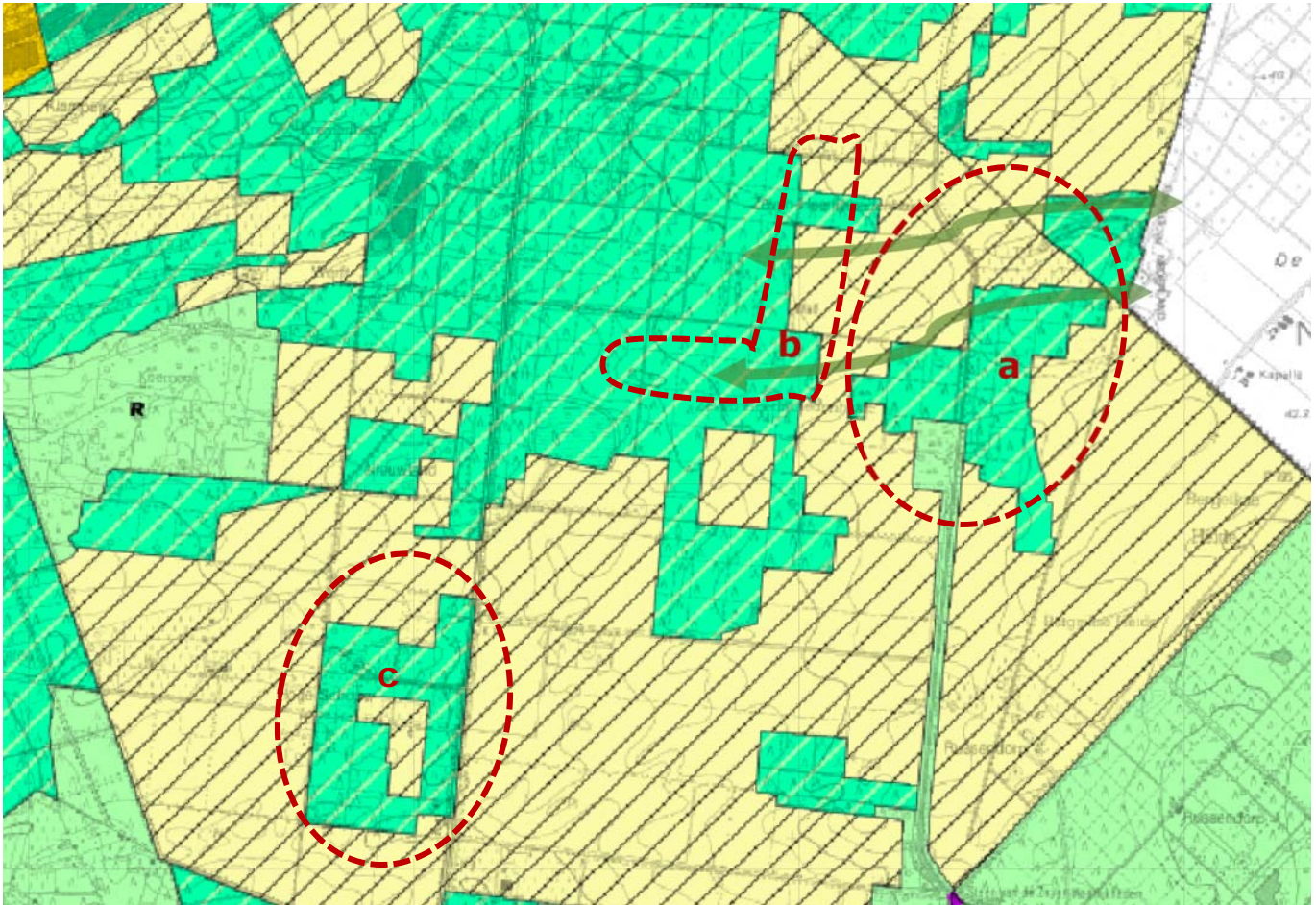
- a) in de omgeving Zeven Heerlijkheden nabij het Postels Vaartje
- b) in de zuidoostelijke rand van het samenhangend bos- en natuurcomplex Kraaienbos - Spreeuwenbos - Zeven Heerlijkheden
- c) in het boscompartiment Hoge Schouw

Aan de percelen die in de startnota waren opgenomen, werd vanuit deze inspraakreacties maar een perceel zonzvreed bos in herbevestigde agrarische bestemming toegevoegd, in de rand van de Hoge Schouw (0,7 ha). Om volgende redenen werden verder geen nieuwe puzzelstukken als redelijke, te onderzoeken plangebieden weerhouden:

- geen duidelijke bijdrage aan flankering van de getroffen landbouwbedrijven (in a, b en c),
- het belang van de bosfragmenten in landbouwgebied voor de ontwikkeling van een faunacorridor voor gladde slang tussen bossen in Nederland en het bos- en natuurcomplex in Vlaanderen (in a en b),
- aantasting van het samenhangend bos- en natuurcomplex (in b),
- aantasting van relictten van landduinenreliëf onder bos (in a),
- invloedsfeer residentiële percelen (in c).

---

het betreffende SBZ-V. Als maatregelen voor het actieplan worden onder andere genoemd: specifieke beheermaatregelen rond de ecologische infrastructuur in het landbouwgebied, onderzoek naar maatregelen rond bemesting, wijzigen van bestemmingen van bepaalde zones binnen SBZ-V, maar buiten HAG.

Illustratie 1.16': Situering van in de inspraakreacties genoemde zones voor het overwegen van bijkomende puzzelstukken. De groene pijlen duiden op een geplande faunacorridor vanuit het soortbeschermingsprogramma voor gladde slang (Gewestplan, Geopunt.be)

Het zijn de De in deze scopingnota weerhouden plangebieden die zijn weergegeven zijn op illustratie 1.. Al deze zones zullen verder onderzocht worden. Het is pas na ecologisch onderzoek dat kan bepaald worden welke oppervlakte eventueel kan ontbost en in landbouwgebruik genomen worden. Ze liggen in het deel van Mol Postel Zuid ten oosten van de N136, in het gebied gekend als de Zeven Heerlijkhedenheide en één ten westen ervan, in het gebied de Hoge Schouw. De som van hun (GIS-)oppervlakte is 70,5 71,2 ha voor het alternatief met zone Zuid en 75,8 76,5 ha voor het alternatief met zone Zuid'.

In het basisplan wordt voorgesteld om 70,5 ha te herbestemmen van bosgebied naar landbouwgebied in de onderzoeksruimte Mol Postel Zuid. Hierbij is geen rekening gehouden met de delen bosgebied die herbestemd worden naar vervangend ontginningsgebied. Naar gelang er gekozen wordt voor zone zuid (2,5 ha bos naar ontginning) of zone zuid' (5,2 ha bos naar ontginning) is de oppervlakte bos die herbestemd wordt verschillend. Daarnaast zijn er nog twee drie percelen zonevreemd bos in landbouwbestemming met een oppervlakte van 6,2 6,9 ha. Het plan voorziet de effectieve boscompensatie verschuiving van al deze ontbossingenbossen naar in Koemook Oost en Koemook Zuid. Deze verschuiving leidt tot een herschikking waarbij geïsoleerde stukken bos of minder waardevolle bossen verdwijnen, maar er nieuw en waardevol bos zal ontwikkelen, aansluitend bij bestaande boskernen. Zo levert de verschuiving een bijdrage aan het invullen van de Europese natuurdoelen en meer specifiek aan één van de drie aaneengesloten boskernen van 150 ha die in het SBZ-V gerealiseerd moeten worden.

Het plan zal binnen de onderzoeksruimte Mol Postel Zuid groene bestemmingen met naaldbos omzetten naar agrarische bestemming, waar dit bijdraagt tot bijkomende landbouwgebruiksoppervlakte die tevens de ruimtelijke ordening van het landbouwgebied rationaliseert. Toch zal niet alle impact voor alle betrokken landbouwbedrijven kunnen vermeden worden.

De VLM (Vlaamse Landmaatschappij) maakt in opdracht van de provincie de Inrichtingsnota op om de verschuivingen van eigendommen en landgebruik op het terrein in Mol Postel Zuid effectief mogelijk te maken (zie nota landbouw die moet evolueren naar een Inrichtingsnota). De beoordeling van effecten van ontbossingen en bebossingen gebeurt in het plan-MER (discipline Biodiversiteit en Passende beoordeling). Maar tegelijk gebeurt een verdere afweging van deze puzzelstukken in het landbouwonderzoek en in het kader van de Inrichtingsnota. Indien tijdens het milieueffectenonderzoek andere puzzelstukken worden aangebracht binnen de onderzoeksruimte Mol Postel Zuid, worden ook deze op dezelfde manier beoordeeld.

De voorgestelde bestemmingswijzigingen en ontbossingen (van bos naar landbouw) zoals onderstaand weergegeven zijn te onderzoeken. Een uitgebreide ecologische onderbouwing is nodig. In het plan-MER (discipline Biodiversiteit en waar relevant Passende beoordeling of Verscherpte natuurtoets) zal een overzicht gegeven worden van de ecotoopwaarde van alle mogelijke omzettingen die voorliggend plan met zich meebrengt. Zo kan de potentiële milieu-impact, vooral verlies van ecotoop oppervlakte of ecotoop kwaliteit, onderzocht worden (§2.9.4). Waar nodig kan dit later op projectniveau verder verfijnd worden.

 Plangebieden: herbesteding bosgebied naar landbouwgebied én effectief voorziene ontbossing

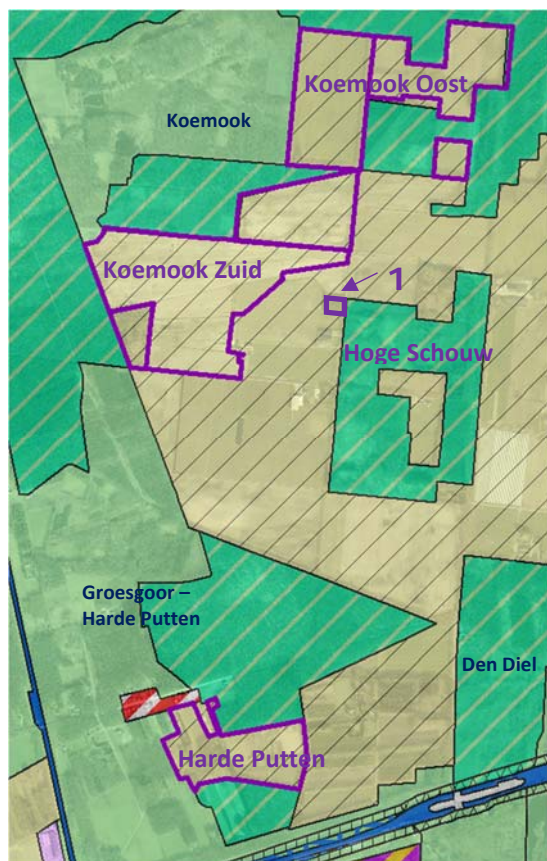
bijzonderheden:

- (1) zonevreemd bos in landbouwbestemming: effectief voorziene ontbossing
- (2) zonevreemde landbouw: herbesteding van bosgebied naar landbouwgebied
- (3) percelen afhankelijk van het locatiealternatief vervangend ontginningsgebied: zone Zuid of zone Zuid'

Achtergrond: actuele bestemmingen op Gewestplan
 Groen: bosgebied met ecologische waarde
 Geel: landbouwgebied met landschappelijke waarde

Illustratie 1.17: Situering van de te onderzoeken plangebieden in Zeven Heerlijkhedenheide

 Plangebieden: herbestemming landbouwgebied naar bosgebied/natuurgebied

bijzonderheden:

(1) zonevreemd bos in landbouwbestemming: effectief voorziene ontbossing

Achtergrond: actuele bestemmingen op Gewestplan
Groen: bosgebied met ecologische waarde
Geel: landbouwgebied met landschappelijke waarde

Illustratie 1.18: Situering van de te onderzoeken plangebieden in Koemook Oost, Koemook Zuid, Hoge Schouw en Harde putten

In het basisplan voor het PRUP worden volgende wijzigingen aan de bestaande juridische context voorzien (**Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**):

- aanduiden van een vervangend ontginningsgebied met nabestemming zone voor gemengd open ruimte gebruik in huidig agrarisch gebied en in bosgebied met ecologische waarde;
- aanduiden van natuurbestemming in agrarisch gebied;
- aanduiden van landbouwgebied in bosgebied met ecologische waarde.

De zones voor vervangend ontginningsgebied, dat zijn de plangebieden zone Noord en zone Zuid (of Zuid' in een locatiealternatief, zie 1.4.4), omvatten de ruime perimeter van de mogelijke ontginning. Ook de nabestemming wordt op de ruime perimeter vastgelegd. Het is pas op projectniveau bij de aanvraag van een omgevingsvergunning met project-MER dat de werkelijke projectperimeter van een witzandontginning en de beschermstroken worden vastgelegd. Ook een meer concretere invulling van de nabestemming kan bij de omgevingsvergunning worden vastgelegd.

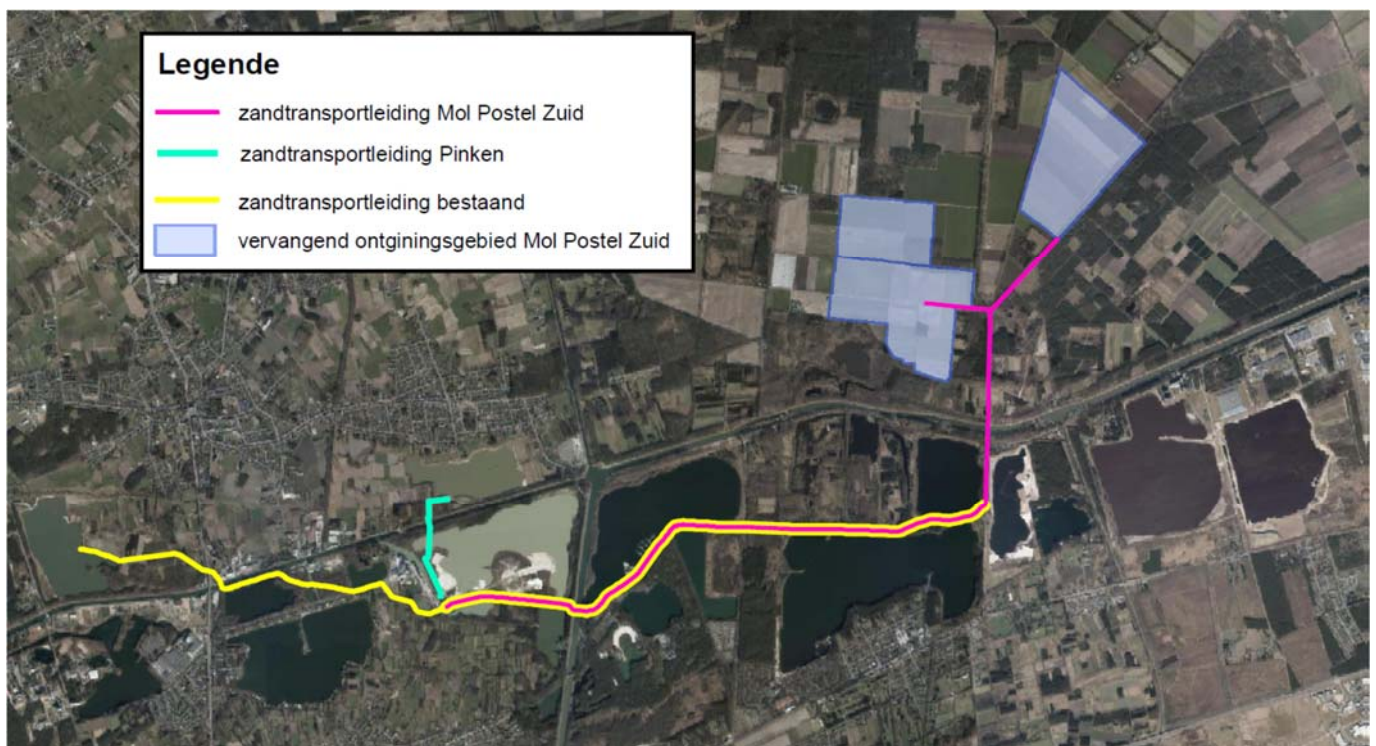
De geest van de nabestemming zone voor Gemengd Open Ruimtegebruik is dat alle open ruimte functies mogelijk moeten blijven, voor zover ze passen in de omgeving, binnen de hogere beleidsdoelstellingen. Zo stroken harde nabestemmingen (zoals woongebied en industriegebied) in en aangrenzend aan het vervangend ontginningsgebied niet met de principes in het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen⁸ (zie 1.5.1 B). Het typevoorschrift 'gemengd open ruimtegebruik' voor gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen wordt gebruikt als basis. Dit voorschrift laat verschillende invullingen toe. Er wordt geen van de mogelijkheden (natuur, landbouw, landschap,...) vooropgesteld ten opzichte van andere. Binnen deze nabestemming zijn dus verschillende alternatieve invullingen mogelijk. Door de ligging in HAG zou een nabestemming landbouw theoretisch het meest logische zijn. De nabestemming gemengd open ruimtegebruik sluit een toekomstige invulling met een functie landbouw niet uit. Technisch is op dit ogenblik grondgebonden landbouw of hoogwaardige aquatische natuur

⁸ Postel behoort tot de onbebouwde gebieden volgens de omzendbrief RO 2017/01 "Een gedifferentieerd ruimtelijk transformatiebeleid in de bebouwde en de onbebouwde gebieden"

niet mogelijk zonder opvulling van de ontginningsput. Ook een nabestemming natuur is theoretisch nog mogelijk. Maar voor het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) is een natuurbestemming niet aan de orde omdat in een diepe plas geen van de gestelde Europese natuurdoelen in Mol Postel Zuid kunnen gerealiseerd worden. Alsnog een nabestemming natuur geven, zou onnodige beperkingen opleggen aan andere mogelijke open ruimtegebruiken. Voorbeelden van vandaag waarschijnlijk haalbare invullingen zijn aquacultuur, energieproductie en/of energieopslag, waterreservoir voor landbouwwater, drinkwaterproductie, natuur ter hoogte van de oevers en recreatie. Technologische evoluties kunnen in de toekomst nog andere functies mogelijk maken. Daarom zal in het milieuonderzoek vooral gefocust worden op de randvoorwaarden waaraan de nabestemming van het ontginningsgebied moet voldoen. Deze randvoorwaarden moeten garanderen dat de toekomstige functies zowel op ruimtelijk vlak als op milieuvlak kunnen ingepast worden (zie ook hoofdstuk 2.5).

De bestemmingswijzigingen zijn onderliggend afgestemd op de eigendoms- en gebruikspcelen van de landbouwbedrijven met bedrijfszetel in Mol Postel Zuid, die landbouwgrond moeten inleveren aan vervangend ontginningsgebied of bijkomend natuurgebied bij Koemook. De bestemmingswijzigingen staan in functie van het zoeken naar oplossingen voor de getroffen landbouwbedrijven. Voor dit flankerend beleid wordt er vooral gezocht naar percelen die aansluiten op bestaande landbouwgronden.

Vanuit de inspraak op de startnota werd gevraagd om een landbouwirrigatieproject met water vanuit de nieuwe ontginningsplassen te onderzoeken als flankerende maatregel voor de getroffen landbouwers in Mol Postel Zuid. De nieuwe bestemmingen in het plan maken dit in de toekomst niet onmogelijk. Een milieubeoordeling van zo'n project op planniveau is niet aan de orde, ook gezien de mogelijke tijd tot start van de ontginning. Wel wordt nagegaan welke randvoorwaarden aan wateronttrekking uit de ontginningsplassen moeten gesteld worden om milieueffecten te vermijden.

Illustratie 1.19: Typebestemmingen in het PRUP voor de plangebieden van Mol Postel Zuid: alle plangebieden voor het locatiealternatief met vervangend ontginningsgebied (zone Noord + zone Zuid+ zone Zuid') zijn afgebeeld, alsook de overdruk transportleiding

De afvoer van de delfstof gebeurt via transportleidingen. Het ontgonnen zand wordt voor verdere verwerking via deze transportleidingen verplaatst naar de zandverwerkingsfabriek van Sibelco. Deze transportleidingen worden ook gebruikt voor water (suppletiewater, retourwater, proceswater). Het transport gebeurt niet steeds van ontginningsgebied naar verwerkingsinstallatie maar soms ook omgekeerd. En soms ook tussen groeven onderling.

De vergunningen leggen vaak een verplichting op van peilhandhaving in een bepaalde groeveplas tijdens ontginning en er wordt dus teruggepompt. De bestaande leidingstraat alsook de nieuwe leidingstraat zal instaan voor transport van zand en water van bestaande en nieuwe ontginningsgebieden zoals opgenomen in vergunningen/project-MER's.

Er is lang discussie geweest of deze transportleidingen al dan niet in een bestemmingsplan dienen opgenomen te worden. Transportleidingen van nutsmaatschappijen worden niet opgenomen in bestemmingsplannen. Omdat het hier een privéfirma betreft is het logisch deze leidingen op te nemen in het bestemmingsplan.

Eenzijds zal een leiding gebundeld worden met de bestaande leiding (oost-west, min of meer parallel met en ten noorden van de Zilvermeerlaan). Net als de bestaande leiding zal de nieuwe onder de Postelsesteenweg gaan en over het Kanaal Dessel-Kwaadmechelen. (geel in bovenstaand plan). Het PRUP zal consequent de gehele lengte van de bestaande leidingstraat aanduiden.

Anderzijds zal een nieuw tracé overdruk leidingstraat in dit RUP voorzien worden voor de nieuwe leidingen vanuit de vervangende ontginningsgebieden. De nieuwe transportleidingen zijn smaller door gebruik van nieuwe materialen en kunnen ook vlak naast elkaar liggen. De effecten zullen verder onderzocht worden in het plan-MER.

De bestaande leidingstraat loopt doorheen gebieden die oorspronkelijk op het gewestplan een bestemming als ontginningsgebied hadden. Op een aantal plaatsen is er reeds een verdere verfijning van het gewestplan gebeurd. De volgende jaren kan het aan de orde zijn om de nabestemming te laten ingaan. Om te vermijden dat in dat geval de vergunningstoestand van de leiding onduidelijk wordt, wordt de overdruk aangebracht. Dit garandeert ook dat de nieuwe leiding aan de bestaande gebundeld wordt, wat goed is voor het beperken van de impact van beide leidingen samen.

De leidingstraat kan bestaan uit één of verschillende buizen vlak naast elkaar die vrijwel over de volledige lengte op het maaiveld ligt, vooral in de berm van wegen. Enkel dwarse kruisingen van wegen gebeuren ondergronds. De bestaande leidingstraat kruist de kanalen via leidingbruggen. Een dergelijke leiding ligt al op het gele traject op de illustratie. Het nieuwe tracé (paars in de illustratie) volgt van de verst gelegen zone Noord tot aan de fabriek:

- Onverharde veldweg (Russendorp) met verhard fietspad (berm)
- Onverharde bosweg (berm)
- Een ondergrondse geboord tracé van in het bos ten noorden tot in het bos ten zuiden van Kanaal Herentals-Bocholt (zowel intredepunt als uitredepunt niet zichtbaar vanuit beschermd dorpsgezicht), dus geen leidingbrug zoals op het bestaande tracé en op het tracé naar Pinken.
- Onverharde bosweg (berm) tot aan 't Kristallijn
- Onverharde weg over dijk langs zandplassen deels in bos, deels open (berm) gebundeld met bestaande leiding
- Ondergronds geboord tracé onder Postelsesteenweg
- Fietspad langs zuidoever Kanaalplas (berm/bundel bestaande leiding)
- Bestaande leidingbrug over Kanaal Dessel-Kwaadmechelen en weg (Wolfsbos), gebundeld met bestaande leiding
- (Half)verharde weg (Kanaalstraat) deels in bos, deels open (berm) gebundeld met bestaande leiding tot aan de fabriek

Het toevoegen van deze leidingstraat vormt geen substantiële wijzigingen ten opzichte van het plan beschreven in de eerste versie van de scopingnota. Men kan het aanleggen van een transportleiding

naar de zandverwerkingsfabriek reeds als impliciet onderdeel van het plan beschouwen. Deze leiding moet er zowieso komen voor de vervangende ontginningsgebieden maar wordt nu door het plan juridisch verankerd.

Vermits deze transportleiding enerzijds op eigendom van Sibelco loopt en anderzijds overal gelegen is in bermen van onverharde wegen of fietspaden wordt het belang van derden niet geschaad. Bijgevolg is voor deze gewijzigde planbeschrijving geen nieuwe openbare raadpleging noodzakelijk.

Voorlopige en indicatieve oppervlaktebalans

Het planvoornemen met het geheel van alle plangebieden, afgebakend en beschreven in 1.2 en 0, leidt tot volgende “sectorale” oppervlaktebalans in tabel 1.1 en tabel 1.2. Deze balans is afhankelijk van gekozen alternatieven (§1.4.5). De wijziging van de cijfers door het locatiealternatief met zone Zuid’ voor vervangend ontginningsgebied is expliciet getoond in de oppervlaktebalans in de tweede tabel. Het inrichtingsalternatief voor Schansheide zal ook invloed hebben op de balans voor landbouwbestemmingen, dit is in beide tabellen met “of alternatief” aangeduid. De oppervlaktes komen overeen met de plangebieden zoals ze op het ogenblik van opmaak van deze ~~start~~scopingnota beschouwd worden. Deze kunnen dus veranderen tijdens het verdere onderzoek. Bovendien zijn ze berekend als oppervlaktes van de veelhoeken in een geografisch informatiesysteem (GIS). Deze vertonen afwijkingen ten opzichte van kadastrale oppervlaktes of oppervlaktes van gebruikspcelen. Het gaat enkel om de plangebieden waar (ook) de bestemming zal wijzigen. Een ontbossing van een zonevreemd bos in landbouwgebied of een bebossing van een zonevreemd landbouwgebruikspceel in groene bestemming, zijn dus niet zichtbaar in deze oppervlaktes. Daarom is bijvoorbeeld de oppervlakte bij Hoge Schouw gelijk aan 0.

Vanuit de publieke raadpleging is er gevraagd naar een gelijkwaardige afweging van functies (landbouw, natuur en bos, landschap). Er dient gestreefd te worden naar een behoud van de evenwichten tussen landbouw en natuur in deze voorlopige en indicatieve oppervlaktebalans. Op basis van het effectenonderzoek kan blijken dat een aantal voorgestelde bossen niet kunnen omgezet worden naar landbouw. Bij dit evenwicht zal zowel rekening gehouden worden met bestemmingswijzigingen, ontbossingen van zonevreemde bossen als het inzetten van deze gronden voor de betrokken landbouwers. Bij negatieve effecten zal er gezocht worden naar milderende maatregelen zoals opgenomen onder punt 2.6.4. en 2.6.6.

1.3.4. INDICATIEVE TIMING REALISATIE OP HET TERREIN VAN DE PLANONDERDELEN

De realisatie op het terrein van de planonderdelen na goedkeuring van de bestemmingswijzigingen is afhankelijk van de inzet van het instrumentarium (inrichtingsnota) en het doorlopen van de nodige vergunningsprocedures (sommige, zoals de ontginning, met project-MER), door verschillende publieke en private actoren.

Hoofdpoot

Van genoemde planonderdelen in de Hoofdpoot is enkel het verleggen van de Zilvermeerlaan vanuit de Provincie al op de begroting ingeschreven. Dat maakt een realisatie binnen enkele jaren mogelijk. De start van realisatie van de andere onderdelen is niet in te schatten.

Schansheide

Er zijn geen veranderingen op het terrein voorzien.

Mol Postel Zuid

Het is wenselijk om het landbouwgebruik in Koemook Oost en Koemook Zuid stop te zetten tussen 2020 en 2040. De ontwikkeling van een habitatwaardig bos neemt decennia in beslag en vereist mogelijk een periode van verschringsbeheer voorafgaand aan de effectieve vestiging van bomen. Het ontbossen en omzetten naar een landbouwgebruikspceel evenwaardig aan de omliggende landbouwpercelen, neemt een vijftal jaar tijd in beslag.

De voorwaarden voor de timing van compenserende bebossing ten opzichte van ontbossingen zullen door ANB bepaald worden.

De effectieve ontginning van kwartzand in het vervangend ontginningsgebied is volgens de huidige inzichten mogelijk aan de orde vanaf 2030 en zal 30 tot 40 jaar duren per ontginningslocatie. In het plan-MER en het PRUP zal een fasering worden onderzocht. De best mogelijke benadering op planniveau zal gebaseerd worden op de gemiddelde voortschrijding van de nu actieve kwartzandgroeves in de regio (Donk, Pinken en Maatheide). Er moet nog verder worden onderzocht of en op welke manier een fasering kan worden opgenomen.

Tabel 1.1: Voorlopige en indicatieve oppervlaktebalans voor bestemmingen van het plan voor het alternatief met zone Zuid

ha	Plangebieden	(Herbevestigd) Agrarisch gebied	Natuur/Bos- gebied	Ontginningsgebied met nabestemming gemengd open ruimtegebruik	Recreatie gebied	Drinkwater infra
Mol Postel Zuid	Koemook Oost	-34,3	+34,3			
	Koemook Zuid	-49,0	+49,0			
	Harde Putten	-13,7	+13,7			
	Zone Zuid	-87,2	-2,5	+89,7		
	Zone Noord	-86,2		+86,2		
	Hoge Schouw	0				
	Zeven Heerlijkheden Heide	+70,8	-70,8			
Schansheide	Schansheide <i>of alternatief</i>	+33,6 <i>of -2,5</i>	+26,3 <i>of +62,6</i>	-62,8		+2,7
Hoofdpoort	Zilvermeer			-120,7	+120,7	
Totaal	Totaal (zone Zuid)	-166,0 <i>of 201,1</i>	+50 <i>of 86,3</i>	-7,6	+120,7	+2,7

Tabel 1.2: Voorlopige en indicatieve oppervlaktebalans voor bestemmingen van het plan voor het alternatief met zone Zuid'

ha	Plangebieden	(Herbevestigd) Agrarisch gebied	Natuur/Bos- gebied	Ontginningsgebied met nabestemming gemengd open ruimtegebruik	Recreatie gebied	Drinkwater infra
Mol Postel Zuid	Koemook Oost	-34,3	+34,3			
	Koemook Zuid	-49,0	+49,0			
	Harde Putten	-13,7	+13,7			
	Zone Zuid'	-86,9	-5,2	+92,1		
	Zone Noord	-86,2		+86,2		
	Hoge Schouw	0				
	Zeven Heerlijkheden Heide	+68,0	-68,0			
Schansheide	Schansheide <i>of alternatief</i>	+33,6 <i>of -2,5</i>	+26,3 <i>of +62,6</i>	-62,8		+2,7
Hoofdpoort	Zilvermeer			-120,7	+120,7	
Totaal'	Totaal (zone Zuid')	-168,5 <i>of -204,6</i>	+50,1 <i>of 86,4</i>	-5	+120,7	+2,5

1.4. Alternatievenonderzoek

De *scopingnota* bevat de informatie over de alternatieven die werden en worden overwogen en onderzocht. De detailleringgraad van de beschrijving is niet steeds gelijk. Sommige alternatieven hebben immers al het voorwerp uitgemaakt van eerder onderzoek en andere nog niet. De relevante gegevens uit vorige beoordelingen (zie 2.6.1) worden hier beknopt meegenomen.

Naast het nulalternatief worden er in dit planningsproces Kempense Meren II locatiealternatieven en inrichtingsalternatieven beschouwd.

Het **nulalternatief** beschrijft de mogelijk ontwikkelingen indien het plan niet wordt uitgevoerd en de huidige bestemmingen in het gebied behouden blijven. De **locatiealternatieven** worden opgevat als een plan waarbij de vraag naar het schrappen van ontginningsgebied of het aanduiden van vervangend ontginningsgebied elders worden gelegd dan de voorgestelde plangebieden in de beschrijving van het basisplan (§0). Een alternatieve oriëntatie van een van de zones voor vervangend ontginningsgebied wordt ook als locatiealternatief overwogen. De **inrichtingsalternatieven** omvatten mogelijke alternatieve afbakeningen binnen de genoemde plangebieden met alternatieve bestemmingsvoorschriften.

1.4.1. NULALTERNATIEF VOOR HET PLAN

Het nulalternatief voor het plan bestaat uit de ontginning voor kwartszand van Zilvermeer en Schansheide indien de huidige bestemmingen behouden blijven en ook de nodige vergunningen voor ontginning verkregen worden.

In het plangebied Mol Postel Zuid wijkt deze situatie niet af van de referentiesituatie (de relevante aspecten van de bestaande situatie van het milieu). De mogelijke ontwikkeling van de situatie in Hoofdpoort en Schansheide overeenkomstig de huidige bestemming is wezenlijk en komt aan bod bij de bespreking van deze plangebieden.

1.4.2. HOOFDPOORT

A. Nulalternatief voor ontginning

Het nulalternatief voor ontginning beschrijft de mogelijke ontwikkeling van de situatie van het milieu indien het PRUP niet wordt uitgevoerd, de huidige bestemmingen behouden blijven in Zilvermeer en de nodige vergunningen worden verkregen. Van deze situatie werden de milieueffecten beoordeeld in de receptordisciplines in het plan-MER Kempense Meren I (zie § 2.6.1). Hieruit blijken grote nadelen.

Indien het nulalternatief wordt uitgevoerd en het gebied voor kwartszand wordt ontgonnen, zijn volgens dat vorige plan-MER volgende effecten te verwachten:

- Direct ecotoopverlies: ca 46 ha (1/4 van de totale oppervlakte) waardevolle en zeer waardevolle ecotopen gaan verloren en ca 77 ha minder waardevolle natuur maar met waardevolle en zeer waardevolle elementen in Hoofdpoort en Schansheide samen.
- Grondwatereffect: zandwinning in Zilvermeer en Schansheide zal aanleiding geven tot een significant negatief effect op de populatie groenknolorchis en op vochtige habitatten in het habitatrictlijngebied Buitengoor-Meergoor;
- Verlies recreatieve functie: ontginning van Zilvermeer impliceert het verlies van een recreatieve trekpleister van 120 ha.

Een verplaatsing van het domein Zilvermeer naar een andere locatie om dit verlies van recreatieve functie te vermijden, is niet redelijk. Het Zilvermeer heeft zich ontwikkeld vanaf de jaren '50 op deze locatie, waar de eerste ontginningsplassen (met middelen van die tijd gemaakt) verlaten werden door het ontginningsbedrijf. De zwemvijver op het Zilvermeer is de enige plaats waar er echt in openlucht kan gezwommen worden, omdat deze vijver zeer ondiep is. De andere ontginningsplassen zijn door hun diepte (en interactie met onderwaterstromingen) te gevaarlijk om in te zwemmen. Ondertussen

is er ook heel wat infrastructuur ontwikkeld op het Zilvermeer. Door de aanwezigheid van de zwemvijver en de aanwezige infrastructuur is het niet mogelijk om het Zilvermeer te verplaatsen naar een andere ontginningsplas.

B. Locatiealternatieven Hoofdpoort

Realisatie van een aanlegsteiger voor een watertaxi ter hoogte van het Zilvermeer

Er worden in het Kaderplan meerdere op- en afstapplaatsen voorzien in het kader van de uitbouw van een watertaxi binnen de toeristisch-recreatieve regio Kempense Meren. Deze op- en afstapplaatsen moeten via het water toegang verlenen aan de verschillende toeristisch-recreatieve trekkers in de regio. Zo wordt er ook een op- en afstapplaats voorzien recht tegenover de toegang van het Zilvermeer voorzien (op ca. 300 tot 350 m). Immers tijdens het toeristisch seizoen is de toegang tot het Provinciaal recreatiedomein Zilvermeer betalend. Er is slechts één toegang tot het domein aanwezig. De tweede toegang, ter hoogte van het Ecocentrum, is enkel in functie van de camping. **Indien het toeristisch onthaal ook aan de oever van Kanaalplas wordt voorzien, dan is een koppeling met de aanlegsteiger voor de hand liggend.**

Volgende locatiealternatieven werden afgewogen maar niet weerhouden:

- De **Zilvermeerhaven** geeft de mogelijkheid om een watertaxi aan te meren, maar de parkeervoorzieningen zijn er ontoereikend en de afstand tot **de toegang van** het Zilvermeer (bijna 1 km) is er te groot.
- Ook langs het **kanaal Bocholt-Herentals** bestaat de mogelijkheid om een aanlegsteiger te voorzien voor een watertaxi, maar ook hier zijn geen mogelijkheden om een parkeerterrein aan te leggen en de afstand tot **de toegang van het** Zilvermeer is nog groter.
- **Andere plassen** vormen geen alternatief omdat ze niet aansluiten op het Zilvermeer en deze niet in verbinding staan met het kanaal, een verbinding maken met deze plassen is eveneens geen optie omdat het waterpeil op de plassen verschillend is. **Ze liggen ook stuk voor stuk op nog grotere afstand van de toegang.**

Verleggen Zilvermeerlaan

Er zijn geen redelijke locatiealternatieven voor de parkings en hoofdtoegang van het recreatiedomein op andere omringende wegen dan de Zilvermeerlaan. Dat komt door aanwezigheid van het kanaal ten westen, het natuurgebied Buitengoor Meergoor ten zuiden en de Stortplas ten noordoosten. Een ontsluiting op de N136 zou een interne reorganisatie van het domein Zilvermeer vereisen die ertoe zou leiden dat het concept van de oorspronkelijke inrichting integraal moet omgekeerd worden en dat de dagrecreatieve activiteiten aan de zwemplas van het Zilvermeer achteraan komen te liggen op de verst mogelijk afstand van de ingang. Op de locatie van de camping, die nu goed geïntegreerd is in beboste omgeving, zou dan een nieuwe grootschalige parking aangelegd moeten worden. Dat is de locatie voor een ecologische verbinding tussen Buitengoor-Meergoor en De Maten. Dit kan niet als een redelijk alternatief beschouwd worden.

Echter is duidelijk dat een recreatiedomein van deze omvang voortdurend in evolutie is. Er worden daarom geen locatiealternatieven voor verschuiving/reorganisatie/uitbreiding van de parkings, wegtracés en/of bovenlokaal toeristisch onthaal binnen de bestemming zone voor recreatie onderzocht. Er mag van uit gegaan worden dat inplanting van nieuwe infrastructuur (gebouwen, parkings, wegen, aanlegplaatsen) of het verleggen van bestaande, het voorwerp zijn van een masterplan/mastervisie, die opties grondig en globaal afweegt, alvorens concrete omgevingsvergunningaanvragen worden geïnitieerd.

Voor de Zilvermeerlaan zelf worden inrichtingsalternatieven verderop besproken.

Herbestemmen Koophaven langs kanaal Dessel-Kwaadmechelen Vrijwaren van de recreatiefunctie van het Zilvermeer

Geen locatiealternatieven.

Realiseren natuurverweving op Zilvermeer

Geen locatiealternatieven, deze zone werd in een hoger beleidsplan, de AGNAS-visie van 2008 (zie 1.3.1), vastgelegd.

C. Inrichtingsalternatieven Hoofdpoort

Realisatie van een toeristisch onthaal met o.a. aanlegplaats voor watertaxi en inrijpunt fietsknooppuntennetwerk

Als het toeristisch onthaal in de zone artikel 8 van RUP Kanaalplas wordt voorzien, dan kan de infrastructuur volgens het Kaderplan op de rand van de plas gerealiseerd worden. Als alternatief wordt kan het ook geheel of gedeeltelijk in de Kanaalplas gerealiseerd worden. Dit kan voordelen van beleving en praktische ruimtelijke organisatie opleveren:

- De ingrepen die nodig zijn om de zichtbaarheid van de Kanaalplas vanuit het onthaal te verhogen en de relatie tussen het onthaal en de infrastructuur aan het Zilvermeer te versterken, worden positief geëvalueerd vanuit landschap.
- De zone die voor de inplanting van een toeristisch onthaal in aanmerking komt is momenteel grotendeels in gebruik als parking, uitgezonderd de oeverzone en de beplante wallen, waardoor de directe verliezen verwaarloosbaar zijn.
- De oevervegetatie aan de zuidelijke oever van de Kanaalplas is als biologisch weinig waardevol beoordeeld zodat geen randvoorwaarden noodzakelijk zijn voor het vrijwaren van bepaalde oeverzones. Het verwijderen van oevervegetatie over een zone van enkele 10-tallen meter is aanvaardbaar met het oog op het realiseren van het toeristische onthaal en de zichtrelatie tussen onthaal en waterplas. Ook het verwijderen van de beplante wallen tussen parking 2 en Zilvermeerlaan vormt geen probleem.
- Vanuit mobiliteit wordt aandacht gevraagd voor de verkeersveiligheid op de Zilvermeerlaan en het voorzien van een veilige oversteekplaats ter hoogte van het toeristisch onthaal.

Uitbreiding infrastructuur Kanaalplas

De infrastructuur van de clublokalen kan op de rand van de plas gerealiseerd worden. Als alternatief wordt ze geheel of gedeeltelijk in de Kanaalplas gerealiseerd. Dit kan voordelen van beleving en praktische ruimtelijke organisatie opleveren:

- De oevervegetatie aan de zuidelijke oever van de Kanaalplas is als biologisch weinig waardevol beoordeeld. Nieuwe clubhuizen en parkeerzones kunnen op de zuidoever worden ingeplant, zo ver mogelijk naar het westen, bij voorkeur aansluitend bij bestaande infrastructuur Port Aventura. De oostelijke oever moet gevrijwaard worden evenals het gedeelte van de zuidoever dat tegenover het natuurgebied Oud Stort ligt zodat in deze zuidoostelijke zone de natuurverwevingsfunctie uit het PRUP Kanaalplas behouden kan blijven.
- In de oeverzone die in aanmerking komt voor het realiseren van een bijkomend parkeeraanbod is ongeveer 3.000 m² beschikbaar, overeenkomstig met ca 150 parkeerplaatsen.

Herbestemmen Koophaven langs kanaal Dessel-Kwaadmechelen

Volgende inrichtingsalternatieven kunnen overwogen worden:

- Stelplaats voor watertaxi
- Herstelplaats voor boten, winteronderhoud, winterberging van boten
- Bijkomende verblijfsrecreatie complementair met de bestaande verblijfsrecreatie

In feite gaat het om mogelijke elementen voor de invulling, die niet alle moeten opgenomen worden.

- De Koophaven langs het kanaal Dessel-Kwaadmechelen is momenteel een storend element (door rommelige aanblik) dat zichtbaar is vanaf het kanaal en vanaf de weg ten westen ervan. Een verfijning van de huidige bestemming wordt vanuit landschappelijk oogpunt dan ook gunstig beoordeeld en dient te worden gecombineerd met een herinrichting en een opwaardering van de ruimtelijke context.
- De inrichtingsalternatieven 'stelplaats voor watertaxi' en 'herstelplaats voor boten' zijn ruimtelijk inpasbaar binnen het ruimtebeslag van de huidige Koophaven.
- Het inrichtingsalternatief 'verblijfsrecreatie' vraagt een ruimtelijk ontwerp met aandacht voor landschappelijke inpassing.
- De inrichting als herstelplaats, winterberging of stelplaats zal geen wijziging in de verkeersgeneratie met zich meebrengen. Deze activiteiten zijn vergelijkbaar met de activiteiten

die vandaag op deze locatie worden uitgeoefend. Een aanpassing van de inrichting in de toeristisch-recreatieve sfeer zal een verhoging van de verkeersgeneratie met zich meebrengen. Deze wijziging is echter slechts gering. De bestaande wegen hebben voldoende capaciteit om deze kleine wijziging op te vangen.

- Een wijziging van de activiteit kan ook een wijziging in de parkeervraag betekenen. Ook hier zal een wijziging in functie van een toeristisch-recreatieve uitbating van de plek vermoedelijk tot een hogere parkeervraag aanleiding geven. Het terrein is echter voldoende groot om deze parkeervraag op eigen terrein op te vangen. De parkeermogelijkheden op het terrein zullen dan ook bepalend zijn voor de ontwikkelingen die op dit terrein kunnen plaatsvinden. Mogelijks kan ook gebruik gemaakt worden van een deel van parking 2, die onmiddellijk paalt aan de Koophaven.
- De huidige bedrijfsactiviteiten als werkplaats voor scheepsherstelling kan blijven voortbestaan. Het RUP biedt de mogelijkheid om deze functie in de toekomst eventueel te combineren met een recreatieve functie. De recreatieve activiteiten mogen de activiteiten als herstelplaats, winterberging of stelplaats niet verdringen.

Vrijwaren van de recreatiefunctie van het Zilvermeer

In functie van het huidig en toekomstig gebruik en in functie van de vooropgestelde natuurverweving door de Vlaamse Overheid (zie verder) kan het recreatiegebied gezoneerd worden. Volgende zones kunnen hierbij gehanteerd worden:

- Verblijfsrecreatiegebied
- Dagrecreatief gebied
- Dagrecreatief gebied met overdruk natuurverweving

De precieze inrichting en de mogelijke alternatieven zullen worden onderzocht.

Effecten beschreven in Plan-MER Kempense Meren I:

- Geen landschapsvisuele impact
- Deze ingreep heeft geen nieuwe effecten op mobiliteitsvlak, vermits dit tot doel heeft de bestaande activiteiten op deze locatie te bestendigen.

Realiseren natuurverweving op Zilvermeer

In functie van de actuele natuurwaarden zal een zonering worden toegepast op het Zilvermeer en zal er een zone voor recreatie met overdruk natuurverweving worden aangeduid. Alternatief kan worden gekozen voor een zone waar recreatie nevens geschikt aan natuur kan voorkomen. Uitgaande van de biologische waarderingskaart, de definitie van natuurverweving en de aanwezigheid van zeldzame soorten komt volgende zone in aanmerking voor natuurverweving:

De plassen en naaldbossen zonder caravans gelegen ten zuidwesten van het Zilvermeer – deze fungeren als buffer tussen het recreatiegebied Zilvermeer en het natuurgebied gevormd door Buitengoor–Meergoor.

Verleggen Zilvermeerlaan

Uit een haalbaarheidsstudie (Talboom 2014) in opdracht van de provincie naar de situatie langs de Zilvermeerlaan is een voorstel voor een veilige oversteek naar voren gekomen, dat de verlegging van de Zilvermeerlaan naar het noorden omvat.

Het knippen van de Zilvermeerlaan werd geweigerd door de gemeente Mol en bij het voorstel van een tunnel werd mogelijke sociale onveiligheid ingebracht. **De provincie doet verder onderzoek naar de mogelijke verlegging van de Zilvermeerlaan. Het PRUP legt het toekomstige tracé niet vast, maar maakt een eventuele verlegging of andere maatregelen om een veilige oversteek te realiseren wel mogelijk.**

1.4.3. SCHANSHEIDE

A. Nulalternatief voor ontginning

Het nulalternatief voor ontginning beschrijft de mogelijke ontwikkeling van de situatie van het milieu indien het PRUP niet wordt uitgevoerd, de huidige bestemmingen behouden blijven in Schansheide en de nodige vergunningen worden verkregen.

Indien het nulalternatief wordt uitgevoerd en het gebied voor kwartszand wordt ontgonnen, zijn volgens het plan-MER Kempense Meren I volgende effecten te verwachten:

- Direct ecotoopverlies: ca 46 ha (1/4 van de totale oppervlakte) waardevolle en zeer waardevolle ecotopen gaan verloren en ca 77 ha minder waardevolle natuur maar met waardevolle en zeer waardevolle elementen in Hoofdpoort en Schansheide samen. Het kleinschalige landbouwgebied ter hoogte van Schansheide betreft bovendien een zeer geschikt leefgebied voor ondermeer steenuil, roodborsttapuit en vleermuizen;
- Grondwatereffect: zandwinning in Zilvermeer en Schansheide zal aanleiding geven tot een significant negatief effect op de populatie groenknolorchis en op vochtige habitatten in het habitatrictlijngebied Buitengoor-Meergoor;
- Landschappelijk verlies: ontginning van Schansheide impliceert het verlies van 65 ha graslanden met een historisch stabiele percelering en een hoge esthetische waarde door de talrijke aanwezigheid van KLE's;

Vanuit de inspraak wordt als alternatief de schrapping van Schansheide uit het plangebied naar voor geschoven met het oog op de verkleining van het vervangend ontginningsgebied. De plandoelstelling voor Schansheide is het behoud van het bestaande kleinschalige coulissenlandschap met een afwisseling van landbouw en natuur. Dit landschap is immers waardevol in zowel landschappelijk als ecologisch opzicht en heeft een nog hogere mogelijke toekomstige natuur- en landschapswaarde. Deze visie is ook opgenomen in de Vlaamse visie binnen de Afbakening van de Agrarische en Natuurlijke structuur (AGNAS). Ook als beschermingszone voor de waterwinning van Pidpa heeft dit gebied een grote betekenis. Om dit gebied op lange termijn te kunnen behouden moet de stedenbouwkundige bestemming van ontginningsgebied verwijderd worden.

In het plan-MER opgemaakt in functie van het eerdere planningsproces Kempense Meren I werd het nulalternatief voor Schansheide, rekening houdend met de ontginningsbestemming, onderzocht. De ontginning van die omgeving, bleek een negatief effect te hebben op het zuidelijk gelegen natuurgebied Buitengoor-Meergoor en op de bestaande grondwaterwinning.

B. Locatiealternatieven Schansheide

Gezien de doelstellingen van het PRUP gebonden zijn aan het unieke, huidige karakter van Schansheide, zijn er geen locatiealternatieven.

Het waterproductiecentrum (WPC) voor drinkwater van Pidpa in Schansheide is voorzien om grondwater als ruwwaterbron te gebruiken. Het WPC kan geen oppervlaktewater (zoals uit de ontginningsplassen) zuiveren tot drinkwater.

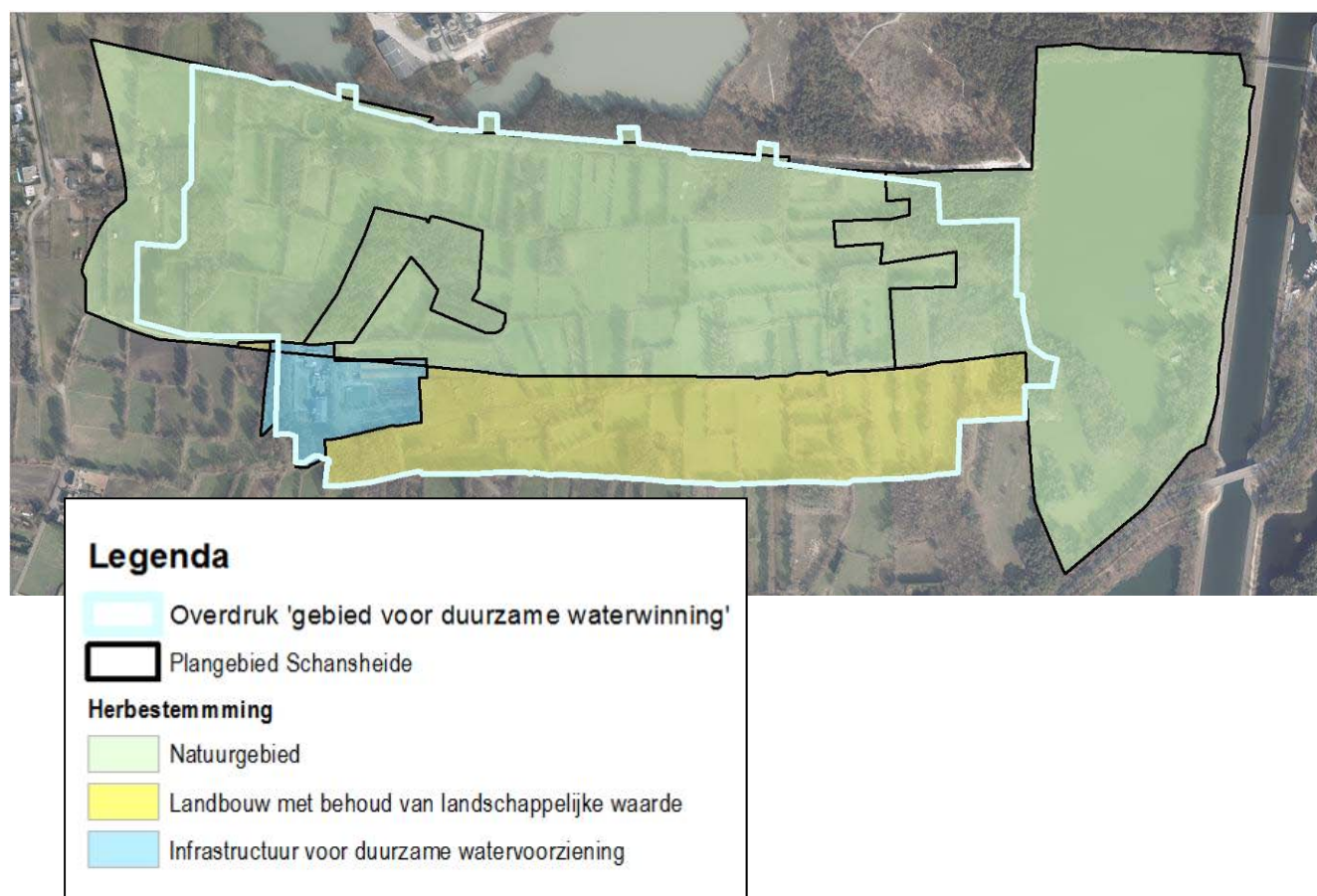
C. Inrichtingsalternatieven Schansheide

Het alternatief voor Schansheide is om de bestemming ontginningsgebied met nabestemming natuur nagenoeg volledig om te zetten naar natuurgebied (62,6 ha) i.p.v. de gedeeltelijke omzetting naar een gebied voor landbouw met natuurverweving zoals weergegeven in illustratie 1.. Dit heeft voordelen op het vlak van biodiversiteit, gezien een grotere aaneengesloten zone natuur gecreëerd wordt. Voor landbouw zijn de effecten echter nadelig gezien het huidige landbouwgebruik dan niet meer mogelijk is of toch sterk beperkt zal zijn.

De gedeeltelijke omzetting naar een gebied voor landbouw zonder natuurverweving, zal in praktijk leiden tot een achteruitgang van de landschappelijke en ecologische waarden waarvan het behoud net tot de plandoelstelling behoort. De KLE's en de kleinschalige percelering zullen verdwijnen, zoals algemeen in het Vlaamse platteland⁹. Dit wordt bijgevolg niet als redelijk alternatief weerhouden.

---

⁹ Folder PDPO II 2007-2013 Vlaamse overheid - Beleidsdomein Landbouw en Visserij (pg 34)

Illustratie 1.20: Het inrichtingsalternatief voor de nieuwe bestemming van Schansheide

1.4.4. MOL POSTEL ZUID

A. Nulalternatief Mol Postel Zuid

In het plangebied Mol Postel Zuid wijkt deze situatie niet af van de referentiesituatie (de relevante aspecten van de bestaande situatie van het milieu).

B. Locatiealternatieven Mol Postel Zuid

Vervangend ontginningsgebied en flankerend beleid in het gebied voor landbouw met beleidsmarge ontginning

Het onderzoek naar locatiealternatieven wordt ingegeven door

- Het vermijden van significante impact op Europese natuur, zowel qua inname van habitats en leefgebied, als indirecte invloed via hydrologie (verdroging/vernatting).
- Geologisch voorkomen van witzanden en geschiktheid van locaties met een vergelijkbare kwaliteit witzanden in Postel Zuid
- De ontginning heeft een grondenportefeuille in Postel Zuid die ingezet zal worden om de impact op de landbouwbedrijven te beperken.

Illustratie 1.21: Locatiealternatievenstudie op verschillende schaalniveaus in plan-MER Kempense Meren I

Het eerder goedgekeurde plan-MER Kempense Meren I omvatte een ruim locatiealternatievenonderzoek voor het vervangend ontginningsgebied (macroschaal). De zone Mol Postel Zuid kwam daaruit naar voren als onderzoeksruimte op mesoschaal. Binnen deze ruimte werden talrijke combinaties van microzones onderzocht, met volgend besluit:

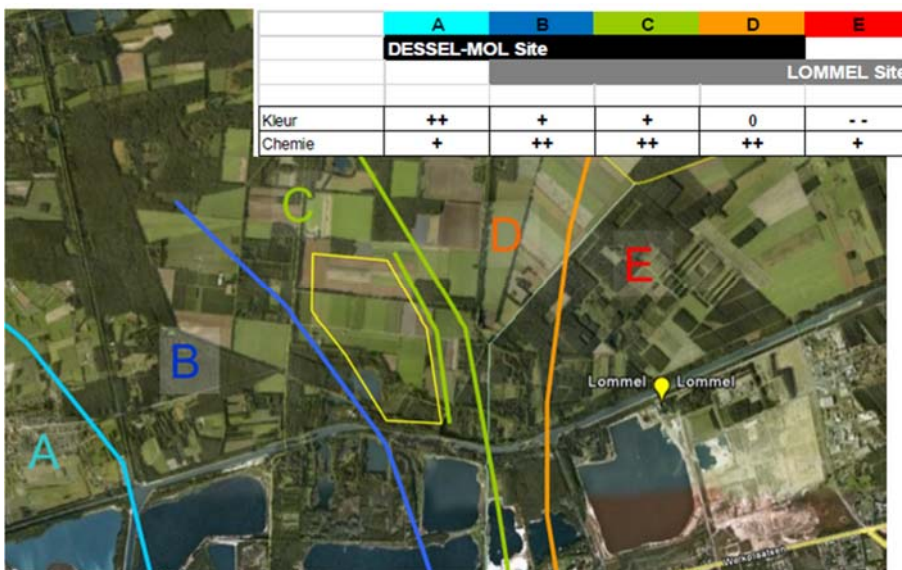
“Uit de milieubeoordeling van de 7 microzones of alternatieven voor de aanduiding van een vervangend ontginningsgebied blijkt dat alle 7 microzones effecten hebben op natuur, landschap en mens. Vanuit ruimtelijke overwegingen (en rekening houdend met het feit dat opvulling tot maaiveldniveau onhaalbaar is omwille van de te realiseren stabiliteit van de landbouwgronden enerzijds en omwille van de onzekerheid over de beschikbaarheid van voldoende opvulgrond anderzijds) is een ontginningsgebied (met blijvende waterplas) bij voorkeur gelegen in de zuidelijke helft van de zoekzone.” (illustratie 1.)

Korte toelichting bij belang kwartzand in Mol Postel Zuid

Er zijn verschillende redenen waarom de ontginning van de zuivere zanden ter hoogte van Mol Postel Zuid een belangrijke meerwaarde bieden.

1. Er is een groeiende maatschappelijke vraag naar hoogwaardige glastoepassingen. Deze hoogwaardige toepassingen zijn terug te vinden in bijvoorbeeld zonnepanelen, hoogwaardig architecturaal glas en technologisch glastoepassingen zoals in lenzen, laboglas, ... De steeds nauwere specificaties van de afzetmarkten maken dat er meer variaties aan zanden nodig zijn om op deze specifieke vragen te kunnen ingaan. De variaties in zanden hangen af van de kleur, korrelgrootteverdeling en de chemische en mineralogische samenstelling van het zand. De natuurlijke variaties in de zanden hangen samen met de locatie en de diepte.
2. Glasrecyclage vervangt de vraag naar zand niet, maar verhoogt wel de kwaliteitsvereisten. Het optimaliseren van het ophalen en het sorteren van glasscherven zorgt voor een hoger gebruik ervan in de glasovens. Maar om een evenwaardig product te maken moeten grondstoffen van betere kwaliteit bijgemengd worden. De recyclage van glas uit afgedankte producten waarin hoogwaardige glas zit, is vandaag echter nog onbestaande. Door deze situatie, blijft de vraag naar zand voor normaal glas stabiel maar wordt de vraag naar zand van hoge kwaliteit belangrijker.
3. Een nieuwe winningslocatie moet complementair zijn aan de huidige zandwinningen en het geologisch voorkomen van zanden van hoge kwaliteit is een belangrijke randvoorwaarde. Concreet is er nood aan zanden met een lager ijzergehalte om met andere zanden te kunnen mengen en op een duurzame (volledige) manier het pallet aan vergunde groeves uit te baten. De huidige groeves met laag ijzer zanden van de site Maasmechelen zijn eindig en op middellange termijn (10-15 jaar) is er nood aan aanvullende reserves.

Voor de variatie in kwaliteiten van witzand is de geologische breuk van Mol Rauw belangrijk. Op basis van de historische winningen (Rauw, Maat/Kanaalplas), historische boringen (DOV) en prospectieboringen door de ontginning, is een eerste inschatting gemaakt wat de kwaliteiten zijn van het voorkomende zand op vlak van chemie (vooral ijzergehalte van belang) en kleur (De fabriek van Dessel kan enkel relatief witte zanden verwerken). De analyse van al deze informatie leidt tot indeling van het gebied in een aantal banden (illustratie 1.).

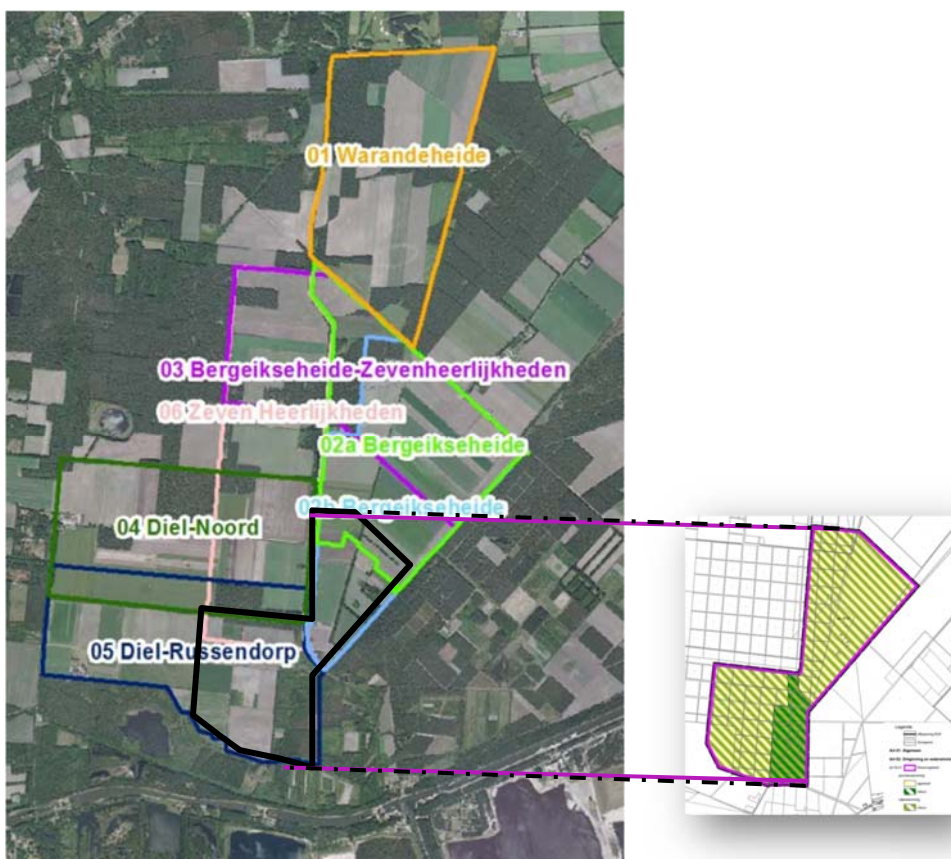
**Illustratie 1.22: Zandkwaliteit (chemie en kleur) gebaseerd op omvangrijke data
Beleidsscenario PRUP Kempense Meren I**

De in de toekomst best geschikte lagen voor witte laag ijzer zanden bevinden zich in de zones B en C (en in mindere mate D). Een groeve in de banden B of C (en in mindere mate D) is complementair ten aanzien van de lopende vergunde groeves in de banden A (groeve Pinken) en E (groeve Russendorp). Dergelijke complementariteit is cruciaal gelet op de specifieke toepassingen die hierboven al vermeld werden. Het zoekgebied voor een nieuw ontginningsgebied voor laag ijzer zanden betreft bijgevolg de banden B, C en D. Dit sluit de facto de provincie Limburg, ten oosten van de breuk van Rauw, uit het zoekgebied.

Deze aspecten vormen de grondslag voor de behoefteafweging die werd gemaakt in het 2de Algemeen Oppervlakedelfstoffenplan.

Beleidsscenario vervangend ontginningsgebied PRUP Kempense Meren I

In het voorontwerp PRUP Kempense Meren I volgde hieruit een beleidssscenario in de zuidoostelijke hoek van Mol Postel Zuid. Illustratie 1. toont de microzones die onderzocht werden als locatiealternatieven in het plan-MER Kempense Meren I en als inzet het beleidssscenario dat in het voorontwerp PRUP Kempense Meren I in 2013 daarvan werd afgeleid. De zwarte omlijning situeert de contour van het beleidssscenario ten opzichte van de microzones.

Illustratie 1.23: De onderzochte microzones in plan-MER Kempense Meren I en het daarop gebaseerde beleidssscenario in het voorontwerp PRUP Kempense Meren I in 2013 (inzet).

Locatiealternatieven in plan-MER Kempense Meren II

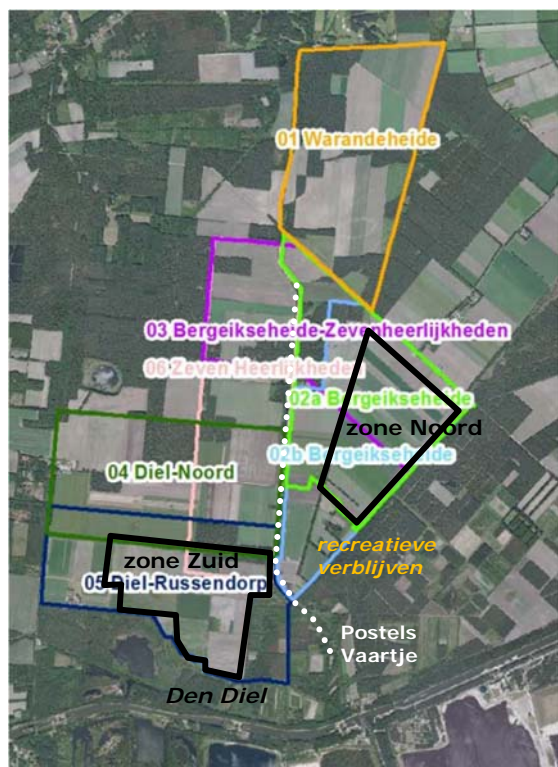
Er worden in dit plan-MER Kempense Meren II twee alternatieven voor de perimeter van het vervangend ontginningsgebied onderzocht. Beide vallen binnen het onderzoeksgebied voor de alternatieven in het plan-MER Kempense Meren I. Ze zijn in eerste instantie bepaald op basis van de geologie binnen het gebied tussen Diel en Luyksgestelse Heide. Op basis van een aantal criteria (ruimtelijk, geologie, milieuvorwaarden, ...) wordt er gezocht naar een vervangend ontginningsgebied in Mol Postel-Zuid. Op basis van het mer-onderzoek kunnen de afbakeningen nog wijzigen.

Het eerste alternatief omvat twee ruimtelijk gescheiden ontginningszones Noord en Zuid. Zone Noord ligt meer noordoostelijk en zone Zuid reikt verder westelijk dan het beleidssscenario. Zo wordt het

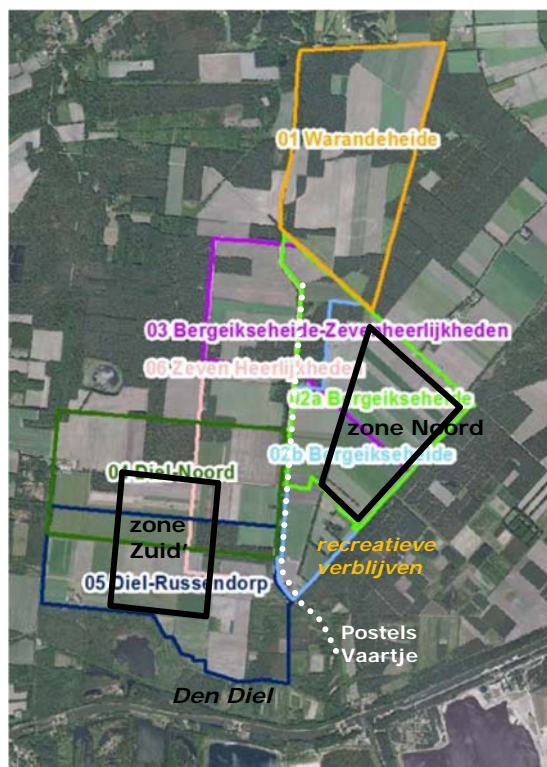

Postels Vaartje ontzien en ook het noordoostelijke deel van Den Diel (habitatrictlijngebied) en een zone met recreatieve verblijven ten oosten van Postels Vaartje. Het tweede alternatief omvat de kanteling van zone Zuid tot zone Zuid' (zie illustratie 1.5).

- Alternatief 1 combinatie van twee ontginningsperimeters (zone Noord en Zuid : 86,2 en 89,7 ha)
- Alternatief 2 combinatie van twee ontginningsperimeters (zone Noord en Zuid': 86,2 en 92,1 ha)

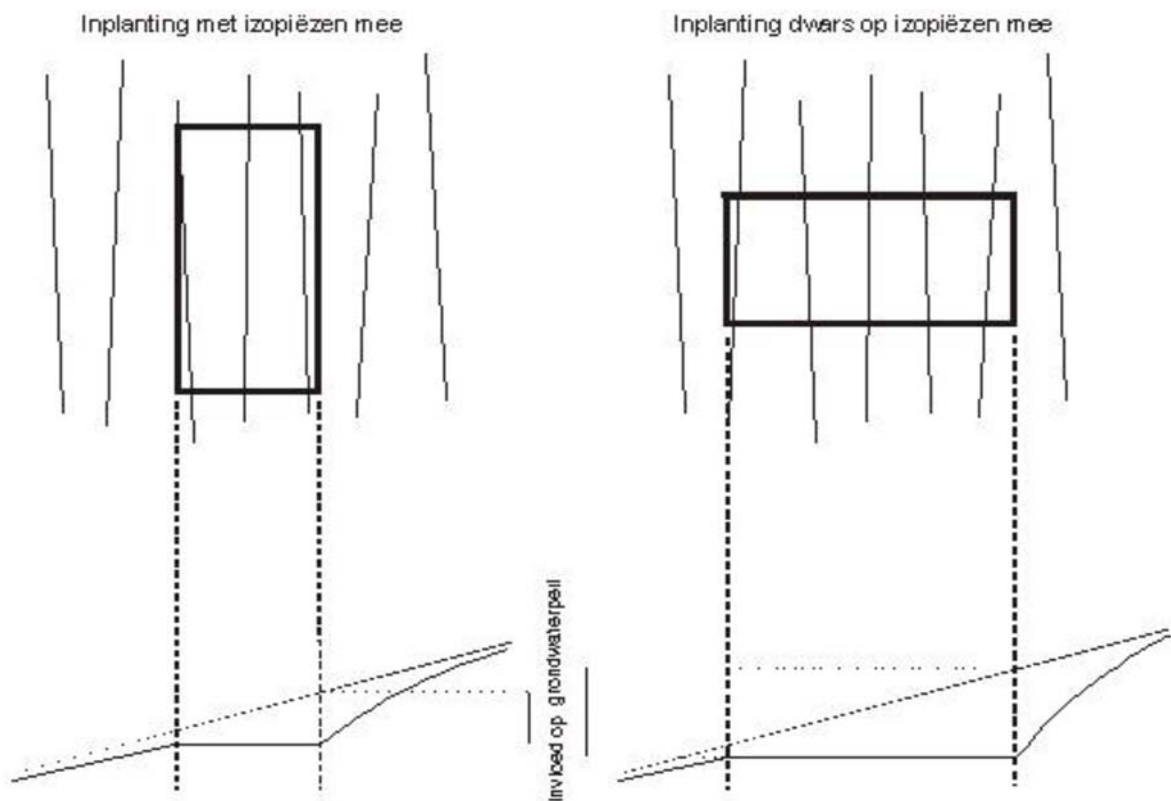

Alternatief 1 zone Noord + zone Zuid

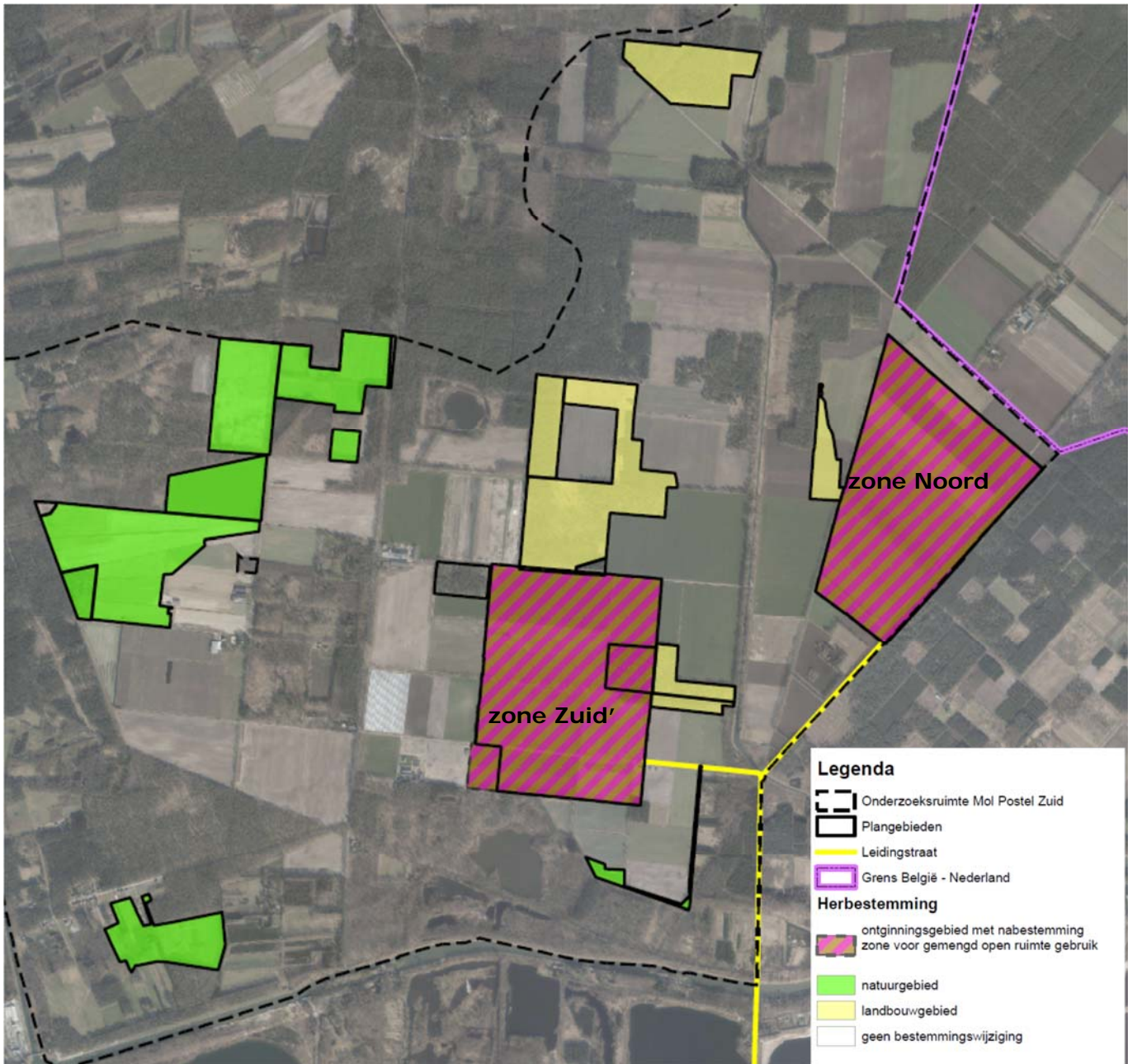

Alternatief 2 zone Noord + zone Zuid'

Illustratie 1.5: Ligging locatiealternatieven voor het vervangend ontginningsgebied ten opzichte van de onderzochte microzones in plan-MER Kempense Meren I

Illustratie 1.25: Schematische weergave invloed op het grondwater van een groeve

Illustratie 1.26: Alternatief voor de zuidelijke ontginningsput in Mol Postel Zuid

De hydrologische effecten van een ontginningsplas die noord-zuid georiënteerd is zijn naar verwachting minder groot. Het studiegebied heeft een licht afhellend verloop van oost naar west. De grondwatertafel in het oosten (Limburgse Kempen) ligt hoger dan in het westen (Antwerpse Kempen). Dit blijkt ook zeer goed uit de isopiëzenkaart die de grondwatertafel weergeeft. De isopiëzen lopen op deze kaart nagenoeg perfect noord-zuid en geven dus een hogere grondwaterligging weer in het oosten dan in het westen.

Wordt een groeve gegraven in de helling van de lijnen met gelijke grondwaterstanden, dan zal het effect duidelijk verschillen naargelang de stroomrichting van het grondwater. Het waterpeil binnen de vijver van een groeve stelt zich vlak in. Afhankelijk van het peil zal de grondwaterstand stroomopwaarts (in oostelijke richting) verlaagd worden, en kan er stroomafwaarts (in westelijke richting) zelfs een stijging van de watertafel bereikt worden (illustratie 1.).

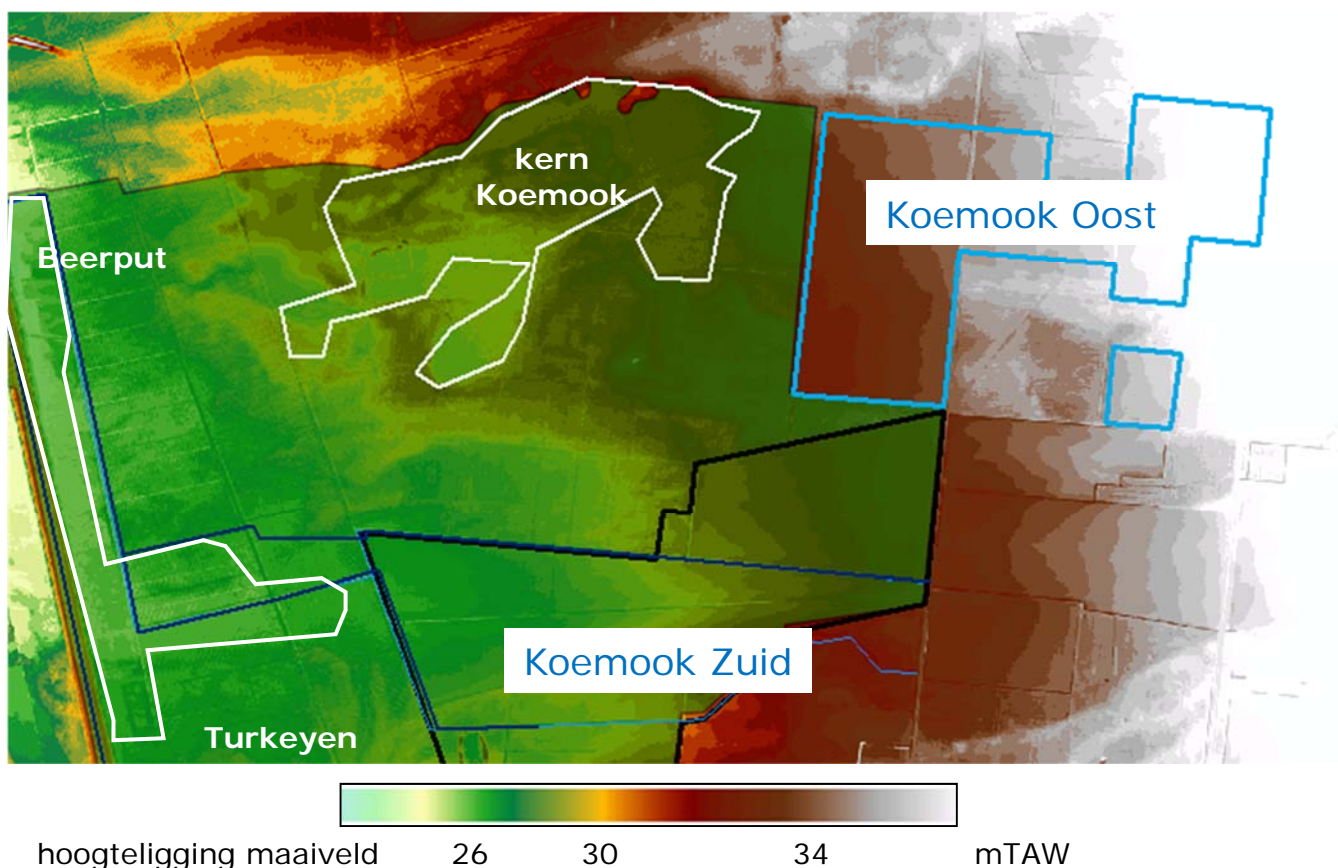
Indien een groeve in lengterichting oost-west georiënteerd zou zijn (zone Zuid, **liggende variant**), zou die een veel sterkere invloed hebben op de grondwatertafel rondom de groeve dan in geval de groeve in lengterichting noord-zuid georiënteerd zou zijn (alternatief zone Zuid'). Vergelijk daarvoor de illustratie 1.5 en de illustratie 1.. De kanteling van ontginningsgebied zuid naar een ontginningsalternatief zuid' wordt verantwoord vanuit het zoveel mogelijk beperken van de invloed op het grondwater. De invloed zal voor weerhouden alternatieven in detail via een grondwatermodel worden gemodelleerd (discipline Water in het plan-MER).

Locatiealternatief: Herbestemmingen naar natuur in en nabij het habitatrictlijngebied

Omdat de oppervlakte- en kwaliteitsdoelstellingen voor de habitats in de lokale Europese natuurdoelen groot zijn (§1.5.3) en de zoekzone ervoor binnen de perimeters van de speciale beschermingszones (overlap SBZ-H en SBZ-V) klein, zijn er geen locatiealternatieven mogelijk. Immers vrijwel de gehele oppervlakte van deelgebied 6 van het habitatrictlijngebied in Mol Postel Zuid is al bebost. Droog boshabitat (9190 en 9120) kan dus wel door omvorming van bestaand naaldbos gerealiseerd worden, maar in de doelstellingen is expliciet ook bosuitbreiding (124 ha voor 9190/9120) geformuleerd. Dit kan alleen maar op onbebost terrein gebeuren, de facto grond in landbouwgebruik binnen de overlap SBZ-H en SBZ-V. Hierdoor zijn er geen alternatieven mogelijk voor de bebossing van Koemook Zuid.

Koemook Oost speelt een belangrijke rol voor de hydrologische buffering van het stuk SBZ-gebied ten westen ervan. Op onderstaand digitaal terreinhoogtemodel kan men afleiden dat Koemook oost hoger ligt dan die belangrijke kern van Europese habitats in Koemook. De landbouwgronden in Koemook Oost zorgen voor het aanleveren van voedselrijk water. Het afvloeiwater moet in de toekomst niet alleen voedselarm zijn maar er moet ook voldoende afvloeiwater naar de Koemook blijven stromen. De habitats in de kern van Koemook zijn weinig slenken, zuur broekbos (waarschijnlijk op venige ondergrond) en vochtige heide. Die hebben een voldoende vochtige omgeving nodig. Het omleiden van nutriëntenrijk afvloeiwater via een grachtensysteem is niet voldoende als oplossing. Deze hydrologische effecten kunnen alleen afdoende verminderd worden door het verdwijnen van de landbouwactiviteiten.

Gelet op de hogere ligging ten oosten van het beschermde natuurgebied is er geen ruimtelijk alternatief mogelijk voor Koemook Oost. De noodzaak van deze hydrologische buffering is reeds aangegeven in de beslissing van de Vlaamse regering van 12 december 2008. Bij onderzoek door INBO in 2017 werd duidelijk dat de hydrologische buffering ook sterk aan de orde is voor Koemook Zuid, ten opzichte van habitats en potenties voor ontwikkeling ervan in nog lager gelegen delen van deelgebied Koemook: Turkeyen en Beerput.

Illustratie 1.27: Terreinmodel van de omgeving Koemook met hoogteligging van het maaiveld (mTAW), afbakening van het stuk SBZ-H en SBZ-V (groen) en situering van de kernen met Europese habitats in deelgebied Koemook (wit omlijnd)

Locatiealternatief - Tracé leidingstraat

De leidingstraat vanuit beide ontginningsputten in Mol Postel Zuid wordt in het basisplan maximaal gebundeld met een bestaande leiding tussen Maatheide en de fabriek in Dessel.

Het enige alternatief is een leidingstraat die vanaf de beide ontginningsgebieden westwaarts loopt en uiteindelijk over beperkte afstand bundelt met de leiding vanuit Pinken naar de fabriek. Dit tracé is vanuit het verste vervangend ontginningsgebied zone Noord tot aan de fabriek minstens 8,3 km lang (in beide varianten voor zone Zuid of Zuid'), dat is 500 m langer dan het tracé in het basisplan (§1.3.3).

Het alternatief tracé volgt van de verst gelegen zone Noord tot aan de fabriek:

- Perceelsgrens landgebruikspersceel
- Onverharde landweg (berm) en perceelsgrenzen (alternatief Zuid') ofwel gracht met bomerij en perceelsgrenzen (alternatief Zuid)
- Gracht met bomerij
- Een ondergrondse geboord tracé onder de Postelsesteenweg
- De berm aan de dreef van de Postelsesteenweg
- Verharde weg Diel richting Witgoor deels houtkant in landbouwgebied, deels bos, verspreid met woning aan de noordzijde
- Verkeersbrug Meistraat of leidingbrug over of ondergronds geboord tracé onder Kanaal Dessel-Schoten in combinatie met kanaalberm aan een van beide zijden
- waterloop Voorste Nete (schouwpad) ofwel verharde wegen Puttendijk en Hameldijk (beboste bermen) met onderdoorgang Nieuwedijk bedrijf, herberg in 't Schippershuis, uitkijktoren Sas4)
- waterloop Voorste Nete (beboste berm) ofwel kanaaldijk (beboste berm)

Het alternatieve tracé zal over 2,8 km gebundeld lopen met openbare, verharde verkeerswegen, waar ook bewoonde percelen op uitgeven. Het alternatieve tracé loopt ook 1 tot 1,5 km gebundeld met kanalen of waterlopen. Het tracé kruist ook een dubbelzijdig bebouwingslint of een bedrijfspand ter hoogte van Nieuwedijk en Sas 4 in Witgoor-Dessel.

Illustratie 1.28: Alternatief tracé transportleiding (wit), deels gebundeld met de bestaande leiding vanuit Pinken

Het toevoegen van deze leidingstraat vormt geen substantiële wijzigingen ten opzichte van het plan beschreven in de eerste versie van de scopingnota. Men kan het aanleggen van een leidingstraat naar de zandverwerkingsfabriek reeds als impliciet onderdeel van het plan beschouwen. Deze leidingstraat moet er zowieso komen voor de vervangende ontginningsgebieden maar wordt nu door het plan juridisch verankerd.

De leiding is overwegend gelegen in bermen van verharde en onverharde wegen en op perceelsgrenzen. In het planMER zal dit alternatief verder onderzocht worden. Indien volgens de effectbeoordeling dit alternatief als voorkeursalternatief naar voorkomt, zal in het plan-MER aanvullend aangetoond worden of het belang van derden wordt geschaad

C. Inrichtingsalternatieven Mol Postel Zuid

Herbestemmingen naar natuur in en nabij deelgebied 6 van het SBZ-H

In Harde Putten (agrarisch gebied) wordt onderzocht of bestemmingswijziging naar natuurgebied de realisatie van Europese natuurdoelen, in het bijzonder habitatwaardig vochtig tot nat loofbos, kan ondersteunen. In het nu alternatief Bij de huidige bestemmingen, zouden zonevreemde bossen ontstaan bij de voorziene toekomstige bossen. Bovendien wordt het verlies aan landbouwgrond dan niet in de oppervlaktebalans voor landbouwbestemmingen meegenomen.

1.4.5. SAMENVATTING ALTERNATIEVENONDERZOEK

Tabel 1.1 geeft weer welke planalternatieven worden weerhouden. Daarvan zijn een aantal afdoende onderzocht in het goedgekeurde plan-MER Kempense Meren I. De alternatieven voor, Schansheide en

Mol Postel Zuid die nu voorliggen zijn niet of niet helemaal gedekt door de milieubeoordeling in het plan-MER Kempense Meren I. Ook voor deze wordt het onderzoek in het plan-MER Kempense Meren I overgenomen waar relevant.

Tabel 1.2: Samenvatting planonderdelen en de weerhouden alternatieven voor milieubeoordeling

Plangebied	Planonderdeel	Planvoornemen	Inrichtingsalternatief	Locatie alternatief	Onderzocht in plan-MER KM I	
Hoofdpoort	Toeristisch onthaal	geplaatst op de oever	geheel of gedeeltelijk in het water	/	Ja	
	Infrastructuur oever Kanaalplas	geplaatst op de oever	geheel of gedeeltelijk in het water		Ja	
	Koophaven	met stelplaats voor watertaxi				Ja
		met herstelplaats, winteronderhoud en berging van boten				Ja
		met verblijfsrecreatie, complementair aan de bestaande				Ja
	Vrijwaren recreatiefunctie			/	Ja	
	Onderdelen binnen herbestemming Zilvermeer			zone voor verblijfsrecreatie		Ja
				zone voor dagrecreatie		Ja
				zone voor dagrecreatie met overdruk natuurverweving		Ja
	Natuurverweving Zilvermeer	zone voor recreatie met overdruk natuurverweving	zone met nevensgeschikte bestemming recreatie en natuur		Ja	
Verleggen Zilvermeerlaan		/	/	Neen		
Nulalternatief	Ontginning en in werking treding nabestemming			Ja		
Schansheide	Herbestemming ontginningsgebied	deels natuurgebied en deels landbouwgebied met natuurverweving	natuurgebied	/	Neen	
	Herbestemming en overdruk i.f.v. winning en productie drinkwater			/	Neen	
	nulalternatief	Ontginning en in werking treding nabestemming			Ja	
Mol Postel Zuid	Aanduiden vervangend ontginningsgebied	zone Noord en zone Zuid		zone Noord en zone Zuid'	Ja op macro- en mesoschaal, Neen op microschaal	
	Harde Putten	herbestemming als natuurgebied	behoud als landschappelijk waardevol agrarisch gebied		Neen	
	Koemook zuid en oost	Herbestemmingen als natuurgebied en/of uit landbouw nemen			Neen	
	Zeven Heerlijkheden en Hoge Schouw	Herbestemmingen als landbouwbestemming en/ofontbossingen			Neen	

	Overdruk transportleiding			/	Neen
--	------------------------------	--	--	---	------

"/" alternatieven overwogen, maar niet weerhouden

1.5. Administratieve, juridische en beleidsmatige aspecten

1.5.1. RUIMTELIJK BELEID

A. Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

Afbakening gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur (AGNAS)

Het AGNAS is een uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Van 2004 tot 2009 werkte de Vlaamse overheid in overleg met gemeenten, provincies en belangengroepen een ruimtelijke visie uit op landbouw, natuur en bos. Voor dertien regio's heeft de Vlaamse Regering de visievormingsprocessen afgerond met een beslissing over het actieprogramma voor de op te maken ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP's). Zo ook voor de regio Mol-Postel als onderdeel van de regio Neteland¹⁰. Op 21 december 2007 werd door de Vlaamse regering voor het deelgebied tussen Diel en Luyksgestelse Heide de bestaande agrarische bestemming op het gewestplan (ca. 808 ha) herbevestigd (herbevestigd agrarisch gebied - HAG), weliswaar met een specifieke beleidsmargin op gewestelijk of provinciaal niveau voor de aanduiding van vervangend ontginningsgebied.

Enkel voor het herbevestigde agrarische gebied gelegen in vogelrichtlijngebied werd bijkomend onderzoek uitgevoerd, zo ook voor Mol-Postel. Daarom werd voor Mol-Postel na de beslissing van de Vlaamse Regering van 21 december 2007 een bijkomende beslissing genomen op 12 december 2008 betreffende het actieplan voor de herbevestigde agrarische gebieden in vogelrichtlijngebied regio Neteland. Dit om te garanderen dat de herbevestiging van agrarisch gebied en de daarin voorkomende landbouwactiviteit geen significant negatieve impact heeft op de Europese natuurdoelen van het betreffende vogelrichtlijngebied. Als maatregelen voor het actieplan worden onder andere genoemd: specifieke beheermaatregelen rond de ecologische infrastructuur in het landbouwgebied, onderzoek naar maatregelen rond bemesting en wijzigen van bestemmingen van bepaalde zones binnen vogelrichtlijngebied, maar buiten het herbevestigde agrarisch gebied (HAG). Voor het zuidelijk deel van het vogelrichtlijngebied is er de beleidskeuze genomen voor een 'scheiding' tussen landbouw en natuur.

Deze beslissing van 2008 bevat een grond- en bestemmingsruil van 40 ha in functie van een hydrologische buffer voor de invloed op de waterhuishouding van het lagergelegen bronveengebied van het Europees beschermde natuurgebied Koemook. De percelen voor deze grond- en bestemmingsruil voor de hydrologische buffer (van landbouw naar groen) en de ruilgronden (van groen naar landbouw) werden in de beslissing van de Vlaamse regering niet concreet aangeduid. Deze hydrologische buffer is nu vervat in het ruimtelijk voorstel voor het zuiden van Mol-Postel en het is dus de bedoeling dat het voorgenomen provinciaal RUP deze bufferzone juridisch zal vastleggen. Deze bufferzone wordt Koemook Oost genoemd.

Het operationeel actieprogramma laat expliciet een beleidsmargin voor een planningsinitiatief voor ontginningen. Met name vermeldt actie 30 'Landbouwgebied tussen Diel en Luyksgestelse Heide' onder deelruimte 3 'Grensgebied Postel' het volgende: 'Bevestigen van de gewestplannen voor de aaneengesloten landbouwgebieden tussen Diel en Luyksgestelse Heide met behoud van de bosverbindingen [...]

Beleidsmargin op gewestelijk of provinciaal niveau voor de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan voor de geplande ontginning van kwartszand ter hoogte van Zeven Heerlijkheden'.

¹⁰ Zie voor meer informatie en documenten: <https://rsv.ruimtevlaanderen.be/RSV/Ruimtelijk-Structuurplan-Vlaanderen/Planningsprocessen/Landbouw-natuur-en-bos/Neteland>

Het noordelijk deel van Mol-Postel dat niet gevat wordt door het provinciaal planningsinitiatief, wordt op gewestelijk niveau aangepakt op basis van de ruimtelijke visie van het AGNAS proces buitengebied Neteland. Er zal een gewestelijk RUP worden opgemaakt.

Natuurverweving volgens de theoretische principes van het RSV

In het operationeel actieprogramma van het AGNAS-proces Neteland uit 2008 wordt voor het Zilvermeer en de Kanaalplas een overdruk natuurverweving voorzien. Een natuurverwevingsgebied is een aaneengesloten gebied:

- waar de functies landbouw, bos, natuur nevens geschikt zijn en andere functies ondergeschikt zijn en waar landbouw, bos en natuur gedifferentieerd voorkomen;
- waar ook in de toekomst voor verweving wordt gekozen;
- waar een duurzame instandhouding van specifieke ecotopen kan worden gegarandeerd.

De verweving houdt in dat elke functie behouden kan worden zonder andere functies te verdringen of door de andere functies verdrongen te worden. Naargelang het schaalniveau waarop de natuurverwevingsgebieden worden bekeken, komen de individuele functies meer onderscheiden voor.

In natuurverwevingsgebieden is het beleid gericht op de ruimtelijke ondersteuning van de verweving tussen de functies natuur, recreatie en economie. De ruimtelijke ondersteuning houdt ruimtelijke voorwaarden in voor het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de aanwezige en gewenste ecotopen. Verder dienen de ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden van de met de aanwezige en gewenste ecotopen verzoenbare activiteiten ruimtelijk ondersteund te worden. Dit betekent concreet het behoud en de versterking van:

- het niet bebouwd karakter;
- het kenmerkend abiotisch milieu (reliëf, microreliëf en hydrografisch patroon);
- het kenmerkend biotisch milieu en
- de kenmerkende ruimtelijke relaties tussen een waterloop en de omgevende vallei.

Ontwikkelingsmogelijkheden voor toeristisch-recreatieve infrastructuur in het buitengebied volgens de theoretische principes van het RSV

Om structuurbepalende functies van het buitengebied te vrijwaren, zijn de aard en het type van de infrastructuur zelf van belang. De ontwikkelingsmogelijkheden van de toeristisch-recreatieve infrastructuur worden immers bepaald door de positie ervan binnen en de impact ervan op de natuurlijke en de agrarische structuur. Om de impact van bepaalde toeristisch-recreatieve infrastructuren t.o.v. het buitengebied te kunnen inschatten, wordt er op basis van de categorieën 'toerisme en recreatie' en de subcategorieën 'verblijf' en 'dag' een onderscheid gemaakt tussen hoogdynamische en laagdynamische toeristisch-recreatieve infrastructuur. Hiermee wordt de relatie die bestaat tussen de toeristisch-recreatieve infrastructuur in kwestie en de omliggende onderdelen van het buitengebied aangegeven en wordt uitspraak gedaan over de belasting van deze laatste in functie van haar draagkracht.

Hoogdynamische toeristisch-recreatieve infrastructuur is infrastructuur die omwille van haar intrinsieke aard, sterke veranderingen en dynamiek teweegbrengt in de wijze van functioneren van de bestaande ruimtelijke en sociaaleconomische structuur en daardoor in belangrijke mate het bestaande ruimtegebruik wijzigt. Laagdynamische toeristisch-recreatieve infrastructuur daarentegen, betreft infrastructuur die omwille van haar intrinsieke aard, eerder beperkte veranderingen teweegbrengt in de bestaande ruimtelijke en sociaaleconomische structuur en in het bestaande ruimtegebruik.

Wat betreft bestaande hoogdynamische toeristisch-recreatieve infrastructuur en de wildgroei van hinderlijke vormen van sport en recreatie (lawaaï) in het buitengebied, gelden strikte locatie- en uitbreidingsvoorwaarden én moet de bestaande infrastructuur gelegen zijn in een gebied wat in provinciale en gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen aangeduid wordt als toeristisch-recreatief knooppunt of netwerk van toeristisch-recreatief belang.

Nieuwe hoogdynamische infrastructuur in het buitengebied kan daarnaast enkel ingeplant worden binnen de specifieke randvoorwaarden gesteld door de structuurbepalende functies natuur, bos,

landbouw. De lokalisatie van bijkomende hoogdynamische toeristisch-recreatieve infrastructuur kan onderzocht worden in de voor natuur, landbouw en bos belangrijke gebieden op voorwaarde dat:

- De reële behoefte aan de hoogdynamische toeristisch-recreatieve infrastructuur in een ruime omgeving aangetoond wordt;
- De schaal van de hoogdynamische toeristisch-recreatieve infrastructuur aansluit bij de schaal van het landschap;
- De hoogdynamische toeristisch-recreatieve infrastructuur een ruimtelijke meerwaarde betekent voor de natuurfunctie, de landbouwfunctie en/of de bosfunctie;
- De hoogdynamische toeristisch-recreatieve infrastructuur de structuur en de functie van de structuurbepalende component niet aantast op gewestelijk niveau.

Het is de bedoeling de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied te garanderen, zonder het functioneren van de structuurbepalende functies van het buitengebied, landbouw, natuur, bos, en wonen en werken aan te tasten.

Ontwikkelingsmogelijkheden voor ontginningsgebieden volgens de theoretische principes van het RSV

Het RSV voorziet in het richtinggevend gedeelte in de opmaak van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen voor de vastlegging van de ruimtebehoefte voor delfstoffen.

Voor de ontginningsgebieden wordt voorzien in de opmaak van een gebiedsgerichte visie voor het gebied waar de ontginningen plaatsvinden en waar de toekomstige ontginningen zouden plaatsvinden. Dit gebeurt in overleg met alle betrokken overheidssectoren en wordt gekaderd in het ruimtelijk beleid voor het gebied. Doordat de ontginningen tijdelijke activiteiten zijn, zijn ze ondergeschikt aan de structuurbepalende functies van het buitengebied.

Volgende principes m.b.t. de nabestemming en herinrichting worden vooropgesteld:

- het afwegen van de nabestemming in functie van de nabestemming van de ontginningsgebieden binnen dezelfde delfstoffenzone;
- het afstemmen van de nabestemmings- en herinrichtingsmogelijkheden op de bestaande natuurlijke en agrarische structuur;
- het onderling afstemmen van de diepte en de oppervlakte van de ontginningsactiviteiten en de nabestemming;
- het minstens behouden of ontwikkelen van de natuur- en landschapswaarde bij elke nabestemming.

Er wordt een gefaseerde ontwikkeling vooropgesteld met een onmiddellijke uitvoering van de nabestemming. Naast natuur kunnen natte ontginningen worden ingericht als gebied voor intensieve oeverrecreatie, watersport, extensieve recreatie, wonen aan de waterkant of (drink)waterspaarbekken.¹¹

Volgende uitgangspunten worden vooropgesteld:

- het tijdig afstemmen op het beleid van de andere overheidssectoren van het buitengebied;
- het afstemmen op de nabestemmingsmogelijkheden en dus op de ruimtelijke potenties van het gebied;
- het onderzoeken van ontginningen in de voor natuur, landbouw en bos belangrijke gebieden op voorwaarde dat:
  - ze na ontginning structuurondersteunend of structuurversterkend kunnen zijn
  - de reële behoefte aan het delfstoftype kan aangetoond worden
  - de schaal van de ontginning aansluit bij de schaal van het landschap
  - de omvang van de ontginning voldoende mogelijkheden en garanties biedt met betrekking tot de realisatie van een gepaste nabestemming
  - de omvang van de ontginning de structuur en de functie van de structuurbepalende component niet aantast;
- het afstemmen van het mobiliteitsprofiel van de locatie (bereikbaarheid, ontsluiting...) op het bereikbaarheidsprofiel van de ontginningsactiviteit (type vervoerswijze, aantal, frequentie...).

---

¹¹ Dit algemeen principe uit het RSV wordt op pg. 32 vertaald naar dit planningsproces Kempense Meren II.

B. Witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen

Er is nog geen ontwerp Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) voorgelegd, zodat het RSV nog steeds van kracht is. De ruimtelijke principes van het witboek BRV zijn al wel enkele jaren in bespreking. Voor de belangrijkste onderdelen van het planinitiatief zijn hier de principes weergegeven ter informatie.

Veerkrachtig ingerichte landbouwgebieden die voedsel- en landbouwproductie garanderen: Ruimtelijke kenmerken zoals de grootte van het gebied, de grootte van de percelen, de erosie- of de overstromingsgevoeligheid bepalen mee de keuze voor geschikte en toekomstgerichte landbouwvormen. Het landbouwgebied evolueert steeds in evenwicht met water, bodem, lucht en energie. Vooral in reliëfrijke gebieden en rivier- en beekvalleien gaat dat gepaard met adaptatiemaatregelen waarbij zowel de ruimtelijke inrichting als de landbouwproductiemethoden de effecten van de klimaatverandering moeten milderen. Veerkrachtig ingerichte landbouwgebieden versterken tevens de kwaliteit van het landschap.

Veerkrachtige natuurgebieden die biodiversiteit garanderen: Een robuust netwerk van natuur- en bosgebieden en kwaliteitsvolle natuur is belangrijk om biodiversiteit te garanderen. Om dit te realiseren dienen natuur- en bosgebieden gericht te worden aangekocht, ingericht of beschermd door de overheid of private initiatieven. Prioritaire gebieden worden in kaart gebracht. Planologische ingrepen zijn een meerwaarde om de bescherming ook juridisch te garanderen.

Samenhangende gehelen ontwikkelen - Vrijwaren en versterken van een ruimtelijk samenhangende openruimtestructuur voor landbouw, natuur en water: Het ruimtelijk beleid zet gelijktijdig in op het vrijwaren van open ruimte voor de functies landbouw, natuur en bos, en water én het versterken van de ruimtelijk-functionele samenhang van de openruimtestructuren voor deze functies.

Ontginningen in de open ruimte versterken de structuurbepalende functies en landschappelijke kwaliteit: Nieuwe ontginningen moeten de structuurbepalende functies versterken en een landschap met ruimtelijke kwaliteit realiseren. Water- en delfstoffenwinning in de open ruimte gebeuren binnen een gebiedsgericht ruimtelijk ontwikkelingskader en alleen binnen een streven naar het beperken van het gebruik van eindige grondstoffen, doelmatig (her)gebruik en gekoppeld aan de behoefte. Uitgangspunt is duurzame zelfvoorziening van grondstoffen. De keuze van nieuwe locaties gebeurt op basis van geologische omstandigheden, ruimtelijke mogelijkheden op het vlak van nabestemming, de ontsluiting via het mobiliteitssysteem (waaronder waterwegen) en landschappelijke context en in relatie tot ander Vlaams beleid. De nabestemming is kwalitatief en de realisatie ervan wordt opgevolgd.

Bovenlokale recreatieve voorzieningen of hoogdynamische toeristische attracties worden afgewogen binnen de lokale en bovenlokale programmatie: Om verder groot ruimtebeslag te vermijden, ontwikkelen ze maximaal binnen het bestaande ruimtebeslag en worden de principes voor verhoging van het ruimtelijk rendement op deze functies toegepast. Deze recreatieruimte heeft grote potenties voor groenblauwe dooradering en verweving met andere functies.

C. Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan Antwerpen

Toeristisch-recreatief netwerk 'Kempen'

Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen verwijst naar een netwerk Kempen. Het gebied **Kempen** dat de provincie selecteert als toeristisch-recreatief netwerk, is beperkter van omvang en specifiek te duiden. De deelruimten 'Kempische as', 'het Turnhoutse' en 'Kleine Nete' zijn de voornaamste elementen.

De (delen van) gemeenten die tot dit netwerk behoren zijn: Arendonk, Balen, Beerse, Dessel, Geel, Herentals, Kasterlee, Laakdal, Lille, Meerhout, Mol, Olen, Oud-Turnhout, Retie, Turnhout, Vorselaar, Vosselaar en Westerlo.

De uitbouw van de verblijfsmogelijkheden moet selectief en kwalitatief zijn. Vooral de omgeving rond Mol is goed voorzien van zwemmogelijkheden. Vijvers kunnen worden uitgerust voor bijkomende recreatieve doeleinden. De rivieren en kanalen zijn lineaire assen voor waterrecreatie. Het cultuurhistorisch erfgoed speelt een ondersteunende rol in het netwerk. Turnhout is de belangrijkste stad in het gebied.

Binnen het netwerk Kempen situeren zich de meeste bestaande attractiepunten (Bobbejaanland, Zilvermeer, Sunparks, Lilse Bergen, Keiheuvel). Deze punten worden geselecteerd als toeristisch-recreatieve knooppunten, verbond via het openbaar vervoer.

Toeristisch-recreatieve knooppunten

Toeristisch-recreatieve knooppunten ondersteunen de toeristisch-recreatieve netwerken. Zij zijn aantrekkingsgebieden met hoogdynamische infrastructuren van Vlaams of provinciaal niveau. Alleen de provincie kan voor de knooppunten ruimtelijke uitvoeringsplannen opmaken waarin een specifiek ruimtelijk ontwikkelingsperspectief wordt vastgelegd. Het hiervoor besproken overlegorgaan kan bijdragen tot de opmaak van een dergelijk ontwikkelingsperspectief.

De provincie beschouwt de knooppunten met minimaal 100.000 getelde bezoekers per jaar als hoogdynamisch. Onderstaande lijst bevat de knooppunten waarvan de provincie het hoogdynamisch karakter reeds vandaag wil vastleggen en die relevant zijn voor het planningsproces Kempense Meren II:

- Provinciaal recreatiedomein Zilvermeer te Mol;
- Sunparks Kempense Meren te Mol;
- Keiheuvel in Balen;
- Olmense Zoo te Balen.

Eventueel kunnen nieuwe knooppunten worden aangeduid. In de lijst is geen onderscheid gemaakt naar elementen van Vlaams en provinciaal niveau. De uitspraken in het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen en de betrokkenheid van het Vlaams gewest bij het overlegorgaan moeten mogelijk maken een taakverdeling en onderlinge afstemming te organiseren.

Als specifieke verblijfsknooppunten zijn de grootste terreinen met openluchtrecreatieve verblijven van de provincie Antwerpen geselecteerd met meer dan 100.000 overnachtingen en die relevant zijn voor het planningsproces Kempense Meren II:

- Provinciaal recreatiedomein Zilvermeer te Mol;
- Zilverstrand te Mol;
- Sunparks Kempense Meren te Mol.

Gebieden van primair toeristisch-recreatief belang

Dit zijn de stedelijke gebieden en specifiek aangeduide gebieden binnen de netwerken. Hier zijn uitbreiding en inplanting van nieuwe hoogdynamische infrastructuur mogelijk. Bezoekersgenererende activiteiten vinden zoveel mogelijk plaats in en aansluitend bij een stedelijk gebied. De provincie maakt geïntegreerde gebiedsgerichte strategische plannen op in samenwerking met de betrokken sectoren en gemeentebesturen. De plannen werken een visie, een ruimtelijk concept en mogelijke maatregelen voor de gebieden uit. Ook bij de afbakening van de stedelijke gebieden wordt een ontwikkelingsperspectief voor hoogdynamische infrastructuur uitgewerkt.

D. Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan Mol

In het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan Mol kunnen beleidssuggesties geformuleerd worden naar de hogere overheid. Er zijn twee deelgebieden relevant: het plassengebied en de grootschalige open ruimte Postel. De visie voor het plassengebied is van belang voor de ontwikkeling van het van de toeristisch recreatieve knoop van Zilvermeer, Sunparks en Zilverstrand en voor het vrijwaren van het cultuurhistorisch landschap van Schansheide. De visie voor de grootschalige open ruimte Postel is van belang voor het onderzoek naar het vervangend ontginningsgebied.

Het plassegebied bestaat uit een netwerk van plassen die deels in exploitatie, deels in recreatief gebruik zijn. Het beleid is gericht op het versterken van het gebied van primair toeristisch-recreatief belang door bundeling van recreatieve ontwikkelingen ter hoogte van de bestaande knooppunten. Hierdoor kan de groene onderlegger en belangrijkste troef van deze deelruimte zoveel mogelijk gevrijwaard worden.

Duurzame uitbouw van de Molse Meren

Op gemeentelijk niveau worden de Molse Meren aangeduid als gebied van primair toeristisch-recreatief belang. De gemeente wenst als suggestie mee te geven dat het ruimtelijk beleid gericht zou zijn op een verdere bundeling van hoogdynamische infrastructuur in en aan de bestaande toeristisch-recreatieve zwaartepunten: Zilvermeer, Sunparks, Zilverstrand en het kruispunt van de Kempense kanalen en de daarop aansluitende kanaalplas. Deze zwaartepunten en hun uitbouw dienen duidelijk afgebakend te worden en de inrichting ervan dient te gebeuren met respect voor het fysisch systeem en de aanwezige landschappelijke en natuurlijke waarden. Mobiliteitsbeheersing en het weren van geluidshinderlijke recreatie in de rustige gebieden is eveneens een belangrijk aandachtspunt.

E. Ruimtelijke uitvoeringsplannen

PRUP Kanaalplas

Het PRUP vervangt het gewestplan en heft delen van het BPA Rauw op. Het PRUP legt voor de kanaalplas vier grote bestemmingen vast.

- Er is het zuidoostelijk recreatiegebied met jachthaven, aanpalend recreatiewater en zone voor verweving natuur en recreatie.
- Er zijn de bedrijventerreinen in het westen met aanpalend het multifunctioneel water en het kanaal.
- Er zijn de natuurontwikkelingen in het noorden, westen en oosten van het plangebied met bestemmingen voor natuurontwikkeling en –verweving.

De tweede parking voor het Zilvermeer, zoals vastgelegd in het BPA Rauw, wordt overgenomen en beperkt verruimd. Daarnaast wordt voorzien in de mogelijkheid om een tweede toegang tot het kanaal aan te leggen, in de realisatie van een langzaam verkeersverbinding over het kanaal en legt het de infrastructuurmogelijkheden voor zandtransport vast.

PRUP Sunparks Mol: Recent in najaar 2016 in openbaar onderzoek geweest en in fase van behandeling bezwaarschriften en opmaak definitief RUP. Het RUP wordt in 2017 definitief vastgesteld. Een aantal onderdelen van PRUP Kempense Meren I ten oosten van de camping van Zilvermeer zijn in PRUP Sunparks Mol opgenomen. Die worden dus in het PRUP Kempense Meren II niet meer behandeld.

De mogelijkheden om een vaste waterskibaan op de Kanaalplas zijn onderzocht bij het PRUP Sunparks. De Kanaalplas wordt momenteel gebruikt voor zeilen en andere watersporten, zoals surfen en kajak. Tussen april en oktober worden er ook maandelijks events georganiseerd. Een vaste kabelski erbij zou leiden tot bijkomend ruimteverlies voor de zeilers en de andere watersporten. Binnen het PRUP Kempense Meren II wordt voor de zuidelijke oever van de kanaalplas ruimte voorzien voor twee bijkomende clubgebouwen. Deze clubgebouwen zijn voorzien voor reeds aanwezige sportclubs of voor sportclubs die niet permanent oppervlakte van het water innemen (bv. kajakkers,...). Door de vaste constructies (kabels, drijvende pontons,..) neemt een vaste kabelski een deel van het wateroppervlakte in dat niet meer door andere sporten kan gebruikt worden. Een vaste waterskibaan wordt niet meegenomen in het planproces Kempense Meren II.

PRUP Zilverstrand: Het PRUP voorziet in een bestemming van het bestaande verblijfsrecreatiepark Zilverstrand en in een afstemming met het noordelijk gelegen natuurreservaat Buitengoor. Het PRUP voorziet daarom in gedeeltelijke opheffing van het BPA. Tegelijkertijd voorziet het PRUP in een omzetting van dieper indringende zone voor verblijfsrecreatie naar zone voor natuurreservaat.

PRUP Pinken: Het RUP legt voor lange termijn het kader vastleggen waarbinnen de bestaande en geplande zandontginning verderloopt en de waterplas kan afgewerkt en benut worden in functie van een invulling als gemengd openruimtegebied waarbij bijzondere aandacht uitgaat naar zacht recreatief medegebruik bestaande uit niet toeristische watersportactiviteiten enerzijds en natuur anderzijds.

BPA Mol Rauw: Het BPA Mol Rauw voerde enerzijds een verfijning door van de bestaande bestemmingen van het gewestplan en anderzijds een aanpassing in kader van een globale visie voor de omgeving van Rauw. Zo werden de bestaande groene bestemmingen verder verfijnd. De natuurwaarde werd versterkt door de stortplas, welke in het gewestplan een nabestemming recreatie heeft, een nabestemming natuur te geven. Ook de stortplaats zelf kreeg de bestemming natuur. Ook bestendigde het BPA de tweede parking van het Provinciaal recreatiedomein Zilvermeer.

1.5.2. JURIDISCH KADER DELFSTOFFEN

Het PRUP Kempense Meren II wil een vervangend ontginningsgebied aanduiden voor de gebieden Zilvermeer en Schansheide. De redenen hiervoor werden hoger aangegeven.

Het betreft een planologische verschuiving en de aanduiding van een vervangende oppervlakte. Het PRUP leent zich niet rechtstreeks tot de ruil van gelijkwaardige ontginningsvolumes Onafhankelijk van de daar voorkomende volumes of kwaliteiten van zand wil het planproces het Zilvermeer en Schansheide bewaren om zijn bestaande ruimtelijke kwaliteiten

- Het Zilvermeer omwille van zijn waarde als recreatiegebied
- Schansheide omwille van zijn waarde als waardevol beemdenlandschap en beschermingsgebied voor waterwinning

De diepte van de ontginningen (en dus ook het volume) wordt vooral bepaald door een aantal milieuraandoorwaarden en niet louter door de dikte van de kwartzandlagen.

De aanduiding van ontginningsgebieden is een Vlaamse bevoegdheid (Oppervlakedelfstoffendecreet van 4 april 2003 en BVR 26 maart 2004). De regelgeving voorzag eerst in de opmaak van Bijzondere Oppervlakedelfstoffenplannen (BOD's) alsook in specifieke voorwaarden bij de ontginning van oppervlakedelfstoffen. Op 13 oktober 2010 besliste het Vlaams Parlement in een resolutie om "de bijzondere oppervlakedelfstoffenplannen (BOD's) te schrappen als planfiguur en te vervangen door delfstoffennota's. Op 25 april 2014 keurde de Vlaamse Regering het aangepaste decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 4 april 2003 betreffende de oppervlakedelfstoffen definitief goed. Op 27 februari 2015 werden de aangepaste Vlaamse regels tot uitvoering van het Oppervlakedelfstoffendecreet (VLAREOP) definitief goedgekeurd.

De Vlaamse regering keurde op 19 december 2014 het 2de Algemeen Delfstoffenplan goed. Daarin wordt met betrekking tot kwartzand specifiek gesteld dat de behoefte aan laag ijzerhoudend kwartzand in Vlaanderen kan worden opgevangen door middel van de planologische ruil voorzien in het 'PRUP Kempense Meren – deel 1'. In het PRUP Kempense Meren I omvatte de planologische ruil van enerzijds 180 ha in Schansheide en in domein Zilvermeer en anderzijds 180 ha vervangend gebied in Mol Postel Zuid. Het PRUP Kempense Meren II gaat van dezelfde grootteorde van oppervlakte uit.

Er is in Vlaanderen maar één producent van de delfstof fijn kwartzand (voor zeer hoge kwaliteitsproducten). Verwacht wordt dat de volumes die momenteel gedolven worden, ook de komende 5 jaar zullen volstaan. Dit op voorwaarde dat in de bestaande groeves "tot optimalisatie van de diverse kwaliteiten kan worden overgegaan om de producten te kunnen leveren die door de markt worden gevraagd". Beide redenen (schrapping BOD als planfiguur en voldoende voorraad kwartzand) zijn volgens het voormalige ALBON voldoende motivatie om aan te geven dat in het kader van het PRUP Kempense Meren II geen delfstoffennota moet worden opgemaakt (advies plenaire vergadering PRUP Kempense Meren I van 21 maart 2013).

Het voormalige ALBON gaf aan dat de twee bestaande ontginningsgebieden Zilvermeer en Schansheide enkel opgeheven kunnen worden via een gewestelijk RUP en dus niet via een provinciaal RUP. Een mogelijk oplossingsvoorstel bestaat erin een delegatie van de planningsbevoegdheid (conform VCRO Art. 2.2.1 §2) te voorzien om in het PRUP Kempense Meren II de bestemming van ontginningsgebied te mogen wijzigen of opheffen. Het PRUP wordt dan geflankeerd door een delegatiebeslissing van de Vlaamse Regering met betrekking tot deze planonderdelen.

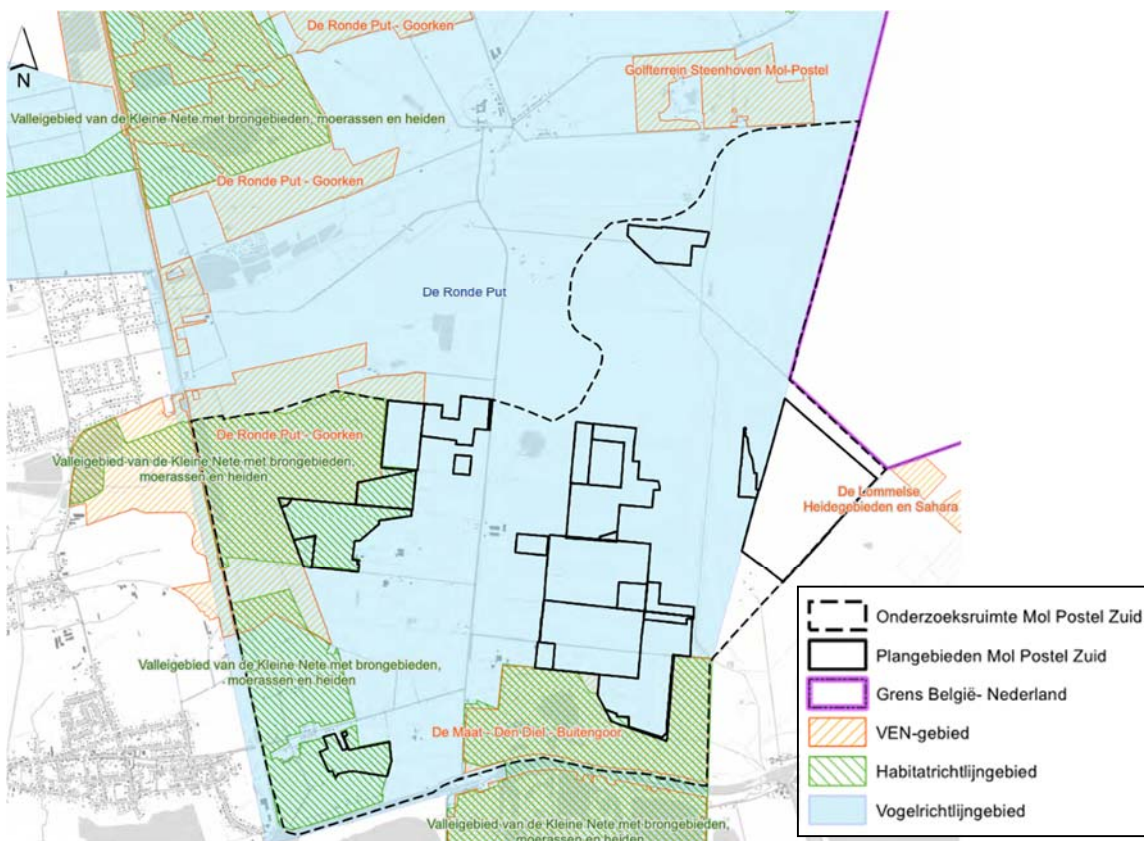
In 2013 werd reeds een delegatie verleend naar aanleiding van de plenaire vergadering over het PRUP Kempense Meren I. Die delegatie moet echter uitgebreid worden in het kader van voorliggend plan.

Per brief van 13 juli 2015 heeft de Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw laten weten principieel akkoord te gaan met een uitgebreide delegatie.

Deze uitgebreide delegatie zal tijdig schriftelijk aangevraagd worden, naar aanleiding van de plenaire vergadering of de adviesvraag over het voorontwerp plan.

1.5.3. EUROPESE NATUURDOELEN

Bij het aanwijzingsbesluit van de habitatrictlijngebied SBZ-H BE2100026 Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden en de definitieve vaststelling van het vogelrichtlijngebied SBZ-V BE21101639 De Ronde Put werden op 23 april 2014 de bijhorende Europese natuurdoelen en de prioriteiten vastgelegd door de Vlaamse regering.

Illustratie 1.29: Ligging van het vogelrichtlijngebied, delen van het habitatrictlijngebied en VEN-gebieden in onderzoeksruimte Mol Postel Zuid

De maatregelen uit voornoemd actieplan (2008) werden afgetoetst aan de Europese natuurdoelen op deelgebiedniveau (specifieke instandhoudingsdoelstellingen, S-IHD). Naast de bufferzone van Koemook (Koemook Oost) vanuit het actieplan (zie hoger), staan in de S-IHD ook het vormen van één van de drie goed gebufferde boskernen van 150 ha binnen het vogelrichtlijngebied de Ronde Put en het realiseren van een deel van de 124 ha effectieve (droge) bosuitbreiding. Voor de Europees beschermde soort Gladde slang werd in 2016 door de Vlaamse regering een soortbeschermingsprogramma goedgekeurd. Daarin worden ook doelstellingen en maatregelen voor de populaties in en rond Postel geformuleerd.

Zowel het gewestelijk planinitiatief (GRUP) voor het noordelijk deel van Mol-Postel als het provinciaal planinitiatief (PRUP) voor het zuidelijke deel van Mol-Postel zullen de Europese natuurdoelen ruimtelijk en juridisch laten doorwerken en dragen op die manier bij tot de realiseerbaarheid ervan.

1.5.4. OVERIGE RANDVOORWAARDEN

Het plan is onderworpen aan een aantal randvoorwaarden. Deze randvoorwaarden zijn enerzijds van technisch-uitvoerbare aard. Anderzijds zijn er een aantal administratieve, juridische en beleidsmatige aspecten die betrekking hebben op het plan. In tabel 1. zijn alle mogelijke administratieve, juridische en beleidsmatige randvoorwaarden getoetst aan het project. Telkens is de relevantie aangegeven en of de randvoorwaarde onderzoekssturend of procedurebepalend is voor het plan. Voor sommige relevante randvoorwaarden is verdere tekstuele uitleg nodig. In de tabel is telkens aangegeven in welk hoofdstuk de verdere uitwerking te vinden is. Ook een verwijzing naar relevante figuren en illustraties is opgenomen.

Verschillende randvoorwaarden die zijn voortgevloeid uit eerdere procedures worden ook nader toegelicht in de beschrijving van het basisplan (§0).

Tabel 1.3: Overzicht van de administratieve, juridische en beleidsmatige randvoorwaarden

Randvoorwaarden	Inhoudelijk	Relevant	Onderzoek- sturend	Procedure- bepalend	Bespreking relevantie	Figuurnr	Verdere bespreking
Juridische situering							
<i>Ruimtelijk ordeningsrecht</i>							
Gewestplan	Geeft de planologische bestemming van de gronden in Vlaanderen weer.	Ja	X	X	De plangebieden hebben verschillende bestemmingen		figuur 1.2
Stedenbouwkundige Plannen	Bestemmingsplan dat aan de hand van kaartmateriaal en stedenbouwkundige voorschriften aangeeft wat en hoe in een bepaald stadsdeel gebouwd en verbouwd mag worden.	Ja			Het BPA Mol Rauw voerde enerzijds een verfijning door van de bestaande bestemmingen van het gewestplan en anderzijds een aanpassing in kader van een globale visie voor de omgeving van Rauw. Zo werden de bestaande groene bestemmingen verder verfijnd. De natuurwaarde werd versterkt door de stortplas, welke in het gewestplan een nabestemming recreatie heeft, een nabestemming natuur te geven. Ook de stortplaats zelf kreeg de bestemming natuur. Ook bestendigde het BPA de tweede parking van het Provinciaal recreatiedomein Zilvermeer.		figuur 1.2 1.5.1 Ruimtelijk beleid E
Ruimtelijk uitvoeringsplan	Het RUP is de opvolger van het vroegere "plan van aanleg" (gewestplan en BPA). Het bevat de stedenbouwkundige voorschriften inzake de bestemming, de inrichting of het beheer. Deze uitvoeringsplannen vertrekken steeds vanuit de visie van een ruimtelijk structuurplan.	Ja	X	X	De bestemmingen in en rond Hoofdpoort werden reeds aangepast in: PRUP Zilverstrand: Het PRUP voorziet in een bestendiging van het bestaande verblijfsrecreatiepark Zilverstrand en in een afstemming met het noordelijk gelegen natuureservaat Buitengoor. Het PRUP voorziet daarom in gedeeltelijke opheffing van het BPA. Tegelijkertijd voorziet het PRUP in een omzetting van dieper indringende zone voor verblijfsrecreatie naar zone voor natuureservaat. PRUP Kanaalplas: Het PRUP vervangt het gewestplan en heft delen van het BPA Rauw op. Het PRUP legt voor de kanaalplas vier grote bestemmingen vast. Er is het zuidoostelijk recreatiegebied met jachthaven, aanpalend recreatiewater en zone voor verweving natuur en recreatie. Er zijn de bedrijventerreinen in het westen met aanpalend het multifunctioneel water en het kanaal.		figuur 1.2 1.5.1 Ruimtelijk beleid E

Randvoorwaarden	Inhoudelijk	Relevant	Onderzoek- sturend	Procedure- bepalend	Bespreking relevantie	Figuur	Verdere bespreking
					<p>Er zijn de natuurontwikkelingen in het noorden, westen en oosten van het plangebied met bestemmingen voor natuurontwikkeling en –verweving.</p> <p>De tweede parking voor het Zilvermeer, zoals vastgelegd in het BPA Rauw, wordt overgenomen en beperkt verruimd. Daarnaast wordt voorzien in de mogelijkheid om een tweede toegang tot het kanaal aan te leggen, in de realisatie van een langzaam verkeersverbinding over het kanaal en legt het de infrastructuurmogelijkheden voor zandtransport vast.</p> <p>PRUP Sunparks wordt in 2017 gepubliceerd</p> <p>PRUP Pinken Het RUP zal voor lange termijn het kader vastleggen waarbinnen de bestaande en geplande zandontginning verderloopt en de waterplas kan afgewerkt en benut worden in functie van een invulling als gemengd openruimtegebied waarbij bijzondere aandacht uitgaat naar zacht recreatief medegebruik bestaande uit niet-toeristische watersportactiviteiten enerzijds en natuur anderzijds.</p>		
Ruilverkaveling	Zorgt voor de herstructurering van het landbouwgebied passend in een multifunctionele inrichting van het buitengebied	Nee			In het plangebied is geen ruilverkavelingsplan in uitvoer of onderzoek.		
Landinrichtings- projecten	Richt grote gebieden zodanig in dat alle facetten die in het gebied aanwezig zijn (milieu, natuur, landbouw, recreatie, cultuurhistorie), zich volwaardig kunnen ontwikkelen.	Nee			Er zijn geen landinrichtingsprojecten in het plangebied gelegen.		
Natuurinrichtings- projecten	Richt een gebied zo goed mogelijk in met het oog op het behoud, het herstel, het beheer of de ontwikkeling van de natuur of het natuurlijk milieu.	Ja	X	X	Natuurinrichtingsgebied Riebosserheide voorziet de aanleg van een heidegebied dat aansluit bij het natte heidegebied Riebos ten oosten		
Landinrichtings- decreet	Het landinrichtingsdecreet biedt een antwoord op de vraag naar snelle realisaties op het terrein en flankerende maatregelen en	Ja	x	x	Er wordt een inrichtingsnota opgesteld voor het gebied volgens het landinrichtingsdecreet		

Randvoorwaarden	Inhoudelijk	Relevant	Onderzoek- sturend	Procedure- bepalend	Bespreking relevantie	Figuur	Verdere bespreking
	speelt in op de nood aan afstemming, samenwerking en betrokkenheid van private en lokale partners. Het doel van het decreet is het bieden van een breed inzetbare 'instrumentenkoffer' om oplossingen op maat te bieden voor allerhande projecten.						
<i>Milieubeheers- en milieuhygiënerecht</i>							
Bodemdecreet en Vlarebo	Door op een milieuhygiënisch verantwoorde manier om te gaan met uitgegraven bodem, wordt nieuwe bodemverontreiniging en de daaruit voortvloeiende saneringsplicht zoveel als mogelijk vermeden.	Ja	X	X	Bij de uitvoering van het plan zal er veel grondverzet plaatsvinden bij de afgraving van de dekgronden. Uitvoering van grondverzet dient te gebeuren volgens het Vlarebo en codes van goede praktijk. Weliswaar geldt rubriek 18 van Vlarebo niet voor een ontginning. Bij overdracht van gronden zijn een bodemattest en in voorkomend geval oriënterend bodemonderzoek en eventueel een bodemsaneringsproject nodig.		Bodem
Vlarema	Het bundelt de uitvoeringsbesluiten bij het Afvalstoffendecreet. Het moet Vlaanderen ondermeer op weg zetten naar een onderbouwd recyclagebeleid.	Ja	X		Gerecycleerde afvalstoffen voor gebruik als bodem worden gereguleerd in het Vlarema. Dit aspect is niet van toepassing in voorliggend plan voor de af te graven dekgronden. Indien afbraakwerkzaamheden (aanwezige leidingen, wegenis,...) zouden noodzakelijk zijn, dient Vlarema gevolgd te worden;		Bodem
Vlarem	Voor hinderlijke inrichtingen bepaalt Vlarem I welke inrichtingen en activiteiten vergunningsplichtig zijn en welke procedures dienen gevolgd te worden. Vlarem II bepaalt de algemene en sectorale vergunningsvoorwaarden en omvat tevens normen, richtwaarden en milieukwaliteitsdoelstellingen die dienen gevolgd te worden.	Ja	X		Vershillende toekomstige activiteiten zijn milieuvergunningsplichtig en dienen aan de Vlarem-wetgeving te voldoen		Op projectieve au
Omgevingsvergunningsdecreet	Het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning (het 'Omgevingsvergunningsdecreet') vormt een procedureel kaderdecreet voor een geïntegreerde vergunningsprocedure waarin zowel de stedenbouwkundige als de milieuaspecten van een voorgenomen project beoordeeld worden.	Ja	X	X	Vershillende toekomstige activiteiten zijn vergunningsplichtig, er moet een omgevingsvergunning worden aangevraagd.		Op projectieve au

Randvoorwaarden	Inhoudelijk	Relevant	Onderzoek- sturend	Procedure- bepalend	Bespreking relevantie	Figuur	Verdere bespreking
Omgevings- vergunningbesluit	Het omgevingsvergunningbesluit is gepubliceerd op 23/2/2016. Hierdoor gaat het omgevingsvergunningdecreet op 23/2/2017 in werking	Ja	X	X	Verschillende toekomstige activiteiten zijn vergunningsplichtig, er moet een omgevingsvergunning worden aangevraagd.		Op projectnive au
Oppervlakte- delfstoffendecreet	De basisdoelstelling van het beleid inzake het beheer van de oppervlakedelfstoffen wordt er als volgt in omschreven: "op een duurzame manier voorzien in de oppervlakedelfstoffenbehoefte ten behoeve van de huidige en toekomstige generaties."	Ja	X	X	Voor de delfstoffenzone kwartsand werd in het verleden geen bijzonder oppervlakedelfstoffenplan (BOD) opgemaakt. In 2008 werd tijdens overleg tussen de provincie en het voormalige ALBON gesteld dat op basis van de beschikbare gegevens, ook verwerkt in het algemeen oppervlakedelfstoffenplan, blijkt dat de voorraad kwartsand nog voldoende is zodat de BOD's voor andere delfstoffen met meer prioriteit worden opgemaakt. Ondertussen werd de planfiguur van een BOD afgeschaft. Het nieuwe decreet voorziet in de opmaak van oppervlakedelfstoffennota's en/of vraaggestuurde ontginningsprojecten.		Beschrijvin g basisplan 1.5.2. juridisch kader delfstoffen
Waterwingebied en beschermingszone	De voorschriften van waterwingebieden en beschermingszones (Decreet van 24 januari 1984) hebben verordenende kracht. Een waterwingebied heeft slechts betrekking op de installaties en een bufferzone van maximum 20 meter. De beschermingszones type I, II en III zijn veel ruimer: *type I komt overeen met de 24-uurs grens; *type II geldt als 'bacteriologische' zone en wordt begrensd door de 60-dagen-lijn; *type III geldt als 'chemische' zone en komt overeen met het voedingsgebied van de waterwinning. Het besluit van 27/03/1985 werd verder ook aangevuld met bijlage II als gevolg van het mestactieplan (BVR 20/12/1995) waarin bepaald is dat ontheffing mogelijk is van de verscherpte normering voor zone III	Ja	X		Pidpa op Schansheide: Op de percelen in beschermingszone I is bemesting verboden (uitgezonderd de bemesting van het vee ter plaatse). In beschermingszone II en III gelden de algemene bemestingsnormen voor Kwetsbare Zone Water (op dit moment geldend in heel Vlaanderen). Op de percelen in eigendom van Pidpa is de bemesting iets strenger, de betrokken gebruikers vinden deze terug in hun overeenkomst.		Mens- Landbouw
Natuurbeschermings- recht							
Decreet betreffende natuurbehoud en natuurlijk milieu:	Centraal staan een planmatige aanpak (natuurbeleidsplan), een horizontaal beleid ('stand-still' principe) en een gebiedsgericht beleid.	Ja	X	X	De discipline Biodiversiteit vormt de gewone natuurtoets.		Biodiversite it

Randvoorwaarden	Inhoudelijk	Relevant	Onderzoek- sturend	Procedure- bepalend	Bespreking relevantie	Figuur nr	Verdere bespreking
Vlaams ecologisch netwerk	In deze gebieden wordt in de toekomst een beleid gevoerd dat sterk gericht is op natuurbehoud en -ontwikkeling, gebaseerd op een natuurrichtplan.	Ja	X	X	Het plangebied overlapt niet met VEN-gebieden, maar raakt er wel aan in Mol Postel Zuid. Die VEN-gebieden vallen grotendeels binnen het habitatrichtlijngebied. Er wordt voor de mogelijke indirecte effecten een verscherpte natuurtoets opgemaakt, geïntegreerd in de Passende beoordeling voor het habitatrichtlijngebied voor deze snippers. Deze is opgenomen in het MER in het hoofdstuk 'Integratie en eindsynthese'.		Biodiversiteit
Vogelrichtlijngebied en IBA	Heeft als doel de instandhouding van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten en hun leefgebieden.	Ja	X	X	Het plangebied is gedeeltelijk gelegen in SBZ-V 'Ronde Put'		Biodiversiteit
Habitatrichtlijngebied	De Habitatrichtlijn heeft als doel de biologische diversiteit in de Europese Unie in stand te houden.	Ja	X	X	Het plangebied is deels gelegen in SBZ-H. Er wordt een passende beoordeling opgesteld, als extra hoofdstuk in dit MER.		Biodiversiteit
Vlaamse en/of erkende natuurreservaten	Terreinen, van belang voor behoud en ontwikkeling van natuur(lijk milieu), die aangewezen of erkend zijn door de Vlaamse regering.	Ja	X	X	Er zijn percelen van enkele erkende natuurreservaten gelegen in plangebied Schansheide (Buitengoor) en in Mol Postel Zuid (Den Diel).		Biodiversiteit
Bosdecreet	Regelt behoud, bescherming, aanleg en beheer van bossen. Regelt in dit verband ook de kappingen, vergunningsvoorwaarden en eventuele boscompensaties (art.90 bis).	Ja	X	X	Er zijn bossen aanwezig in het plangebied. Het planinitiatief omvat het rooien van actueel bos met omzetting naar landbouwgebruik of ontginning en ook het bebossen van actuele landbouwgebruikspcelen. In de milieubeoordeling is de wettelijk geregelde boscompensatie volgens art. 90 bis echter niet te onderzoeken als effect. Boscompensatie wordt op projectniveau in de vergunningsfase geregeld. Wel gaat het om de waarde als ecotoop of habitat of leefgebied voor fauna die verdwijnt/gecreëerd wordt.		Op projectniveau
Soortbeschermingsbesluit	Het soortbeschermingsbesluit vervangt de voormalige soortbeschermingswetgeving (o.a. KB 1976 en 1980). Voor verschillende categorieën beschermde soorten worden verbodsbepalingen, mogelijkheden en procedures voor afwijking en mogelijkheden voor beschermende maatregelen opgesomd.	Ja	X	X	Indien beschermde soorten binnen het plangebied voorkomen, moet hiermee rekening gehouden worden. Voor Gladde slang werd een soortbeschermingsprogramma goedgekeurd in 2016. Dit handelt ook over populaties in Postel.		Biodiversiteit

Dossiernummer PRUP-2015-006 – PLI005

Randvoorwaarden	Inhoudelijk	Relevant	Onderzoek- sturend	Procedure- bepalend	Bespreking relevantie	Figuur	Verdere bespreking
<i>Beheer van oppervlakte- en grondwater</i>							
Wet op onbevaarbare waterlopen	Regelt ondermeer de bepaling betreffende de 'buitengewone werken van de verbetering of wijziging'.	Ja	X		In het plangebied zijn onbevaarbare waterlopen aanwezig (o.a. Postelvaartje)		Water
Decreet betreffende integraal waterbeleid	Doelstellingeninstrument in verband met het integraal waterbeleid.	Ja	X	X	Voor het plan moet een watertoets opgemaakt worden. De watertoets wordt opgenomen in het MER in het hoofdstuk 'Integratie en eindsynthese' als een samenvatting van de beschreven effecten in het MER.		Water
Wet op bevaarbare waterlopen	Regelt bevoegdheden en scheepvaartverkeer van de bevaarbare waterlopen en omliggende terreinen	Ja	X	X	Ten zuiden van onderzoeksruimte Mol Postel Zuid is het kanaal 'Dessel-Kwaadmechelen' gelegen. Tussen deelgebieden 'Schansheide' en 'Hoofdpoort' loopt het Kanaal Bocholt-Herentals.		Water
Grondwaterdecreet	Het decreet regelt bescherming, gebruik, toezicht, voorkomen en vergoeden van schade en heffingen.	Ja	X		Het dichtst bij gelegen waterwinningsgebied is gelegen in het deelgebied 'Schansheide'.		Water
Domeinvergunning waterloopbeheerder	Voor nieuwe infrastructuur op gronden van het Vlaams Gewest in beheer bij De Vlaamse Waterweg nv is een domeinvergunning van De Vlaamse Waterweg nv vereist.	Ja	X		Tussen deelgebieden 'Schansheide' en 'Hoofdpoort' loopt het Kanaal Bocholt-Herentals. Deze domeinvergunning kan aan de orde zijn in de omgevingsvergunningsfase. Niet in de planfase voor zover in het plan niet expliciet infrastructuur nabij het kanaal wordt voorzien;		
Reservatiezone langs waterwegen	De reservatiezones omvatten vaste afstanden in m vanuit de bestaande oevers van waterwegen (vrijwaring voor onderhoudswerken)	Ja	X		Het ruimtelijk onderzoek zal nagaan of dit invloed heeft op het plan. Indien dat zo blijkt, kan het doorwerken in het MER.		
Jaagpad kanalen als dienstweg	Het jaagpad heeft een openbaar karakter en de functie als dienstweg dient te allen tijde behouden te blijven	Nee			Kan doorwerken op projectniveau, niet op planniveau		
<i>Nutsvoorzieningen van algemeen belang</i>							
Hoogspanningsleidingen	Elia	Ja			Aanwezigheid van hoogspanningslijnen, -kabels en -pylonen		Referentie situatie

Dossiernummer PRUP-2015-006 – PLI005

Randvoorwaarden	Inhoudelijk	Relevant	Onderzoek- sturend	Procedure- bepalend	Bespreking relevantie	Figuur nr	Verdere bespreking
Gasleidingen	Fluxys vraagt overwegen symbolische overdruk enkelvoudige leiding in het RUP	Ja			Twee Fluxysleidingen: Mol Postel Zuid (DN 250 mm) en Schansheide (DN 300 mm)		Referentie situatie
<i>Bescherming van het cultuurhistorisch patrimonium</i>							
Onroerend Erfgoeddecreet	Voor monumenten, stads- of dorpsgezichten, landschappen en archeologisch erfgoed is de juridische grondslag het Onroerenderfgoeddecreet en het bijbehorend Onroerenderfgoedbesluit. het onroerenderfgoeddecreet en -besluit bevatten de werkinstrumenten om te beschermen en te beheren.	Ja	X	X	Beschermd landschap: in het plangebied: De bossen en de plassen van Den Diel aan het Kempisch Kanaal en de Baileybrug; in de omgeving van het plangebied zijn 'Buitengoor-Meergoor', 'Postelsesteenweg: laagveengebied gelegen tussen het Zilvermeer en Zilverstrand', Beschermd dorpsgezicht: 'Kanaalstrook van het kanaal Bocholt-Herentals met sluis nr 1 te Lommel en sluis nr 2 te Mol' en aangrenzend: 'Het geheel van de Abdij van Postel'. Stads- en dorpsgezicht 'Kanaal Bocholt-Herentals met sluizen' en de verschillende 'sluizen' (beschermd omwille van de industrieel-archeologische waarde). Regels archeologienota.		Landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie
Inventaris bouwkundig erfgoed	Vastgestelde lijst met waardevolle gebouwen in Vlaanderen, die evenwel meestal niet beschermd zijn als monument	Ja	x		Landhuis 'Kasteel Den Diel' Herinneringsmonument voor Vincentius Belmans en Jozef Fonteyn 'Steen der zeven Heerlijkheden', voogdijgrenspaal Langgestrekte hoeve Desselsedreef 50 Provinciaal recreatiedomein Zilvermeer, strandgebouw Inventaris van gebieden waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt Inventaris landschappelijk erfgoed (Landschapsatlas vlakvormige relictten, lijnrelictten en puntrelictten), o.a. 'Buitengoor en Sluismeer', het Kanaal Zeven Heerlijkheden (Postel vaartje), de Bunkerlinie Noord-Kempense Kanalen (Kanaal Bocholt-Herentals) zijn relevant.		Landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie

Randvoorwaarden	Inhoudelijk	Relevant	Onderzoek- sturend	Procedure- bepalend	Bespreking relevantie	Figuurnr	Verdere bespreking
Onroerend Erfgoeddecreet	Regelt de bescherming, het behoud, de instandhouding en het beheer van het archeologisch patrimonium alsmede de organisatie en de reglementering van de archeologische opgravingen.	Ja	X	X	Regels archeologienota		Landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie Op projectnive au
Verdrag van Malta	In het verdrag worden de integrale archeologische monumentenzorg en het maximaal behoud van de archeologische erfgoedwaarden in situ centraal gesteld (art. 4).	Ja	X	X	Mogelijkheid tot archeologische toevalsvondsten. Van belang zijn art. 5 en 6. Deze regelen het archeologisch onderzoek binnen mer's en ontwikkelingsplannen.		Landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie Op projectnive au
Beleidsmatige randvoorwaarden							
<i>Milieubeleid</i>							
Milieubeleidsplan	Het geeft de richting aan waarin de overheid wil gaan met het milieubeleid, en maakt aan de burger en het bedrijfsleven ook duidelijk wat zij op milieuvlak kunnen verwachten de komende jaren.	Ja	X		Er is een milieubeleidsplan opgesteld (2011-2015) voor Vlaanderen (goedgekeurd op 27 mei 2011). Er werd geen opvolger opgesteld. Dit milieubeleidsplan blijft voorlopig gelden. Volgende thema's vertonen mogelijks raakvlakken met dit plan-MER: goede toestand watersystemen; waterbeleid; natuurbeleid		Water Biodiversite it
Provinciaal Milieubeleidsplan	In het provinciaal milieubeleidsplan wordt het Antwerpse milieubeleid voor de komende jaren uitgestippeld.	Nee			Er is geen recent milieubeleidsplan van de Provincie Antwerpen		
Gemeentelijk Milieubeleidsplan	Het geeft de richting aan waarin de gemeente wil gaan met het milieubeleid, en maakt aan de burger en het bedrijfsleven ook duidelijk wat zij op milieuvlak kunnen verwachten de komende jaren.	Nee			Er is geen recent milieubeleidsplan voor de gemeente Mol		
Oppervlakte- delfstoffennota (ODN)	Een ODN is een visienota, opgesteld door de minister, over de aanbodgedreven planning van ontginningsgebieden en het beheer	Nee			In het nieuwe decreet van 25/04/2014 is de planfiguur BOD geschrapt en vervangen door oppervlakedelfstoffennota's.		1.5.2. juridisch

Randvoorwaarden	Inhoudelijk	Relevant	Onderzoek- sturend	Procedure- bepalend	Bespreking relevantie	Figuurnr	Verdere bespreking
	van oppervlakedelfstoffen in een samenhangend oppervlakedelfstoffengebied.						kader delfstoffen
Algemeen oppervlakedelfstoffenplan (AOD)	Het AOD is gebaseerd op de ontwikkelingsperspectieven voor een termijn van minimaal 25 jaar en bevat acties voor de komende vijf jaar, zodat het een basis vormt voor de sectorale voorstellen over ruimtelijke ordening en mee de basis vormt voor de opmaak van andere specifieke beleidsplannen.	Ja	X		De winning van (kwarts)zand past binnen het kader van het 2 ^{de} AOD.		1.5.2. juridisch kader delfstoffen
<i>Structuurplannen</i>							
Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen	Geeft een visie op de ruimtelijke ontwikkeling van Vlaanderen en legt de krachtlijnen vast van het ruimtelijk beleid naar de toekomst.	Ja	X		Volgende aspecten van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen zijn relevant voor dit plan: Ontwikkelingsmogelijkheden voor toeristisch-recreatieve infrastructuur in het buitengebied Ontwikkelingsmogelijkheden voor ontginningsgebieden		§1.5.1 Ruimtelijk beleid A
Witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen	De Vlaamse Regering keurde op 30 november 2016 het Witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen goed. Dit is een belangrijke nieuwe formele stap op weg naar het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, dat het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen zal vervangen. De Vlaamse Regering formuleert in het Witboek doelstellingen, ruimtelijke ontwikkelings-principes en werven die de basis zullen vormen om samen aan de slag te gaan en de ruimte van Vlaanderen te transformeren.	Nee			Departement Omgeving brengt de verschillende bouwstenen uit consultatie en partnerschap samen in één coherent ontwerp-BRV.		1.5.1 Ruimtelijk beleid B
Ruimtelijk Structuurplan Antwerpen	Op 24 juli 1996 werd het decreet houdende de ruimtelijke planning door de Vlaamse regering bekrachtigd en afgekondigd. Het kent de provincie een volwaardige rol toe binnen het ruimtelijk beleid in Vlaanderen. De provincie kan als beleidsniveau tussen Vlaanderen en de gemeenten instaan voor de ontwikkeling van een samenhangend beleid over de gemeentegrenzen heen. Het RSP Antwerpen werd goedgekeurd bij MB van 10 juli 2001 en een partiële herziening werd goedgekeurd bij MB van 5 mei 2011.	Ja	X		Volgende aspecten zijn van belang voor het plan 'Kempense Meren': 'Toeristisch recreatief netwerk 'Kempen' met toeristisch recreatieve knooppunten (o.a. Zilvermeer) en gebieden van primair toeristisch-recreatief belang (Zone Retie-Dessel-Mol-Balen)		§1.5.1 Ruimtelijk beleid C

Dossiernummer PRUP-2015-006 – PLI005

Randvoorwaarden	Inhoudelijk	Relevant	Onderzoek- sturend	Procedure- bepalend	Bespreking relevantie	Figuurnr	Verdere bespreking
Ruimtelijk Structuurplan Limburg	De laatste actualisatie van het RSP Limburg werd definitief vastgelegd door de provincieraad van 16 mei 2012 en goedgekeurd bij MB van 23 juli 2012.	Ja	X		Volgende aspecten zijn van belang voor het plan 'Kempense Meren': De geselecteerde natuurverbindingen (NVB) van het Ruimtelijk Structuurplan Limburg: NVB 1 (tussen Kattenbosserheide en Zeven Heerlijkheden, via Hoge Maatheide), NVB 79 (delen van Kanaal Bochoit-Herentals) en NVB 80 (delen van de Zuid-Willemsvaart).		Biodiversiteit
Gemeentelijk structuurplan Mol	De toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente binnen een aantal krijtlijnen vastleggen, waarbij uiteraard rekening gehouden wordt met de bepalingen in het Provinciaal en het Vlaams Ruimtelijk Structuurplan.	Ja	X		Twee delen zijn relevant: Het plasseengebied, van belang voor de ontwikkeling van de toeristisch recreatieve knoop en het vrijwaren van het cultuurhistorisch landschap te Schansheide Grootschalige open ruimte Postel: van belang voor het onderzoek naar vervangend ontginningsgebied.		§1.5.1 Ruimtelijk beleid D
Gemeentelijk natuurontwikkelingsplan (GNOP)	Beoogt een doorgedreven natuurbesluit in de gemeenten op zowel korte als lange termijn. Het actieplan vormt daarbij de uitvoering.	Nee			Er is geen GNOP in de gemeente Mol		
<i>Waterbeleid</i>							
Waterbeleidnota	Streeft een evenwicht na tussen ecologische, sociale en economische functies. Verder wil het zorgen voor een goede toestand van het watersysteem en het behoud en herstel van de natuurlijke werking.	Ja	X		CIW heeft recent beslist om een integratie uit te voeren van de verschillende waterplannen in de waterbeleidnota en de stroomgebiedbeheerplannen		
Stroomgebieds-beheerplannen	Stroomgebiedbeheerplannen voor Schelde en Maas bepalen wat Vlaanderen zal doen om de toestand van de waterlopen en het grondwater te verbeteren en ons beter te beschermen tegen overstromingen. Ze geven uitvoering aan de Europese kaderrichtlijn Water (2000) en aan de Overstromingsrichtlijn (2007).	Ja	X	X	Het plangebied behoort tot het stroomgebied van de Schelde. Het stroomgebiedbeheerplan voor 2016-2021 werd vastgesteld op 2 maart 2016.		Water
Bekkenspecifiek deel van het stroomgebieds-beheerplan	Het waterbeheer wordt georganiseerd per rivierbekken.	Ja	X		De plangebieden behoren tot het Netebekken		Water
Polders en wateringen	Hebben de opdracht de doelstellingen te verwezenlijken en rekening te houden met het decreet van het integraal waterbeleid.	Nee			Er is geen erkende polder of watering in het plangebied gelegen.		Water

Randvoorwaarden	Inhoudelijk	Relevant	Onderzoek- sturend	Procedure- bepalend	Bespreking relevantie	Figuur	Verdere bespreking
	Tevens zorgen ze voor de uitvoering van het deelbekkenbeheerplan.						
Kaderrichtlijn water	Eén van de belangrijkste milieurichtlijnen voor water is de Europese kaderrichtlijn Water. Deze richtlijn is sinds 22 december 2000 van kracht en tekent een uniform waterbeleid uit in de hele Europese Unie	Ja	X		Het doel van de kaderrichtlijn Water is de watervoorraden en de waterkwaliteit in Europa veilig stellen en de gevolgen van overstromingen en perioden van droogte afzwakken. De kaderrichtlijn Water verplicht de lidstaten duurzaam met water om te springen. Hiervoor moeten ze beheerplannen opstellen per stroomgebied.		Water
Weser-arrest	Op 1 juli jl. heeft het Europese Hof van Justitie naar aanleiding van prejudiciële vragen van Duitsland een belangrijk arrest gewezen over de toepassing van de Kaderrichtlijn water ('Krw'). Het Hof heeft geoordeeld dat individuele plannen direct moeten worden getoetst aan de kwaliteitsnormen in de Krw. Bovendien kan een dergelijk plan al snel leiden tot een verboden achteruitgang, in welk geval daaraan geen medewerking kan worden verleend.	Ja	X	X	Ieder plan dat effect heeft op een waterlichaam moet getoetst worden aan de kaderrichtlijn water.		Water
<i>Ecologie</i>							
Bosgroep	Een bosgroep is een groepering van boscijdelingen met als doel samen te werken aan een beter beheer van bossen.	Nee			Het plangebied maakt deels deel uit van de bosgroep Kempen Noord en van Bosgroep Zuiderkempen		
<i>Landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie</i>							
Landschapsatlas	Bevat een beschrijving van de ankerplaatsen, relictzones en traditionele landschappen	Ja	X		Ankerplaatsen: Buitengoor en sluismeer Relictzone: Zandwinningsgebied Miramar De Maat en akkergebied Stokt, Achterbos en Sluis Bos- en akkercomplex Postel, Ronde Put, Zeven Heerlijkheden		Landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie
Regionaal Landschap	Vzw die zich engageert om de natuurlijke troeven van een streek te beschermen	Ja			Het plangebied maakt deel uit van het regionaal landschap 'Grote en Kleine Nete'.		Werkgroep Toerisme

1.6. Onderzoeksvragen

Uit de doelstellingen, de beschrijving van het basisplan, het alternatievenonderzoek en de publieke raadpleging en advisering over de startnota komen een aantal onderzoeksvragen naar voren. Het plan-MER, het landbouwonderzoek/de inrichtingsnota en de passende beoordeling zouden voldoende elementen moeten bevatten om op deze vragen een antwoord te bieden.

Een veiligheidsrapportage is niet nodig in het kader van dit planproces gezien:

1. het plangebied niet binnen de consultatiezone van een Seveso-inrichting gelegen is
2. er geen bedrijvigheid aanwezig of gepland is in het plangebied
3. er zich geen SEVESO-inrichtingen kunnen vestigen in het plangebied

Hoofdpoot

Hebben volgende planonderdelen milieueffecten tot gevolg die afwijken van de effecten die beschreven en beoordeeld zijn in het plan-MER Kempense Meren I?

- de uitbreiding van de toeristisch-recreatieve infrastructuur aan zuidoever van de Kanaalplas,
- het ontwikkelen van een toeristisch onthaal op parking 2 van het Zilvermeer,
- de aanpassing van de haven aan het kanaal Dessel-Kwaadmechelen tot Koophaven,
- het noordwaarts verleggen van de Zilvermeerlaan.

Schansheide

De gedeeltelijke herbestemming naar landbouwgebied met overdruk natuurverweving, heeft deze milieueffecten tot gevolg die afwijken van de effecten van volledige herbestemming naar natuurgebied die beschreven en beoordeeld zijn in het plan-MER Kempense Meren I?

Mol Postel Zuid: vervangend ontginningsgebied

Is het vervangend ontginningsgebied zo afgebakend dat de hydrogeologische effecten, meer bepaald de grondwaterhuishouding in landbouwgebieden en natuurgebieden, bij ontginning aanvaardbaar blijven? Uit het plan-MER Kempense Meren I bleek dat de grondwaterverlagingscontouren rond een gemodelleerde ontginning het meest bepalend zijn voor de effectbeoordeling van het vervangend ontginningsgebied in Postel Zuid. Dit is ook een hoofdaspect in de passende beoordeling.

Is het vervangend ontginningsgebied binnen de onderzoeksruimte Mol Postel Zuid zo afgebakend dat voldoende voldaan wordt aan de vereisten en randvoorwaarden met betrekking tot de bedrijfsexploitatie door de ontginning van een even groot gebied als de op te heffen ontginningsgebieden in Hoofdpoot en Schansheide?

Is het vervangend ontginningsgebied zo afgebakend dat de aansnijding van (zeer) waardevolle ecotopen en leefgebieden en het doorknippen van (potentiële) ecologische netwerken bij ontginning maximaal vermeden wordt?

Is het vervangend ontginningsgebied zo afgebakend dat de landschappelijke impact bij ontginning minimaal is?

Hoe kan vermeden worden dat de exploitatie van een of meer landbouwzetels in Mol Postel Zuid in het gedrang komt?

Welke randvoorwaarden moeten vanuit de omgeving gesteld worden aan open ruimte functies in de nabestemming Gemengd Open Ruimtegebruik, die aan het vervangend ontginningsgebied wordt gegeven?

Mol Postel Zuid: herbestemmingen naar natuur

Zijn de bebossingen zo afgebakend dat geen belangrijk leefgebied van soorten van open landbouwgebied wordt ingenomen en het doorknippen van (potentiële) ecologische netwerken bij bebossing maximaal vermeden wordt?

Zijn de bebossingen zo afgebakend dat er geen negatieve landschappelijke impact is?

Hoe kan vermeden worden dat de exploitatie van een of meer landbouwzetels in Mol Postel Zuid in het gedrang komt?

Zijn de bebossingen zo afgebakend dat ze passen in de hogere beleidsplannen zoals het AGNAS en het BVR rond de Europese natuurdoelen?

Garandeert het planinitiatief het behoud en de versterking van de samenhangende boscomplexen en de zeer waardevolle natuurkernen te Mol Postel Zuid, zoals in de AGNAS-visie vooropgesteld?

Mol Postel Zuid: flankerend beleid voor landbouw

Zijn de ontbossingen zo afgebakend dat de aansnijding van (zeer) waardevolle ecotopen of van belangrijk leefgebied van soorten en het doorknippen van (potentiële) ecologische netwerken maximaal vermeden wordt?

Garandeert het planinitiatief dat de AGNAS-visie rond het behouden en versterken van natuurkernen in Postel uitgevoerd wordt?

Zijn de ontbossingen zo afgebakend dat de aspecten van de landschappelijke waarde van Mol Postel Zuid bewaard blijven? Zijn de ontbossingen zo afgebakend dat ze een meerwaarde bieden in een flankerend landbouwbeleid?

2. Deel 2 plan-MER

Plan-Milieu-effectrapportage is een instrument om de doelstellingen van het milieubeleid te helpen realiseren. Het is een procedure waarbij, voordat een plan wordt vastgesteld, de milieueffecten van het plan en de mogelijke alternatieven voor dit plan worden bestudeerd, besproken en geëvalueerd. In de besluitvorming over het plan moeten aan het milieubelang en de veiligheid en de gezondheid van de mens immers een plaats toegekend worden die evenwaardig is aan de sociale, economische en andere maatschappelijke belangen.

In het plan-MER worden ook een watertoets (in hoofdstuk Integratie en eindsynthese) en een passende beoordeling (apart hoofdstuk) opgenomen. De relevante aspecten van de landbouw-effectenrapportage voor de discipline Mens worden eveneens meegenomen in het plan-MER¹².

In dit deel 2 wordt een beschrijving van de reikwijdte en het detailleringsniveau van het uit te voeren effectonderzoek beschreven, voor zover in deze fase reeds gekend. Ook wordt een beschrijving gegeven van de te onderzoeken effecten en van de inhoudelijke aanpak van de effectbeoordeling, met inbegrip van de methodologie. **De leidingstraat en het toeristisch onthaal worden in de effectbeoordeling in het plan-MER meegenomen bij de betrokken disciplines.**

2.1. Toetsing aan de milieubeoordelingsplicht

Voor het wijzigen van bestemmingen of de verdere verfijning en invulling van stedenbouwkundige voorschriften is een ruimtelijk uitvoeringsplan nodig.

Een ruimtelijk uitvoeringsplan vormt een plan of programma in de zin van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid. Het is van rechtswege plan-MER-plichtig indien:

A) de plannen of programma's tegelijk:

- een kader vormen voor de toekenning van een vergunning voor de in bijlage I, II of III van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 opgesomde projecten (project-MER-plicht);
- niet het gebruik regelen van een klein gebied op lokaal niveau noch een kleine wijziging inhouden;
- betrekking hebben op landbouw, bosbouw, visserij, energie, industrie, vervoer, afvalstoffenbeheer, waterbeheer, telecommunicatie, toerisme en ruimtelijke ordening of grondgebruik.

B) een passende beoordeling moet opgemaakt worden voor plannen die niet het gebruik regelen van een klein gebied op lokaal niveau noch een kleine wijziging inhouden.

Voor de plannen en programma's die enkel onder groep A vallen en voor de plannen en programma's die zowel onder groep A als B vallen dient een plan-MER opgesteld te worden.

Voorliggend plan is MER-plichtig:

Het vormt een kader voor de toekenning van een vergunning voor de in bijlage I en II van het project-MER besluit opgesomde werken, nl. Steengroeven en dagbouw mijnen, met inbegrip van ontginningen van oppervlaktedelfstoffen of grind, met een terreinoppervlakte van meer dan 10 ha, of turfwinning met een terreinoppervlakte van meer dan 150 ha (rubriek 13) en ontbossing met het oog op de omschakeling naar een ander bodemgebruik voor zover de oppervlakte 3 ha of meer bedraagt (rubriek 1d). Ook vormt het een kader voor de ontwikkeling van toerisme en recreatie (zoals voorzien in rubriek 12).

Algemeen kunnen de ingrepen uit voorliggend plan mogelijk ook een kader vormen voor de toekenning van een vergunning voor de categorieën van projecten in bijlage III van het project-MER-besluit. De

¹² Richtlijnenboek Mens-Ruimtelijke aspecten

opmaak van het plan kan niet beschouwd worden als het regelen van een klein gebied op lokaal niveau, noch een kleine wijziging.

Aangezien voorliggend plan gedeeltelijk gesitueerd is in Speciale Beschermingszone-Habitatrichtlijngebied en Vogelrichtlijngebied, is de opmaak van een passende beoordeling vereist.

2.2. *Initiatiefnemer*

Dit MER wordt opgemaakt op initiatief van de deputatie van de Provincie Antwerpen, Elisabethlei 22, 2000 Antwerpen. De interne deskundigen zijn Lutgarde Janssens en Marieke Gruwez van het provinciebestuur Antwerpen.

2.3. *Team van erkende MER-deskundigen en medewerkers*

Het plan-MER wordt opgemaakt door Sweco Belgium NV, Arenbergstraat 13, bus 1, 1000 Brussel¹³.

- ~~Annemie Pals (HaskoningDHV Belgium NV): Fauna en flora volgens het ministerieel besluit AMV/LNE/ERK/MER/EDA-704~~
- Guy Geudens (HaskoningDHV Belgium NV Sweco Belgium NV): Fauna en flora / Landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie (landschap) volgens het ministerieel besluit MB/MER/EDA-709
- Anne Marie Devivier (Sweco Belgium NV): Water (geohydrologie) / Bodem (geologie) / Bodem (pedologie) volgens het ministerieel besluit LNE/ERK/MER/2016/00004
- Filip Lauryssen (HaskoningDHV Belgium NV Sweco Belgium NV): Bodem (pedologie) / Water (geohydrologie) / Water (oppervlaktewater) / Licht, warmte en EM straling volgens het ministerieel besluit MB/MER/EDA-654-V2
- Peter Peeters (Peter Peeters): Mens (ruimtelijke aspecten) volgens het ministerieel besluit MB/MER/EDA-612

Alle erkenningen zijn geldig voor onbepaalde duur.

Tabel 2.1: Erkende deskundigen en medewerkers

Discipline	MER-deskundige	Medewerker
Coördinator	Dhr. Guy Geudens	Mevr. ~~A. Pals~~ Anne Marie Devivier
Water (oppervlaktewater)	Dhr. Filip Lauryssen	Mevr. An Van den Putte
Water (hydrogeologie)	Dhr. Filip Lauryssen	Mevr. An Van den Putte
Bodem (geologie)	Mevr. Anne Marie Devivier	Mevr. An Van den Putte
Bodem (pedologie)	Dhr. Filip. Lauryssen	Mevr. An Van den Putte
Biodiversiteit	Dhr. Guy Geudens	Mevr. Sofie Fabri
Landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie (landschap)	Dhr. Guy Geudens	Mevr. An Van den Putte
Mens (ruimtelijke aspecten)	Dhr. Peter Peeters	Mevr. Sofie Fabri

Het onderzoek van de landbouweffecten en de Inrichtingsnota worden opgemaakt door landbouweconoom Judith Deusings, GIS-deskundige Chris Van Dessel en landbouwdeskundige Annelies Van Hauwermeiren (Vlaamse Landmaatschappij).

2.4. *Ingreep-effectschema en gegevensoverdracht*

Tabel 2.2 geeft de verschillende ingrepen weer en de effecten die er direct of indirect uit kunnen volgen. Disciplines met 2^e en 3^e orde effecten moeten informatie krijgen van de gerelateerde disciplines met directe effecten.

¹³ Op 1 januari 2018 nam Sweco Belgium projecten en medewerkers van HaskoningDHV Belgium over.

Tabel 2.2: Ingreep-effectschema en gegevensoverdracht

Plangebied	Planol. wijzigingen	Ingreep	1 ^e orde effect	2 ^e orde effect	3 ^e orde effect
Postel Zuid	Vervangend ontginningsgebied aanduiden	Vergraven/ Ontginnen	Aantasten waardevolle bodems		
			Wijziging diepe geologie		
			Verstoring bodem	Wijziging archeologische waarden	
			Wijziging grondkwantiteit [§]	Effect op drinkwaterwinningen [§]	
				Wijziging drainagetoestand bodem [§]	
				Wijziging oppervlaktewaterkwaliteit	Wijziging vegetatie [§]
				Wijziging grondwaterkwaliteit	Wijziging vegetatie [§]
				Wijziging parameters watertoets [§]	
				Wijziging agrarische bodemgeschiktheid (bodem) [§]	Wijziging agrarische bodemgeschiktheid (mens) [§]
				Verdwijnen/creëren vegetatie	Verdwijnen/creëren leefgebied
				Wijziging vegetatie [§]	Wijziging leefgebied
					Wijziging natuurwetenschappelijke waarden (Diel)
			Geluidsproductie	Verstoring leefgebied	
				Geluidseffecten - hinder	
			Verdwijnen/creëren vegetatie	Verdwijnen/ creëren leefgebied	
				Versnippering/barrièrewerking fauna/verlies van natuurverbindingen	
				Wijziging natuurwetenschappelijke waarden (Diel)	
			Verlies landbouwgrond	Effect op recreatie	
				Effect op bereikbaarheid landbouwgronden	
Wijziging visueel ruimtelijke kenmerken					
Wijziging cultuurh. en erfgoedwaarde					

Dossiernummer PRUP-2015-006 – PLI005

Postel Zuid	Landbouwbestemming geven aan bos Natuurbestemming geven aan landbouw	Bebossen/ Ontbossen	Wijziging agrarische bodemgeschiktheid (bodem) ^s	Wijziging agrarische bodemgeschiktheid (mens) ^s	
			Verstoring bodem	Aantasten waardevolle bodems	
				Wijziging archeologische waarden	
			Verdwijnen/creëren vegetatie	Verwijderen/creëren leefgebied	
				Verstoring leefgebied	
			Wijziging grondwaterkwantiteit ^s	Verdwijnen/creëren vegetatie	Verdwijnen/creëren leefgebied
			Wijziging grondwaterkwaliteit	Effecten op drinkwaterwinning	
				Wijziging vegetatie	Wijziging leefgebied
				Wijzigingen bemeste gebruikspcelen	Wijziging oppervlaktewaterkwaliteit
	Wijziging cultuurh. en erfgoedwaarde				
	Verlies landbouwgrond ^s				
	Effecten op recreatie				
Postel Zuid/ Hoofdpoot	Leidingstraat	Neerleggen leiding	Verdwijnen vegetatie	Verwijderen/creëren leefgebied	
				Verstoring leefgebied	
			Verstoring bodem		
			Wijziging visueelruimtelijke kenmerken		
Hoofdpoot	Bestemmingsvoorschriften RUP Kanaalplas aanpassen Ontginning schrappen van recreatieve bestemmingen	Plaatsen extra gebouwen	Wijzigingen vuilvracht RWZI	Effecten op oppervlaktewaterkwaliteit	
			Effecten op recreatie		
			Wijziging visueel-ruimtelijke kenmerken		
			Verstoring fauna	Verdwijnen/creëren leefgebied	
			Verkeersgeneratie	Verkeersleefbaarheid	
			Effecten op archeologische erfgoedwaarden		
		Verleggen Zilvermeerlaan	Oversteekbaarheid		
			Gewijzigde circulatie naar toegang	Relaties voor voetgangers en fietsers	
			Versnippering/barrièrewerking fauna		
			Verstoring bodem	Wijziging archeologische waarden	

Dossiernummer PRUP-2015-006 – PLI005

Schansheide	Herbestemming gebied voor watervoorziening en beschermingszones	Onderhouden drinkwater-infrastructuur	Wijzigingen bemeste gebruikspcelen	Wijziging agrarische bodemgeschiktheid (mens) [§]	
			Effecten op drinkwaterwinning		
	Herbestemming landbouw gebied met natuurverweving en natuurgebied		Wijziging natuurwaarden en erfgoedwaarden		
			Wijziging landbouwgebruikswaarde		

[§] Deze effecten hebben mogelijk een link met de klimaatreflex-analyse.

Wijzigingen van de grondwaterstand kunnen interfereren met de klimaateffecten van een gewijzigd neerslagoverschot. Het plan veroorzaakt echter zowel verlagingen als verhogingen, geen algemene vermindering van de grondwaterhoeveelheid. Ook voor de vegetatie in het algemeen zijn er zowel verlagingen als verhogingen van de grondwaterstand (en bodemvochtigheid). Het gebied ligt relatief hoog boven de zeespiegel, waardoor effecten van zeespiegelstijging niet wezenlijk voor veranderde watereffecten van het plan zullen zorgen. Er wordt geen belangrijke verschuiving van grondwater naar oppervlaktewater verwacht, en dus ook geen invloed op overstromingen. Tegenover ontbossingen staan ook bebossingen, de algemene oppervlaktebalans in het landschap blijft bewaard. De belangrijkste verandering is het ontstaan van grote waterplassen met een peil lager dan het huidige maaiveld in plaats van landbouwgronden. Gezien de uitvoeringstermijn van het plan (ontginningsduur) en de blijvende invloed van de plassen, is het beschouwen van mitigatie en adaptatie vanuit een veranderend klimaat wel aan de orde. De aparte beschouwing van een klimaatreflex-ontwikkelingsscenario is niet aan de orde voor dit plan-MER. In de disciplines Water, Bodem, Mens-Landbouw en Biodiversiteit zal wel een klimaatreflex-analyse opgenomen worden.

2.5. Basisplan en planalternatieven

Het basisplan en de planalternatieven werden hoger beschreven onder 0 en 1.4. Deze beschrijving geldt eveneens als beschrijving van het voorgenomen plan en de beschikbare alternatieven die redelijkerwijze onderzocht kunnen worden, alsmede de motivatie voor de selectie van de te onderzoeken alternatieven in het kader van het plan-MER.

Voor de nabestemming Gemengd Open Ruimtegebruik van de vervangende ontginningsgebieden (1.3.3) zal het plan-MER de (grenzen van de) draagkracht van de omgeving onderzoeken vanuit de verschillende disciplines. Concrete invullingen (voorbeelden op pg. **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**) worden niet beoordeeld in het plan-MER.

2.6. Algemene afbakening van de referentiesituatie en methode effectvoorspelling en –beoordeling

2.6.1. PLAN-MER PRUP KEMPENSE MEREN I

In 2013 is een plan-MER goedgekeurd voor het PRUP Kempense Meren I. De plangebieden Hoofdpoort en Schansheide en ook de onderzoeksruimte Mol Postel Zuid waren nog wat ruimer dan de afbakening in het voorliggende planningsproces Kempense Meren II. Het RUP-proces werd stopgezet na de plenaire vergadering over het ontwerp RUP. Het nieuwe PRUP Kempense Meren II houdt rekening met het plan-MER Kempense Meren I, met de opmerkingen op het ontwerp PRUP Kempense Meren I en met de evolutie in tussentijd.

Hierna wordt aangegeven hoe wordt omgegaan met de informatie uit deze eerdere milieueffectenrapportering Het plan-MER Kempische Meren I is raadpleegbaar via de databank van dienst Mer (www.lne.be/mer-dossierdatabank) met dossiercode PLIR0054.

Belangrijke evoluties zijn de opmaak van andere RUP's in het kader van Kaderplan Kempense Meren, de vaststelling van de Europese natuurdoelen voor het SBZ-H en SBZ-V, de kennisgeving van project-MER voor het initiatief Blauwe Kei van De Scheepvaart NV en voortschrijdende inzichten in het partneroverleg (zie procesnota).

2.6.2. REFERENTIESITUATIE

De referentiesituatie wordt in deze startnota niet volledig uitgeschreven voor de studiegebieden van de disciplines. Deze werd voor een groot deel van de studiegebieden al uitgewerkt in plan-MER Kempense Meren I. Uiteraard volgt een actuele beschrijving voor de studiegebieden, volgens de methodiek die in deze startnota is aangegeven, in het ontwerp-MER.

Bij de voorspelling van effecten is het van belang op voorhand aan te geven aan welke toestand van het plangebied zal gerefereerd worden (referentiesituatie). In dit geval is de referentiesituatie de bestaande toestand op het terrein, inclusief alle verleende vergunningen.

De bestaande invulling en de planologie zijn ongewijzigd in Hoofdpoot ten opzichte van de referentiesituatie in plan-MER Kempense Meren I. Alleen de onderdelen opgenomen in het PRUP Sunparks zijn nu niet meer beschouwd.

De bestaande invulling en de planologie zijn ongewijzigd in Schansheide ten opzichte van de referentiesituatie in plan-MER Kempense Meren I. Het ANB geeft wel aan dat lokaal kleine landschapselementen (KLE's) werden verwijderd door gebruikers. De herbestemming van het waterproductiecentrum van Pidpa was geen planonderdeel in het plan-MER Kempense Meren I.

De bestaande invulling en de planologie zijn ongewijzigd in Mol Postel Zuid ten opzichte van de referentiesituatie in plan-MER Kempense Meren I. Enkel zijn sinds 2014 de kwantitatieve en kwalitatieve Europese natuurdoelen voor het SBZ-V en deelgebied 6 van het SBZ-H gekend. Vooral de bosuitbreidingsdoelstelling voor droge bossen (habitat 9190 en 9120) binnen SBZ-H is groot (124 ha). In 2016 werd het soortbeschermingsprogramma Gladde Slang goedgekeurd. Daarin worden doelstellingen en maatregelen voor de populaties in en rond Postel geformuleerd. Voor de discipline Water worden alle vergunde witzandontginningen als uitgevoerd beschouwd. Belangrijk zijn ontginningen Russendorp, ten oosten van Mol Postel Zuid en Pinken, en westen ervan.

2.6.3. AFBAKENING VAN HET STUDIEGEBIED

Het studiegebied voor het plan-MER wordt voor elke discipline afzonderlijk afgebakend.

De ruimst mogelijk reikwijdte van de milieueffecten wordt voor vrijwel alle disciplines bepaald door het studiegebied van de discipline grondwater via indirecte effecten van grondwaterstandsverandering door het plan. Het studiegebied voor de discipline Water komt overeen met de plangebieden Schansheide, Hoofdpoot en de onderzoeksruimte Mol Postel Zuid, uitgebreid met de zones waar door het plan, volgens globale berekeningen van het grondwatermodel (zie 2.8.3):

- de grondwaterstand met 5 cm of meer kan wijzigen én
- de gemiddelde grondwaterstand zich op minder dan 1 m onder maaiveld (m-mv) bevindt.

Opgemerkt moet worden dat het grondwatermodel niet nauwkeurig genoeg is om eenduidig en accuraat effecten van voorspelde grondwaterstandswijzigingen van 5 cm te bepalen voor receptordisciplines. De 5 cm-contour kan hoogstens gebruikt worden om het studiegebied af te bakenen zodat een scoping naar aandachtsgebieden kan gebeuren voor een beoordeling op planniveau van de effecten op receptoren.

~~Illustratie 2.1: Indicatieve overlap van contour grondwaterstandsverandering 10 cm uit modellering Kempense Meren I van de ontginningen Schansheide en Zilvermeer~~

De beschrijving wordt gegeven bij de verschillende disciplines zelf. De plangebieden en de onderzoeksruimte van het plan-MER Kempense Meren I waren (iets) ruimer dan voor dit plan-MER:

- De oostelijke onderdelen van de Hoofdpoot zijn intussen opgenomen in het ontwerp PRUP Sunparks te Mol.
- Het noordwestelijke deel van de onderzoeksruimte Mol Postel Zuid is niet meer opgenomen. Het gaat om een aaneengesloten bosgebied met ingesloten compartimenten landbouwbestemming en talrijke kleinere zonevreemde landbouwgebruikspercelen. Hier zijn geen planinitiatieven aan de orde. In § 1.2 is de grenslijn gedefinieerd tussen de huidige onderzoeksruimte en dit bosgebied. Enkel voor het deel vlakbij de Abdij van Postel, dat behoort bij een aangeduide ankerplaats, moeten voorschriften voor een erfgoedlandschap opgenomen worden in een RUP. Het is duidelijk dat dit moet gebeuren in het op te maken gewestelijk RUP (AGNAS) voor Mol Postel Noord.

2.6.4. METHODOLOGIE EFFECTVOORSPELLING

Het plan-MER wordt opgesteld aan de hand van het richtlijnenboek milieueffectrapportage, algemene methodologische en procedurele aspecten. Verder is rekening gehouden met de informatie van de dienst Mer (www.lne.be/milieueffectrapportage) en meer bepaald het richtlijnenboek voor de activiteitengroep 'ontginningen'.

Voor elke discipline wordt een aantal onderdelen besproken, zijnde:

- de methode waarmee de effecten van de ingreep bepaald worden;
- de effectuitdrukking: beknopte beschrijving van de verschillende effecten die bepaald worden;
- er wordt ook aangegeven in welke eenheden de effecten uitgedrukt worden.

Niet alle effectgroepen die beschreven worden, worden ook beoordeeld. Bepaalde effectgroepen dienen als basis voor de effectbeschrijving in andere disciplines. Om te vermijden dat bepaalde effecten twee keer beoordeeld worden, worden deze enkel in de receptordiscipline beoordeeld.

Per discipline wordt aangegeven welke effectgroepen besproken worden en welke effectgroepen beoordeeld worden. Indien effectgroepen wel besproken maar niet beoordeeld worden, wordt toegevoegd aan welke discipline de gegevens doorgegeven worden.

Alle criteria worden gewaardeerd ten overstaan van de referentiesituatie. In de waardering van negatieve en positieve effecten wordt een schaal gehanteerd van -3 tot +3, waarbij een -3 toegekend wordt als een grenswaarde wordt overschreden.

-3: aanzienlijk negatief effect		+1: beperkt positief effect
-2: negatief effect	0: geen verandering	+2: positief effect
-1: beperkt negatief effect		+3: aanzienlijk positief effect

Wanneer er voor een onderdeel van het plan verschillende effecten optreden, kan de waardering van deze effecten niet worden opgeteld. De effecten met een waardering van +3 of -3 worden als maatgevend beschouwd. Het toekennen van de waardering met punten gaat gepaard met een grote mate van vereenvoudiging, waardoor de scores enkel mogen worden bekeken samen met de beschrijving van de effecten.

Onderstaand schema geeft aan hoe de effectbeoordeling (en bijhorende score) moet geïnterpreteerd worden in termen van milderende maatregelen.

Waardering effect	Koppeling met milderende maatregelen
-3: aanzienlijk negatief effect	Er dienen in elk geval milderende maatregelen voorgesteld te worden
-2: negatief effect	Er dient gezocht te worden naar milderende maatregelen.
-1: beperkt negatief effect	Onderzoek naar milderende maatregel is minder dwingend; als de milieukwaliteit in de referentiesituatie echter reeds slecht is kunnen milderende maatregelen toch nodig zijn om een bijkomende verslechtering te vermijden.

In het goedgekeurde plan-MER Kempense Meren I werden de meeste planonderdelen al onderzocht en beoordeeld. Voorliggend plan-MER Kempense Meren II neemt het onderzoek en de besluiten over, waar voldaan is aan volgende voorwaarden (tabel 2.3):

- de referentiesituatie is ongewijzigd;
- het plangebied/studiegebied is gelijk gebleven of kleiner geworden;

- het beoordelingskader en de onderzoeksmethode zijn niet wezenlijk gewijzigd;
- het planvoornemen is niet wezenlijk gewijzigd.

Tabel 2.3: Status van de milieubeoordeling van de planonderdelen ten opzichte van het goedgekeurde plan-MER Kempense Meren I

Plangebied		Status milieubeoordeling
Hoofdpoot	toeristisch onthaal	onderzocht en beoordeeld in plan-MER Kempense Meren I [§]
	infrastructuur aan Kanaalplas	onderzocht en beoordeeld in plan-MER Kempense Meren I [§]
	koophaven	onderzocht en beoordeeld in plan-MER Kempense Meren I, het planvoornemen is niet gewijzigd: Verblijfsrecreatie complementair aan de bestaande blijft behouden en is onderzocht in plan-MER Kempense Meren I
	vrijwaren recreatiefunctie	onderzocht en beoordeeld in plan-MER Kempense Meren I [§]
	onderdelen Zilvermeer	onderzocht en beoordeeld in plan-MER Kempense Meren I [§]
	natuurverweving Zilvermeer	onderzocht en beoordeeld in plan-MER Kempense Meren I [§]
	verleggen Zilvermeerlaan	te onderzoeken in dit plan-MER
Schans heide	nulalternatief: ontginning en inwerkingtreding nabestemming	onderzocht en beoordeeld in plan-MER Kempense Meren I [§]
	herbestemming ontginningsgebied	bestemmingswijziging naar natuur onderzocht en beoordeeld in plan-MER Kempense Meren I alternatief van gedeeltelijke bestemmingswijziging naar landbouw met overdruk natuurverweving te onderzoeken in dit plan-MER bestemmingswijziging waterproductiecentrum te onderzoeken in dit plan-MER
	herbestemming en overdruk i.f.v. winning en productie drinkwater	te onderzoeken in dit plan-MER
Postel Zuid	nulalternatief: ontginning en inwerkingtreding nabestemming	onderzocht en beoordeeld in plan-MER Kempense Meren I [§]
	vervangend ontginningsgebied	macro- en mesoniveau en locatiealternatieven (microzones) binnen onderzoeksruimte onderzocht en beoordeeld in plan-MER Kempense Meren I [§] twee specifieke locatiealternatieven te onderzoeken in dit plan-MER
	Herbestemmingen en bebossingen ten behoeve van natuur en ontbossingen ter flankering landbouw	te onderzoeken in dit plan-MER
	Overdruk transportleiding	Te onderzoeken in dit plan-MER

§ aan de vier voorwaarden is voldaan

Voor de planonderdelen in Hoofdpoot zijn de referentiesituatie, de plangebieden en het beoordelingskader niet wezenlijk gewijzigd. De wijzigingen in het planvoornemen zijn goed af te baken tot verlegging Zilvermeerlaan.

Voor Schansheide zijn er geen wezenlijke veranderingen in de referentiesituatie. Het planvoornemen is enkel uitgebreid met het onderdeel herbestemming en overdruk in functie van Pidpa en er wordt een bijkomend inrichtingsalternatief onderzocht. Het beoordelingskader en onderzoeksmethode zijn niet gewijzigd.

In Mol Postel Zuid is de referentiesituatie op het terrein niet wezenlijk veranderd. Er zal met de meest recent beschikbare gegevens gewerkt worden (vegetatiekartering, faunainventarisatie). De plangebieden voor het vervangend ontginningsgebied vallen op macro- en mesoniveau gelijk met onderzoek en beoordeling in Kempense Meren I. Op microniveau is de ligging van de plangebieden

(alternatieven) nieuw. Het planvoornemen en de plangebieden in functie van natuur en flankerend beleid voor landbouw, zijn nieuwe elementen. Het beoordelingskader is specifiek geworden door de goedkeuring van de Europese natuurdoelen.

Het plan-MER zal voor de kwartszandontginning in Mol Postel Zuid zowel de uitbatingsfase (= ontginningsfase) en de eindfase (=afwerkingsfase) als de nabestemming op planniveau bespreken. In principe wordt de aanlegfase niet beoordeeld in een plan-MER, maar in het geval van een ontginning wordt hier wel op ingegaan op hoofdlijnen. Zo zal niet enkel de eindsituatie van de ontginningsplassen na de ontginning, maar ook een tussensituatie tijdens de ontginning bestudeerd worden in de discipline Water.

Op planniveau worden de hinderaspecten die voortvloeien uit de ontginningsactiviteiten niet gedetailleerd bestudeerd op basis van uitgewerkte disciplines Geluid en Trillingen, Mobiliteit, Lucht. Er wordt immers uitgegaan van afvoer van de delfstof via transportleidingen, de interne verwerking van niet vermarktbaar grondvolumes en geen aanvoer van externe gronden voor heraanvulling. Voor de nabestemming wordt uitgegaan van invullingen die geen belangrijk beslag leggen op de omgeving in dit ongebouwde gebied. Deze disciplines worden dan ook niet behandeld. Waar nodig worden hinderaspecten in de receptordisciplines Biodiversiteit, Landschap en Mens-hinder kwalitatief behandeld.

2.6.5. ONTWIKKELINGSSCENARIO'S

Hieronder is een overzicht gegeven van de ontwikkelingsscenario's die meegenomen zullen worden in dit MER. Ontwikkelingsscenario's zijn beleidsvoornemens die nog niet concreet uitgewerkt zijn (meestal zijn daar nog geen vergunningen voor aanwezig, in sommige gevallen is ook de tijdshorizont nog niet bekend). Een plan of project is te beschouwen als een ontwikkelingsscenario als het deel uitmaakt van 'de mogelijke ontwikkeling van de bestaande situatie van het milieu als het plan niet wordt uitgevoerd' (art. 4.2.8, §1bis DABM). Bij ontwikkelingsscenario's bestaat eveneens de mogelijkheid dat de voorliggende beleidsvoornemens nog wijzigen of dat een deel van het programma nog wijzigt. ~~Ze kunnen daarom niet meegenomen worden in de referentiesituatie.~~

Per discipline zal nagekeken worden of het plan (en zijn effecten) een invloed heeft op de ontwikkelingsscenario's. Er wordt nagekeken of de realisatie van het voorgenomen plan een invloed heeft op de ontwikkelingsscenario's ~~nog kunnen gerealiseerd worden nadat het plan uitgevoerd is.~~ Tevens wordt nagegaan of het al dan niet realiseren van de ontwikkelingsscenario's impact heeft op de effectbeschrijving en –beoordeling van het plan.

De aparte beschouwing van een klimaatreflex-ontwikkelingsscenario is niet aan de orde voor dit plan-MER (zie 2.4).

Project Blauwe Kei - Bypass kanaal

De Vlaamse Waterweg NV heeft het voornemen om het bestaande sluiscomplex De Maat – Blauwe Kei op het kanaal Bocholt – Herentals te Mol en Lommel te vervangen teneinde de ontsluiting via het water van de provincie Limburg te optimaliseren en de verder economische ontwikkeling van de hele streek te vergroten. De richtlijnen voor de opmaak van een project-MER (PRO655) werden in september 2012 opgemaakt door dienst Mer. Blauwe Kei ligt op de zuidgrens van onderzoeksruimte Mol Postel Zuid. ~~In de startnota werd voorzien om dit plan-MER wordt het scenario 3 tris van het sluisenproject als ontwikkelingsscenario in de disciplines Water en Biodiversiteit te bespreken.~~

In de adviezen en reacties op de startnota worden uiteenlopende standpunten ingenomen en argumenten aangereikt met betrekking tot het sluisenproject als ontwikkelingsscenario. Deze inbreng uit de publieke raadpleging vereist een nieuwe afweging, die hieronder wordt weergegeven. Deze afweging leidt tot de conclusie dat het ontwikkelingsscenario Blauwe Kei momenteel niet als ontwikkelingsscenario onderzocht kan worden in het plan-MER PRUP Kempense Meren II. Het plan is onvoldoende aannemelijk en kenbaar om de cumulatieve effecten met een voldoende mate van betrouwbaarheid te kunnen beschrijven.

Planniveau

Het sluizenproject is een beleidsmatig gewenste toekomstige ontwikkeling. Het project werd opgenomen in het Masterplan voor de binnenvaart op de Vlaamse Waterwegen en in het Strategisch Actieplan Limburg in het Kwadraat 2013-2019. De Vlaamse Waterweg geeft via de publieke raadpleging aan dit project te willen realiseren.

In 2012 heeft de Vlaamse Waterweg (toen De Scheepvaart) een project-MER opgestart. Sinds de richtlijnen in september 2012 heeft de opmaak van het project-MER echter geen formele voortgang gekend.

Het tracé van enkele van de alternatieven, waaronder het alternatief 3tris (zie verder), is gelegen buiten de op het gewestplan ingetekende reservatiestrook en buiten de strook van het huidige kanaal met aanhorigheden. Het doorkruist ruimtelijk kwetsbaar gebied volgens het gewestplan (natuurgebied en natuurgebied met wetenschappelijke waarde of natuurreservaat) bovendien aangeduid als habitatrictlijngebied, VEN-gebied en beschermd cultuurhistorisch landschap. Het sluizenproject is in dat gebied in principe niet vergunbaar, tenzij na wijziging van de gewestplanbestemming. Een rechtstreekse vergunning zonder bestemmingswijziging is voor de tracés buiten de reservatiestrook slechts mogelijk als wordt aangetoond dat de handelingen door hun aard, ligging en oppervlakte geen significante impact hebben op het ruimtelijk kwetsbare gebied (art. 4.4.7, §2 VCRO en art. 3 BVR 5 mei 2000). De directe aansnijding binnen het ruimtelijk kwetsbaar gebied heeft op het eerste zicht wel een significante impact op het gebied. Bovendien is er mogelijk een betekenisvolle aantasting op de natuurdoelen in deze gebieden via indirecte effecten op het grondwater. De kans op een betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van dat gebied, mogelijk zelfs van de prioritaire Europese habitats en soorten, is dan ook reëel en moet nog onderzocht worden. Dit onderzoek was aangevat met het voornoemde project-MER maar dient een verdere doorstart te kennen. De milieubeoordeling van het sluizenproject Blauwe Kei zelf is geen voorwerp van het planningsproces Kempense Meren II.

Het is dus aannemelijk dat het sluizenproject nog een eigen, geïntegreerd planningsproces moet doorlopen in functie van een bestemmingswijziging. Het planologisch mogelijk maken van een project Blauwe Kei is geen plandoelstelling van het planningsproces Kempense Meren II.

Bij de overweging om het sluizenproject als ontwikkelingsscenario in dit plan-MER mee te nemen, dient nagegaan te worden welke aannames op planniveau mogelijk en zinvol zijn opdat cumulatieve indirecte effecten, in het bijzonder via grondwater onderzocht kunnen worden. Hierover is vandaag nog onvoldoende inzicht aangeleverd door de Vlaamse Waterweg.

Projectniveau

De opmaak van het project-MER rond de Blauwe Kei heeft sedert de opmaak van de richtlijnen (2012) geen formele voortgang gekend. Er is nog geen inzicht in de milieubeoordeling van de verschillende locatiealternatieven.

De Vlaamse Waterweg schuift een alternatief 3tris naar voor als meest haalbare alternatief zonder verder onderzoek van de verschillende locatiealternatieven zoals gevraagd in de richtlijnen van het project-MER. De initiatiefnemer van het sluizenproject onderzoekt momenteel verdere optimalisaties van het alternatief 3tris en bijkomende uitvoeringsalternatieven. Deze alternatieven werden nog niet formeel verankerd in de project-m.e.r.-procedure. Ze bevinden zich nog steeds in de fase van een vooronderzoek. Er is bovendien een groot tijdsverloop sedert de richtlijnen van september 2012. De kans is reëel dat voor de heropstart van het project-MER nieuwe of aanvullende richtlijnen of zelfs een nieuwe kennisgeving vereist zijn ingevolge tussentijdse evoluties, zoals de aanwijzing van de speciale beschermingszone 'BE2100026 Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden' bij Besluit van de Vlaamse Regering van 23 april 2014 en de in tussentijd nieuw ontwikkelde alternatieven. Het sluizenproject kan dus nog verschillende vormen aannemen met zeer verschillende mogelijke milieueffecten. Het is vandaag niet correct uit te gaan van het alternatief 3tris en er is

onvoldoende informatie beschikbaar om redelijke aannames te doen voor een ontwikkelingsscenario op planniveau.

Zoals hoger vermeld doorsnijden de bypass-alternatieven van het sluisenproject ruimtelijk kwetsbaar gebied dat eveneens habitatrictlijngebied is. De kans op een betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van dat gebied, mogelijk zelfs van de prioritaire habitats en soorten volgens de natuurwetgeving, is reëel en moet nog onderzocht worden.

Ingeval van een kans op een betekenisvolle aantasting is een vergunning in principe niet toelaatbaar tenzij er geen minder schadelijke alternatieve oplossingen zijn en als dwingende redenen van groot openbaar belang aangetoond worden. Als er een kans bestaat op de aantasting van prioritaire habitats en soorten, dan is een afwijking bovendien slechts mogelijk op basis van dwingende redenen van groot openbaar belang die verband houden met de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of met voor het milieu wezenlijk gunstige effecten of na advies van de Europese Commissie. Een afwijking kan bovendien slechts toegestaan worden nadat de nodige compenserende maatregelen genomen zijn, van die aard dat een evenwaardige habitat of het natuurlijk milieu ervan, van minstens een gelijkaardige oppervlakte in principe actief is ontwikkeld.

Verder onderzoek hiernaar ligt nog niet voor. Het is dus nog niet duidelijk of het voorgenomen sluisenproject deze toets kan doorstaan en het project dus een aannemelijke kans op slagen heeft.

Besluit

Gelet op bovenstaande elementen is het dus op dit ogenblik niet mogelijk om een redelijke inschatting en aannames op planniveau te maken van de toekomstige ontwikkeling zodat die als ontwikkelingsscenario kan worden meegenomen in voorgenomen plan-MER Kempense Meren II.

Als het sluisenproject een doorstart kent tijdens het plan-MER-proces van het PRUP Kempense Meren II zal op dat ogenblik een nieuwe afweging gebeuren op basis van de gegevens zoals ze op dat ogenblik voorliggen.

Voornoemde afweging gaat eveneens op voor de passende beoordeling voor Kempense Meren II.

Realisatie van een toeristisch onthaal

De gemeente Mol maakte een toeristisch ontwikkelingsplan (mei 2018) voor haar grondgebied op. In deze studie werd het toeristisch onthaal terug onderzocht en werd naast de locatie Zilvermeerlaan, drie nieuwe zoekzones naar voor geschoven voor een nieuw hoogwaardige hoofdonthaal binnen de hoofdpoort. Een definitieve locatiekeuze is nog niet gemaakt. In een afzonderlijk traject wordt de haalbaarheid en geschiktheid van de verschillende locaties voor de ontwikkeling van een nieuw hoofdonthaal onderzocht.

Illustratie 2.1: Vier mogelijke locaties voor het bovenlokaal onthaal in het toeristisch ontwikkelingsplan (gemeente Mol, mei 2018)

Het toeristisch onthaal werd in het kaderplan van 2009 sterk gekoppeld aan de mogelijke toekomstige watertaxi . Er zijn tot op heden nog geen concrete stappen ondernomen tot het realiseren van deze watertaxi.

In het kaderplan werd het toeristisch onthaal losgekoppeld van de natuureducatieve werking van het Ecocentrum De Goren. Dit ecocentrum heeft een eindige levensduur in de huidige bestaansvorm. Binnen het toeristisch ontwikkelingsplan van de gemeente Mol wordt de meerwaarde aangegeven om de huidige werking van het Ecocentrum in de toekomst te integreren in het nieuwe bovenlokale onthaal.

Het bundelen van een toeristisch onthaalpunt met een natuureducatieve werking past binnen een aantal nieuwe tendensen met betrekking tot toeristisch onthaal. Het informeren over een bestemming gebeurt meer en meer digitaal maar daarnaast heeft een fysiek bovenlokaal onthaal zeker nog een meerwaarde. Daarbij is het bezoek aan de regio Kempense Meren belangrijker dan het bezoek aan een toeristisch onthaalpunt. Het vormt een meerwaarde om de toeristische info te koppelen aan een bezoekerscentrum waar iets te beleven valt (natuureducatieve werking, ...).

De meeste toeristische verblijfsparken bieden op het park zelf de eerste toeristische informatie aan. Een bovenlokaal toeristisch onthaal binnen de regio van de Kempense Meren zal vooral gericht zijn op toeristen die de regio verkennen zonder er te verblijven. De dagbezoeker kan de auto parkeren aan dit onthaalpunt en vervolgens te voet, per fiets, ..het gebied gaan verkennen. Dit onthaalpunt wordt aangegeven als startplaats voor verschillende recreatieroutes alsook aangeduid als inrijpunt voor het fietsroutenetwerk.

De verblijfstoeristen bezoeken dit onthaalpunt voor de extra beleving (thematisch bezoekerscentrum rond natuur,.....) die er wordt aangeboden. Daarom is deze onthaalinfrastructuur best centraal gelegen ten opzichte van de bestaande verblijfsrecreatieparken (Sunparks Kempense Meren, Zilvermeer, EuroParcs De Kempen) De toeristen die logeren op één van de drie nabijgelegen verblijfsparken maken de verplaatsing naar het onthaalpunt zoveel mogelijk op een duurzame manier (wandelen, fietsen, gemeenschappelijk vervoer,.....).

2.6.6. MILDERENDE MAATREGELEN

Milderende maatregelen worden naar voren geschoven in de verschillende disciplines, overeenkomstig de methodiek hoger beschreven (2.6.4). Ze worden samengevat in het hoofdstuk integratie en eindsynthese.

Hierbij wordt aangegeven wat de beoordeling is met en zonder de milderende maatregel en in welke fase de maatregel moet uitgevoerd worden. Waar relevant wordt nagegaan of er een doorwerking is in andere disciplines.

In de milieueffectbeoordeling bepaalt de impact van een effect mee de noodzakelijkheid van een maatregel. Eventuele rangorde of verschil in noodzaak tussen meerdere milderende maatregelen zal duidelijk worden gemaakt. In de context van de passende beoordeling in het MER zijn eventuele compenserende en milderende maatregelen dwingend van aard.

2.6.7. LEEMTEN IN KENNIS

Gekende leemten in de kennis worden opgenomen bij de disciplines. De scopingnota kan ook leemten in kennis duiden. Leemten die in het onderzoek naar de effecten naar boven komen, zullen in het ontwerp van plan-MER opgelijst worden. Eveneens zal aangegeven worden hoe met deze leemten is omgegaan bij de effectbepaling.

2.7. **Discipline Bodem**

2.7.1. AFBAKENING STUDIEGEBIED

Voor de discipline Bodem worden een studiegebied pedologie en een studiegebied geologie onderscheiden. Het studiegebied voor de discipline Bodem-pedologie zijn de plangebieden (zie figuur). Ze worden uitgebreid met ~~de contour van grondwaterstandsverandering van 10 cm of meer die uit het grondwatermodel in het studiegebied van de discipline Water zal afgeleid worden (zie 2.6.3 illustratie 2-2)~~. Het studiegebied voor de discipline Bodem-geologie is het modelgebied van het grondwatermodel (zie §2.8.2 kader: Korte toelichting bij het model en de (hydro)geologie). In de diepte wordt de discipline Bodem-geologie begrensd door de ondergrens van de laagopbouw van het grondwatermodel. Dit studiegebied loopt door in Nederland, het model werd daarom ook voor de Nederlandse delen opgebouwd.

2.7.2. METHODOLOGIE BESCHRIJVING REFERENTIESITUATIE

Figuur 2.1: Bodemkaart

a: onderzoeksruimte Mol Postel Zuid

b: Schansheide en Hoofdpoort

De werkelijke toestand op het terrein wordt beschreven. Volgende aspecten worden onderzocht

- drainagetoestand bodem (o.b.v. de bodemkaart)
- voorkomen van waardevolle bodems (o.b.v. studie waardevolle bodems in Vlaanderen)
- agrarische bodemgeschiktheid (o.b.v. het LER en de bodemkaart)
- geologie (voorkomen en dikte)

2.7.3. METHODOLOGIE EFFECTBEPALING EN –BEOORDELING

A. Aantasten waardevolle bodems

Waar waardevolle bodems voorkomen zal nagegaan worden of deze direct of indirect worden aangetast door het plan (vb. vernietiging door ontginning of landbouw) of verdroging/vernatting als gevolg van een plas. Waar geen waardevolle bodems voorkomen wordt ook de aantasting van duinen en veenbodems gekwantificeerd.

Dit werd in plan-MER Kempense Meren I al onderzocht voor de planonderdelen. Er werd besloten tot geen effecten. Voor de ontbossingen in Mol Postel Zuid is dit mogelijk nog relevant.

B. Wijzigen drainagetoestand

Op basis van de peilwijzigingen berekend o.b.v. het grondwatermodel wordt onderzocht waar de drainagetoestand van de bodem wijzigt. De zones waar wijzigingen van de drainagetoestand voorkomen worden aangeduid.

C. Wijzigen agrarische bodemgeschiktheid

Waar de geschiktheid van de bodem voor landbouw gewijzigd wordt, in zones met een landbouwbestemming, wordt dit beschreven. Er wordt aangegeven of de grond beter of minder geschikt wordt voor landbouw. De wijziging zal voornamelijk te wijten zijn aan grondwaterpeilwijzigingen.

D. Wijzigen bodemstabiliteit

Het risico op taludinstabiliteit (helling tijdens ontginning, definitieve helling na ontginning) wordt op niveau van het plan-MER niet onderzocht. Dit zal op projectniveau gebeuren.

In inspraak worden vragen gesteld over effecten op langere termijn naar kans op zettingen en grondverzakkingen, scheuren in huizen en gebouwen. De ontginning zal aan alle wettelijke vereisten rond stabiliteit van de ontginning moeten voldoen in project-MER/vergunningsaanvraag. In de plan-MER wordt op planniveau nagegaan of er betekenisvolle effecten te verwachten zijn vanuit de indirecte effecten van grondwaterstandsverandering.

E. Wijzigen diepe geologie

Het effect op de uitputting van de natuurlijke voorraad aan kwartszand wordt beschreven alsook de mate waarin de geologie wordt verstoord. Hierbij wordt ook de hydrogeologische opbouw zoals opgenomen in het grondwatermodel besproken. De geologische opbouw ter hoogte van de winning is goed gekend door o.a. de recente boringen (Sibelco en SCK.CEN) ten noorden van kanaal Bocholt-Herentals, voor wat betreft de samenstelling van de jongste lagen. Deze informatie zal worden gebruikt in het grondwatermodel en in het plan-MER.

2.7.4. EFFECTUITDRUKKING

Aantasten waardevolle bodems, duinen en veen (ha aantasting); Wijzigen drainage toestand (kwalitatief); Wijzigen agrarische bodemgeschiktheid (kwalitatief); Wijzigen bodemstabiliteit; Verstoring diepe geologie (kwalitatief).

2.7.5. BEOORDELINGSKADER

In tabel 2.4 is het beoordelingskader voor de verschillende effectgroepen van de discipline Bodem aangegeven. Voor het verwijderen van bodem is ervan uitgegaan dat duinen en veenbodems zeldzamer voorkomen dan bijvoorbeeld zandige en kleiige bodems.

Tabel 2.4: Beoordelingskader discipline Bodem

Score	Wijziging bodemprofiel	Wijzigen drainage toestand bodem	Wijzigen agrarische bodemgeschiktheid	Aantasting waardevolle bodems	Verstoring diepe geologie
+3			Sterke toename bodemgeschiktheid		
+2			Matige toename bodemgeschiktheid		
+1			Beperkte toename bodemgeschiktheid		
0	Geen wijziging	Geen wijziging	Geen wijziging	Geen aantasting	Geen verstoring diepe geologie
-1	< 5% waardevolle bodems, duinen en/of veen	Wijziging steeds minder dan 2 drainageklasse	Beperkte afname bodemgeschiktheid	< 1 ha	Beperkte verstoring binnen één geologische laag
-2	> 5% waardevolle bodems, duinen en/of veen	Wijziging maximum 2 drainageklassen	Matige toename bodemgeschiktheid	1-5 ha	Significante verstoring binnen één geologische laag
-3	> 10% waardevolle bodems, duinen en/of veen	Wijziging meer dan 2 drainageklasse	Bodem niet langer geschikt voor landbouw	>5 ha	Grote verstoring binnen één of meerdere geologische lagen

2.8. Discipline Water

2.8.1. AFBAKENING STUDIEGEBIED

Het studiegebied voor de discipline Water komt overeen met de plangebieden Schansheide, Hoofdpoort en de onderzoeksruimte Mol Postel Zuid (figuur 1.1), uitgebreid met de zones waar door het plan, volgens globale berekeningen van het grondwatermodel (zie 2.8.3):

- de grondwaterstand met 5 cm of meer kan wijzigen én
- de gemiddelde grondwaterstand zich op minder dan 1 m onder maaiveld (m-mv) bevindt.

Het studiegebied voor de discipline water komt overeen met de plangebieden Schansheide, Hoofdpoort en de onderzoeksruimte Mol Postel Zuid, uitgebreid met de contour van grondwaterstandsverandering van 10 cm of meer die uit het grondwatermodel zal blijken (illustratie 2.2). Het studiegebied Water is grensoverschrijdend en gaat ook mogelijke veranderingen in Nederland na.

Volgens het richtlijnenboek Water wordt het studiegebied bepaald door de 5 cm contour. Indien er binnen de verlagingscontour van 5 cm van de grondwatertafel geen droogtegevoelige gebieden zijn gesitueerd, dan is de impact aanvaardbaar volgens het richtlijnenboek. De weergegeven isocontour die de grens van het studiegebied discipline Water bepaalt, zal dus de versnijding zijn van de 5 cm verlagingscontour met de zones met gemiddelde grondwaterstand > 1m-mv.

Binnen het afgebakende studiegebied zal verder afgebakend worden wat droogtegevoelige gebieden zijn, vanuit de effectgroepen die in het ingreep-effectschema gelinkt zijn aan grondwaterstandsverandering. Indien er droogtegevoelige gebieden zijn gesitueerd dan moet de indirecte verlaging van de grondwatertafel beoordeeld worden binnen de receptordiscipline.

Ook voor de kwetsbare, droogtegevoelige natuurgebieden in Nederland wordt een verandering van de grondwaterstand van 5 cm of meer als onwenselijk beschouwd en voor Natura 2000 gebieden zijn ingrepen met een mogelijke verandering van het hydrologisch systeem in het geheel niet toegelaten in Nederland. Ook inspraak verzoekt om de 5 cm contour te hanteren. De inspraak benoemt in Bergeijk landbouw- en bosgebied De Pielis -met mogelijk waterafhankelijke natuurwaarden daarin-, het brongebied van de Groote Beerze en de drinkwaterwinning van Brabant Water als gevoelig. In het plan-MER zal bij de beoordeling op planniveau aangegeven worden welke elementen nog een verdergaande beoordeling op projectniveau behoeven.

Illustratie 2.2: Studiegebied Water

2.8.2. METHODOLOGIE BESCHRIJVING REFERENTIESITUATIE

Figuur 2.2: Waterlopen

De werkelijke toestand op het terrein wordt beschreven. Volgende aspecten worden onderzocht:

- grondwaterstanden (o.b.v. het grondwatermodel),
- watertoetskaarten,
- samenhang waterlopen en grondwater (infiltratie, drainage),
- voorkomen grondwaterwinningen en beschermingszones drinkwaterwinning (zowel Vlaanderen als Nederland),
- oppervlaktewaterkwaliteit en grondwaterkwaliteit ter hoogte van natuurgebieden (o.b.v. meetpunten VMM),
- bodemhygiënische toestand (potentiële bronnen van vervuiling),
- zoneringsplan indien effectief nieuwe gebouwen ingeplant zullen worden.

2.8.3. METHODOLOGIE EFFECTBEPALING EN –BEOORDELING

De effectbepaling gebeurt voor de volgende onderdelen van het planinitiatief: vervangend ontginningsgebied aanduiden, landbouwbestemming geven aan bossen, natuurbestemming geven aan landbouwgronden, bestemmingsvoorschriften van het RUP Kanaalplas aanpassen, reserve ontginningsgebied schrappen en aanduiden natuurverweving. Voor de effecten van ontginning wordt

de fasering mee beschouwd aan de hand van een tussensituatie (zie verder illustratie 2.). Vanuit dezelfde milieuaspecten wordt bijkomend nagegaan welke randvoorwaarden op hoofdlijnen aan de nabestemming Gemengd Open Ruimtegebruik in Mol Postel Zuid zouden moeten opgelegd worden. Ook het grondwaterpatroon in de eindsituatie wordt inzichtelijk gemaakt.

Omdat de vergunde ontginningen Pinken en Russendorp als volledig uitgevoerd in de referentiesituatie van de grondwatermodellering zijn opgenomen, worden de mogelijke cumulatieve effecten met het vervangend ontginningsgebied duidelijk. Deze kunnen ook doorgegeven worden aan de andere receptordisciplines.

Zowel grondwaterkwantiteit als grondwaterkwaliteit, oppervlaktewaterkwaliteit en oppervlaktewaterkwantiteit zijn relevant (zie tabel 2.5).

A. Grondwaterkwantiteit

De grondwaterstand wordt berekend op basis van een grondwatermodel opgebouwd door VITO. De verhogings- en verlagingscontouren zullen worden bepaald met dit grondwatermodel. De hydrogeologische effecten worden onderzocht voor de planalternatieven, maar niet voor de combinatie van de planalternatieven met het ontwikkelingsscenario Project Blauwe Kei – Bypass kanaal. Het grondwatermodel zal ter hoogte van de receptorgebieden Den Diel en Koemook nauwkeuriger zijn, zodat ecohydrologische effecten van grondwaterpeilveranderingen kunnen bestudeerd en beoordeeld worden (zie discipline Biodiversiteit en Mens Landbouw). Het model zal ook kunnen nagaan of er invloed is op de watervoerendheid van het Postels Vaartje en andere waterlopen (zie ook B. Oppervlaktewaterkwaliteit).

Een nota met de opbouw en kalibratie van het grondwatermodel wordt bij het plan-MER toegevoegd. Deze zal in voldoende detail bespreken welke data gebruikt werden, welke hydraulische parameters, en processen gemodelleerd werden en wat de gehanteerde definitie ervan is (bv. diepe en ondiepe kwelfluxen), hoe en op basis van welke gegevens het model gekalibreerd is en daarvan ook een evaluatie maken, wat de robuustheid van de resultaten is op basis van een gevoeligheidsanalyse. Ook de vertaling van de resultaten van de modellering naar afgeleide beoordelingen zal geduid worden. Hieronder is een kader met een korte toelichting opgenomen gebaseerd op *Van de Genachte, Patyn, De Coster 2016* 2017. *Hydrologische scenarioverkenning Kempense Meren. VITO en Intoe*. (versie 2.0, recentere versie dan in de startnota).

B. Oppervlaktewaterkwaliteit

De kwaliteit van het oppervlaktewater kan gewijzigd worden door meer/minder landbouw (en bijhorende bemesting) of door een wijziging van het drainerende of infiltrerende karakter van waterlopen. De mate waarin beken infiltreren of draineren wordt bepaald op basis van het grondwatermodel. Het effect van meer of minder landbouw wordt kwalitatief beschreven.

C. Grondwaterkwaliteit

Het hierboven beschreven mogelijk effect van meer of minder landbouw via oppervlaktewaterkwaliteit, wordt parallel (kwalitatief) onderzocht voor grondwaterkwaliteit. Hoewel niet verwacht, wordt nagegaan of grondwaterstandveranderingen en gewijzigde grondwaterstromingen vervuiling zouden kunnen mobiliseren van uit gekende vervuilde sites. Het mogelijke effect van het aanduiden van drinkwaterwinning en beschermingszones in de RUP-voorschriften op grondwaterkwaliteit wordt besproken.

D. Wijziging vuilvracht op RWZI

De planonderdelen (recreatie) die hierop invloed kunnen hebben werden onderzocht en beoordeeld in plan-MER Kempense Meren I. De besluiten blijven geldig.

E. Wijziging parameters watertoets – Overstromingskans en oppervlaktewaterkwantiteit

Er worden geen wijzigingen van de parameters van de watertoets verwacht voor wat overstromingskans betreft. Het grondwatermodel zal toelaten de verwachte waterpeilen zijn in de ontginningsplassen. Zoals onder A. aangegeven zal het grondwatermodel ook nagaan of er invloed is op de watervoerendheid van waterlopen in het studiegebied.

KORTE TOELICHTING BIJ HET MODEL EN DE (HYDRO)GEOLOGIE

Regionaal Model NEWSAM

In 2009 is het regionale SIBELCO-model geactualiseerd, vooral voor wat betreft de geologie en geometrie van de Kwartaire en pleistocene lagen.¹⁴

Dat model in de code NEWSAM bestrijkt ook een zeer groot model-gebied en kan met zekerheid de effecten van alle bestaande ontginningsplassen van Sibelco en de geplande zoekzones berekenen zonder impact vanwege de gekozen model-grenzen.

Het regionale model beschrijft 4 watervoerende eenheden, die niet allemaal dezelfde uitgestrektheid hebben.¹⁵

De rastering van dit regionale model is afhankelijk van de plaats en de beschikbare informatie en is variabel met een rastergrootte variërend tussen 50 m en 800 m. Deze rastering is performant om de regionale effecten gedetailleerde in beeld te brengen maar de rastering en kalibratie zijn te beperkt voor een aansluitende ecohydrologische benadering in de kwetsbare SBZ-gebieden.

Gedetailleerd model MODFLOW

Nadat met het regionale model de invloed van de gecombineerde ontginning zone Noord en zone Zuid is begroot, is voor de zone die mogelijks wordt beïnvloed, een apart en gedetailleerder hydrogeologisch model ontwikkeld in de code Visual Modflow.

In dergelijk model is het aantal rasters numeriek beperkt. Rekening houdend met de gewenste detailgraad enerzijds maar de uitgestrektheid van de ontginning anderzijds werd gekozen voor een variabele rastering die nauwkeuriger is in Den Diel en Koemook (SBZ-H) (zie voorstelling van het grid in illustratie 2.). Daarvoor wordt ook een gedetailleerde ingave gedaan van het reliëf (DTM Vlaanderen II) en van de geïnventariseerde complexe hydrografie van sloten en greppels binnen Den Diel (2016) en Koemook (2008) uitgevoerd. Het detailmodel beschrijft grofweg de regio tussen het kanaal van Dessel en Blekerheide (Ndl) en tussen het kanaal Bocholt-Herentals en Postel.

Het regionale model en het gedetailleerde model hebben een gelijke inhoud. Daarom werd het model voor de Kempische Meren niet apart gekalibreerd. Voor de actuele situatie wordt wel een zgn. kalibratiestatistiek gegeven, i.e. een vergelijking tussen de met Modflow berekende piëzometrie en de gemeten grondwaterstand. Hiermee wordt aangetoond dat de Modflow-versie de hydrogeologische werkelijkheid even nauwkeurig berekent als het regionale Newsam-model.

Dat wil niet zeggen dat de met Modflow-versie berekende piëzometrie overal gelijk is aan deze die berekend is met Newsam. Bij verdere verdieping zullen modelverfijningen en kalibratie ter hoogte van de vochtige tot natte delen van omliggende habitatrictlijngebieden worden uitgevoerd: Koemook en Den Diel en Riebøsserheide.

Geologie - Hydrogeologie

De geologie, de hydrogeologische zonerings en de hydrogeologische parameters (K, dikte, ..) zijn integraal overgenomen van het regionale en gecalibreerde¹⁶ model (tabel 2.1). Voor Nederlands grondgebied werden de data van grondwatermodel Noord-Brabant, H3O3, de 3D-kartering (VLAKO) en de data van de gehanteerde piëzometrie en winningsgegevens van de Watergroep (Lommel) verwerkt. Uiteraard is rekening gehouden met de breuklijnen en de eventuele discontinuïteiten van de lagen daar.

In de westelijke helft, waar het 1^e watervoerend pakket (WVP) niet gedefinieerd is omdat het zand van Lommel en het ligniet van Russendorp er niet voorkomen (zie illustratie 2.), zijn in het gedetailleerde model aan die zone voor drie eerste rekenlagen, de kenmerken van de formatie van

¹⁴ Hydrodynamisch model - II S.C.R. -Sibelco. 2009/RMA/R/157

¹⁵ Vos, K. 2009. Neogene en kwartaire geologie van Mol en Lommel in grensgebied België-Nederland.

¹⁶ Permanent regime : 173 peilputten ; tijdsafhankelijk regime : periode 1996 - 2006

Mol-Donk/Brasschaat toegekend. In de westelijke helft van het model wordt aan de sprietlaag van MolMaat (MIMa) dezelfde doorlatendheid als van MolDo toegekend.

Modelrandvoorwaarden: Hydrogeologie

De randvoorwaarden zijn voor elke watervoerende laag (WVP) in het gedetailleerde model overgenomen van het regionale model en als vaste potentialen aan de rand ingevuld. Kenmerken van waterlopen, kanalen, groeves en plassen zijn ook aan het regionale model ontleend. De peilen van de Kleine Nete worden afgeleid van Waterinfo, die van de kanalen van informatie van De Vlaamse Waterweg NV, van sommige grachten vanuit de topografie en van het detail grachtenet in Den Diel vanuit topografische inmeting. De doorlatendheid en transmissiviteit van de respectievelijke formaties is gecompileerd in tabel 2.2.

Tabel 2.1: Verticale zonering Model Kempische Meren

	Belgie		Nederland
	West	Oost	
1e WVP		Quartair	Quartair
		Zand Lommel	Fmt. Sterksel
		Lommel-C Lign. Russendprp (MIRu)	Kedichemklei
2e WVP	Quartair Mol Maatheide (MIMh)	Mol Maatheide (MIMh)	Fmt. Kedichem
	Ligniet Maat (MIMa)	Ligniet Maat (MIMa)	"?"
3e WVP	Mol Donk (MIDo - Inf)	Mol Donk (MIDo - Inf)	Kiezeloöliet-formatie
	Fmt. Kasterlee (KI)	Fmt. Kasterlee (KI)	Reuverklei
4e WVP	Fmt. Diest (Die)	Fmt. Diest (Die)	Fmt. Breda
	Fmt. Berchem (BeAn)	Fmt. Berchem (BeAn)	
basis	Fmt. Boom (Bm)	Fmt. Boom (Bm)	Fmt. Boom
	- 250 m TAW	-360 m TAW	- 495 m TAW

Tabel 2.2: Gehanteerde doorlatendheid watervoerende en scheidende lagen (lagen in tabel 2.1)

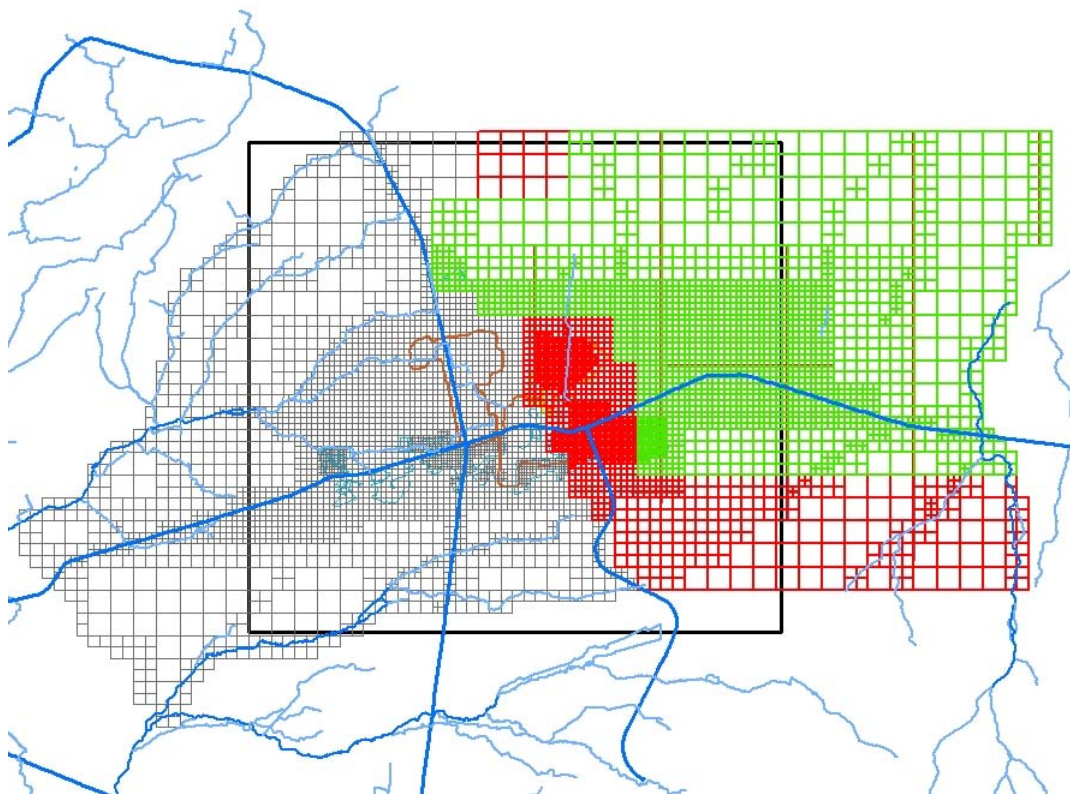
	Kx = Ky m/d	Kz m/d	T m ² /d
Lommel	16	8	120
MIRu		0.02 - 0.08	
MIMh	10	5	350
MIMa		0.06	
MIDo	12 - 16	10	500
KI	1 - 0.8	1 - 0.8	
Die BeAn	8 4	4 3	1800

Kx en Ky doorlatendheid van de laag in horizontale richting (meter per dag)

Kz doorlatendheid van de laag in verticale richting (meter per dag)
T transmissiviteit (= dikte watervoerende laag x K) (meter x meter per dag)

De uitgestrektheid van het regionaal NEWSAM-model met de 4 watervoerende lagen (WVP 1 tot 4) is weergegeven in illustratie 2.. De modelgrenzen zijn:

- Oost: waterscheiding Maas/Schelde
- West: vaste potentiaal, overgenomen uit regionaal model (3de en 4de WVP)
- Noord: stroomlijn, parallel aan grondwaterstroming
- Zuid: Molse Nete

Illustratie 2.2: Modelgrenzen en grid van het regionaal grondwatermodel en in zwarte kader de uitsnede van het detailmodel: 1e WVP groen, 2e WVP rood, 3e en 4e WVP grijs

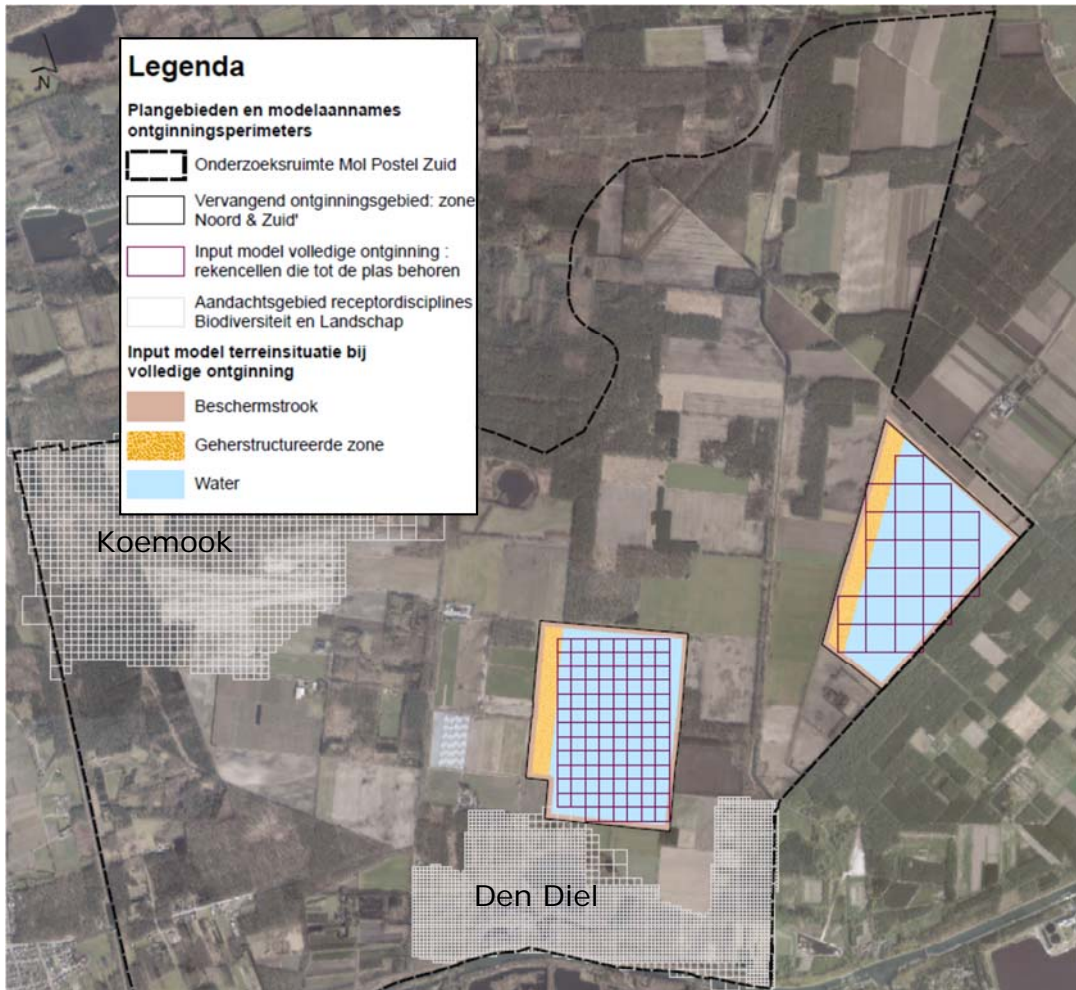
Het maaiveld wordt ingevoerd op basis van het DTM Vlaanderen II grid (10 m en 100 m resolutie). Op Vlaams grondgebied zijn alle grondwaterwinningen met een vergund debiet boven 20000 m³/jaar opgenomen in het model.

Modelrandvoorwaarden: ontginning en aandachtsgebieden

De ontgraving in de vervangende ontginningsgebieden zones Noord & Zuid of alternatief zones Noord & Zuid' wordt als volgt in het model ingevoerd. Dit zijn theoretische aannames.

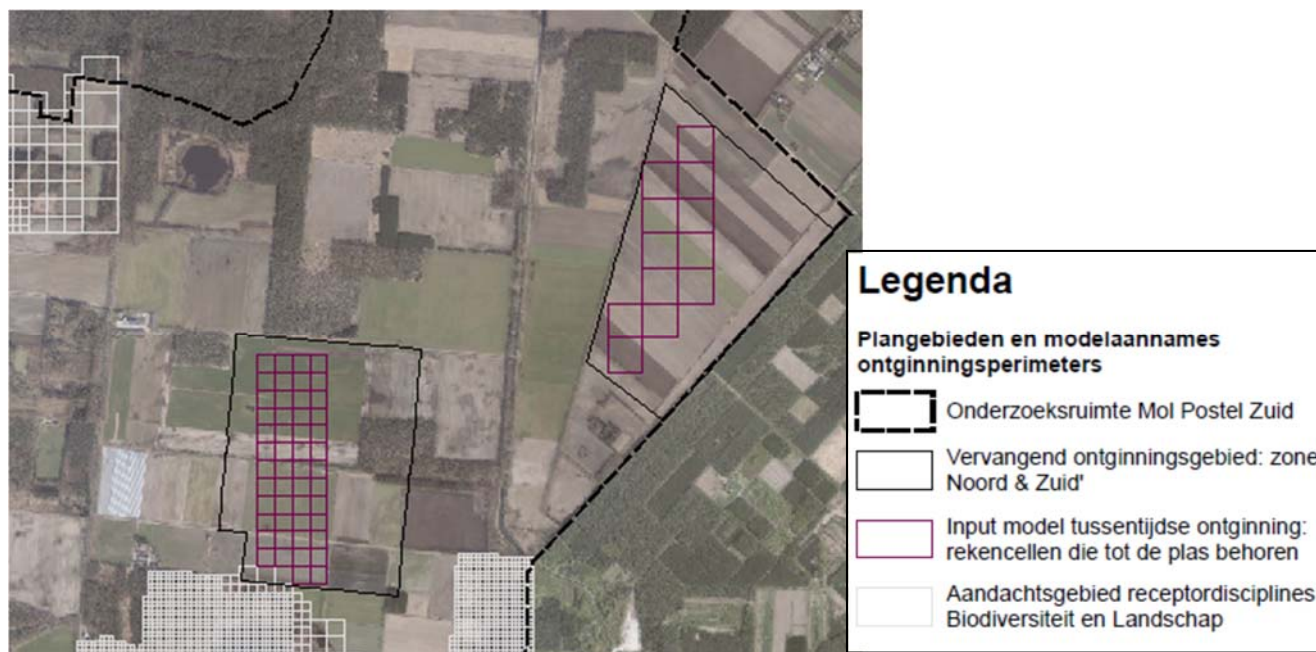
- De ontginningsdiepte is 25 m onder huidig maaiveld.
- Het neerslagoverschot dat zorgt voor grondwateraanvulling, verschilt tussen een waterplas en een bodem met landbouw of bosvegetatie. Stationaire berekeningen gaan uit van een effectief neerslagoverschot van 230 mm/jaar, tijdafhankelijke berekeningen gebruiken de neerslag en potentiële verdamping voor het Netebekken van Waterinfo. Daarmee kan het grondwatermodel dus effecten van landgebruiksveranderingen (op planniveau) bepalen. De grondwatervoeding wordt dus ruimtelijk gedifferentieerd ingevoerd.
- Het kortstondige effect van zandonttrekking met een vervangende watermassa wordt in rekening gebracht in het model.
- De eindsituatie is een diepe plas waarbij het volledige vervangend ontginningsgebied ontgonnen is. De wettelijke afstanden van beschermstroken vanaf de buitenperimeters van het

plangebied en stabiele hellingen van de plasoevers zijn gerespecteerd. Restmateriaal is neergezet in een geherstructureerde zone langs de westrand van zowel zone Noord als zone Zuid of Zuid' (illustratie 2., illustratief voor alternatief met zone Noord & Zuid'). De rekencellen van het modelgrid die als plas beschouwd worden door het model zijn weergegeven in de illustratie. Uit de eerste modelberekeningen is het evenwichtspeil in zone Zuid 35,75 mTAW, in zone Noord 38,5 mTAW.

Illustratie 2.3: Voorstelling van de modelaannames in de eindsituatie voor het alternatief zones Noord & Zuid'

- Een mogelijke tussentijdse situatie is er een met twee plassen waarbij de ontginning de helft gevorderd is in elk van beide zones Noord en zone Zuid of Zuid'. Deze aanpak is ingegeven door de vaststelling (zie 1.4.4) dat de ontginning optimaal kan werken als zowel laag ijzerzand als ijzerrijker zand wordt aangevoerd. De rekencellen van het modelgrid die als plas beschouwd worden door het model zijn weergegeven in illustratie 2.. Een alternatieve tussentijdse situatie is er een waarbij de zone Zuid of Zuid' volledig ontgonnen is, en de ontginning van zone Noord nog (net) niet aangevat is (niet geïllustreerd).

Illustratie 2.4: Voorstelling van de modelaannames in de tussentijdse situatie voor het alternatief zones Noord & Zuid'

Het model zal kaarten opleveren met per pixel de stijghoogte van het grondwater (mTAW en m-mv), en het patroon van schommeling van die stijghoogte doorheen het jaar. Dat zijn GxG waarden, die voorspellend zijn voor het vegetatietype ter hoogte van het pixel kan voorkomen. Door die gemodelleerde GxG waarden voor verschillende situaties op kaart te zetten en verschilkaarten te maken kunnen veranderingen ten opzichte van de referentiesituatie ruimtelijk onderzocht worden. Voor de aandachtsgebieden Den Diel en Koemook (receptordisciplines Biodiversiteit en Landschap) zal dat dus nauwkeuriger zijn door een hogere dichtheid aan pixels.

Volgende situaties worden gemodelleerd:

Naam situatie	Modeloutput voor het modelgebied
Referentiesituatie vergund [§]	kaart met stijghoogtes
Geplande situatie na volledige ontginning 90+90 ha	verschilkaart t.o.v. de referentie vergund
Geplande tussentijdse situatie ontginning 45+45 ha of Geplande tussentijdse situatie ontginning 90+ 0 ha	verschilkaart t.o.v. de referentie vergund
~~Cumulatieve situatie volledige ontginning 90+90 ha én ontwikkelingsscenario project Blauwe Kei~~	~~verschilkaart t.o.v. de referentie vergund~~
~~Cumulatieve situatie ontginning tussentijds 45+45 ha én ontwikkelingsscenario project Blauwe Kei~~	~~verschilkaart t.o.v. de referentie vergund~~

[§]In alle situaties worden de vergunde ontginningen Russendorp en Pinken als volledig uitgevoerd opgenomen in het model.

Op dit planniveau wordt een theoretisch maximale omvang voor de putten genomen. In praktijk zullen de werkelijke putten kleiner zijn in omvang binnen de contouren van de plangebieden. De beoordeling van effecten door het grondwatermodel kan dus als een worst case indicatie beschouwd worden. De werkelijke effecten zullen steeds kleiner of gelijk aan de op planniveau gevonden effecten zijn.

2.8.4. EFFECTUITDRUKKING

- Wijziging grondwaterkwantiteit:
  - impact op grondwaterstroming en toestand van watervoerende laag
  - meter grondwaterstandsverandering en oppervlakte die beïnvloed wordt door een grondwaterstandsverandering: doorgegeven aan en beoordeeld in receptordisciplines;
- Wijziging grondwaterkwaliteit: mobilisatie bodemvervuiling
- Wijziging oppervlaktewaterkwaliteit: wijziging watertype
- Wijziging vuilvracht op RWZI of wijzigingen bemeste gebruikspcelen en resulterende wijziging oppervlaktewaterkwaliteit
- Wijziging parameters watertoets (wijziging overstromingskans, oppervlaktewaterkwantiteit)

2.8.5. BEOORDELINGSKADER

In tabel 2.5 wordt het beoordelingskader voor de discipline Water weergegeven. De effecten op biodiversiteit worden besproken in de discipline Biodiversiteit. De effecten op de grondwaterwinningen worden in de discipline Mens behandeld. De wijziging van de overstromingskans wordt enkel beoordeeld indien er overstromingsgevoelige gebieden voorkomen in het plangebied.

Tabel 2.5: Beoordelingskader discipline Water

Wijziging grondwaterkwantiteit		Wijziging grondwaterkwaliteit
+3	Opnieuw aanvullen van drooggetrokken laag	
+2	Omkering baseflow naar waterlopen van infiltrerend naar drainerend, zowel in de zomer als in de winter	
+1	Omkering baseflow naar waterlopen van infiltrerend naar drainerend in de zomer	
0	Geen wijziging	Geen wijziging
-1	Omkering baseflow naar waterlopen van drainerend naar infiltrerend in de zomer	Beperkte verhoging mobiliteit vervuiling zonder risico voor receptoren
-2	Omkering baseflow naar waterlopen van drainerend naar infiltrerend, zowel in de zomer als in de winter	Beperkte verhoging mobiliteit vervuiling met beheersbaar risico voor receptoren
-3	Droogtrekken watervoerende laag.	Verhoging mobiliteit vervuiling met niet uit te sluiten onbeheersbaar risico voor receptoren

Wijziging oppervlaktewaterkwantiteit	Wijziging oppervlaktewaterkwaliteit	
+3		Zeer significante verbetering oppervlaktewaterkwaliteit (verbetering met 2 klassen (biologisch of chemisch))
+2		Significante verbetering oppervlaktewaterkwaliteit (verbetering met 1 klasse (biologisch en chemisch))
+1		Beperkte verbetering oppervlaktewaterkwaliteit (verbetering met 1 klasse (biologisch of chemisch))
0	Geen wijziging (<5%)	Geen wijziging van de oppervlaktewaterkwaliteit
-1	Wijziging flux < 10% van flux in de referentie binnen de 5cm contour	Beperkte verslechtering oppervlaktewaterkwaliteit (verslechtering met 1 klasse (biologisch of chemisch))
-2	Wijziging flux 10-20% van flux in de referentie binnen de 5cm contour	Significante verslechtering oppervlaktewaterkwaliteit (verslechtering met 1 klasse (biologisch en chemisch))
-3	Wijziging flux >20% van flux in de referentie binnen de 5cm contour	Zeer significante verslechtering oppervlaktewaterkwaliteit (verslechtering met 2 klassen (biologisch of chemisch))

Met het grondwatermodel worden grondwaterstandsveranderingen en verandering in kwel en infiltratie voorspeld, zowel stationair als niet-stationair. De resultaten van de grondwatermodellering dienen voor de effectbepaling op grondwaterkwantiteit, grondwaterkwaliteit, oppervlaktewaterkwaliteit en oppervlaktewaterkwantiteit en als basis voor de effectbepaling op Biodiversiteit, Mens – landbouw en de watertoets. De grootteorde van verwachte wijzigingen kan namelijk een mogelijk effect hebben op de grondwaterwinningen en landbouwgebruikswaarde (discipline Mens), op grondwaterafhankelijke vegetaties en de fauna die daar zijn leefgebied heeft (discipline Biodiversiteit) en op infiltratie/berging (watertoets). De nauwkeurigheid (resolutie) van het grondwatermodel is evenwel niet oneindig en zelfs in de aandachtsreceptorgebieden waar de pixelgrootte verkleind werd, laat het model niet toe om eender welke uitspraak over grondwaterstandsverandering op schaal van elke individuele grachten of elk individueel terreinperceel te onderbouwen. Er bestaan bijvoorbeeld zeer gedetailleerde gegevens over topografie (DTM Vlaanderen II grid 1 m) en hydrografie (DTM 1 en lokaal beschikbare inventarisatie grachtensystemen), maar de resolutie van de modelvoorspellingen over diepte van de grondwatertafel is veel grover. Dit moet ook mee in beschouwing genomen worden bij het hanteren van de ligging van de 5 cm isocontour.

Het nulalternatief in Zilvermeer en Schansheide werd beoordeeld in hoofdstuk 11 van het plan-MER Kempense Meren I. Als deze ontginningsgebieden niet geschrapt worden, maar effectief ontgraven worden, strekken zich de grondwaterverlagingscontouren uit in zuidoostelijke richting ten opzichte van Zilvermeer, tot op ca 1,5 km. In het natuurgebied Buitengoor-Meergoor worden grondwaterverlagingen tot 0,5 m voorspeld in de oostelijke zone. Rondom het gebied Schansheide zal de grondwatertafel verhogen. Het deel Meergoor van het natuurgebied Buitengoor-Meergoor kent een grondwatertafelverhoging.

Indien uit de analyse op planniveau onzekerheid over effecten via grondwater zou blijken, kan een post-monitoring gevraagd worden door middel van een representatief net van peilbuizen om de grondwaterstand op te volgen (in een welomschreven nulsituatie voorafgaand aan de ingreep, tijdens de ingreep en na de ingreep). Dat moet dan uitgewerkt worden in de project-MER-fase.

Indien uit het plan effecten via grondwater zouden blijken, kunnen milderende maatregelen overwogen worden, zoals die ook bij andere witzandontginningen werkzaam zijn. Een is voorgesteld in het alternatievenonderzoek, de kanteling van de zone Zuid naar zone Zuid'. Een andere is actief peilbeheer, het laten overlopen van water uit of het aanvoeren van water naar een plas. Een dergelijke milderende maatregel kan op hoofdlijnen beschreven worden in het plan-MER in voorkomend geval, maar dient uitgewerkt te worden op projectniveau

2.9. *Discipline Biodiversiteit*

2.9.1. AFBAKENING STUDIEGEBIED

Het studiegebied voor de discipline Biodiversiteit is het gebied waarbinnen zich voor de aanwezige Biodiversiteit een effect zal kunnen voordoen. Het betreft minstens de plangebieden van Schansheide, Hoofdpoort en de onderzoeksruimte Mol Postel Zuid, uitgebreid met ~~de zone waar grondwaterstandswijzigingen van 10 cm of meer kunnen voorkomen gebaseerd op de resultaten van het grondwatermodel (discipline Water)~~ het studiegebied Water (2.8.1). Deze zone wordt indien relevant nog uitgebreid met de speciale beschermingszones, natuurgebieden en VEN-gebieden, natte natuurparels en EHS-gebieden, die overlappen met het studiegebied (illustratie 2.3). Het studiegebied is grensoverschrijdend.

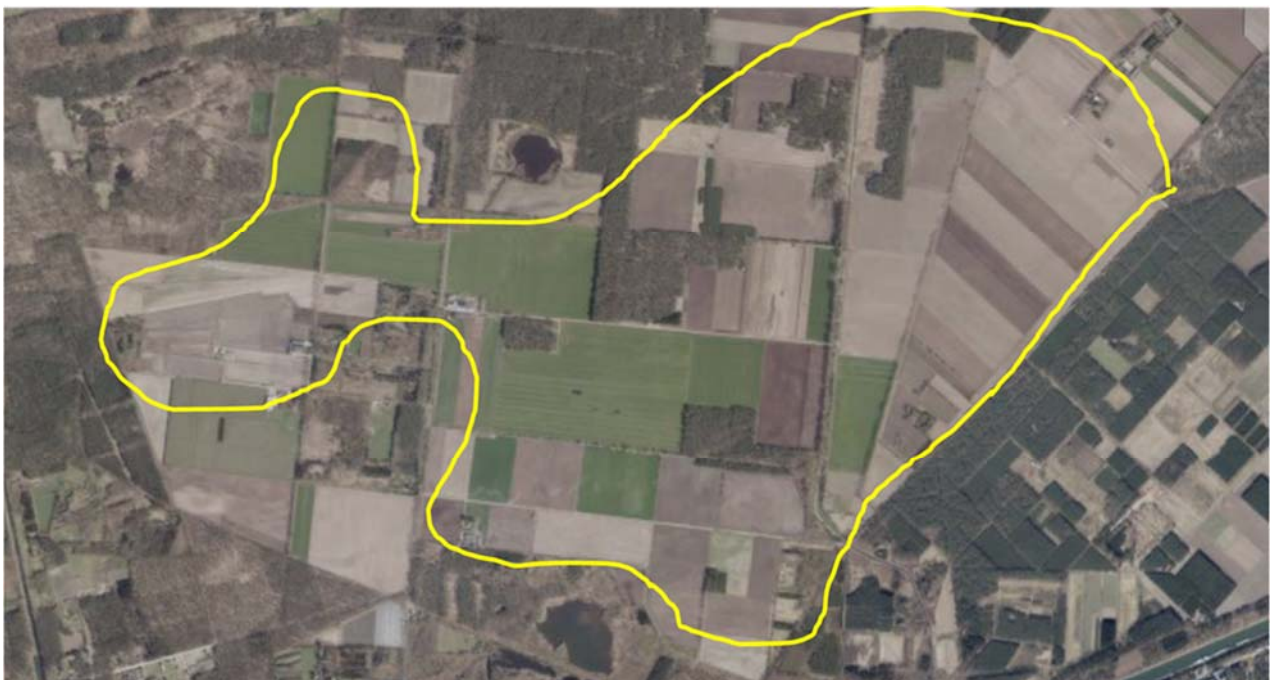
~~Illustratie 2.3: Studiegebied Biodiversiteit~~

2.9.2. METHODOLOGIE BESCHRIJVING REFERENTIESITUATIE

Figuur 2.3: Beschermingszones natuur

De werkelijke toestand op het terrein wordt beschreven. Hierbij wordt de meest recente beschikbare informatie gebruikt. Specifiek wordt gekeken naar:

- Beschermingen (SBZ, VEN, natuurreervaten, faunacorridors soortbeschermingsprogramma's, NNB Natuurnetwerk Brabant, natte natuurparels, EVZ ecologische verbindingzones) (figuur 2.3)
- Ecologische waarde:
  - BWK-versie 2, zoals beschikbaar op Geopunt.be: ecotoop waardering en habitats
  - BWK- en habitatkartering door INBO (2015 en 2016) van de drie stukken deelgebied 6 SBZ-H
  - Ambitie-beheertypekaart (natuurbeheerplan Noord-Brabant 2018)
- Soortenrijkdom: olijsting en beschrijving aanwezige soorten. Er zijn inventarisaties gebeurd voor bijzondere broedvogels en vleermuizen in een studiegebied van 800 ha in het gebied voor landbouw met beleidsmarginale ontginning in de onderzoeksruimte Mol Postel Zuid in 2017. Voor andere soorten worden de gegevens uit bestaande databanken opgevraagd.

Illustratie 2.5: Studiegebied inventarisatie bijzondere broedvogels en vleermuizen in het landbouwgebied in Mol Postel Zuid, gepland uitgevoerd in 2017

2.9.3. METHODOLOGIE EFFECTBEPALING EN –BEOORDELING

Voor onderstaande effectgroepen wordt een belangrijk effect verwacht binnen de discipline Biodiversiteit door het voorliggende plan. Er zal ook een passende beoordeling worden opgesteld in een apart hoofdstuk van het MER (conform artikel 36 van het Vlaams Natuurdecreet). Als aanvulling op de passende beoordeling en de beoordeling in de discipline Biodiversiteit, zal een natuurtoets opgemaakt worden. Aangezien het plangebied grenst aan Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN, Art. 17 Natuurdecreet) en dus (indirecte) schade hieraan niet uit te sluiten is, wordt een verscherpte natuurtoets opgesteld. Volgende Grote Eenheden Natuur in het VEN liggen in de onmiddellijke omgeving: aangrenzend GEN nr.324 De Maat-Den Deil-Buitengoor, deels in het studiegebied GEN nr. 314 De Ronde Put-Goorken en GEN nr. 403 De Lommelse Heidegebieden en Sahara.

De effectbepaling gebeurt voor de volgende onderdelen van het planinitiatief: vervangend ontginningsgebied aanduiden, landbouwbestemming geven aan bossen, natuurbestemming geven aan landbouwgronden, bestemmingsvoorschriften van het RUP Kanaalplas aanpassen, reserve ontginningsgebied schrappen en aanduiden natuurverweving. Vanuit dezelfde milieuaspecten wordt bijkomend nagegaan welke randvoorwaarden op hoofdlijnen aan de nabestemming Gemengd Open Ruimtegebruik in Mol Postel Zuid zouden moeten opgelegd worden.

A. Direct ruimtebeslag

Er wordt nagegaan welke oppervlaktes tijdelijk en permanent zullen ingenomen worden. Het absolute, kwantitatieve verlies aan waardevolle vegetaties en habitats wordt bepaald. De effectbeoordeling is afhankelijk van de ingenomen oppervlakte (relatief en absoluut), de ecologische waarde en zeldzaamheid van de ingenomen vegetaties. Creatie van nieuwe vegetaties en habitats wordt eveneens in rekening gebracht. Hierbij worden eventuele negatieve effecten van bebossing eveneens besproken. Bij de locatiekeuze van de puzzelstukken zal rekening gehouden worden met de potentiële natuurwaarde *of landbouwwaarde*, de ruimtebehoefte en het al dan niet aansluiten bij aangrenzende natuurzones of natuurverbindingen, *dan wel aangrenzende waardevolle landbouwpercelen of landbouwstructuren*.

Het verlies aan vegetaties kan indirect leiden tot verlies van fauna, door inname van leefgebied. Aanleg van nieuwe bossen kan anderzijds zorgen voor toename van fauna, door creatie van leefgebied. De creatie van nieuwe vegetaties, zoals bossen in voormalig open landbouwgebied, kan zowel zorgen voor verlies aan leefgebied van soorten van het open gebied als voor toename van leefgebied voor soorten van de bosranden. De beoordeling gebeurt op basis van het relatief belang (in waarde en oppervlakte) van de leefgebieden die zullen verdwijnen of gecreëerd worden en de waarde van de mogelijke soorten die verdwijnen of zich kunnen vestigen. De focus ligt daarbij op roofvogels, zangvogels van bossen/bosranden en weidevogels. De in het studiegebied voorkomende soorten waarvoor het vogelrichtlijngebied werd aangeduid, worden in elk geval besproken: boomleeuwerik, nachtzwaluw, zwarte specht en wespendif. De voorziene inventarisatie gebeurt in het broedseizoen, maar relevante, bestaande informatie over overwinteraars, pleisteraars en trekvogels wordt meegenomen (INBO advies 2007 bij aanduiding HAG).

B. Indirect verlies/wijziging vegetatie

De aanwezigheid van vegetaties kan wijzigen door een verandering in grondwaterstanden. De resultaten van de grondwatermodellering (zie discipline Water) zullen door de werkgroep Natuur Postel Zuid (INBO) vertaald worden naar effecten op vegetaties in SBZ-H (gebieden Den Diel en Koemook) via NICHE. Deze resultaten worden besproken in de discipline Biodiversiteit, in de passende beoordeling en in de verscherpte natuurtoets. Enkel voorspelde stijghoogteverschillen die aanleiding geven tot verandering van de gemiddelde hoogste, laagste of voorjaarsgrondwaterstand van 10 cm of meer worden beschouwd voor deze bespreking en beoordeling. De talrijke aannames en

foutenmarges in het grondwatermodel laten niet toe om kleinere veranderingen zinvol te beschouwen. Er wordt getoetst aan de NICHE-grenzen voor de grondwaterkarakteristieken per vegetatie/habitatype en, indien beschikbaar en afwijkend, de parameters van het gunstig abiotisch bereik voor (semi-)terrestrische habitattypen.

Voor de vegetaties in droogtegevoelige gebieden buiten SBZ-H zal de beoordeling niet gebeuren via een ecohydrologische modellering maar door een expertinterpretatie van de hydrogeologische modelresultaten in relatie tot de standplaatsvereisten van de voorkomende vegetaties.

Omzetten van stukken bos in landbouwgebied kan effect hebben op de grondwaterkwaliteit, grondwaterkwantiteit en emissies naar de lucht. Veranderingen in lucht en water geven mogelijks aanleiding tot veranderingen in vegetaties. Deze effecten worden kwalitatief besproken in de discipline Biodiversiteit als indirect verlies/wijziging van de vegetatie.

Wijziging in vegetatie kan indirect leiden tot enerzijds verlies van fauna en anderzijds meer mogelijkheden van fauna door verandering van het leefgebied. De ontginningsplassen komen in landbouwgebied waar nu vogels van weiden en akkers kunnen voorkomen. Ze zullen het element open water toevoegen, waar watervogels kunnen voorkomen. De effectbeoordeling is afhankelijk van de oppervlakte (relatief en absoluut), ecologische waarde en zeldzaamheid van de gewijzigde vegetaties en het belang van de eventuele leefgebieden. Indien grotere aantallen ganzen en andere watervogels worden verwacht die schade kunnen veroorzaken, dan wordt dit overgedragen aan de discipline Mens (wijziging agrarische bodemgeschiktheid).

C. Versnippering en barrièrewerking / Verlies natuurverbinding

Om het effect van versnippering en barrièrewerking na te gaan wordt gekeken naar eventuele onderbrekingen van trekroutes van o.a. vleermuizen. Er wordt gekeken of belangrijke ecologische verbindingen onderbroken worden door het plan. Daarbij is naast de vleermuizen en andere aanwezige zoogdieren, ook gladde slang een belangrijke toetssoort (gebaseerd op het SBP). Versnippering van leefgebieden wordt in kaart gebracht en ook randeffecten worden meegenomen. Deze effectgroep wordt kwalitatief besproken. Er zal aandacht zijn voor de natuurverbindingen NVB 1, NVB 79 en NVB 80 uit het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan Limburg.

D. Verstoring door geluid

Fauna kan hinder ondervinden van een toename in geluid. De geluidsbronnen in het gebied worden bepaald (recreatie, uitvoering werken, verkeer,...). De effectbepaling gebeurt in functie van de aanwezige soorten en de afstanden waarop deze hinder kunnen ondervinden door geluid en trillingen. Er wordt rekening gehouden met het geluid in de referentiesituatie, eventuele gewenning die kan optreden en uitwijkingskansen. Bij de effectbepaling wordt gebruik gemaakt van een inschatting van de geluidsniveaus bij ontginning en ten gevolge van recreatieve activiteiten. De beoordeling van de effecten zal gebeuren op basis van de hinder die de aanwezige soorten kunnen ondervinden (kwalitatief) waarbij de oppervlakte verstoord leefgebied bepaald wordt (kwantitatief).

E. Verstoring door licht

Deze effectgroep omvat alle effecten voor de aanwezige fauna ten gevolge van een wijziging van het natuurlijke stralingsniveau naar kunstmatige lichtbronnen. Aanleg van een nieuwe weg kan gepaard gaan met bijkomende verlichting. De beoordeling van de effecten zal gebeuren op basis van de hinder die de aanwezige soorten kunnen ondervinden (kwalitatief) waarbij de oppervlakte verstoord leefgebied bepaald wordt (kwantitatief).

F. Verstoring door beweging en visuele verstoring

Dit type verstoring omvat o.a. de verstoring door betreding (door recreatie) en gaat meestal gepaard met verstoring door geluid. De beoordeling van de effecten zal gebeuren op basis van de hinder die

de aanwezige soorten kunnen ondervinden (kwalitatief) waarbij de oppervlakte verstoord leefgebied bepaald wordt (kwantitatief).

2.9.4. EFFECTUITDRUKKING

Het effect wordt uitgedrukt in wijziging in oppervlakte:

- Oppervlakte vegetatie die verdwijnt/gecreëerd wordt
- Oppervlakte leefgebied dat verdwijnt/gecreëerd wordt
- Oppervlakte gewijzigde vegetatie (kwaliteitsverandering)
- Oppervlakte gewijzigd leefgebied (kwaliteitsverandering)
- Oppervlakte verstoord leefgebied (kwaliteitsverandering)
- Versnippering en barrièrewerking / verlies natuurverbinding

De waarde van deze oppervlaktes en de effectgroepen 'Versnippering en barrièrewerking' en 'verlies natuurverbinding' worden kwalitatief beschreven en beoordeeld op basis van een expert beoordeling.

2.9.5. BEOORDELINGSKADER

In tabel 2.6 wordt het beoordelingskader voor de discipline Biodiversiteit weergegeven. De effecten door verdroging en vernatting worden beoordeeld op basis van tabel 2.7, dit is het beoordelingskader dat ook in de voortoets van passende beoordeling in Kempense Meren I werd gebruikt.

De (specifieke) Europese natuurdoelen en het soortbeschermingsprogramma Gladde Slang (goedgekeurd 2016) worden als beoordelingskader gehanteerd in de Passende beoordeling (§2.12.2). Behoud van de natuurwaarden in VEN wordt als beoordelingskader gehanteerd in de verscherpte natuurtoets (§2.12.3).

De boscompensatiebalans (Bosdecreet) wordt besproken in het MER, maar niet als dusdanig beoordeeld. Dit is een wettelijke verplichting in de vergunningsfase. Het verlies en de uitbreiding van bos, als ecotoop, wordt uiteraard wel beoordeeld onder direct ruimtebeslag en versnippering en barrièrewerking. De interactie tussen juridische beschermingen en het ecotoopverlies (waardevolle/zeer waardevolle gebieden en minder waardevolle gebieden) wordt daarbij beschouwd.

Tabel 2.6: Beoordelingskader discipline Biodiversiteit

Effect	Score
Direct ruimtebeslag	
<u>Vegetatie</u> : Onherstelbare aantasting van een belangrijke oppervlakte waardevolle tot zeer waardevolle ecotopen binnen SBZ of VEN <u>Fauna</u> : Onherstelbare aantasting van het leefgebied of de leefomstandigheden van soorten uit de habitatrichtlijn of vogelrichtlijn.	-3
<u>Vegetatie</u> : Aantasting van een belangrijke oppervlakte waardevolle tot zeer waardevolle ecotopen buiten SBZ of VEN en/of aantasting van een beperkte oppervlakte waardevolle tot zeer waardevolle ecotopen binnen SBZ of VEN <u>Fauna</u> : Aantasting leefgebied of leefomstandigheden van soorten uit de habitat- of vogelrichtlijn.	-2
<u>Vegetatie</u> : Aantasting van een beperkte oppervlakte waardevolle tot zeer waardevolle ecotopen buiten SBZ of VEN. <u>Fauna</u> : Netto aantasting van de leefomstandigheden van wilde fauna of netto inkrimping van leefgebied.	-1
<u>Vegetatie</u> : Geen effecten op waardevolle habitats of de geringe effecten in deelzones heffen elkaar op. <u>Fauna</u> : Geen effecten op diersoorten of de geringe effecten in deelzones heffen elkaar op.	0
<u>Vegetatie</u> : Beperkte uitbreiding van waardevolle tot zeer waardevolle ecotopen (BWK). <u>Fauna</u> : Netto verbetering van de leefomstandigheden van wilde fauna of netto uitbreiding van hun leefgebied.	+1
<u>Vegetatie</u> : Belangrijke uitbreiding van waardevolle tot zeer waardevolle ecotopen buiten SBZ of VEN en/of beperkte uitbreiding van waardevolle tot zeer waardevolle ecotopen binnen SBZ of VEN. <u>Fauna</u> : Uitbreiding leefgebied of verbetering leefomstandigheden van soorten uit de habitat- of vogelrichtlijn.	+2
<u>Vegetatie</u> : Belangrijke uitbreiding van waardevolle tot zeer waardevolle ecotopen binnen SBZ of VEN. <u>Fauna</u> : Belangrijke uitbreiding leefgebied of cruciale verbetering leefomstandigheden van soorten uit de habitat- of vogelrichtlijn.	+3
Verstoring	
Aanzienlijke verstoring van gebieden of soorten.	-3
Matig negatieve verstoring van gebieden of soorten.	-2
Beperkt negatieve verstoring van gebieden of soorten.	-1
Geen of verwaarloosbare wijziging in de verstoring.	0
Beperkte of lokale buffering ten aanzien van bestaande verstoring van gebieden of soorten	+1
Lokale buffering ten aanzien van bestaande verstoring van kwetsbare gebieden/soorten of beperkte verbetering op diverse locaties	+2
Aanzienlijke buffering ten aanzien van bestaande verstoring van kwetsbare gebieden/soorten of aanzienlijke verbetering op diverse locaties	+3
Versnippering en barrièrewerking / Verlies natuurverbinding	
De ecologische infrastructuur wordt doorsneden, harde barrière voor belangrijke soorten, samenhang wordt op grote schaal aanzienlijk verstoord, permanente barrière of randeffecten; mogelijk aanzienlijke impact op waardevolle soorten/ecotopen.	-3
De ecologische infrastructuur wordt op één of diverse locaties doorsneden; harde barrière, samenhang wordt lokaal matig negatief verstoord (matig op bovenlokaal niveau), permanente barrière of randeffecten; mogelijk matige impact op soorten/ecotopen.	-2
De ecologische samenhang wordt beperkt negatief verstoord, beperkte impact op migratie, zachte barrière of barrièrewerking reeds aanwezig, tijdelijke barrière of negatieve randeffecten.	-1
Geen of verwaarloosbare wijziging in bereikbaarheid of samenhang.	0
Samenhang wordt beperkt verbeterd, beperkte mitigerende maatregelen ten aanzien van migratieknelpunten en/of randeffecten	+1

Effect	Score
Een aantal migratiebarrières worden opgeheven; samenhang wordt lokaal significant verbeterd, lokaal ontstaan nieuwe migratiemogelijkheden, negatieve randeffecten worden in belangrijke mate gemilderd.	+2
De ecologische infrastructuur wordt op diverse locaties verbonden, migratiebarrières worden opgeheven, samenhang wordt op grote schaal significant verbeterd, negatieve randeffecten worden opgeheven.	+3
Indirect verlies/wijziging vegetatie	
Permanente wijziging van de hydrologie van een standplaats/habitat van een waardevol, gevoelig natuurtype of soort	-3
Tijdelijke wijziging van de hydrologie van een standplaats/habitat van een waardevol, gevoelig natuurtype of soort of permanente beperkte wijziging van de standplaats van een gevoelig waardevol natuurtype of soort	-2
Beperkte wijziging van de hydrologie op een locatie met beperkte natuurwaarde	-1
Geen of verwaarloosbare wijziging van de hydrologie of kortdurende, lokale wijziging van de standplaats van een weinig gevoelig natuurtype of soort	0
Beperkt herstel van de standplaatskenmerken in overeenstemming met de ecologische potentie van de locatie	+1
Significant lokaal herstel van de standplaatskenmerken in overeenstemming met de ecologische potentie van de locatie	+2
Globaal significant herstel van standplaatskenmerken in overeenstemming met de ecologische potentie van de locatie	+3

Tabel 2.7: Beoordelingskader voor verdrogingseffecten en vernattingseffecten

Grondwater-standsverlaging	Niet kwetsbare ecotopen	Geïsoleerde kwetsbare of zeer kwetsbare ecotopen	(Zeer) kwetsbare ecotopen binnen voorlopige zoekzones	Kwetsbare ecotopen binnen SBZ-H of VEN	Zeer kwetsbare ecotopen binnen SBZ-H of VEN
0,10 - 0,25 m	0	-1	-1	-2	-3
0,25 - 0,50 m	0	-1	-2	-3	-3
> 0,50 m	0	-2	-3	-3	-3

Het nulalternatief in Zilvermeer en Schansheide werd beoordeeld in hoofdstuk 11 van het plan-MER Kempense Meren I. Als deze ontginningsgebieden niet geschrapt worden, maar effectief ontgraven worden, zijn er directe verliezen van 47 ha waardevol tot zeer waardevolle ecotopen vooral langs het kanaal Dessel-Kwaadmechelen en bovendien gaan meerdere waardevolle elementen (KLE's en waardevolle graslandjes) in Schansheide verloren. Door indirecte effecten via grondwater zou een significant negatief effect optreden op de populatie groenknolorchis en op vochtige habitats in het oosten van Buitengoor-Meergoor.

Bij de studie van effecten van de ontginning op natuur (habitats) noordelijk van het kanaal Bochoolt-Herentals, de vogelrichtlijnsoorten en (soortenbeschermingsplan) gladde slang is de zandontginning in Lommel (Russendorp) opgenomen in de referentiesituatie als uitgevoerd.

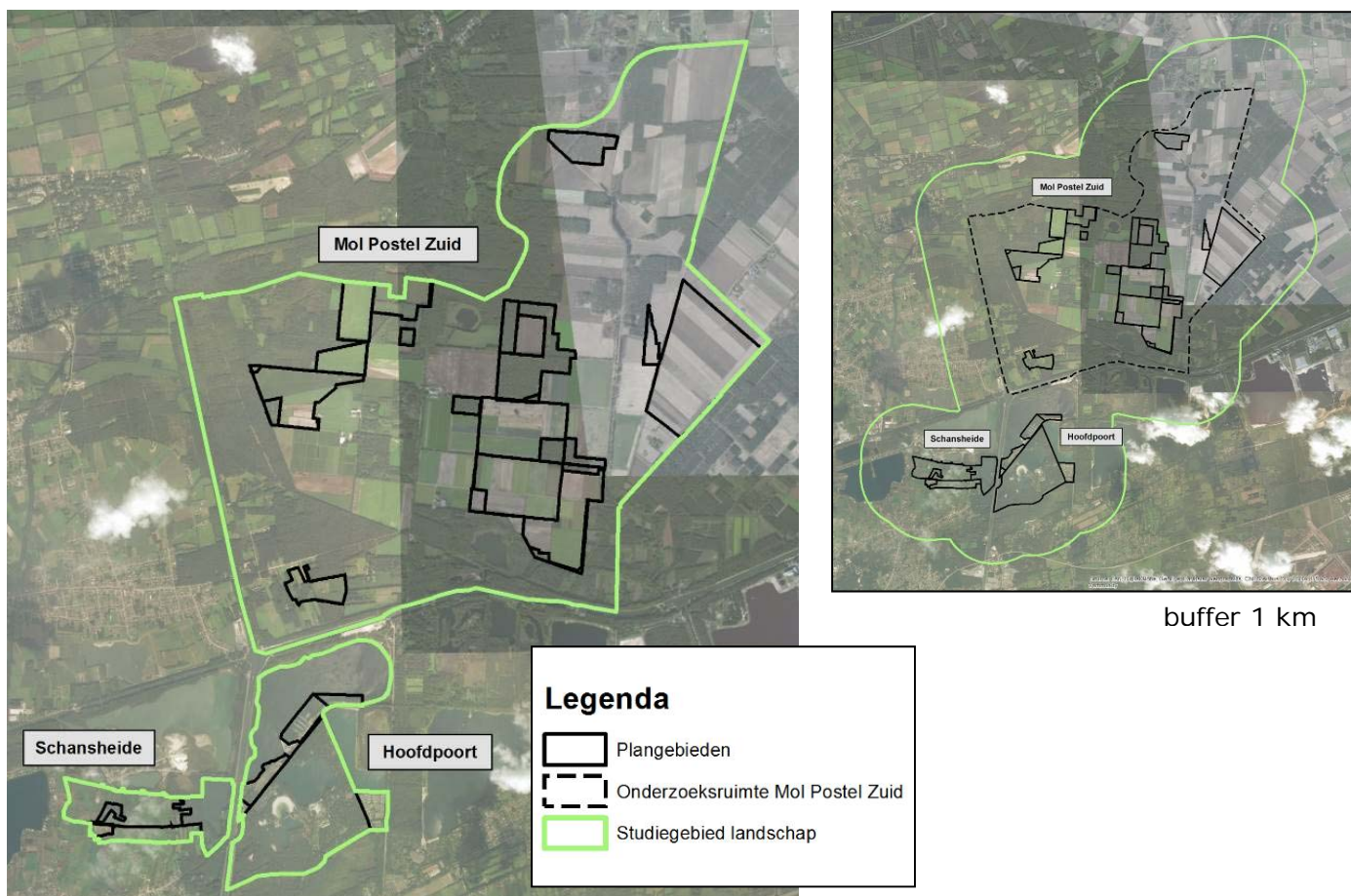
2.10. Discipline Landschap, erfgoed en archeologie

2.10.1. AFBAKENING STUDIEGEBIED

Figuur 2.4: Beschermingszones landschap

Het studiegebied omvat de plangebieden van Schansheide, Hoofdpoort en de onderzoekruimte Mol Postel Zuid (**Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**, illustratie 1.1 en illustratie 1.2), uitgebreid met overlappende relevante landschappelijke zones (ankerplaatsen, beschermde landschappen) (figuur 2.4) en de zone waarbinnen wijzigingen visueel waarneembaar zijn (illustratie 2.). Door het grote aandeel boscompartmenten en lokaal KLE's omvatten de plangebieden en de onderzoeksruimte deze visuele invloedzone meestal voldoende. Enkel over de Kanaalplas ten noorden van Hoofdpoort zijn planonderdelen duidelijk van verder buiten plangebied of onderzoeksruimte zichtbaar. Bij de analyse in het milieueffectenonderzoek wordt de visuele invloedzone nauwkeurig afgebakend.

Voor de beschrijving van de referentiesituatie is gefocust op de plangebieden en onderzoeksruimte met een extra buffer van 1 km en de onmiddellijke omgeving daarvan (illustratie 2.).

Illustratie 2.6: Studiegebied Landschap en de perimeter binnen de 1 km buffer voor de beschrijving van de referentiesituatie

2.10.2. METHODOLOGIE BESCHRIJVING REFERENTIESITUATIE

Het landschap wordt op drie niveaus beschreven op basis van bestaande informatie:

- Macroschaal (traditionele landschappen, streekkenmerken);
- Mesoschaal (inventaris landschappelijk erfgoed, herkenbare elementen traditioneel landschap, cultuurhistorie landschapskenmerkenkaart, landschapsontwikkeling aan de hand van historische kaarten en luchtfoto's, beschermde landschappen);
- Microschaal (beschermde monumenten, inventaris bouwkundig erfgoed, archeologische vondsten – Centraal Archeologische Inventaris, gebieden waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt, Digitaal HoogteModel Vlaanderen II).
- Historische kaarten gecombineerd met luchtfoto's en het Digitaal Hoogte Model (DHMVII-DTM) om de evolutie van het landschap te doorgronden, ene en inschatting te maken van het archeologisch potentieel en eventuele verstoringen.

2.10.3. METHODOLOGIE EFFECTBEPALING EN –BEOORDELING

Om de effecten op het landschap te kunnen beoordelen wordt het plan en haar alternatieven op macro-, meso- en microschaal beoordeeld. De effecten worden kwalitatief beschreven en beoordeeld op basis van een experten beoordeling.

De beoordeling gebeurt aan de hand van de volgende criteria. Deze indeling in criteria betekent echter zeker niet dat deze aspecten los van elkaar staan.

De scores kunnen niet worden opgeteld en dienen samen met de beschrijving van de effecten te worden gelezen. Effecten op macroschaal hebben een hoger gewicht dan effecten op mesoschaal, die op zich zwaarder wegen dan effecten op microschaal.

De effectbepaling gebeurt voor de volgende onderdelen van het planinitiatief: vervangend ontginningsgebied aanduiden, landbouwbestemming geven aan bossen, natuurbestemming geven aan landbouwgronden, bestemmingsvoorschriften van het RUP Kanaalplas aanpassen, reserve ontginningsgebied schrappen en aanduiden natuurverweving. Vanuit dezelfde criteria wordt bijkomend nagegaan welke randvoorwaarden op hoofdlijnen aan de nabestemming Gemengd Open Ruimtegebruik in Mol Postel Zuid zouden moeten opgelegd worden.

A. Visueel-ruimtelijke kenmerken

Om de effecten op de beeldwaarde van het landschap (landschapsbeeld) te bepalen zal voornamelijk de invloed op de mate van openheid en beslotenheid onderzocht worden, met de wijze van zichtbegrenzing en de al dan niet geïsoleerde ligging van ingrepen.

Voor de effectgroep landschapsbeleving worden de effecten onderzocht op de mate van ruimtelijke afwisseling, informatiewaarde, groen karakter en rust. Zo worden gebouwen doorgaans niet in natuur- of bosgebied verwacht. In deze effectgroep wordt vooral de visuele belevingswaarde voor de zachte dagrecreant op de fiets of te voet beoordeeld.

B. Cultuurhistorische en natuurhistorische waarden

De verschillende alternatieven kunnen beslag leggen of een impact hebben op cultuurhistorisch waardevolle ruimtes of gebouwen. In de beschermingsdossiers in deze omgeving wordt ook het belang van de natuurhistorische waarden benadrukt. Deze worden in deze discipline expliciet ook als erfgoedwaarde beschouwd, naast hun beoordeling in de discipline Biodiversiteit. Om de significantie van de effecten te bepalen wordt behalve de graad van degradatie (vernietiging, aantasting, beïnvloeding ensemble en contextwaarde) ook de waarde of de potentiële aanwezigheid van het erfgoed zelf ingeschat met de graad van bescherming, de ouderdom, de gaafheid, de staat, de zeldzaamheid en de ensemblewaarde.

C. Archeologische waarden

Grondwerken kunnen aantasting veroorzaken van zowel bekende als van onbekende, maar potentieel aanwezige archeologische waarden. Bij een aantasting van de archeologische waarden is het effect steeds negatief. Zelfs bij een opgraving waarbij de archeologische resten worden geregistreerd en omgezet in een papieren archief gaat er een deel van de informatie verloren vermits er op het terrein altijd keuzes gemaakt moeten worden. Dit zal verder onderzocht worden op projectniveau

2.10.4. EFFECTUITDRUKKING

De effecten worden kwalitatief beschreven en beoordeeld op basis van een expert beoordeling. Volgende effectgroepen worden besproken:

- Visuele kenmerken
- Cultuurhistorische- en erfgoedwaarden
- Archeologische waarden

2.10.5. BEOORDELINGSKADER

In tabel 2.8 is een overzicht gegeven van het beoordelingskader voor de discipline Landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie.

Tabel 2.8: Beoordelingskader voor de discipline Landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie

Effect	Score
Wijziging visueel-ruimtelijke kenmerken	
Zeer significante aantasting van de beeldwaarde en/of de belevingswaarde van het landschap	-3
Significante aantasting van de beeldwaarde en/of de belevingswaarde van het landschap	-2
Beperkte aantasting van de beeldwaarde en/of de belevingswaarde van het landschap	-1
Verwaarloosbare aantasting van de beeldwaarde en/of de belevingswaarde van het landschap	0
Beperkte versterking van de beeldwaarde en/of de belevingswaarde van het landschap	+1
Significante versterking van de beeldwaarde en/of de belevingswaarde van het landschap	+2
Zeer significante versterking van de beeldwaarde en/of de belevingswaarde van het landschap	+3
Wijziging cultuurhistorische en natuurhistorische erfgoedwaarden	
De cultuurhistorische en natuurhistorische waarden verdwijnen volledig uit het landschap	-3
Lokaal verdwijnen cultuurhistorische en natuurhistorische waarden uit het landschap	-2
De cultuurhistorische en natuurhistorische waarden worden minder zichtbaar in het landschap	-1
Geen wezenlijke verandering van de cultuurhistorische en natuurhistorische waarden	0
De cultuurhistorische en natuurhistorische waarden worden beter zichtbaar in het landschap	+1
Lokaal worden cultuurhistorische en natuurhistorische waarden hersteld	+2
In het volledige studiegebied worden de cultuurhistorische en natuurhistorische waarden hersteld	+3
Wijziging archeologische waarden	
Waardevolle archeologische sites worden volledig vernietigd of aangetast	-3
Waardevolle archeologische sites worden gedeeltelijk vernietigd of aangetast	-2
De mogelijkheid bestaat dat waardevolle archeologische sites worden vernietigd of aangetast	-1
Geen wezenlijke verandering van de toestand van de archeologische sites	0

Het nulalternatief in Hoofdpoort en Schansheide werd beoordeeld in hoofdstuk 11 van het plan-MER Kempense Meren I. Als de ontginningsgebieden hier niet geschrapt worden, maar effectief ontgraven worden, gaat ter hoogte van Schansheide een landschappelijk zeer waardevol gebied verloren (ankerplaats). Dit gaat gepaard met een verlies aan landschapshistorische waarde (historisch stabiele graslanden, wegenpatroon en perceelstructuur) en aan visuele waarde door verlies van het kleinschalige coulissenlandschap.

2.11. Discipline Mens

2.11.1. AFBAKENING STUDIEGEBIED

Voor de beschrijving en evaluatie van de effecten op de mens wordt het studiegebied afgebakend in functie van de mensen die enige invloed kunnen ondervinden van het plan en haar alternatieven, op korte of lange termijn. Het betreft het gebied waarbinnen de geplande ingrepen en de effecten van de ingrepen op het vlak van ruimtelijke functies merkbaar zijn. Daarvoor nemen we de plangebieden Schansheide, Hoofdpoort en de onderzoeksruimte Mol Postel Zuid (**Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**, illustratie 1.1 en illustratie 1.2), uitgebreid met de ~~contour van grondwaterstandsverandering van 10 cm of meer vanuit het grondwatermodel~~ het studiegebied Water (zie illustratie 2.2). Het studiegebied is grensoverschrijdend. Het studiegebied voor mobiliteit zal zich beperken tot de parking van het Zilvermeer en de Zilvermeerlaan tussen de ingang van het Zilvermeer en de Parking. Het planvoornemen omvat een optimalisatie van de recreatieve functie van de Hoofdpoort, geen uitbreiding. Het grondverzet voor de kwartszandontginningen is intern (dekgronden worden plaatselijk opzijgezet en teruggeplaatst in de afwerking na delfstofwinning). De gewonnen delfstof wordt via leidingen naar de fabriek gevoerd. De vervangende ontginningsgebieden zullen voor continuïteit in de afvoer van het eindproduct zorgen vanaf de fabriek, niet voor een verhoging. Er wordt niet uitgegaan van heraanvulling met extern aangevoerd materiaal van de ontginningsplassen. Er zijn dus vanwege het planvoornemen geen mobiliteitseffecten te verwachten in een ruimere omgeving.

2.11.2. METHODOLOGIE BESCHRIJVING REFERENTIESITUATIE

Volgende aspecten worden besproken in de referentiesituatie voor de discipline Mens

- toestand landbouw (landbouw opbrengst en landbouw organisatorisch): voor de plangebieden van het plan-MER zijn minstens de gegevens nodig van bedrijfsgrootte, bedrijfstypes, teelten, economische bedrijfsomvang en een actuele landbouwwaarderingskaart.
- In de Nota Landbouw (2017, in het kader van PRUP Kempense Meren II) worden heel wat gegevens het landbouweffectrapport (LER) van 2010 geactualiseerd, specifiek vanuit de invalshoek van de voorgestelde zones voor vervangend ontginningsgebied in dit plan.
- (drink)waterwinningen en beschermingszones. Dit wordt afgestemd waar nodig met de discipline Water.
- grote nutsleidingen op kaart: Fluxys – gasleidingen: Mol Postel Zuid (DN 250 mm) en Schansheide (DN 300 mm) en Elia – hoogspanningslijnen, globale veiligheidsafstanden.
- recreatie
- mobiliteit i.v.m. verlegde Zilvermeerlaan

2.11.3. METHODOLOGIE EFFECTBEPALING EN –BEOORDELING

De effectbepaling gebeurt op basis van de hieronder beschreven milieueffecten voor de volgende onderdelen van het planinitiatief: vervangend ontginningsgebied aanduiden, landbouwbestemming geven aan bossen, natuurbestemming geven aan landbouwgronden, bestemmingsvoorschriften van het RUP Kanaalplas aanpassen, reserve ontginningsgebied schrappen en aanduiden natuurverweving. Vanuit dezelfde milieueffecten wordt bijkomend nagegaan welke randvoorwaarden op hoofdlijnen aan de nabestemming Gemengd Open Ruimtegebruik in Mol Postel Zuid zouden moeten opgelegd worden.

A. Effect op landbouw

Het effect op de landbouw wordt op verschillende aspecten onderzocht:

- Inname landbouwgrond

Door het plan zal landbouwgrond verloren gaan op de ene plaats en bijkomen op een andere plaats. Bij de beoordeling van de inname ten opzichte van de planologische referentiesituatie, zal rekening gehouden worden met de voorziene beleids marge voor vervangend ontginningsgebied en voor de

noodzakelijke buffering van Europese natuur. Ook de timing en fasering in de uitvoering (zie §1.3.4) van de ontginning wordt mee beschouwd. Er is geen inname van landbouwgrond op Nederlands grondgebied. De gewijzigde bereikbaarheid van landbouwgronden gelegen aan de overzijde van de ontginningsplassen ten opzichte van de bedrijfszetels, wordt bestudeerd op grove schaal, als afgeleid effect van inname. In de inspraak wordt aandacht gevraagd voor de zuidkant van het landbouwgebied tussen Diel en Luyksgestel. Een gedetailleerder effectstudie daarvan moet in de project-MER voor de ontginning gebeuren.

- **Wijziging agrarische bodemgeschiktheid**

Door de planwijzigingen zullen andere locaties aangeduid worden als landbouwgrond. De bodem op deze locaties zal meer of minder geschikt zijn voor landbouw. De verschillen worden opgelijst. Daarnaast kunnen de voorziene ingrepen een effect hebben op de bodemgeschiktheid (vb. door vernatting of verdroging) of door verstrenging van voorschriften (bv. bemestingsnormen). Het effect wordt ingeschat o.b.v. de besproken effecten bij de disciplines Bodem en Water. Er wordt wel vermeden om een dubbele beoordeling in zowel discipline Bodem als discipline Mens te geven. Dit effect wordt ook voor het Nederlandse deel van het studiegebied besproken.

De impact op bedrijfsvoering wordt uitvoerig bestudeerd in het landbouwonderzoek ten behoeve van de Inrichtingsnota. De VLM heeft echter geen gegevens beschikbaar om deze effecten ook op Nederlands grondgebied te bestuderen. Relevante aspecten die de inname in ha of de verschillen in bodemgeschiktheid nuanceren, worden overgenomen in deze discipline Mens.

B. Effect op drinkwaterwinnings

Het effect van de planologische wijzigingen op de werking van drinkwaterwinnings op Belgisch grondgebied wordt beschreven: zowel via grondwater als via de bestemmingswijzigingen in Schansheide. Er wordt nagegaan hoe de drinkwaterwinnings op Nederlands grondgebied in de randvoorwaarden van het grondwatermodel zijn opgenomen zodat hun effecten voldoende aan bod komen.

C. Effect op recreatie

Het effect van het plan op recreatie en recreanten wordt beschreven. Het gaat hierbij om wandelaars en fietsers, bezoekers van de Hoofdpoot (o.a. het Zilvermeer) en verblijfsrecreanten. Hierbij wordt gefocust op recreatiebeleving en recreatiezekerheid. De mogelijke impact op recreatieroutes van de ontginningen wordt op grove schaal geëvalueerd. Een gedetailleerder effectstudie daarvan moet in de project-MER voor de ontginning gebeuren.

D. Geluidseffecten - hinder

Geluidseffecten worden kwalitatief besproken voor het vervangend ontginningsgebied in Mol Postel Zuid en voor recreatieve activiteiten in Hoofdpoot. De bevindingen worden overgedragen aan de discipline Biodiversiteit (verstoring fauna).

Er werd in plan-MER Kempense Meren I verwacht dat de geluidsproductie van de ontginning beperkt zal zijn. Het witzand wordt immers per leiding naar de bestaande fabriek gevoerd. Bijgevolg zal het niet nodig zijn om een volledige discipline geluid op te nemen. Tijdelijk (droog) grondverzet bij de terreinvoorbereiding en de afwerking van de groeve zal ook voor verhoogde geluidsniveaus zorgen. Er wordt kwalitatief nagegaan of hier effecten bij de receptordisciplines Biodiversiteit (fauna) en Mens te verwachten zijn. In de inspraak wordt hier in de plan-MER al aandacht voor gevraagd. Een diepgaander bespreking hiervan zal in een project-MER gebeuren.

E. Effect op oversteekbaarheid en relaties voor voetgangers en fietsers

De enige ingreep met een mogelijk effect op mobiliteit zal het verleggen van de Zilvermeerlaan zijn. Er wordt slechts een deel van het traject van de laan verlegt. Er zijn geen wijzigingen aan de aansluiting op de brug over het kanaal richting Sluis of aan de aansluiting op de N136. Deze ingreep

zal vooral van belang zijn voor de oversteekbaarheid. In het plan-MER zal de effectstudie mobiliteit daarom beperkt blijven tot het bespreken van de oversteekbaarheid van de Zilvermeerlaan ter hoogte van de parking van het Zilvermeer. Na de verlegging zal een nieuw circulatie ontstaan voor voetgangers en fietsers van en naar de hoofdingang van het domein Zilvermeer. Deze relaties worden ook onderzocht.

De ontsluitingssituatie voor landbouw en recreanten nabij de vervangende ontginningsgebieden wordt bij inname landbouwgrond besproken.

F. Effect op externe veiligheid

Er zijn geen bestaande Seveso-inrichtingen gelegen binnen het plangebied;
Het plangebied is niet gelegen binnen de consultatiezone van een bestaande Seveso-inrichting;
Het inplanten van nieuwe Seveso-inrichtingen in het plangebied is niet mogelijk, aangezien er geen bedrijvigheid aanwezig of gepland is binnen het plangebied.

Bijgevolg dient er geen ruimtelijke veiligheidsrapport te worden opgemaakt.

G. Effect op gebruiksfunctie infrastructuur

In het ruimtelijk onderzoek wordt nagegaan of er voor de Fluxys gasleidingen een overdruk kan voorzien worden binnen het ontwerpplan (overdruk enkelvoudige leiding). Er zal melding gemaakt worden dat de wettelijke erfdienstbaarheden van toepassing zijn. Een gelijkaardig onderzoek wordt gevoerd met betrekking tot de hoogspanningsleidingen.

De plangebieden Hoofdpoort en Schansheide grenzen aan het Kanaal Dessel-Kwaadmechelen. Er moet rekening gehouden worden met de ligging van de reservatiestroken langs de waterwegen. De diepte van de reservatiestroken is afhankelijk van kanaal tot kanaal en moet in samenspraak met De Vlaamse Waterweg nv bepaald worden. Deze kan soms groter zijn dan de indicatieve reservatiestrook op het gewestplan. De Vlaamse Waterweg nv vraagt om deze functionele reservatiestroken ook planologisch te verankeren via dit ruimtelijke uitvoeringsplan. Er zal verder onderzocht worden of deze reservatiestroken invloed hebben op de toekomstige bestemmingen van het RUP en/of het een meerwaarde is deze planologisch te verankeren.

Als uit dit onderzoek van deze voorwaarden van leidingen en reservatiestroken geen wezenlijke aanpassingen van het planvoornemen volgen, dan zijn ze voor de effectbeoordeling niet relevant. Indien, wel dan wordt het richtlijnenboek Mens-ruimtelijke aspecten gevolgd voor de effectbeoordeling.

2.11.4. EFFECTUITDRUKKING

- Ruimtebeslag: verlies aan landbouwgrond (ha)
- Wijziging geschiktheid landbouwgrond (kwalitatief)
- Effect op drinkwaterwinningen (kwalitatief)
- Recreatie (kwalitatief)
- Geluidseffecten
- Oversteekbaarheid (veiligheid) voor voetgangers (kwalitatief)
- Relaties voor voetgangers en fietsers (kwalitatief)
- Gebruiksfunctie infrastructuur (indien relevant: kwalitatief)

2.11.5. BEOORDELINGSKADER

In tabel 2.9 wordt het beoordelingskader voor de discipline Mens weergegeven.

Het nulalternatief in Zilvermeer en Schansheide werd beoordeeld in hoofdstuk 11 van het plan-MER Kempense Meren I. Als deze ontginningsgebieden niet geschrapt worden, maar effectief ontgraven worden, gaat de recreatieve trekpleister verloren die het domein Zilvermeer is en die mee de kern vormt van de toeristische regio Kempense Meren.

Tabel 2.9: Beoordelingskader discipline Mens

Score	Recreatie	Landbouwinname	Wijziging bodemgeschiktheid voor landbouw	Drinkwater winning	Wijziging oversteekbaarheid	Wijziging relaties voetgangers en fietsers	Geluidseffecten - hinder
+3	Zeer significante stijging van oppervlakte voor recreatie en van aanbod en kwaliteit voorzieningen voor recreatie	Toename van > 20% aan landbouwgrond binnen de onderzoeksruimte	Aanzienlijke toename weinig geschikte gronden		Oversteekvrije verplaatsing	Nieuwe belangrijke relatie mogelijk gemaakt	
+2	Significante stijging van oppervlakte en van aanbod en kwaliteit voorzieningen	Toename van 10-20% aan landbouwgrond binnen de onderzoeksruimte	Matige toename weinig geschikte gronden	Toename bedrijfszekerheid	Sterke toename oversteekbaarheid	Belangrijke verkorting van looptijd of rijtijd	
+1	Beperkte stijging van oppervlakte en van aanbod en kwaliteit voorzieningen	Toename van < 10% aan landbouwgrond binnen de onderzoeksruimte	Beperkte toename weinig geschikte gronden		Beperkte toename oversteekbaarheid	Vlottere relatie	
0	Geen of verwaarloosbare verandering en van aanbod en kwaliteit voorzieningen	Geen wijziging	Geen wijziging	Geen wijziging	Geen wijziging	Geen wijziging	Geen effecten
-1	Beperkte van oppervlakte en van aanbod en kwaliteit voorzieningen	Afname van < 10% aan landbouwgrond binnen de onderzoeksruimte	Beperkte toename geschikte gronden		Beperkte verslechtering oversteekbaarheid	Minder vlotte relatie	Tijdelijke en beperkte toename geluid bij receptoren
-2	Significante daling van oppervlakte en van aanbod en kwaliteit voorzieningen	Afname van 10-20% aan landbouwgrond binnen de onderzoeksruimte	Matige toename geschikte gronden	Afname bedrijfszekerheid	Sterke verslechtering oversteekbaarheid	Lange omlooptijd of omrijtijd	Langdurige beperkte toename geluid bij receptoren
-3	Zeer significante daling van oppervlakte en van aanbod en kwaliteit voorzieningen	Afname van > 20% aan landbouwgrond binnen de onderzoeksruimte	Aanzienlijke toename geschikte gronden		Oversteken wordt onmogelijk	Ontstaan belangrijke barrière / verdwijnen relatie	Hinderlijke toename geluid bij receptoren

2.12. *Passende beoordeling en Verscherpte natuurtoets*

Voor de plangebieden in onderzoeksruimte Mol Postel Zuid zal een passende beoordeling gemaakt worden. Mogelijke schade aan VEN-gebied wordt beschreven in de verscherpte natuurtoets. In het plan-MER Kempense Meren I werd een uitgebreide voortoets van Passende beoordeling uitgevoerd voor het nulalternatief ontginning in Zilvermeer en Schansheide en voor verschillende locatiealternatieven (microzones) van het vervangend ontginningsgebied in Mol Postel Zuid.

Op basis van de voortoets uit Kempense Meren I en gezien de aard van de bijkomende planonderdelen in Kempense Meren II, kan een betekenisvolle aantasting van de Europese natuurdoelen nu niet uitgesloten worden, dus moet een passende beoordeling opgemaakt worden. Intussen zijn de Europese natuurdoelen ook goedgekeurd (§1.5.3), zodat een passende beoordeling uitgevoerd kan worden.

2.12.1. VOORTOETS VAN PASSENDE BEOORDELING KEMPENSE MEREN I

De besluiten van de voortoets voor het nulalternatief en voor de verschillende microzones voor het vervangend ontginningsgebied worden opnieuw getoetst. Bij het nulalternatief en bij een aantal microzones of combinaties van microzones werden significant negatieve effecten op habitats verwacht, door indirecte grondwatereffecten. In de voortoets van passende beoordeling zijn volgende randvoorwaarden geformuleerd die ervoor moeten zorgen dat significante effecten op speciale beschermingszones moeten worden uitgesloten:

- aanpassen perimeter met het oog op behoud van geïsoleerde bossen in vogelrichtlijngebied of verschuiving van bos,
- vermijden grondwatereffecten in habitatrictlijngebied deelgebied 13 Riebos,
- gebiedsgerichte randvoorwaarden en milderende maatregelen per microzone: behoud bos op landduinen, omleggen Postels Vaartje, oostgrens zone opschuiven om grondwatereffecten op Riebos te vermijden, grens zone verleggen om inname van habitatrictlijngebied vermijden, met name langs Postels Vaartje.

2.12.2. PASSENDE BEOORDELING KEMPENSE MEREN II

In de passende beoordeling zal beargumenteerd worden waarom de habitattypes, de soorten en de Europese natuurdoelen van de habitat- en vogelrichtlijngebieden binnen of in de omgeving van het plangebied al dan niet aangetast worden door het plan. Het gaat niet enkel over de effecten die met zekerheid zullen optreden, maar eveneens over de kans dat een **betekenisvolle aantasting** van de natuurlijke kenmerken kan worden veroorzaakt met mogelijke effecten op de habitats en soorten.

De effecten worden bekeken op de vogelsoorten van het SBZ-V, de soorten en habitats van het SBZ-H en de potenties voor habitats binnen de voorlopige zoekzones (VZZ 0.2). Een zoekzone geeft per Europees te beschermen soort en per Europees te beschermen habitat de perimeter aan die gevrijwaard wordt met het oog op het optimaal plaatsen van de Europese natuurdoelen voor de betrokken speciale beschermingszone. De zoekzone maakt volgens het wettelijk kader deel uit van de richtkaarten die een onderdeel zijn van de Managementplannen Natura 2000. De zoekzones zullen evolueren bij elke nieuwe versie van het Managementplan Natura 2000 binnen eenzelfde cyclus van zes jaar. Omdat de zoekzones een belangrijk instrument en hulpmiddel zijn voor wat betreft de realisatie van de Europese natuurdoelen, wordt in afwachting van de Managementplannen Natura 2000 gewerkt met de zogenaamde voorlopige zoekzones VZZ 0.2 (september 2015). Deze zijn momenteel het best beschikbare afwegingskader.

In eerste instantie zal in de passende beoordeling een overzicht worden gegeven van de soorten en habitats waarvoor het SBZ-H 'Valleigebieden van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en

heiden' en het SBZ-V 'De Ronde Put' werd aangewezen. Er zal aangegeven worden welke soorten en habitats aanwezig zijn binnen het plangebied. Voor de deelgebieden van het SBZ-H zal de meest recente kartering van de habitats en de lokale staat van instandhouding gebruikt worden die in 2015 en 2016 opgemaakt werd door het INBO. Vervolgens wordt een overzicht gegeven van de Europese natuurdoelen en waaraan de effecten van het plan getoetst zullen worden.

Doelstellingen

Voor het plan relevante doelstellingen in deelgebied 6 van het SBZ-H en in het SBZ-V zijn in grijswaarde aangegeven in tabel 2.3. De doelstellingen voor deelgebied 13 van het SBZ-H zijn weergegeven in tabel 2.4.

Tabel 2.3: Europese natuurdoelen voor het SBZ-V en (overlappend) het deelgebied 6 van het SBZ-H

Habitats		Oppervlakte-doelstelling
Natuurcluster Droge zandgronden met bos- en heidevegetaties		
9190 en 9120	Overlap SBZ-H en SBZ-V	Actueel 77 ha doen toenemen naar 654 ha, met als richtwaarde voor bosuitbreiding 124 ha
	Zuiver SBZ-V	Actueel 117 ha doen toenemen naar 817-917, door omvorming van 700-800 ha
		Minstens 3 boskernen groter dan 150 ha
2310 en 2330		Toename tot 8 ha door omvorming in complex met 4030 (en 9190)
4030	SBZ-H & SBZ-V	Toename van 13 + 15 ha tot 31 ha door omvorming
Gladde slang	SBZ-H & SBZ-V	Uitbreiding in deelgebied 6 tot meer dan 50 adulte dieren in mozaiek van droge open terreinen (totaal >50 ha)
Vleermuizen	SBZ-H & SBZ-V	Instandhouding aanwezige populaties
Boomleeuwerik	SBZ-H & SBZ-V	Behoud of uitbreiding huidige populatie (12-15 paren)
Nachtzwaluw	SBZ-H & SBZ-V	Behoud of uitbreiding huidige populatie (1-3 paren)
Zwarte specht	SBZ-H & SBZ-V	Behoud of uitbreiding huidige populatie (10-15 paren)
Wespendief	SBZ-H & SBZ-V	Behoud of uitbreiding huidige populatie (ca. 2 paren)
Natuurcluster rivierlandschap, laagveenmoerassen en moerasvogels		
91E0	SBZ-H & SBZ-V	Behoud actuele oppervlakte 36 ha
3150	SBZ-H & SBZ-V	Toename 3 ha vennen door herinrichting vis- en recreatievijvers
6430	SBZ-H & SBZ-V	Behoud actuele oppervlakte 3 ha
<i>geen relevante soorten</i>		
Natuurcluster vochtige heide en verlandingsvegetaties		
4010 en 7150	SBZ-V & SBZ-H	Omvorming van 38 ha zodat totaal 73 ha wordt : Koemook en Ronde Put verbinden
3130	SBZ-V	Toename van 29 ha tot minimaal 36 ha door omvorming
Heikikker		Populatie in Koemook behouden met toename aantallen
Rugstreeppad		Behoud populatie in Ronde Put en Koemook met toename aantallen
Poelkikker		Behoud actuele populatie tussen Ronde Put en Koemook

Droge zandgronden zijn kenmerken voor deelgebied 6 van het SBZ-H. Op deze droge zandgronden zijn droge bossen (habitat 9190 oude eikenbossen op zandgrond en 9120 Eiken-beukenbossen op iets rijkere bodem) qua oppervlakte het belangrijkste binnen de Natuurcluster Droge zandgronden met bos-

en heidevegetaties. Maar slechts 200 ha van de bossen binnen SBZ-H is momenteel habitatwaardig. Er komen wel soorten voor die afhankelijk zijn van grote boscomplexen. De grote oppervlaktes bos bieden goede mogelijkheden voor omvorming van niet-habitatwaardig bos (1100-1400 ha). Maar effectieve bosuitbreiding (in totaal 75-120 ha) moet kleine boskernen vergroten of beter verbinden. Naast bossen komen ook zeer waardevolle open biotopen uit de heidesfeer voor (habitat 2330 duingraslanden, 2310 duinheide, 4030 droge heide en 6230 droge heischrale graslanden. Deze heidebiotopen zijn over 154 ha habitatwaardig en vormen leefgebied voor onder andere gladde slang.

Tabel 2.4: 'Europese natuurdoelen voor het deelgebied 13 van het SBZ-H (geen overlap met een SBZ-V)

Habitats		Oppervlakte/populatie-doelstelling
Natuurcluster Alkalische moerassen		
3140	SBZ-H	Behoud van de bestaande habitats (20 ha) in deelgebieden 2, 3 en 13. Doelstelling in deelgebied 13 is 18 ha.
Natuurcluster Droge zandgronden met bos- en heidevegetaties		
2310 en 2330	SBZ-H	Toename van de bestaande 109 ha met een oppervlakte van 255 ha (waarvan minimaal 44 ha omvorming) tot een totaaloppervlakte van 364 ha. Doelstelling binnen deelgebied 13 is 329 ha.
4030	SBZ-H	Toename van de bestaande 14 ha met 60 ha (omvorming) tot een totaaloppervlakte van 74 ha. Doelstelling in deelgebied 13 is 52 ha.
6230	SBZ-H	Toename van de bestaande oppervlakte van 1 ha tot een totale oppervlakte van 7 ha door omvorming van 6 ha in complex met habitattypes 2310/2330 en 4030 (9190). In deelgebied 13 toename van 1 ha.
9120 en 9190	SBZ-H	Actueel 100 ha + toename tot 706 ha, met als richtwaarde voor bosuitbreiding 195 ha. Doelstelling in deelgebied 13 is 151 ha.
Vleermuizen	SBZ-H	Instandhouding aanwezige populaties
Boomleeuwerik	SBZ-H	Behoud of uitbreiding huidige populatie (12-15 paren)
Gladde slang	SBZ-H	Uitbreiding van de huidige populatie in deelgebied 13 tot meer dan 50 adulten. Hiervoor dienen voldoende grote en voldoende verbonden leefgebieden gecreëerd te worden.
Nachtzwaluw	SBZ-H	Behoud of uitbreiding huidige populatie (1-2 paren)
Zwarte specht	SBZ-H	Behoud of uitbreiding huidige populatie (8-12 paren)
Wespendief	SBZ-H	Behoud of uitbreiding huidige populatie (2-3 paren)
Natuurcluster rivierlandschap, laagveenmoerassen en moerasvogels		
91E0	SBZ-H	Toename van 176 ha actueel aanwezig tot een totaaloppervlakte van 391 ha met als richtwaarde voor bosuitbreiding 128 ha. Gebieden met grote potenties zijn deelgebieden 1, 2, 6, 10, 11 en 12. Doelstelling in deelgebied 13 is 1 ha.
3150	SBZ-H	Toename 4 ha vennen door herinrichting vis- en recreatievijvers
<i>Geen relevante soorten</i>		
Natuurcluster vochtige heide en verlandingsvegetaties		
4010 en 7150	SBZ-H	Toename van bestaande 74 ha tot totaaloppervlakte van 150 ha met als richtwaarde voor omvorming 76 ha rond bestaande kernen o.a. Riebos (deelgebied 13: doel 30 ha)
3130	SBZ-H	Toename van bestaande 3 ha tot minimumoppervlakte van 7 ha door 4 ha effectieve inrichting van venoevers
6230	SBZ-H	Toename van bestaande 2 ha tot totale oppervlakte van 8 ha door omvorming van 6 ha.
Heikikker	SBZ-H	Creatie van een stapsteen in deelgebied 13 door realiseren van de doelstellingen voor HT 4010 en Gladde slang

In de voortoets van passende beoordeling in plan-MER Kempense Meren I werd mogelijke indirecte invloed vastgesteld via grondwaterstands daling in het noordelijkste stuk van deelgebied 13. Daar ligt een habitatvlek met vochtige heide (4010). Binnen de natuurcluster vochtige heide en

verlandingsvegetaties in deelgebied 13 wordt een forse uitbreiding van habitatype 4010 door omvorming tot doel gesteld. Tussen Mol Postel Zuid en het deelgebied 13 (Riebos) liggen habitatvlekken 91E0, maar buiten habitatrictlijngebied.

In de passende beoordeling zal eveneens getoetst worden aan de bepalingen uit relevante **soortenbeschermingsprogramma's** (SBP). Een SBP wordt in overleg met betrokken doelgroepen opgesteld en omvat een aantal maatregelen met als doel ervoor te zorgen dat een soort (of meerdere soorten) binnen Vlaanderen in een gunstige staat verkeren. Relevant voor dit plan zijn de SBP's van gladde slang en bever.

Gladde slang is aanwezig in de Lommelse Sahara-Riebos (deelgebied 13). In de Europese natuurdoelen wordt aangegeven de populatie uit te breiden tot meer dan 50 adulten. Om dit te realiseren dienen voldoende grote en voldoende verbonden (max. afstand 500 m) leefgebieden gecreëerd te worden. Een voorgestelde maatregel in het SBP voor gladde slang is het realiseren van verbindingen ter hoogte van de Postelse Bossen (Koninklijke Schenking en Luyksgestelse Heide) populatie Mol – Arendonk met de cluster Lommelse Heidegebieden over de landsgrenzen heen. Verder is het aangewezen een verbinding tussen de Rode Del en de Ronde Put over de Belgische Moeren te voorzien.

De doelstellingen in het SBP voor de bever zijn het bereiken van een gunstige staat van instandhouding, het beheersbaar houden van de schade en overlast, en voldoende draagvlak creëren voor de terugkeer van de bever. Concrete acties om dit te bereiken zijn opgenomen in het SBP. Dit SBP lokaliseert de acties binnen bepaalde afstanden van waterlopen. Er worden geen gebieden met naam genoemd. Bever is evenwel al regelmatig waargenomen langs de kanalen en beken in de ruime omgeving van Postel. Het voorliggende plan zal eveneens kwalitatief getoetst worden aan de doelen van dit SBP.

Het planonderdeel waarbij door bebossing en ontbossing in Mol Postel Zuid een optimalere ordening van landbouw en natuur wordt beoogd, zal beoordeeld worden op de impact op de doelen in het vogelrichtlijngebied en habitatrictlijngebied. Voornamelijk bosjes gelegen op landduinen zijn waardevol omdat ze potentieel leefgebied zijn voor nachtzwaluw, aangemelde soort van de vogelrichtlijn.

Voor de Passende beoordeling zal de meest recente kartering van de habitats en de lokale staat van instandhouding in de deelgebieden van het SBZ-H gebruikt worden die in 2015 en 2016 opgemaakt werd door het INBO. De resultaten van de grondwatermodellering door VITO voor de twee locatiealternatieven voor het vervangend ontginningsgebied zullen door de werkgroep Natuur Postel Zuid vertaald worden naar effecten op habitats en voorlopige zoekzones. Daartoe zal het INBO NICHE gebruiken.

Voor onderstaande effectgroepen wordt een mogelijke aantasting van de natuurlijke kenmerken van het SBZ-H of SBZ-V verwacht, met effecten op de habitats of soorten. Deze effectgroepen werden reeds aangereikt in de discipline Biodiversiteit, maar worden nu toegespitst op habitatrictlijngebied en vogelrichtlijngebied.

- A. Direct ruimtebeslag
- B. Indirect verlies/wijziging vegetatie
- C. Versnippering en barrièrewerking
- D. Verstoring door geluid
- E. Verstoring door licht

F. Verstoring door beweging en visuele verstoring

Effecten buiten SBZ-V of SBZ-H kunnen eveneens effect hebben op de soorten waarvoor de SBZ's werden aangewezen of waarvoor Europese natuurdoelen werden opgesteld, door inname of degradatie van leefgebied.

Project Blauwe Kei - Bypass kanaal

Bij de overweging om het sluisenproject als ontwikkelingsscenario in het plan-MER en de passende beoordeling mee te kunnen nemen, dient nagegaan te worden in welke mate het project kan worden aanzien als een bestaand of werkelijk voorgesteld project.

Zoals aangehaald in de afweging in hoofdstuk 2.6.5 is het op dit ogenblik niet mogelijk om een redelijke inschatting en zinvolle aannames op planniveau te maken van de toekomstige ontwikkeling van het sluisenproject zodat die als ontwikkelingsscenario kan worden meegenomen in voorgenomen milieuonderzoek plan-MER Kempense Meren II.

Als het sluisenproject een doorstart kent tijdens het plan-MER-proces van het PRUP Kempense Meren II zal ook in het kader van de passende beoordeling een nieuwe afweging gebeuren op basis van de gegevens zoals ze op dat ogenblik voorliggen.

2.12.3. VERSCHERPTE NATUURTOETS

Conform het decreet op het natuurbehoud dient er een verscherpte natuurtoets uitgevoerd te worden voor het voorliggende initiatief. De verscherpte natuurtoets gebeurt enkel voor activiteiten met een mogelijk effect op VEN-gebieden. De VEN-gebieden 'De Ronde Put – Goorke' en 'De Maat – Den Diel – Buitengoor' bevinden zich in de nabijheid van het plangebied. De natuurtoets gaat na of er onvermijdbare en onherstelbare schade veroorzaakt wordt. Onvermijdbare schade is schade die men hoe dan ook zal veroorzaken, op welke wijze men het initiatief ook uitvoert. Schade is onherstelbaar indien ze op de plaats van beschadiging niet meer kan worden hersteld tot een kwantitatief gelijkaardige habitat als daar voor de beschadiging aanwezig was.

In een verscherpte natuurtoets, worden volgende vragen gesteld en beantwoord:

- Is er verandering?
- Is er schade?
- Is de schade te vermijden?
- Is de schade te herstellen?

Hiervoor worden dezelfde effectgroepen bekeken zoals bij de Passende beoordeling, maar toegespitst op VEN.

2.13. Grensoverschrijdende effecten

Het plangebied ligt in de onmiddellijke nabijheid van de grens met Nederland. In de verschillende disciplines zal nagegaan worden of grensoverschrijdende effecten te verwachten zijn. De Nederlandse grens wordt niet als een fysiek element van begrenzing of afbakening van een studiegebied beschouwd en dat zowel bij de technische discipline Water als bij de receptordisciplines.

2.14. Inhoudstafel MER

Niet technische samenvatting

1. Voorwoord
2. Inleiding
3. Basisplan: beschrijving en doelstellingen voorgenomen RUP
4. Alternatievenonderzoek
5. Administratieve, juridische en beleidsmatige aspecten van het plan
6. Ingreep-effectschema en gegevensoverdracht
7. Algemene afbakening referentiesituatie en methodologie effectvoorspelling en – beoordeling
8. Discipline Bodem
9. Discipline Water
10. Discipline Biodiversiteit
11. Discipline Landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie
12. Discipline Mens
13. Grensoverschrijdende effecten
14. Passende Beoordeling
15. Beschrijving van de monitoringsmaatregelen en leemten in de kennis
16. Integratie en eindsynthese
17. Niet-technische samenvatting
18. ~~Verklarende woordenlijst~~ Begrippen
19. Lijst van afkortingen
21. Literatuurlijst

3. Begrippen

Studiegebied is de zone waarvan in het milieueffectenonderzoek verwacht wordt dat zij alle mogelijke effecten van het plan omvat.

Onderzoeksruimte is een ruimtelijk onderbouwde afbakening omheen een geheel van plangebieden. Zij bakent de zone af waarbinnen eventueel nieuwe plangebieden in de loop van het planningsproces kunnen gevonden worden en afgewogen voor verder onderzoek.

Een plangebied is een afgebakende zone waar het plan ofwel een bestemmingswijziging (typevoorschrift en/of bijzondere voorschriften) voorziet, ofwel een wezenlijke ingreep plaats vindt zoals een ontbossing of bebossing of stopzetting landbouwactiviteit. Deze laatste zones zijn vooral van belang om het geheel van milieueffecten te kunnen afwegen. Hoewel hier geen bestemmingswijziging nodig is voor de omzetting van landgebruik, zal de onderbouwing (randvoorwaarden) voor de ingreep wel uit het geheel van het planproces komen.

Modelgebied wordt bepaald door de rand van een grondwatermodel. Deze rand wordt bij een proefsimulatie van het geplande voornemen (bv. een ontgraving die resulteert in een grote vijver) bepaald en gelegd op een afstand waarop er zeker geen relevante veranderingen (effecten op stijghoogtes in watervoerende pakketten) teruggevonden worden vanwege de ingreep.

4. Lijst van afkortingen

- AGNAS: afbakening van de agrarische en natuurlijke structuur
- ALBON: (voormalige) Afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond, Natuurlijke Rijkdommen
- ANB: Agentschap voor Natuur en Bos
- BPA: bijzonder plan van aanleg
- BWK: biologische waarderingskaart
- DTM: digitaal terreinmodel
- DOV: databank ondergrond Vlaanderen
- GNOP: gemeentelijk natuurontwikkelingsplan
- HAG: herbevestigd agrarisch gebied
- INBO: Instituut voor natuur- en bosonderzoek
- KLE's: kleine landschapselementen
- LER: landbouweffectenrapport
- LIS: landbouwimpactstudie
- MB: ministerieel besluit
- MER: milieueffectrapport
- PRUP: provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan
- RSV: ruimtelijk structuurplan Vlaanderen
- RUP: ruimtelijk uitvoeringsplan
- RVR: Ruimtelijke veiligheidsrapportage
- SBZ-H: Speciale beschermingszone van de Europese Habitatrichtlijn
- SBZ-V: Speciale beschermingszone van de Europese Vogelrichtlijn
- VEN: Vlaams ecologisch netwerk
- VLAREA: Vlaams reglement voor afvalstoffen
- Vlarebo: Vlaams reglement voor bouwstoffen
- Vlarem: Vlaams reglement voor milieu
- Vlarema: Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen
- VLM: Vlaamse landmaatschappij
- VMM: Vlaamse milieumaatschappij